LATIN
10910

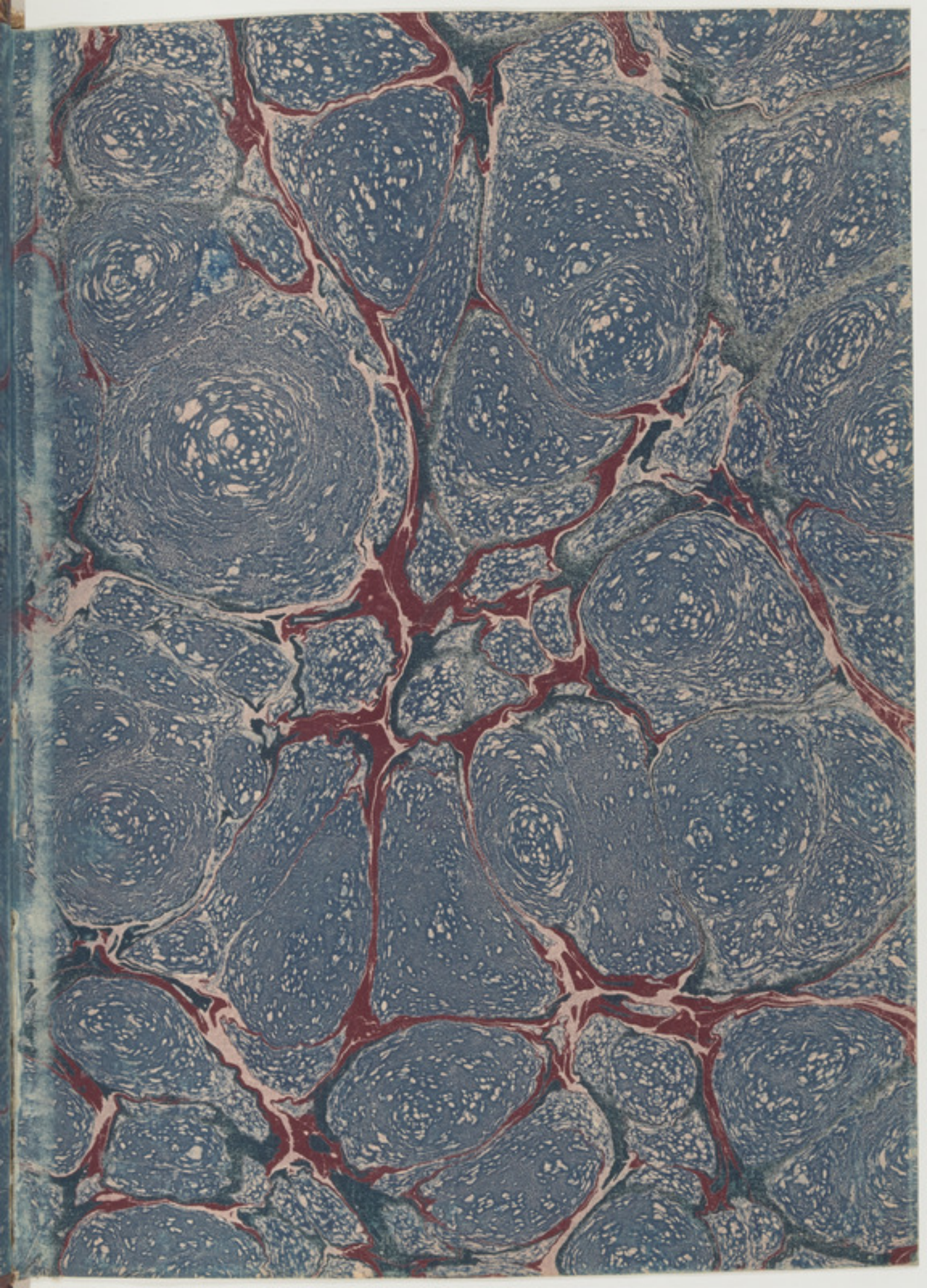

Volume de 184 Feuillets
plus le Feuillet A préliminaire
plus les Feuillets 138 bis, 150 bis.
Le Feuillet 184 est Mutilé
6 Avril 1878.

Ms. 50.

Suppl.t p. 696.

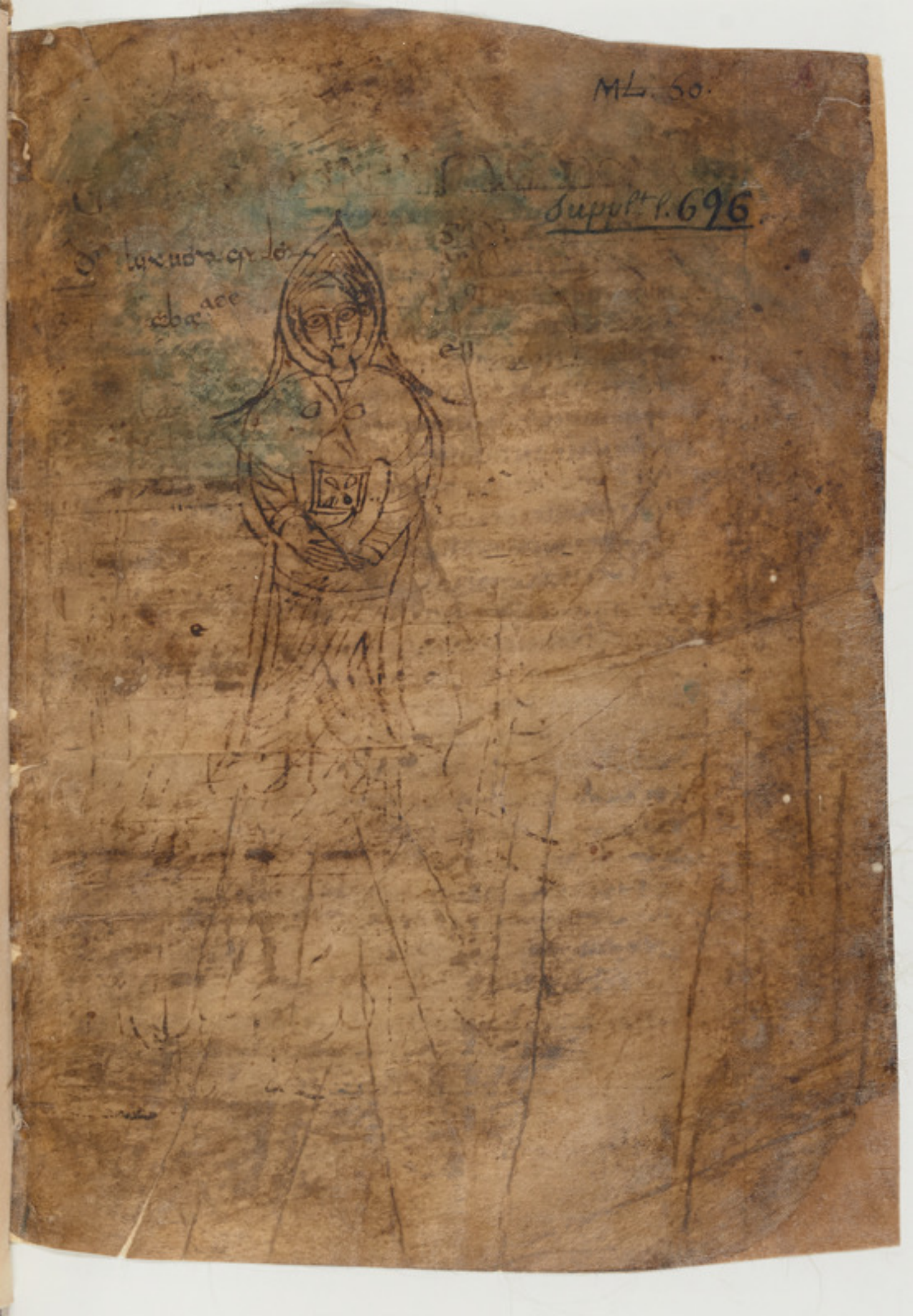

Breuiuriu scripsu ex chronicis cum tribus

de inicium mundi quod homo primus ad ... condetus est
de diluuium quod factum est
diuisio tertia et tres filies noe
de confusione linguae gencium septuaginta et duo
de gentes quae fuerunt ex genere sem cam et iared
de gentes nominatim in qua parte unaquemque consedit
de declaratione habitacionis gencium
de nomina insolarum quae sunt principalis
de nomina gentium ubi nuper consederunt
de nomina montium et luminaria magnorum
de filies noe in tres partes saeculum tripertitum
de inicium ordenes generationes abrahae
de egressionem israel ex aegypto et ingressum eorum
in terra canaan
de inicium regum israhel
de captiuitate quem nabagodonosor rex de iudaeis fecit
de regressione iudaeorum hierusolimis per cirum
de passionem domini et pasca
de reges persarum et tempore cyri
de nomina creaturae adam
de transmigracionem babilloniae
de nomina profetarum
de nomina regum israel
de macedonum regis iuxta alexandrinos
de inicio imperatores
de episcopis romanis
post haec scarpsum ab adamusque noe anoac
usque abraham deinde iudicum post haec
regum israel et aegyptiolitin peratorum romanorum
usque ad eraclium

nomi alioꝝ q̄ auctoꝝ a quodā adatio

BIBLIOTHÈQUE ROYALE

LIBER GENERATIONIS

ab adamusq ad ordinem quae contenetur
in huius uolumine libri ii de numeratio
temporum et annorum generationis sae
culi usq in hunc diem iiii terrae diuisio trib
filiis noe iiii declaratio gentium quae ex quib
factae sint et quas singuli terras et ciuita
tes sortiti sunt v quantae in sola eclare qui
ex quib gentib transmigrauerunt vi quod
flumina nominata vii quod montes nominati viii
quod iudices qui quod annis populum iudicauit viiii
quod reges in tribu iuda et quis quod annis
regnauit x declaratio paschae et quis quando
seruauit ex temporib moysi usq in hunc die xi

Reges persarum a cyro. et quisquod annis
regnauit. xii Reges macedonum a balexandro
et quisquod annis regnauit. xiii imperatores romanorum
a baugusto. et quisquod annis regnauit. xiiii
Tempore olympiadum a bipitousq. in praesen
temolimpiadem. xv nomina patriarcharum
ac generationes nomina prophetarum. xvi mulieres
prophetissae. xvii nomina regum hebreorum
et regum qui in samaria regnauerunt supra
decem tribus. et quisquod annis regnauit. viii
nomina sacerdotum. xviiii nomina emperum romae
et quisquod annis praefuit. Quoniam quidem
oportit instructum esse ueritatis necessarium
quae est tema uiffrater carissime. hoc in breue
de scis scripturis facere sermones ad conro
borandam doctrinam ut per paucas enarrationis

NON SINE CAUSA INQUISITAS UIRTUTES UERITATIS.
CITIUS AGNUSCAMUS. ABSCIDENTES PRIUS IN DOC
TORUM GENERATAM CONTENTIONEM QUAE OBUMBRAT
SENSUM HUIUSCEMODI IN DOCTUM EDOCEAT. SUMMA
AUTEM CUM INDUSTRIA PERUI DERECUPIENTES
IUXTA UERITATEM COGNUSCEMUS GENTIUM DIUISIONEM
ET PARENTUM DENUMERATAM GENERATIONEM, INHABI
TATIONES QUOQ TEMPORA ET BELLORUM COMMISSIO
NIS ET IUDICUM TEMPORA DESPENSATIONES ET RE
CUM ANNOS ET PROPHETARUM TEMPORA QUIAE ET
ET QUIB REGEB NATI SUNT, QUALES CAPTIUITATES
POPULI, QUIB REGIB ET QUIB IUDICIB CONTIGERINT,
QUIQ SACERDOTES QUIB TEMPOREB FUERINT,
ET QUAE DIUISIO ET QUAE PERDITIO FACTA SIT, QUO AU
TEM MODO GENERATIO SEMINIS IS RE DE PATRIBUS
IN XPO COMPLETA SIT ET QUOD QUANTIQ PQUANTA

tempora dinumerentur anni, a creatura
saeculi usque in hunc diem, extimauimus au
tem incipientes a genesi iuxta uerbum osten
sionem sicut expetit declarare non ex nostra
quadam parte sed ex ipsis sc̄is scripturis
testificari, hinc occursionem arripientes
iuxta ordinem de genesi sermonem facimus.

EXPLT PRAEFATIO INCPT NARRATIO PRAEFATIONIS FILI SEM

Liber generationis hominum quo die fecit
ds adam, ad imaginem dī fecit eos; uixit
autem adam ann̄ cxxx, et genuit seth; uixit
autem seth ann̄ ccv, et gen̄ enos, uixit
enos ann̄ cxc, et gen̄ cainan; uixit cainan
ann̄ clxx, et gen̄ melelehel; uixit melelehel
ann̄ clxii, et gen̄ thareth, et uixit thareth

ann̄ clxii et gen̄ enoch uixit enoch ann̄
clxv gen̄ matusalam uixit matusalam ann̄
cxcii et gen̄ lamech uixit lamech ann̄ clxxxiii
et gen̄ noe, et erat noe annorum d̄ gen̄ tres
filios sem kam et iaphet, post ann̄ autē c
postquam genitus est sem fit diluuium
cum esset annorū sexcentorum noe, fiunt
ergo abadam usq ad diluuium generationis
xi anni ii cc xliii Istes unt generationes
sem sem cum esset ann̄ c arfaxat anni ii post
diluuium, et uixit arfaxat ann̄ cxxxv et genuit
cainan, uixit cainan ann̄ cxxx et genuit sala
uixit sala ann̄ cxxx et gen̄ eber uixit eber
ann̄ cxxxiiii et gen̄ falech usq ad hanc gene
rationes v ann̄ dxxciiii, Abadam generati
onis xv annis unt iidcclxxi,

iii Deuisio terrae tribus filiis noe post diluuium
sem. kam. et iafeth. trium fratrum tribus
deuisae sunt. et sem. quidem primogenito aperi
sida. et bactris. usque in india longe usque rino cori
ris est. kam autem secunda. a rino coriris usque
cariraat. iafeth autem tertio a media usque gadi
ra. ad borram. habet autem iafeth flumen tigri
dem. qui diuidet mediam et babyllonia. sem autem
eufratam et kam geon qui uocatur nilus. iiii confuse
sunt autem linguae post diluuium. erant autem
quae confusae sunt linguae lxxii. et qui turrem
aedificabant erant gentes lxxii. quae etiam in lin
guis superfaciem totus terrae diuisae sunt. nebrot
autem gygans filius chus et thiopy in escam medis ue
nando sub menis trabat. bestias incibum uocabu
la autem lxxii filiorum haec sunt filii iafeth. gamer

ex quo cappadoces magoç · de quo çeltae et ga-
latae · ma de de quo medi, iuan · de quo greci · et thi
ones · thobel · unde et taliensis · moroc unde
yllirici · tyras · unde et traces · cet thin · unde tro
gianefrigiiae · macedones · et filii gamer ,
ascana · de quo sarmatae · rufandae · quos auro
matae · toçor · de quo armini · et filii iuuan ·
elisan · in de siculi · tharsis ex quo hiberi
qui et tirreni, cythii · de quo romani · qui et la
tini rodiuiui et priami · Omnes xv de his
exteterunt insulae gentium, sunt autem cypri
ex cythiensib' exiafeth, Si quidem inuenimus
et eos qui sunt ad borram ex ipsis de ea tribu
cythiensium, sunt autem ex ipsis etiam gen
tes quae sunt · in etiada · praeter eos qui post
modum aduenerunt · i · bi · Regis qui habitauerunt

ciuitatem. quae apud grecos honoratur.
athenas et thebateorum. quoniam sidoniorum
sunt. hii habitatores. et quicumque sunt alii
simili terpos. thaec apud helladam transmi
grauerunt. cognuscemus autem haec ex lege
et prophetis. eran tergo dei afeth ad confusi
onem turris. tribus xv. et heae gentes. iafeth
a media usque uesperum oceani diffusae sunt
ad tendentes usque ad borram. hii filii iafeth.
medi. albani. gargani. arrei. armoeni. amaiones
choli. corzeini. benaginae. cappadoces. pafla
gonis. mariandeni. tibarensis. kalibes.
mossynnoti. cholchi. melanceni. sarmatae. sauro
bace. meothes. scithes. taurii. traces. bastarni
illuri. medonis. hellenes. greci. libies. histri
uieni. dauni. dapues. kalabri. opici. latini.

quie tromani · tirrini · galli · quie et caltae libies
tini · celtiberi · heberi · galliaquitani · illuri
ani · basanotes · cyritani · lusitani · uoccei · cuni
ensis · brittonis · quie tin insulis habitant · qui
autem eorum nouerunt litteras hii sunt · heberi ·
latini · quie tuo cantur romani · hispani · greci ·
medi · armoem · Sunt autem fines eorum ad borrā
usq · gadira · apud amedaf luuio usq · mastusi ·
adilion · terrae autem eorum hae sunt · media
albania amazonia · armoae · naminor · armoenia
maior · cappadocea · paflagonia · calatiácollis
indice · bosforina · media · deris · sarmacia ·
tauriana · schitia · boesternia · trachia · mace
donia · dalmatia · mollis · thessalia · locria ·
boetia · betolia · attica · achaia · pellinia · quae
appellatur pelopon ensus · acarnea ·

aepirocia ulliria euchnitis adriace exqua
pilagus adriaticum gallicia lusitania italia
thugene massilia celtes gallia ispanogalia
uberia hispania maior hucq definit terra
iafethusq ad brittanicas insulas omnes ad
borram respicientes sunt autem his et insu
lae iste brittanice sicilia euboe arlodoscius
lesbus cetera iacinctus cefalenia iabech
corchira et cyclates insulae et pars quaedam
asiae quae appellantur ionia flumen est autem
his tigris diuidens intermediam et babyllo
niam hii sunt fines iafeth filii autem cham
chus exquo et pesmetram exquo aegyptii
fuit dequo troglodiaeae canhaan dequo
afri et finices et filii chus sabaa euigilat saba
tregma et sabachata filii autem regma saba

et dedan. et chus gen. nebroth. et aegyptiorum
patriae cum est raim patre mipsorum. viii.
dicitenim et mestraim gen. ludiin. undelidii.
enemiin. de quo paphyli. labain. de quo laboes.
neptoin. et patrosonim. undecretis. casloin un
delicii. undeexierunt phylistini. et cap. toroin.
undecilices cananeorum sunt patriae cum pa
tre eorum. xii. dicitenim et canaham gen. sidona.
primogenitum. ex quo sidoni. et cetheum.
ethiebuseum. et amorreum. et gergesseum
et auruchaeum. et aeueum. ex quo trepolitae
et araeneum. et aradium. undearain. et samarieum
et amati. undeamatus. est autem habitatio eorum
arinochoriris. usq. gadirat. ex his autem
nasantus. reges uel gentes aethiopes. troglo
ditae. aggei. isabin. hictiopag. bellanii

aegyptii · fimces libies · marmare de carifallita
misii · moyssinnoeti · friges · magones · bittinii ·
nomades · licii · mariandeni · pamphyli · mysisudi ·
pysidini · lycalli · cylices · maurusii · cretae ·
magartae · numidae · macrones · nasomones ·
hii possidentaegyptumusq ad oceanum · Sunt
autem insulae in his communis haec corsola
lupadus · gaudius · meletae · cercenna · menis ·
gardinia · galata · corsona · cretae · gaulus · reda
aethera · careacus · astipalatius · lesbius · teme
dus · ymbrus · iassus · chobus · chinidus · nisurus
in gistaeceprus · quiautem eorum sunt · litte
rati · hii sunt · finices aegyptii · pamphyli · fri
ges · Sunt autem fines cham · arinochoriris
quae diuidit syriam et aegyptum · usq · garira · in
longum · Nomina autem gentium haec sunt ·

aeçyptus aethiopia quae tendit ad uersus
indiam, et altera ethiopia unde profecisci
tur flumen aethiopum, erytra quod est rubrum
ad tendens ad orientem, thebiae quae extendit
usq; cyrinem, marmaris, syrtes habens çen
tes, nasomonas, macas, tantam eos libiae qua
lypti, extendit usq; minorem syrtem, numidia
masseria, mauritaniam, quae extendit hercu
leas quod est heracleoticas stellas contra
çadiram, habet autem ad borram, maritimam
cyliciam, pamphiliam, pysidiam, misiam, lica
coniam, friçiam, kamaliam, lyciam, cariam,
lydiam, misam, aliam troadem, aolidem, piti
niam, ueterem, friçiam alciorem, habet etiam
insulas has sardomam, cretam, cyprum
et flumen çeon, quia appellatur nilus.

diuidit autem inter cham et [illegible] et usu

G uespertini maris haec media cham genera tuae

de semau teui senior filio noe tri cognitus

xxxvi ad orientem inhabitauerunt filii sem

elam de quo elimei et assir de quo assirii

et arfaxat unde caldei et ludin unde lezonis

et aram unde cytes priores hos excidit abra

ham et filii aram osceum de quo lidi et gas

ter de quo gasfini et mosoc unde massini

et arfaxat gen salam salam gen heber unde

hebrei et hebernati sunt duo filii fal et

et de boc unde ducitur genus abraham et tacten

et lectan lectan autem gen helmo de quo indii

et salef de quo bactriani et asarmoth de quo

arabes priores et cyduran de quo kamei

et derra de quo mardi et ezeli de quo arriani

et declam [illegible] cydrusi. et gebal. de quo scitu
prioris, et [illegible] lech. de quo hyrcani. et sabat.
unde arabi primi, et eufer [illegible] armoenii.
et eduilat. unde genus fuit [illegible] omnes bactri
ani. omnes autem de tribu filiis sego. filii
ii. Nos sunt lxxii, omnium autem filiorum.
habitatio est a bactris usq. in nocoriris quae diui
dit syriam et aegyptum. et rubrum mare ab ore
arsinoes. quae est in diae. haec sunt autem quae
sunt factae ex hiscentes. hebrei. qui iudaei.
persae. medi. paenes. arriani. assirii. indii. ma
gardi. parti. germani. helimei. cessei. arabes.
primi. cedrosiae. scitae. arabes ultra sapientes
qui dicuntur gymnosofistae. nomedi sapientes.
habitatio autem eorum usq. rinochorusa et cylicia
qui autem eorum noverunt litteras. hii sunt
iudaei. persae. medi. chaldaei. indi. assirii.
est autem habetatio eorum. id est filiorum sem
in longum quidem. ab india usq. rinochorura.
lata autem a persidae. et bactris usq. in diam.

Uocabula autem eorum haec sunt persis.
bactrianae hyrcaniae babilonia cordulia
assiria mesopotamia arabia uetus alima
das india arabia eudemon coelesyria
commagena et finicia quae est filiorum sem
gentes autem quae linguas suas habent haec
sunt hebrei quietiudaei assirii chaldaei
persae medi arabes madiami adiabeneci tade
nici alamorsyni sarracleni magi caspii albani
indi etiophis aegyptii labies cetthei cananei
ferezei euei gergessei gebraei idomei sama
ritae foemcessyri caelices tarsensis cappa
doces armoenii hibeni libramscitae solchi
sanni bosforani asiani hisauriensis lycaonis
pysidae galatae paflagonis frigis achaia
thessali macedonis traces misi bessi dardani
sarmatae germani pannonii peones norici
dalmatae romani quietlatini lygires galli
quietceltae aquitani brittanni hispani
quietterreni mauri baccuates etmassennas

getuli, afri, qui et barbaris, machizei, caraman
tes, qui et marmaredae, qui usq, aethiopiam
extendunt. Necessarium autem putaui, ut in
habitationes gentium et cognominationes de
clarari, incipiam autem ab oriente persarum
et medorum inhabitatores, parti et uicinae
gentes pacis usq, siriam, coele arabum inhabita
torum arabes, eudemones hoc enim nomine appel
lantur arabia eudemones, chaldeorum inhabita
tores, mesopotamini, madianensium inhabita
tores, cynedo, colpitae, et trocoditae et ictio
fagi. Grecorum autem gentes uocabula quinq
ionas, arcades, beoti, aeoli, lacones, horum inha
bitatores fuerunt, pontici, bitini, troes, asyani,
carilegii, pamphyli, cyrenei, et insulae plures
idest cyclades quidem xi quae myrti pelagum
continent, haec sunt autem nomina eorum, an
drum, tenuem, theo, naxus, geos, gyarus, syfnus
ranea, cyrnos, maraton. Sunt autem et aliae in
sules maiores xii, quae etiam ciuitatis habent
plurimas,

quae dicuntur hispotes in quib habitauerunt greci
haec sunt autem nominaeorum euboea cretae
sicylia cyprus cons samus chodus cyus tap
sus lemnus lesbus samotraces est autem
aboetia eoboea sicut iabione ionides ciuitates xvi
haec ladiomena mitilenae focea prieni erit
samus theos colofontius efisus zamirna
perintus byzancium colcedon pontus et amisor
Liberromanorum qui et cithiensium gentes et in
habitationes haec sunt tuschi emeliensis picens
campani apoliensis lucani. Aforum gentes
et inhabitatores haec sunt lepdini cyti
numidae nasomon hes sei
her sei
Ciii Insulae autem haec sunt quae habentes ciuita
tes sardinia corsica girda quae et benigga
cercina galata. Maurorum autem gentes
inhabitationes haec sunt musulani tingitani
caesariensis hispaniorum autem gentes
et inhabitationis haec sunt tyranni
et turrenorum.

qui et terraconensis lysitani betici autrigoni
uasconesçallici qui et astures insulae autem
quae pertinent ad spaniam terraconensem
tressunt qui et appellantur ualliriacae habent
autem ciuitates quinque has eboso palmae pol
lentia quae dicetur maiorica thomenae maçonae
quae appellatur minorica earum inhabitatores
fuerunt cananei fuçientes a facie hiesu filii naue
nam et a sidona qui condederunt et ipse kananei
sidonii et qui pannia condederunt et ipsi kananei
Gadis autem iebussaei condiderunt et ipsi simi
liter profuçi. Çallorum autem narbonensium
çentes et inhabitationes a maxobi
grecos armatae et hos autem neces
sarium fuit declarare tibi. Ne ignoro
tarum çentium uocabula et çentes
et manifesta flumina ignorares.

Incipiam ergo dicere de çentib. ab oriente
a dia benichi et tadeni contra arabiam saraceni
saraceni alii et tadenus contra arabiam albani

contra frigias caspias madiani tae maiores
quod expugnauit moyses inter mesopotamiam
et mare rubrum minor autem madiam est con
tra mare rubrum iuxta aegyptum ubi regna
uit raçoh el socer moysi quiet getthor contra
cappadoces a parte dextera armeni hiberi
birranae scitae colchi bosforani sani qui
appellantur sannices usque pontum extenden
tes ubi est accessus absarus et sebastopolis
et yssillime quod est portus et pasius flumen
usque trapezonto .x. extenduntur haec
x gentes. Montes autem sunt nomenati .xii.
caucasus taurus athlans parna
sus cytiron helicon parthenius
nisa lucapantus penthus
olympus libanus flumena autem
sunt magna et nomenata xli. ydos quiet
fison nilus quiet zeon tigris eufrates
iordanis cefisos tanaer menorrius borus
tenes alfius taurus eorota meander hermus

axius, piramus, baius, ebron, sangarius
acelbus, paenitus, euenus, sperchiuus, gaister
simois, scamander, strifon, parthineus, ister,
illurius, quae et danubius, rhenus, chrodanus
bistis, heridanus, hember, qui nunc dicitur ti
xi beris. Filiorum igitur noe, trium, tri pertitum
saeculum diuisorum et quidem sem, primogenitus
accipit orientem, kam autem mediterraneam,
iafeth occidentem, et ostensis gentib quae de
quo creata sunt, necessario decurrimus ad an
xii nos. Falech ann cxxx, gen ragau, ragau ann
cxxxii, gen seruch, seruch ann cxxx, gen na
gor, nagor ann lxxviiii, gen tarran, tara ann
lxx gen abraham. Abraham autem erat ann
lxxv quo tempore dixit illi ds ut exiret de terra
sua et de domo patris sui et ueniret in terra
chanaan, fiunt igitur a diuisione usq quoue
ni tabraham in terra canaan generationes v
ann dcxvi. Abadam autem generati xx ann iii
ccc lxxxiii dies iiii. Conuersatus est autem

abraham in terra chanaan annis xxvi et gen
isaac isaac autem annorum lx gen iacob iacob
annor lxxxviii gen leui annor xl gen gath
gath ann lx gen abram abram ann lxx gen
xiii aaron in octuagesimo autem et tercio anno
aaron egressi sunt filii israel de aegypto edu
cente eos moyse fiunt igitur omnes anni
cccc xxx in deserto xl annor fecit populos sub
moysen hiesus naue transito iordane fecit
in terra annor xxxi bellum agit annis vi et postquam
possedit terram uixit annor xxv fiunt ergo ex quo
abraham uenit in terra chanaan usque ad mortem
hiesu naue generationes numero vii anni di
ex adam autem generationes xxvii anni iiii dccc
lxxxi post mortem uero hiesu peccans populus
traditur cusarsaton regi mesopotamiae cui
seruiuit annis viii et cum clamasset ad dnm ex
surrexit gothonehel frater caleb iunior de tri
bu iuda qui denuntiauit ipsi cusarsaton et occidit
illum et gessit ducatum populi annor xxxiii

et iterum dum peccaret tradi tus est eglon
regi moab, et seruiuit illis ann xviii. con
uerso autem populo surrexit aod uir de tribu
efrem, et occiso eglon principatus est populo
ann lxxx. mortuo autem aod delinquens populos
tradi tus est iabin regi chananeorum cui serui
uit ann xx. sub eo prophetabit debbora uxor
arido de tribu efrem et per ipsam ducatum gessit
barach aminoe de tribu neptalim, hic denun
ciabit iabin regi, et uici teum, et regn iudicanti
cum debbora ann xl. post cuius mortem peccauit
populos et tradi tus est madianeis ann vii super
quo surrexit gedeon de tribu mannasse qui in
cccti uiris cxx milia hostium perdedit, hic rexit
populum ann xl. huius filius abimelech post hunc
praefuit populo tholefilius fale filicaram
de tribu efrem ann xx. post hunc iudicat iaer
galaidites de tribu manasse et praefuit ann xxi.
post hunc peccans populus tradi tus est ad ma
nithes ann xviii, et cum clamassit ad dnm

surrexit illi princeps galadita de tribu gath
de ciuitate masefath et gessit ducatum ann. vi.
post hunc iudicauit allon iabolonita ann. vii.
post hunc iudicauit elon ann. x. post hunc
iudicauit hebron filius alleion farathonoin
de tribu efrem ann. viii. post quem peccans
populos traditur allo filis per ann. xl. post
haec conuersis filiis israel surrexit samson
filius manoe de tribu dan hic debellauit allo
filos et gessit principatum ann. xx. post hunc
heli sacerdos iudicauit ann. xx. post samuhel
xiiii propheta unxit saul in regem et ipse iudicabit
xiii populos ann. lxx. Post tempus cum regnaret
dauid eduxit arcam de domo aminadab et diuertit
uitulum et cum reuerteretur opposuit manus
filius aminadab nomine ozia et percussus est
et timuit dauid et induxit illam in domum abetht
darath gethei et fecit ibi menses iii. Regnauit
autem saul ann. xxx. erat autem illi dux abner
filius ner. ipse autem samuhel dauid unxit in regem

fiunt igitur ab hiesu usq quo conuersus sus
cepit dauid regnum de tribu iuda generationes viii
ann cccc lxxx ab adam autem generationes xxxiii
ann iiii ccc lxiii et deinceps regnauit dauid ann xl
mensis sex in cebron autem regnauit ann vii
mensis vi et in hierusalem ann xxxiii sub hoc sa
cerdos abiathar filius abimelech ex genere heli
et ex alia patria sadoc prophetabant autem temporib
dauid gad et nathan erat autem ipsi dauid dux ioab
filius sarui ae sororis dauid hic denumerat populum
erat autem numerus quos denumerauit filios israel
milies centies milleni filii autem iuda quadrinentiis
septies milleni leui autem et beniamin non dinume
rauit numerus autem eorum qui ceciderunt ex israel
lxx post dauid autem regnauit salomon filius eius
ann xl et sub ipso adhuc nathan propheta et achias
ex selon et inter eos sacerdos sadoc post salomo
nem regnauit roboam filius eius ann xviii sub hoc diui
sum est regnum et regnauit in samaria geroboam
seruus salomonis de tribu efrem prophetauit autem

et sub Geroboam Achias Selonites et Sameas filius
Helami. Post Geroboam regnavit Abias filius eius annis
xvii. Post Abiam regnavit Asaph filius eius annis xli.
Hic in tempore senectutis pedis doluit. Prophetavit
autem sub eo Azarias. Post Asaph regnavit filius eius
Iosafath annis xxv. Sub hoc prophetat Helias et Mi
cheas filius Emblas et Abdias filius Annaniae.
Sub Michea autem erat pseudoprophetas Sedicia
filius Chananei. Post Iosafath regnavit filius eius
Ioram annis xx et sub ipso prophetat Helias. Et post
hunc prophetat Heliseus sub filio Ioram. Ochozias
sub quo populus in Samaria filios suos stercus co
lumbinum manducandum. Regnante in Samaria
Ioram. Post Ioram regnavit filius eius Ocozias annis i.
Et sub hoc prophetavit Gothol et Labdone. Post
hunc regnavit Ghotolia mater Ocozie annis viii quae
exsurgens occidit natos filii sui. Erat enim de genere
Acaz regis Israel. Soror autem Ocoziae nomine Zosa
biae. Cum esset Fuiadae sacerdotis uxor. Furata est
Ioas filium Ocoziae cui Fuiadae sacerdos inposuit

regimonem, prophetatautem sub gotholia helisei
post hanc regn. Ioas filius ocoziae ann. xl. hic in
terfecit zacchariam filium Ioiadae sacerdotis.
Post Ioam regn. filius eius Amessias ann. viii. Post
Amessiam regn. filius eius Ocias ann. lii. hic le
prosus fuit usq. quo moreretur. Iudicabatautem
sub eo Ioatham filius eius; prophetabantautem
sub ozia Amos et esaias filius eius et osee filius
beeri et Ionas filius Amathi ex gofer; post oziam
regn. filius eius Ionathan ann. xvi. sub hoc quo prophetae
esaias osee micheas moratita et iohel filius
bathuhel. Post Ioatham autem regn. filius eius
Agas ann. xv. et sub hoc quo profet. esaias osee et mi
cheas; sacerdos autem urias; sub hoc salmanassar
rex assyriorum eos qui erant in samaria transmigra
uit in mediam et babylloniam. Post achas regn. filius
eius ezechias ann. xxv. sub hoc profet. esaias
micheas et osee; post ezechiam regn. filius eius
manasses ann. lv. post manasse regn. filius eius
Amos ann. ii. post amos regn. filius eius Ionas ann. xxi

hic idola et altarium samariae dissipauit. Sub
hoc pascha caelebratum est. ann. xviii. regn. eius
175 Nam ex quo mortuus est Thiesus filius naue non
est seruatum pascha sicut tunc, sub hoc celcias
sacerdos pater hieremiae prophetae inuenit
in sacrario librum leges in xviii. ann. iosie
prophetabant autem sub eo olyba uxor sillim
auestae sacerdotis et sofonias et hieremias sub
quo pseud prophetae annanias, post iosiam regn.
sofonias ann. v. mens. xi. post sofoniam regn. ioachas
filius eius mensis iiii. hunc legauit nathaorex aegypti
et adduxit in aegypto ordenato in loco eius heliacim
qui cognominatus est ioacim regn. ann. xi. sub hoc
propheta hieremias et buzi et urias filius samaie
ex mexcaria tharim, hunc nabagodonosor legauit
catenis aereis ioacim regi iuda et duxit eum in
babylloniam, post ioacim regn. filius eius ioacim
ann. iii. et hunc ducit ad eum conpeditum nabago
donosor rex babyllonis et alios cum eo peripsum,
constituetur in loco eius frater ioacim cuius

nomen sedicias qui et ieconias qui regn̄ ann̄ xi
in ann̄ decimo transmigrantillum in babyllo
niam effossis oculis et populum transduxit
cum eo, praeter paucos qui postea in aegyptum dis
cenderunt; profetabant autem et sub sedicia hieri
mias et abacuc; in anno autem viii regni eius prophe
tabit in babylloniam ezechihel; post hunc prophe
tae naum et machis et danihel qui uidet dxxxii ebdoma
des; in primo anno darii regis filii hasueri de semine
medorum qui regnauit super regnum chaldeorum; in pri
mo autem anno regni sui chyrus demisit redire popu
lum in hierusalem. Eo autem tempore quo templum
aedificauit prophetant simul aggeus et zacharias,
post quos neemias filius acleli de semine israel fa
bricauit ciuitatem hierusalem cum esset ab anno
artar[illegible]erxis regis; et post hunc secundum
mardocheum; fiunt igitur ad auidus q sedicia qui
et ieconia et transmigrationem gener̄ xviii anni
cccclxxviii mensis viiii. Ab adam autem usq in
transmigrationem babylloniae sub ieconia

generationem li. ann. iiii. dccc xlii. mensis viiii. et post tran
migrationem babyllonie usque ad generationem xpi generationem
xiiii. anni dc lx. et a generatione xpi usque ad passionem eius
ann. xxx. et a passione eius usque ad hunc annum
qui est xiii. imperii alexandri anni ccvii. fiunt
igitur omnes anni ab adam usque xiii. alexandri
imperii ann. anni v cc xxxviii. ut autem aliter
ostendamus non tantum per tempora regum
sed etiam a quo pascha seruatum est dinume
rantes simul et ann. dicimus ab adam usque ad di
luuium ann. ii. ccxlii. a diluuio usque ad abraham
anni i. cxli. ab abraham uero usque quo exierunt
de aegypto educente eos moysi quando et pascha
fecerunt ann. cccc xxx. ab exodo aegypto
usque in transitu iordanis quando hiesus pascha
celebrauit sunt ann. xlii. ezechias post annum
cccc liiii. celebrant pascha post ezechiam
iosias ann. cxiiii. pascha celebrauit post iosiam
esdras ann. cviii. pas. cael. post esdram
seruatur autem generatione xpi post ann. dlxiii.

pascha fit. Ex generatione mauzem xpi. pos. xxxvi.
cum pascha est dominus pascha celebratur. ipse enim
erit qui est pascha, a passione eius tempore domini usque
in xiiii annum tempore alexandri caesaris. Anno ccvi. Servatum
est pascha quod in eo quod memoratione domini nostri ihesu xpi
servatur ad eos, quoniam ipsi tuo omnes anni a vadam
usque in hunc diem anni v. dcc. xxxviii. Regis perhaut.
eviem porcelyri, cyros nec persis anni xxxi. post
hunc cum pisesan. viii. Smedius macus mensis viii.
darius anni xxxvi. xerxes anni xxvi. astarxerxes
longemanus anni xxxvi. xaries dies lx. Sucdanius
mensis vii. darius notus anni xviii. artarxerxes cyri
iunior. frater anni lxii. ocorquie tartarxerxes
anni xxiii. mensis vii. arses notus anni iii. dartus anni
vii. hic est tuum alexander macedo deposuit in bello
nuo adrimi in arrabili. Ex iustomnes anni cccxlv.
post tempore iacobi apud grecos manifeste
ex constructione olympiadum sunt clara
namus quod alexandrum macedonum fuerunt
olympiades cxliii. quod faciunt anni cccclvi.

abi pito qui constituit olympiades ab alex
andro usq ad xpm olympiades lxxx quod sunt
anni cccxx a xpo autem usq ann xiii imperii
alexandri olimpiades lviii quod sunt ann cc
xxxvi sunt ergo omnes olimp usq ann xiii
alexandri caesaris olimpiades cclii quod sunt
xviii anni i xii nomina creaturae adam seth enos ca inan
mala lehel iareth enoc matusalam lamec noe
sem arfaxat sala heber falec sub quo diuisa
est terra ragau seruc nagor thara abraham
isaac iacob iuda faris esrum aram aminadab
riaasson salmon boz obet gesse dauid salo
mon roboam abiam ara iosafath ioram ocozia
ioas amessias ozias ioatham acaz ezechias
mannasses amos iosias iosias autem gen ionaam
et ioachim et fratres eius heliachim qui et ioachim
et sediciam qui et ieconias dictus est salum
xx in transmigrationem autem babylloniae ioachim
gen ieconiam et sediciam geconias autem genuit
salathiel fanneam et sale saret ieconiam

ortamo, et deebi et filii fania zorobabel et fra
tres eius. zorobabel melchiam et fanuc,
filii autem eius abiut et musolam et annanias
et saladi sororeorum et sedbel et thoul.
et archia et asadia et sobosec, aedificatum est
autem scōarium tempore zorobabel huius
filii abiut de hinceliachim azor sadocachim
heliud eliazar matthan iacob ioseph cui dis
ponsata fuit uirgo maria quae genuit ihm xpm
ex spu scō. xxi. Prophetarum nomina adam noe
abraham isaac iacob moysen aaron hesunaue
heldad et modat natham dauid salomon et mo
dap achias silonita sameas filius elam annani
as helias micheas filius emblas abdiu helisei
abladone amos esaias osee filius beeri ionas
micheas rabam iohel filius batueli hierimias
filius celchiae sacerdotis geffonias buz
ezechi hel urias sameus ambacuc naum
danihel malachias aggeus zaccharias et sub
xpo simeon et iohannis baptista item mulieres prophe
tissae

SARRA REBECCA MARIA SORORMOYSI DEBBORA
OLIBA, ET SUB XPO ANNA HELISABET MARIA QUAE GE
xxii NUIT XPM. ITEM NOMINA REGV. DALMBULA SAUL DE TRIBU BENE
AMIN, POSTQUAM AUT TRANSLATUM EST REGNU IN TRIBU
IUDA, DAUID SALOMON ROBOAM ABIA ASA IOSAFATH
IORAM OCOZIAS IOATHAM AGAZ EZECHIAS MANAS
SES AMOS IOSIAS IOACHIM HELIACHIM SEDICIAS
ET GECONIAS SUB HOC TRANSMIGRATIO FACTA EST
SUB NABACHODONOSOR, NOMINA REGUM QUI REG
NAUERUNT IN SAMARIA SUPER X TRIB EX QUO REGNU
DIUISUM EST HIROBOAM FILIUS NABATH ANN XXII
NABAT FILIUS EIUS ANN II SABA FILIUS ACHIAE ANN XXII
HIC UINDICAUIT DOMUM GEROBOAM HELA FILIUS BASE
ANN II ZAMBRI ANN XII ACHAP FILIUS EIUS ANN XXII
OCOZIAS FILIUS ACHAP ET IORAM FILIUS IECONIAE
ANN XII SUB HOC FILIOS SUOS STERCUS COLUMBINU HII
QUI ERANT IN SAMARIA MANDUCAUERUNT HIEU FILIUS NAT SI
ANN XXVIII HIC IN INICIO PIUS FUIT FECIT UINDICTAM SUP
DOMUM ACHAB OCCISIS IORAM ET ZEZABEL ET OCOZI
AS REGN IUDA IOACHAS ANN XVII IOAS FILIUS EIUS ANN XVI

hic amessiam regem occidit et destruxit de muro hye-
rusalem cobita cccc. ieroboam filius ioas ann xv. aza-
rias filius ieroboam men iii. selem filius abia men i.
uno mane filius gadi ann x. falacias manae ann ii.
facnea filius romeliae ann x. hic obsedit hyerusalem
regnante achas non possedit xam. esee filius dale
ann viii. Sub hoc decem trib transmigrata esunt
in regione medorum. asal manassar quie ti psum osee
conligatum habens habiit regnante achas super
duas trib in hierusalem; nomina sacerdotum.
aaron gen eliazar. finees. achias. razaza. moriat.
amaria amittib. ettis. achinas huius filius helias
propheta. et salon. ioram. amos. ioada e filius sedi
cias sedicia. iohel. uria. neem. salon qui gen celcia
cuius filius hieremias propheta. et azarias filius
azariae. sareu. iosedech qui gen hiesum qui fuit
sacerdos cum instauraretur templum post cap
tiuitatem; celcias. ioachim. eaeduc. Item alia
patria. ex quo fuit ezechiel propheta. iodefat
nea amorius. zadcur. samuhel. euexia. melchius

salon. comorius. barracim. soffonias
masxes. celcius. buzi. ezechihel. Item alia patria
unde heli sacerdos. cuius filii finees et ofni. rapie
bant immolationem princeps patriae de filiis
gaad. achimelech. habiathar. uriu. natan. helis.
Item patria leuiticum. unde fuit samuhel prophe
chore qui restetit moysi filius huius helcha
na. suf. enet. aliap. zeraam. chelcana. samuhel.
huic fuerunt duo filii munerum acceptatores
iohel. et habia. inicium patriae leuuitarum unde
sunt sacerdotes et ministri. et leuuitae.
Ambram. filius cabaad. filius leui. filius iacob
leuui. gen. gesson. et cahaad. et merari. filiautem
gesson. semei. et emeher. hii filii leuuitae.
et filii cahaad. ambram. isaar. cefron. odiel.
ambram. gen. moysen. et aaron. et mariam.
et aaron. gen. ex heli safit sororem naasson.
nadab et abiud. et eleazar. et ithamar. mortui
sunt autem nadab et abiud. offerentes. ignem
alienum. Post aaron eleazar. suscepit

sacerdocium, post eleazarum finies, ythamar autem et filii eius isaar; isaar autem frater ambram et ipse leuuita; huius filii chore et nabith, et zazyr, et filii core, air et helcana et abiasap, hic core restitit aduersus moysen et aaron, et chao absortus est, inuiris celebrum frater ambram, aercius filii eius misahel elisafath, et setri, et dile, hii leuuita et traditi sunt, omnes autem aaron et filii eius archae testamentiu tmenistrarentei et tollenteam et facta est eis pars exa sacerdotib initiata et primogenita, et quae in sacrificiis constituta et primogenita et distinata leuuiticis data est lex, ut quae cumq acciperint a populo ex decimis decimas darent sacerdotib ut extimaretur eis tam quam oblatio, inicio eorum tradita e sunt illis, etiam ciuitates refugiorum vi, et hare prata sementiua in circuitu cuiusque ciuitatis cubita ii et alia e ciuitates xlii, sacerdotib quidem x, leuuiticis quoq xiii

, putolatius nos dixisse quam speramus,
tamen necessariae pro his qui scrupolosius
requirere uolunt et multa legerunt quos ex
stimo facile percipere quae scripta sunt,
sed et illi qui pauca legerunt facilius ad intellec
tum possunt peruenire ex illis quae a nobis
per breuiata inquisitione declarata sunt,
xxiii. Macedonum reges iuxta alexandrinos.
Alexander filius philippi post darium ann. vii
ptolomeus lagis oter ann. xlii. ptolomeus filius
fila delfus ann. xxxviii, ptolomeus filius
euergeta ann. xxx p; tolomeus filius euergit.
ann. xxv, ptolomeus philopater ann. xvii,
ptolomeus frater ann. xxiii. ptolomeus fuscus
ann. ii; euergeta ann. xxvi ptolomeus alexus
ann. xx, alexander frater ptolomei alexe ann. xvii
ptolomeus dionisius hecate ann. xxviii,
cleopatra filia ann. xxv. fiunt in se ann. cccxlvi;
de imperatores romanorum,
xxiiii. Augustus ann. lvii. tiberius ann. xxii. mens. vii

dies xxii, gaius ann. iii. mens. viii. claudius ann.
xiii. men. i. dies xxviii, nero ann. xiii. m. viii. dies xxviii.
galba m. v. d. xxvi. otho men. viii. d. xii. uitellius
m. viii. d. xv. titus ann. iii. m. ii. d. ii. trajanus ann.
xvii. m. viii. d. vi. chadrianus ann. xx. m. x. d. xxviii
antonius pius m. viii. d. xxii, marcus ann. xviii.
m. v. d. xii, commodus ann. xii. m. viii. d. xxiiii.
elius pertinax m. vii. iulianus m. ii. d. vii.
seuerus ann. xiiii. antonius cognomento
caracalla. seueri filius ann. vi. m. viii. d. ii.
macrinus ann. i. d. vi. antonius ann. iii. m. viii.
d. xxviii. alexander ann. xiii. dies viii.
Regnum hebreorum. saul ann. xxx. dauid ann.
xl. salomon ann. xl. roboam ann. xvii. abia ann.
iii. asa ann. xli. iosafath ann. xxv. ioram ann. viii.
ocozias ann. i. gotholia mater ann. viii. ioas ann.
xl. amessias ann. xxxviii. ozias ann. lviii.
ioatham ann. xvi. acas ann. xvii. ezechias ann.
xxxviii. manasses ann. lv. amos ann. ii. iosias ann.
xxxv. ioachim frater ioachas ann. xi.

Ioachim filius hemeras ann. iii. cap. tiui. tatis
sedicias ann. xi. nabachodonosor reduos ann. xv.
cymaroth filius ann. xii. badasar frater ann.
xiiii. darius asuerus ann. xliii. cyrus an. i.

INCPT SVPPVTATIO EVSEBII HIER
NIMI. Abadamusq. ad diluuium ann. ii.
ccxlii. a diluuium usq. ad abraham anni
dccccxlii. ab abraham usq. ad moysen ann.
dv. a moysen usq. ad salomonem et primam
aedificationem templi anni cccclxxviii.
secundum minorem quem tercius regnorum liber
continet. nam iuxta iudicum ann. dcl. a solomone
usq. ad instauratione templi quae sub dario per
sarum rege facta est collegunt ur anni dxxii.
porro a dario usq. ad praedicationem dni. ni. ihu
xpi. et usq. ad xv. annum tiberi principes romano
rum explentur anni dxlviii. Itaq. fiunt simul ab
adamusq. ad praedicationem xpi. et xv. annum
tiberii anni v. ccxxviii. a xv. anno tiberi principes

romanorum, et ab ipsa passione dn̄i nr̄i ihu xp̄i
usq. ad constantinum et rufum consules anni
cccc xxx. a constantino et rufo usq. ad ann̄ pri
mum regni sygiberti regis francorum filio the
uderici regis explentur anni clvi. Itaq. fiunt
simul ab adam usq. ad annum primum regni sygi
berthy regis anni v̄ dccc xv. nulla sit dubitatio
de ista descripcione quia de cronica beati eusebii
caesariensis ep̄i adsumpta est usq. ad passionem
dn̄i nr̄i ihu xp̄i. Ita passione dn̄i per paschalem victo
rii usq. in tempore isto invenies veritatem

Incp̄t. not. de ep̄is scāe ecl̄e romanae
qui cui successit vel quanto tempore fuit

Petrus sedit ann̄ xxv. m̄ensis ii. dies ii.
Linus sedit ann̄ xi. m̄ensis iii. dies xvii.
Cletus sed̄ ann̄ xii. m̄ i. d̄ xviii.
Clemens sed̄ ann̄ viiii. m̄ ii. d̄ x.
Euaritus sed̄ ann̄ viiii. m̄ x. d̄ ii.
Alexander sed̄ ann̄ x. m̄ vii. d̄ ii.
Syxtus sedit ann̄ x. m̄ iii. d̄ ii.

telesior sed. ann. xi. m. iii. dies xxi.
ygenus. sed. ann iiii. m iii.
pius sed. ann xviiii. m iiii. d. iii.
sother. sed. ann viiii. m vi. d. xxi.
eleuther sed ann xv. m iii. d. ii.
uictor sed ann x m ii d x
calestus. sed ann v m ii d x
orbanus sed ann iiii m x. d xii.
poncianus sed ann viiii m x d ii.
anterus sed ann xii m i d xii
flauianus sed ann xiiii m i d xi.
cornilius sed ann iii m iii. d iii.
stefanus sed ann vi m y d. ii.
syxtus sed ann i. m x. d xxiii.
dionisius sed ann vi m ii d iiii.
felix sed ann iiii. m iii. d xxvi.
puthicinus sed ann v m. i. d. i.
gaius sed ann xi m. iiii d xii.
marcellus sed ann viiii m iiii d xvi
eusebius sed ann. vi. m. i. d iii

miltiadis	sed	ann iiii		
silvester	sed	ann xxxiii	m x d xi	
marcus	sed	ann ii		
julius	sed	ann v	m ii	
liberius	sed	ann vi	m iii d iiii	
felix	sed	ann		
damasus	sed	ann xviii	m iii d xi	
siricius	sed	ann xv		
anastasius	sed	ann iii	d x	
innocentius	sed	ann xv	m i d xxi	
zoscimus	sed	ann i	m ii d xv	
bonifacius	sed	ann iii	m viii d vi	
caelestinus	sed	ann iii	m x d xvii	
xystus	sed	ann vi	m iii d xviii	
leo	sed	ann xii	m i d xiiii	
hilarius	sed	ann vi	m iii d xi	
simplicius	sed	ann xvi	m i d vii	
filix	sed	ann viii	m x d xvii	
gelasius	sed	ann iiii	m viii d xiii	
anastasius	sed	ann i	m xi d xviii	

symmachus	sed	ann	xv	m	viii d xxv
horomista	sed	ann	viii	d	xvii
johannis	sed	ann	ii	m	viii d xvi
felix	sed	ann	ii	dies	xiii
bonifacius	sed	ann	ii	d	xxvi
johannis	sed	ann	ii	m	iiii d vi
agapitus	sed	m	xi	d	xviii
siluius	sed	ann	i	m	v d xi
uigilius	sed	ann	xvii	m	vi d xxvi
pelagius	sed	ann	iiii	m	x d xvii
johannis	sed	ann	xi	d	xviii
benedictus	sed	ann	iiii	d	xxviii
peladius	sed	ann	x	m	ii d x
gregorius	sed	ann	xiii	m	vi d x
sauinianus	sed	ann	i	m	v d viiii
bonefacius	sed	ann	viii	d	xxii
bonefacius	sed	ann	vi	m	viii d xiii
deusdedit	sed	ann	iii	dib	xx
bonefacius	sed	ann	v	m	x
honorius	sed	ann	xii	m	xi d xvii

SEVERINUS MENSIS II. DIEB IIII.
IOHANNIS ANNO I. M VIIII. DIEB XVIIII.
THEUDERUS AN. VI. M. I. DIES XVIII.
MARTINUS. AN. VI. M. I. D. XXVI.
EUGENIUS AN. II. M. VIIII. D. XXIIII.
VITALIANUS AN. XIII. M. VI.
ADEODATUS AN. IIII. M. II. D. V.
DONUS AN. I. M. V. D. X.
AGATHO. AN. II. M. VI. D. IIII.
LEO. SED. M. X. D. XVII.
BENEDICTUS. SED. M. X. D. XII.
IOHANNIS. AN. I. D. VIIII.
CONON SED. M. XI.
SERGIUS AN. XIII. M. VIII. D. XXIII.
IOHANNIS. AN. III. M. II. D. XII.
IOHANNIS AN. II. M. VII. D. XVII.
SISINNIUS SED. D. XX.
CONSTANTINUS AN. VII. D. XV.
GREGORIUS AN. XVI. M. VIIII. D. XI.
GREGORIUS AN. X. M. VIII. D. XXV.
ZACHARIAS AN. X. M. III. D. XIIII.
STHEFANUS AN. V. D. XXVIIII.
PAULUS AN. X. M. I.
STHEFANUS AN. III. M. V. D. XXVII.
HADRIANUS. AN. XVI

[illegible] CHRONICORUM

Ex dicebus rerum creaturarum dominus formauit

I. In primo diac condedit lucem

II. Secundo firmamentum caeli

III. Tercio speciem maris et terrae

IIII. Quarto sidera

V. Quinto pisces et uolucres

VI. Sexto bestias adque iumenta

Nouissimum ad similitudinem suam hominem

primum adam

Adam fuit annorum CCXXX. Gen. Seth. facti sunt

omnes anni quibus uixit adam anni dcccc. nonientixxx.

Seth fuit annorum CCV. et gen. Enos. facti sunt

omnes anni quibus uixit red Enos anni dcccxii.

Enos fuit annorum CXC. et genuit Cainan. facti sunt

omnes anni quibus uixit Enos anni dccccv.

Cainan fuit annorum CLXX. et genuit Malahel.

facti sunt omnes anni quibus uixit Cainan Malahel an. dccccx

Malahel fuit annorum CLXV. et genuit Iared. facti

sunt omnes anni quibus uixit Malahel anni dccc.lxlv.

Iared fuit annorum clxii et genuit enoc. Facti sunt
omnes anni quibus uixit Iared. dccccl xii.
Enoc fuit annorum clxv et genuet matusalam
Facti sunt omnes anni quibus uixit enoc. Inter omnes
nebus cccl xv et translatus est quia placuit deo
Matusalam fuit annorum clxxxvii et genuit
lamech. Facti sunt omnes anni quibus uixit matu
salam dccccl xviiii
Lamech fuit annorum clxxxviii et gen. noe.
Facti sunt omnes anni quibus uixit lamech dccl iii
Noe fuit annorum d et genuit sem. Facti sunt
omnes anni quibus uixit noe. dccccl.
Sem fuit annorum c et gen. arfacsat. Facti sunt
omnes anni quibus uixit sem. dc
Arfaxat fuit annorum cxxxv et gen. Camcen. Facti
sunt omnes anni quibus uixit arfaxat cccclxv
Cainan fuit annorum cxxx et gen. sala. Facti sunt
omnes anni quibus uixit cainan. dxxxiii
Sala fuit annorum cxxx et gen. heber. Facti sunt
omnes anni quibus uixit sala. ccccxxxiii

Heber fuit annor. cxxxiiii. et gen. Falech
Facti sunt omnes anni quib. vixit Eber cccciiii.
Falec fuit annorum cxxxiiii. et gen. Ragau
Facti sunt omnes ann. quib. vixit Falec cccxxxviii.
Ragau fuit annor. cxxxii. et gen. Seruch. Facti
sunt omnes anni quib. uixit Ragau cccxxxviiii.
Seruc fuit annor. cxxx. gen. Nachor. Facti sunt
omnes anni quib. vixit Seruch cccl.x.
Nachor fuit annor. lxxviiii. gen. Tara. Facti
sunt omnes anni quib. vixit Nachor ccviii.
Tara fuit annor. lxx. et gen. Abram. Facti sunt
omnes anni quib. vixit Abraham fuit annor. c. gen. Isac
Facti sunt omnes anni quib. uixit Abraham clxxv.
A principio usq. Abraham anni iiiicccc xxxvi.
Isac fuit annorum lx. gen. Iacob. Facti sunt
omnes anni quib. vixit Isac clxxxi.
Iacob fuit annorum lxxxviiii. gen. Leuui. Facti
sunt omnes anni quib. vixit Iacob cxlvii.
Leuui fuit annor. xlv. gen. Caat.
Caat fuit annorum lxi. gen. Ambram
Ambram fuit annorum lxx. gen. Moysen.

Moses cum esset annor. cxx. mortuus est
moesen in sacerdocio. successit hiesu naue.
fiunt omnes supputatis ab adamusq. ad sacer
dotes qui fuerunt post gesu naue ann. iiii. dccccxx.

Iudecum.
Chusaroton. ann. viii.
Cotonihil. ann. l.
Eglom. ann. xviii.
Aothan. ann. lxxx.
Iabin et Cisarra ann. xx.
Barac et debbora ann. xl.
Madianiti. ann. vii.
Gedeon. ann. xl.
Abimelech. ann. iii.
Tola. ann. xxiii.
Iaber. ann. xxii.
Amanite ann. xviii.
Cepena. ann. vi.
Esebon. ann. vii.
Olom. zabolonitis. ann. x.

Abdom. ann. viii.
Alofoli tenuerunt ann. xx.
Samson. ann. xx.
fuerunt iudaei sine
iudeciis ann. triginta.
Eli sacerdos. ann. xx.
Samuhel sacerdos
et profeta. ann. xx.
fiunt ann. iudecum cccclxx.
Usq. hoc tempore
Ia principio supputan
tur anni. iiii. cccl. xl.
Liberrignorum de regib.
declarat.
Saul rignauit annis xl.
Dauid annis xl.

Salamon annis xl.
Roboam annis xvii.
Abia annis iii.
Asab annis xli.
Iosafat annis xxv.
Ioram annis viii.
Ozias anno i.
Gotolias annis vi.
Ioas annis xl.
Amassias annis xxviii.
Ozias annis lii.
Ioatam annis xvi.
Agas annis xvi.
Egicias annis xxviii.
Manasses annis lv.
Amos annis ii.
Iosias annis xxxi
et filii sui Ioachim ac
Sedecias et alius an xviii.

Usq. tunc a principio
suppo tantur anni
IIII DCCCC
Iudaei in babillonia
lxx an in captiuitate fuc
runt liberantur a ciro
Crus persar et medor an xxxi
Canbisis ann viii.
Magienissis an vi.
Darius an xxxvi.
Sersis an xx
Artabanus minsis vii.
Astarsersis et oidi an xl.
Darius onothus an xviii.
Artarsersis cirus iouenis an xl.
Artarsersis ochos an xxv.
Arsis an iiii
Darius quem alexander
occidi tannus v. hic emplena
an vcc.

Regnum paganorum alexander magnus macedus an. xii
Tolomeus leporos an. xl.
Tolomeus filadelfus an. xxvii.
Tolomeus atuergetis ann. xxiiii.
Tolomeus phylopatur an. xxi.
Tolomeus aepefanes an. xxii.
Tolomeus opilometur an. xxxiiii.
Tolomeus alius euuirgetis an. xxviiii.
Tolomeus saluatur an. xv.
Tolomeus de alexandro an. xii.
Tolomeus de filipo an. viii.
Tolomeus de dionisio an. xxx
Cleopatra an. lxxii
Fiunt ab adam usq. ad octauiano agustoromense et quod
Natus est dns noster ihs xps ds ueretatis an. v d
Regnabat illo in tempore nomen emperiaeo et uiuiano
Agustus aerodis sub ipsum hierusolimis rex erat.
Agustus an. post aduentum xv.
Tiberius annis xxiii.

Caius an. iiii. mensis x.
Claudius an. xiiii. mens. x.
Nero an. xiiii. mensi. vii
Galba mens. vii. dies xxvii.
Vespasianus an. viiii. m. v.
Titus ann. ii. m. viiii.
Domicianus et alius pertenax an. v m. viiii.
Neruas an. i. m. iiii
Traçianus an. xviiii.
Atrianus an. xxi.
Antoninus an. xxi. m. vii
Marcus aurilius et antoninus an. xviiii.
Comodus an. xii. m. vii. dies xviiii
Seuerus an. xvii. m. vii dies xiiii.
Antoninus et maçrinus an. xi.
Alexandrus mameas an. xiii.
Maxemus an. v.
Cordianus cum alio an. vi.
Filepus. an. vi

Decius an. i.
Gallienus an. iii
Valerianus et gallienus an. xv.
Claudius an. i.
Aurilianus. vi.
Probus et tacetus an. vii
Carus et carinus. anumnirianus et floanus an. ii.
Constans pauper et licinius et maxeminus
et diocilicianus an. xviii. min. iii.
Tunnc suppletisunt a principio an. v. dccc vi. m. iiii
Constantinopoli emperat. cristianus
Constantinus maior an. xxx. min. iii
Constantius an. xxv. mins iii
Iulianus malus an. ii. mins. ii.
Iouinianus an. i. menus mensis ii.
Valens arrianus xvi. mens iiii.
Teudosius an. xvi. mens xviii.
Arcadius filius suus an. xiiii.
Teudosius minor an. xlii.

MARCIANUS AN VI MENS VI
LEO AN XVI MENS XI
LEO MENOR AN I MENS VI
ZYNO AN XVII MINS II
ANASTASIUS AN XXVI MENS IIII
IUSTINUS EUFIMIAS AN VIII MENS II
IUSTINIANUS AN XXXVIII MENS VII
IUSTINUS SUBFIAS AN XII MINS XI
TIBERIUS AN IIII
MAURICIUS AN XX MINS IIII
FOCS AN VIII MENUS MENSE U NO
IRACLIUS AN XXXI
FIUNT AB ADAM USQ AERACLIO IMPER
REGNANTE ANNORUM XXXI OMNES
ANNI V D CXVIIII

Incipit capitulares cronice Gyronimi
scarpsum

I de regnum assiriorum
II de natiuitate abraham et generatione eius usque ad moysen
III de moysen et iudeis superi israel
IIII de captiuitate troge et inicium francorum et romanorum
V de francione regi francorum et francis
VI de initium ducum francorum
VII de hebreis et eorum iudeis
VIII de captiuitate troge et egressione ex inde priamus
VIIII de inicium regis romanorum et frigorum
X de aedificatione cartagenis et supputatione
annorum ab adam usque ad moysen
XI de regibus aebreorum et israel
XII de regibus latinorum
XIII de regibus aebraeorum
XIIII de inicium nomini romae antequam condita fuissit
XV de assiriorum imperio destructo quod stetit
annus ccxlii

xvi de latinor regib' et roma a romolo condeta
xvii de nabaçodonosor rige et captiuitate iudaeorum
xviii de captiuitate troge et olimpiadem primam
xviiii de macidonum rige filipo et mense bannis condetus
xx de tarquinio prisco et numero senatorum romae
xxi de captiuitate iudaeorum a nabaçodonosor rige
xxii de amplicatam romam
xxiii de morte nabaçodonosor rigis
xxiiii de regressione iudaeor per cirum rigi persarum
xxv de regnum tarquini romam
xxvi de nabaçodonosor sub cuius tempore olofornis fuit
xxvii de inicio consol romae qui regerunt imperium an cccc lx
xxviii de alexandro magno macedo
xxviiii de morte alexandri et translatio regnum eius
in plures regibus
xxx de romanis qui plurisgentis superant consolis habentis
xxxi de inicium imperatorum
xxxii de gaiam iuliam qui monarcham tenuit
xxxiii de octauianum qui monarciam tenuit in cuius tempore
dns noster ihs xps natus est

xxxiiii. de supputatione annorum ab adam usque xpi praedecationem

xxxv de emperium gage et claudiae

xxxvi de emperium neronis uispasiani et titi et captiuitate iudeorum

xxxvii de emperium domiciani tragiani atriani titi luci et quomodi

xxxviii de emperium cologi seueri antunii magriani et aurili

xxxviiii de emperium alexandri maximi gordiani deciae galli

et ualeriani qui in persas captiuantur

xl de emperium galliini claudiae auriliani et proui

xli de emperium cari deucliciani maximiani et seuiri

xlii de emperium constantini et filii sui et aelenam agustam

xliii de emperium magnenti et obetum constatis et mortem

fratrum magnenti

xliiii de gallum caesarem et antunium monachum et constan

cium romam ingressum

xlv de emperium iuliani ualentiniani et aelarium pectauinsi epm

xlvi de aduentum burgundionum in gallies

xlvii de emperium graciani internicione alamannorum et gotorum

xlviii de interetum ualentis emperatores agotis factum

xlviiii de supputatione annorum ab adam usque ad obitum ualentis

L. de emperium theudosia arcadia honoria et teudosia

LI. de gaiseri cum regem et uandalis et gotis

LII. de emperium marciani

LIII. de inruptione chunorum in gallies et a gecio patricio et gotis

LIV. de emperium auiti martiani et theuderico regem gotorum

LV. de emperium magioriani et suaeuis et theuderico rigi

LVI. de emperio siuerianti mi et gotis in italia sub emperio consulum

LVII. de theuderico rigi gotorum in italia et leone emperatore

LVIII. de chlodoueo rigi francorum et alarico

LVIIII. de obetum theuderici

LX. de crogorigi uandalorum et uandalis

LXI. de gildomerem in quem rignum uandalorum finiuit

LXII. de iustiniano emperatorem et bellissarium patricio

REGNVM ASSIRIORVM

PRIMUS REX NINUS REGNAUIT ANNOS LI
ET MULIER SUA SIMIRAMIS REGNAUIT POST EUM ANN XLII
EODEM TEMPORE NATUS EST ABRAHAM, NINSAS FILIUS
NINI ET SEMIRAMIS REGN POST EOS ANN XXXVIII,
ABRAHAM CUM ESSET ANNORUM LXXV ACCEPIT AD
REPROMISSIONEM, DE ILLO TEMPORE USQ AD EGRESSIO
NEM AEBREORUM DE AEGYPTO SUPPOTANTUR ANNI CCCC
XXX, ABRAHAM DE ANCILLA AGAR HABUIT FILIUM NOMEN
ISMAIL UNDE ISMAILITAE ET POSTEA AGARRENI POST
TREMUM SARRACINI UOCANTUR, CENTENARIUS ABRA
HAM HABUIT DE SARRA FILIUM NOMEN ISAAC PRIMUS
OMNIUM PROPHETARUM ABRAHAM, CCIIII MIORUM ARRIUI
TUNC REGNAUIT ANN XXX, SEX AGENARIO ISAAC ANN
NASCUNTUR FILII GEMINI PRIMUS ESAU EX QUO GENS
IDOMEA FUIT, SECUNDUS IACOB QUI ISRL APPELLATUS
EST INDE GENS IUDAEORUM EST, UIXIT ABRAHAM
ANN CLXXV CENTESIMO ANNO REPROMISSIONIS

moritur abraham. Centesimo lx ann. cum esset
Isaac. tunc iacob discendit in mesopotamia et ser
uiuit laban annus xiiii, pro duabus filiabus quas accepit
uxores. Lia et rachil. ann. ccmo. post repromissionem.
Mortuus Isaac. annorum lxxx, filius eius iacob, cum
esset annorum cx. adhuc uiuente Isaac. Ioseph filius
iacob annorum xvii, uenditus est in aegypto. cmo xxxmo
ann. cum esset iacob iam secundo ann. famis ingressus est
cum filiis in aegypto. iacob cmo xlmo viimo ann. obiit.
prophetans de xpo, cmo xmo ann. cum implisset Ioseph
moritur. fiunt autem omnes anni quos aebrei in ae
gypto fecerunt. ccxv. Ob hoc ab eo tempore conpo
tantur quod iacob cum filiis suis discendit in aegypto
cccmo lmo ann. repromissionis natus est moysis, cum
esset annorum lxxvi. cropi rignauit in attubena caa quousque
ad troie captiuitatem fiunt anni cccl v, cccmo xlmo
repromissionis anno moysis aegypto derelinquens
in heremo filosopatur. aebreorum lxxxmo ann. agenti
dux aetenerisex aegypto aebreorum gens te sefficetur.

Legem eis in heremis tradedit per annos xl ab hoc
loco usque ad salamonem et ad aedificationem templi
numerantur anni cccclxxx, primus apud aebreos
aaron pontifex fuit aebreorum, post moysen constitu
etur ihesus ihesus successor moysi terra palastino
rum iudaeorum gentes sorte distribuit, iudaeorum iudex
post gotoniel annos xl, post gotoniel aebrei
fuerunt subiecti alieni genis annos xviii, qui copulan
tur temporibus aod ipse fuit iudex ex tribu efrem
fuit annis lxxx, post aod aebreos in dicionem redigunt
alieni geni annis xx, qui copulantur temporibus debor
et bara, et qui iudicaverunt israel annis xl, ebraeorum
iudex gedeon post deboram in dicione redigunt
alieni geni annis vii, qui coniuncti sunt temporibus
gedeon secundum aebreorum traditionem, gedeon
iudex ex tribu manasse cyrus hieb condeta ante
templum hierusolimarum annis ccxl, scribit
ioseph in libro tercio aebreorum, abimelec filius
gedeonis iudex annis iii, post [illegible]

postquem iar ann xxii ex tribo manasse sub tauta
no regi assiriorum troça capta est aebraeorum
cepte iudex ann viii postea aebreos indicione sua
redicunt a manite ann viii quicum temporib posteri
orum iudicum copolantur secundum iudaeorum tradi
cionem cepte in libro iudicum postquem esebon
ann vii ab aetate moyseusq ad iemetipi dixit
soppotari ann xcc postaesebon labaion ann viii
in illo tempore priamus helenam rapuit troianum
bellum decenale surrexit causam aliquod trium
mulierum de pulchritudinem certantium praemium
fuit una earum helena pastore iudice pollicente
Memnon amazones priamo tollere subsidium
ex inde origo francorum fuit priamo primo regem habu
erunt postea per historiarum libros scriptum est
qualiter habuerunt reges frigam postea partiti sunt
in duab partib una pars perrexit in macedonia
uocati sunt macedones secundum populum a quo
recepti sunt et regionem macedoniae qui oppremeba
tur agentes vicinas inuitati ab ipsis fuerunt

ut eis praeberent auxilium, per quos postea
cum subiuncti in plurima procreatione creuis
sent ex ipso genere macedonis fortissimi
pugnatores effecti sunt quod in postremum
in diebus philippi regis et alexandri filii sui fama
confirmat illorum fortitudinem qualis fuit, nam
v et illa alia pars quae de frigia progressa est ab ole
xo per fraudem decepti tamen non captiuati nisi ex is
defecti per multitudinis regionibus peruacantes cum uxo
ribus et liberos electo mare regi francione nomine
per quem franci uocantur in postremum eo quod
fortissimus ipse francio in bellum fuisse fertur
et multo tempore cum plurimis gentibus pugnare gerens
partem asiae uastans in europam dirigens inter renum
vi uel danuuium et mare consedit, ibique mortuo franci
one cum iam per proelia tantaque uaecesserat parua
ex ipsis manus remanserat, duces ex se constitue
runt, attamen semper alterius dicione negantes
multo post tempore cum ducibus transaegerunt uisque
ad tempora pontifici consolis quietem cum ipsis demicans

Seo cum reliquas gentium nationes quae in germa
nia habitabant totas quod dicione subdidit romanam
sed continuo franci cum saxonibus amicicias inientes
aduersus pompegium reuellantis eiusdem rennue
runt potestatem, pompegius in spaniam contra
gentes demicans plurimas moritur; post haec
nulla gens usque in presentem diem francos potuit
superare, qui tamen eos sua edicione potuisset sub
iugare, adipsum instar et macedonis qui ex eadem
generatione fuerunt quamuis grauia bella fuissent
ad trite tamen semper liberi ab externa dominatione
uiuere conati sunt. Percia ex eadem origine gentem
torcorum fuisse famam confirmat. Ut cum franci asiam
peruacantis pluribus proeliis transissent ingredientis
eurupam superlitore danuuiae fluminis interogi
anum et traciam. Una ex eis ibidem pars resedit et electum
a se utique regem nomen torquoto per quod gens
turquorum nomen accepit; Franci huius aetenerisque
gressum cum uxores et liberes agebant nec erat
gens quae eis in proelium potuisset resistere

sed dum plurima egerunt pro elia quando ad renum
consederunt dumatur quoto menuati sunt parua
ex eis manus aderat. A captiuitate troge usque
ad primam olimpiadem fiunt anni cccc vi.

vii Redeamus quo ordine aebraeorum gens fuit. aebre
oro reliqui anni i. labdon ann viii. post labdon aebre
os indicione redicunt alieni geni ann xl. qui copolan
tur temporibus iudecum posteriorum. post quem
sam son fortissimus omnium fuit, ita ut quibusdam
facta eius cum gestis ercoles conpotarentur. quidam
ad huius memoriam conseruandam balneae abece
anceorum multo post tempore appellatus poena.
post quem heli sacerdus in aebreorum libro xl ann
inueniuntur. in septuaginta interpraetatione xx.

viii In illo tempore tautanus regnabat in assirius.
tunc troia capta est, in ebreis lepdon iudex erat,
et in aegypto dinastia rex erat, primus rex latinorum
tunc in ipso tempore surrexit eo quod a troia
fugaciter exierant, et ex ipso genere et frigas
fuerunt nisi per ipsa captiuitate troiae

et inundatione assiriorum et eorum persecutione
in duas partes egressi et ipsa ciuitate et regione
Unum ex inde regnum latinorum eregunt ut et alii
frigorum; post tercio anno capta troia latini qui
postea romani nuncupati sunt et ut quidam uolunt
post octauo anno regnauit aeneas aeneas et frigas
fertur germani fuissent aeneas in latinis regnauit
ann. iii. et frigas in frigia ante aenea et frigia ann. v.
Saturnus picus faunus latinus per quem latini
uocati sunt et in aetalia regnauerunt annis circe
ter cl. Roletas scribit palefatus in incredibilium
libro primo serenas quoque fuesse meretrices quae
deceperint nauigantes post aeneam ascanis
ann. xxxviii. ascanius derelicto nouerca esuae
regno latinis albam longam condedit et si lui uiuum
post unum fratrem suum aenei ex clauinia filium
summa pia aetate edocauit amazones in illo tempo
re aefesi templum incenderunt ascanius iulium
filium procreauit a quo familia iuliorum orta
et propter aetatem paruuli quia necdum regendis

ciuet ¶ donec serat Siluium post eum
fratrem suum regni reliquit heredem, In illo
tempore mortuo heli sacerdote aebreorum
samuhel prophetabat, et saul regnauit ann xl.
In illo tempore siluius latinorum rex aeneifili
us, a quo omnes albanorum reges siluia
uocati sunt, aebreorum rex primus ex tribu iuda
dauid ann xl, aebreorum tunc pontifex habiatar
clarus habetur, latinis siluius regnauit ann l,
aebreorum filius dauid salomon regnauit ann xl,
Salomon templum in hierusolimis aedificare
coepit, Consummauit eum ann vii, cartago in tem
pore salomonis a lacedaemoniis in africa con
dita est, a rege cestrato, et alias urbis plurimas
nam et cartago a arcedone tyro ut uero alii
a didone filia eius ann cxliiii, expleta fuisse refer
tur. Collegunt ur autem omni tempus a moy
sin et egressus israel secundum tercium librum
regnorum usque ad salomonem et aedificatio
nem templi conpotantur ann cccclxxx,

ad diluuio usq ad moysen ann i m cccc xlvii ab adam
usq ad diluuium anni ii cc xlii Simulomnes anni
iiii cxlviiii ab adam usq ad salomonem aebreorum
sacerdus sadoc tunc fuit post salomonem
roboam ann xvii post mortem salomonis sedici
one orta in gente iudaea et regno bellaria deuisio
in samaria decem trib regnauit geroboam latinorum
alba siluius regnauit ann xxxviii roboam
filius salomonis regn hierusolimis duob tribus
tantum quae uocantur iudaeorum quia ex iuda
stirpe discenderunt unde et uniuersa gens illa
nomen iudaeorum est post quem abia ann viii
post quem asa ann xli latinorum aegyptius
siluius ann xxiii latinorum octauo scapis silui
us ann xxvi aebreorum iuda iosafat ann xxv
prophetabant in aebreis tunc abdias hienozias
michias latinorum nonus carpentus siluius ann
xiii aebreorum iuda ann viii post quem ocozias
ann i post quem godolias mater ann vii post
quem ioas ann xl latinorum tunc post carpento

tiberius ann viii post xi agrippa siluius ann
xl iuiade apud aebreos insignissimus pontifex
erat qui solus post moysen uixit ann cxxx aebreorum
iuda amissias ann xxviii aebreorum israel ioas in tempore
ioram ipse fuit septimus in iuda regnauit ann viii
in cuius tempore prophetabat helias in tempore
ioas helisaeus moritur zacharias propheta
a ioas regi interficitur aebreorum iuda amessias
regnauit ann xxviii latinorum xii mus aremolus siluius
ann xviii post quem xiii auentinus siluius ann xxxvi
in tempore arimoli superiores ipse siluius aremo
lus siue remolus agrippe superiores regi filius
praesedum albanorum in termonte subinuncroma est
posuit ab impietatem post ea fulmenatus interiit
aebreorum israel secundus nadab ann ii post quem
tresbaas ann xxiiii post quem aela ann vii post
zambri ann xii post heu ann xxviii in tempore
achab profetabat aelia post ioram haeu ann xxviii
post haeu achab ann xvii iulius pro auos iulii pro
culis qui cum romolo romam commigrauit fundauit

iuliam gentem, his diebus hebreorum xii mur. Azarias qui
et Ozias ann. lii, in illo tempore thespio arifronis
filio atenis regnante assiriorum imperium deletum
est usque ad id tempus fuisse reges assiriorum
storia fert. et fiunt insimul anni. i lxxxviii.
omnes autem anni regni assiriorum a primo anno
nini supportantur. i ccxl, abarees medus assiriorum
imperium destructo regno in medus transtulit. et in
terim sine principibus res agebatur usque ad dioc. regem
medorum. in medio autem tempore caldei propria epra
ualebant quoque separate, quae dam regnum successio
nes feruntur reliqui quoque gentis propriis legibus
utebantur.

Latinorum quartus decimus proca silvius ann. xxx
iii. post quem amulius silvius ann. xliii. in illo tempore
roma a pareb. qui nunc festus dicitur est condeta
romolus et remus ipsam condederunt. remus rutro
pastorale a fabiorum olim duce occisus ob basili in pu
nitate magna lire mulis multitudo coniungetur.
Anno a urbe condita tercio. Vna uirginum pul
cerrima

cunctorum ad clamatione rapientur. Talasso
duci Romoli decernitur unde ad nuptiarum solem
nitatibus talasso uulgo clamitat, cui tales nuptas sit
que talassus meruit, in illo tempore prima captiuitas
israel decem tribus a senacerib rege Caldeorum trans
latisunt in montes medorum, regnatumque est in sa
maria ann ccl, Romanorum septimus decemus rex
Romolus ann xxxviii, Remus et Romolus generantur
matre aetalia, Romolus apud paludem capraenus
moritur, postquem per quinos dies senatores rem
publicam egerunt, unum tantum anno quod inter
regnum appellatum est, postea pompeius regnan ann xli.
Romolus primum militis sumpsit ex populo et nobelis
simus senescentum ob aetatem senatores obs mili
tudinem curae patris appellauit, templa quoque et mu
rus hu romane urbis struxerunt, Saba con bochiri
regem captum uiuo exusit, Tulius hostilius ann xxxiii,
primus regnum romanorum purpora et fascibus us
est, ac deinceps cum sua domo fulmine confraçauit,
Tulius hostilius post longam pacem bella repara
bit/

albanos uicentis uicit et adiecto monte caeneo
urbem ampliauit. Romanorum quartus ancus mar
tius ann xxxiii. ancus marcius auentinum montem
in ianeculum urbem addedit. In tempore procatacis
siluia latinorum regis aebreorum tunc profe
tabat. osee amos esaias ionas. ann quinquagin
ta tres quando roma condita fuit. in aebreis pro
fetabat ioatam ann xvi. postquem iuda xiiii ann
it xvi. cuius tempore talat falsar rex assiriorum
magnam partem populi iudaeorum in assirios transtu
lit. postquem iuda quintus decimus sectecias ann
xlviii. postquem in iuda xvi mur manassis ann lv.
postquem in iuda septimus decimus amon ann xii.
post octauus decimus iosias ann xxxii. hieremias
profetabat. aebreorum iuda ioazim ann xi. post
quem iterum ioazim alius ann iii. ioazim. Nabaco
donosor rex babilloniae iudaeam capit et in dici
onem suam redactis plurimis iudaeorum. cum etiam
partem uasorum templi inuasit et tributario
fecisse ioazim fertur et uictor ad patriam reuertitur.

ISRL: quando roma condita fuit, azarias et mana
em profetabant ann x. post eam azeas ann x.
xviii A captiuitate troçe usq ad olimpiadem primam
ann cccc v. a prima olimpiadem africanus tempo
ribus ioatham rege aebreorum fuisse scripsit,
post uazea in iudaea profetabat annus viiii,
Tunc asenacerem isrl in captiuitate ducti sunt,
memorauimus subarifronem rege assiriorum
regnum destructum, sardanapallus eo tempore
tarsum atq ancialem condedit, et in proelio uictus
a barbo comedossem et incendio concremauit. pri
mus ut supermemorauimus rex macedonum, caranus
regnauit ann xviii, aegypciae regem suum osorton
ercole nominauerunt, fistonargius mensuras
xviiii et ponderaprimus inuenit, Macedonum phyliphus
regn ann xxxviii, numa pompilius duos mensis
ann condedit ianuarium et februarium, cum ante
hoc decim mensis tantum apud romanos fuissent
capitulium quoq a fundamentis aedificauit,
Seuillaq et eurofila insamuae insignis habentur,

Numa pompilius nullum cum finitimis bellum
gessit. Olda mulier apud hebraeos profe
tabat, postea suffronias hierimias
ann xxxii, postquem ioaza mensis tres,
postquem ioazim ann xi, postquem sedigias
ann xi, Ro manorum quintus tarquinius
pris cos ann xxxviii, Macedonum are pos
tarquinius pris cos ciram romae aedifica
uit numerum senatorum, ausi romanus
ludos instituit, muros et clodecas aedifica
uit ad extremum, abanci filiis regni eius
qui ipse successerat, primo anno captiuetatis
hierusalem iudea capitur, nabagodonosor
rex chaldeorum hierusolimis captis templum
incendit, quod ab initio aedificationis suae
transierat ann cccc xlii, quadragensima
octaua olimpiadae captiuetas iudeorum facta
est, aebreorum autem cap tiuetas et exter
minia templi quod fuit in hierusolimis
ann lxx, in babillonem profetabant.

danihel et ezechiel tunc romae serui ancillae
sed nobeli scaptiue filius xxiii tres montes urbe ad
dedit quirinalem isquilinum et uimenalem fossas
circumcurus dixit censum romanorum ciuium
ipse primus instituit et in extremum tarquini
superbi generisui superiores et filii scelere
occisus est. Mortuo nabagodonosor babyllonio
rum rege suscepit imperium aiuchil marodac cui
successit frater eius balthasar cuius tempore
liber danihel scribitur. Romanorum siluius
sextus regnauit ann xxxiii. Capta hierusolima
ab assiriis ad uafrim regem aegypti iudaeorum
reliquie transfugerunt hieremias quoque profeta
meminit chorinthiorum monarchia destructum
solus facta defectio cum futuram eam talus ante
dixisset. Olimpiade LV. Item et corus rex medorum
destruxit imperium. Cyrus regnum persis subuer
so astragio regi medorum. Persarum cyrus regnum
ann xxx. xxiii Cyrus hebreorum captiuitate laxata
l fere me hominum milia regredi fecit in iudaeam

qui constructo altarem templi fundamenta
iecerunt sed cum a uicinis gentib' fabricatio inpe
diretur inperfectum opus usq ad darium permansit
Cyrus babilloni capit in aebreis profetabant azeor
et zacharias quo tempore hiesus filius iosedech
et zorobabel regi genere principes fuerunt eorum
qui regressi sunt in iudaeam, colliguntur omni
tempus captiuitatis iudaeorum anni lxx. secundum
quosdam, a tercio anno ioazimus usq ad xxii anni cyri
xxiiii regis conputantur, Romanorum tarquinius
tunc regnabat anni xxxv. tarquinius excogeta
uit uiclata ureos fustes lautomias carceris
conpetis catenas exilia metalla. Regnauerunt
medi super assirios anni cccliiii. croaesus a cyro
capta est et lidorum regnum destructum est
xxvi quod stetit annos ccxxx, Canbisinq et nabago
donosor rex uocatus est. sub quo storia iudit
quod lo fernem interfecit scribetur apud aebre
os agens et zacharias profetabant, secundo anno
darii regis templum in hierusolimis construitur

ad Zorobabel. consummatur anno iiii° remissionis
captiuitatis iudaeorum et ad deficationem templi
initium sub cyro habuit consummatur sub dario
regnauit persis assiries et aegypto xxvii initium consolum
romanorum armodius aidius et aristogedus in parcum
regem interficerunt et lenam meretrisamicaeorum
cum tormentis quo gerentur ut socius proderit linguam
suam morsibus amputauit pulsis urbe regibus adtenuatum
est ualde romanum imperium romanorum rege vii
aromolo usque a tarquinio superbo emperauerunt annum
ccxliiii romae postex actis regum initium consolis abrutu
esse coeperunt deinde tribuni plebis ac dictatoris
et rursum consolis rempublicam tenuerunt per annos
ferme quadrignentos sexagenta quattuor censo
romae agitato inuenta hominum cxxxmilia lapis
tunc in aeuis fluuio de caelo ruit persarum septemus
artabanus regnum viii artaxersis annum xl annum ab urbe
condita annum cccii° tribuni plebis romae stricti conso
libus gigectis in iaemias tunc aebreos menis terui narium
consencientedomino suo uicesimo eiusdem regni anno

de babyllone muenit hierusolimis struxit Romae
dinuo consoli creati sunt. Si quae si eris de ebdo
mades septuaginta quae in libro dani hil scripte
sunt repperies eas esse expletas. In tempore
nerones imperatores quae faciunt annos cccc xl
Secundo post eaue spasiani ann hierusolima capi
tur ut dani hil profetauit ex atena monte ignis
erupit. temporibus consolum galli senona ci Romae
incenderunt excepto capitulium. Alexander
filius philiphy et olimpiades nascetur. Romani
gallus superant. nec tenebon regia aegyptiorum
in aethiopia pulso aegypciorum regnum destructum
est. et in romana dicione redigetur. Romanis
amnitas duobus proeliis et reliqua suicina sgentis
superant. Discriptio romae facta inuenta sunt
ciuium clxii milia hominum. Alexander aduersus
illirius et tregas feliciter demicans, quibus subuersis
sis in persas arma conruit. Et apud granecum
flumen regeducibusque oppressis urbem sardis
capit. Romanorum consul torquatus filium suum

qui plures proelia hostis uicerat uirgis eaesum
secure percussit, Alexander capta tyro iudaeam
inuadit, post multas pugnas triumphans alexan
driam in aegypto septimo regni sui anno aedificauit
et tenito omnia quae coeperat, anno xii alexander
ercanus et mardus coepit alexandra onem petram,
et induorum amnem transgreditur bellum aegit, alex
ander aduersus forum et taxilem demicauit
et uicit, arpalus fugit in asiam, xxviiii alexander
tricesimo aetatis suae anno moretur in babyllonem,
postquem translatum est in multos eius imperium,
macedonum regnauit phyliphus frc alexandri
Romani amnitas diutissime aduersus se pugnan
tes ad extremum in seruitute subiecerunt, seleucus
consol babyllonia obtenuit et plures urbes aedi
ficauit censo romae agitato inuenta sunt ciuium
romanorum cclxx milia hominum, legati alexan
dri a tolomeo transmissi, Romanorum amicicia
peterunt, Romani gallus superant et sauinorum
terra sorte deuidunt, Seleucus in sicilia capto

demitrio siriae et asiae pariter imperauit,
sarati sin gressus est alexandriam Romano
subdedit imperio; farum magnum in alexan
dria fecit, aracusar genteis numinus primus in urbe
figurare fecit, Romani cartagenensis naua le
proelio superant et cento ibi urbis capiunt,
cartaggenensis ex Romanorum nauis in sicilia
capiunt metello console in fuga uerso, censo
Romae, tunc agitato inuenta sunt hominum
cclx milia, post annum tercio Romae templum
uestale incensum, post annus xiiii xl fere mi
lia gallorum fuerunt a Romanis cesa, post
anno septimo pars Romae terremoto concus
sa est, ita ut colos eos magnus ruerit, post annum
iiii victi iudaei et sexaginta milia armato
rum ex numero eorum a Romanis caesa
in Romanam redacti sunt dicionem, post annum iiii
Romae marcello console seracusas capiunt,
sicilia m capiunt post annos sedete Romani
grecos liberos esse iusserunt et uniuersa

ebria ita fecerunt, postea per Anc̄iochum regem
iudaei contra romanos coeperunt reuellare
et in idolatria cogente Anc̄iochus sunt conuersi,
tunc sacerdotes et duces machabei propter legem
costudiendam surrexerunt sicut scriptum in libro
machabeorum est, Romani interfecto fele pore ge
macedone stributarius faciunt, discripcio romae
facta inuenta sunt hominum cccc̄ta xxii milia, Oppius
consul gallos capit, et cartago in dicione romana
per scipionem redigitur habens quod condita fuit
ann̄ dcc xl et nouem, tholomeus demetrium filiam suam
tradit uxorem cum regnare tinaegypto et in hieru
solimis super iudaeos et dedit demetrium genero
suo regnum quod abstolerat alexandro patri suo,
Anc̄iochus rex filius alexandro fr. demitrio interfec
to ad extremum se interfecit, bellum ciuile ortum
est in illo tempore sicilia primus liber machabeorum
temporibus Anc̄iocho ortum est in iudaea arsacis par
dus Anc̄iocum interfecit, Serui qui in sicilia reuel
labant obsidiones necessitate compulsi ad suam

inuicem cadauera deuoranda conuersi sunt,
aruersia tunc nobelis galliarum urbis capta
et rex uetuetus iuxta cule in solam ignis est fla
tus, Samariam urbem herodis restaurans sabas
tiam in honorae agusti appellare uoluit, graci
ani uictia romanis subiecium tur, in secilia bellum
ciuile consurgit de praehenso tholomeo per ma
tre cleupatra in secilia bellum ciuile conpescuit,
tholomeus rex cyrinae, oriens romanis testamen
tum reliquid heredes, seleucus abancio chouiuus
exuritur, ancio[illegible]cus in parthus fugiens pom
pegio consule sede inceps tradedit, pompegius
siria indicione romana redegit, anciocus reuer
sus de fuga regnum obtenuit, plucius gallus
latinorum rethorecam docuit sicut ceteros refert
pueris nobis primum latini ducere cipisse plucius
quendam discriptio tunc romae facta inuenta sunt
hominum cccclxiii milia, uoltacilius plutus
pompegi consulis libertus doctor scolam
romae primum iniuit, pompegius gloriosissime

triumphauit, xxxi Lucullus primus imperator appel
latus est uicta arminiam et sopotamia cum fr. regn,
capta pompegius uniuersa ebrea subiugauit,
Lucullus diuersis triumphauit uirgilius maro
in pago qui aedis dicetur non procul a mantua nas
cetur anciocii assiriae capta aromanis aresto
bolus et ercanus filia lexandri contra se de im
perio demicantes occansione praebuerunt ro
manis ut iudaea minuaderint, pompegius in hie
rusolimam ueniens capta urbe et templum obser
uato ad sca sco rum accedit aristobolum uinctum
secum adducit, in escanum deinde ante patrem
herodis ascalonitis filium procuratorem palas
tine fecit, pompegius captis hierusolimis tribu
tarios iudaeos facit, pompegius secundus impe
ratur appellatur caesar lusitaniam et quasdam
insolas inocianum capit, caesar pompegius
renum transiens germanus uastat
caesar pompegius germanus et gallus
capit, xxxii Postquem xxxii ar gaius iulius caesar

primus romanis singulare obtenuit imperium
Romanorum princeps appellatus primus ga
ius iulius caesar pompegius proeliouictus fu
giens aespadones alexandrini regis occidetur
tholomeus cadauer cum lurica aurea in nilo
inuentum caesarina egiptor regni cleupatre
confirmat obstubri gratiam cleupatra regio
comitatu urbem ingressa prohibet electe cip
margaritis quotiantunius decernit quintilem
mensem iulium debere dicere quia in eo fuis
set natus gaius iulius caesar in curia occi
detur corpus in rustro humore concrema
tur Romae tres simul exorti consoles in ea
dem urbem fuerunt, inter cetera portenta
quae ioto urbe facta sunt, bos in suburbano
adarantem locutus est, frustra se
urguere, non enim frumenta sed homines bre
ui defuturus, Romanorum secundus post iulium
singulare octauianus adsumpsit imperium
qui primum acustus caesar appellatus est

REGN. ANN. LVI. ET MENSIB. XI. PER QUEM AUGUSTI
APPELLATI SUNT REGES ROMANORUM. ANTONIUS
ADVERSUM CAESAR AUGUSTI REX BELLUM MOVIT
FALCIDIUS TRIBUNUS PLEBS LEGEM TRIBUIT.
NEQUIS PLUS TESTAMENTUM LIGARET QUAM
UT QUARTA PARS HEREDIB. SUPERESSE, TRANS
TIBIREM FLUVIUM OLEUM TERRA CERUPIT QUAE
TOTA DIAE SINE INTERMISSIONE FLUXIT. SIGNIFI
CANS XPI GRATIAM EX GENTIB. ANTONIUM SUPE
RATA GUSTUS OCTAVIANUS ET INTERVENIENTE
SENATO EUM IN GRACIA RECEPIT. ANTICONUS PA
TRICIUS CONTRA IUDAEUS DEMICANS TANDEM OCCIDE
TUR ET REGNUM IUDAEORUM TUNC FUIT DISTRUCTUM.
HERODIS POST EUM A ROMANIS CONSTITUTUS EST PRIN
CEPS. VIRGILIUS IN CAPPADOCEA MORITUR. HERO
DIS A ROMANIS IUDAEORUM SUSCEPIT PRINCIPATUM
CUIUS TEMPORE XPI NATIVITATE VICINA REGNUM
ET SACERDOCIUM IUDAEI QUOD PRIUS PER SUCCES
SIONEM ANNORUM TENEBATUR DESTRUCTUM EST
COMPLETA PROFETIA QUAE ITA PER MOYSEN LOQUITUR

non deficiet princeps ex iuda neque dux
de femoribus eius donec ueniat cui repositum est
et ipse erit expectatio gentium in hoc loco
etiam xpus quem dani helis scriptura prae
fatur accepit finem nam usque ad herodem
xpi id est sacerdotis erant reges iudaeorum
qui imperare coeperunt cclxv olimpiade
et ab instauratione templi sub dario usque
ad ercanum et centesimo octoagesimo quinto
olimpiade ann cccc lxxxiii in medio ann tran
sactis quos dani hel significat dicens et sciens
et intelligens ab initio sermonem respondendi
et aedificandi hierusalem usque ad xpi principa
tum ebdomade septem et ebdomade lxii
quae sexaginta et noue ebdomadarum faciunt
ann cccc xliiii herodis ante pa tre filius
nihil ad se pertenentem iudaeam ab augusto
et senato accipit filiique eius post eum regnaue
runt usque ad nouissimam hierusolimae capti
uitatem quae omnia etiam dani hel profeta

uatizinatur, ita dicens et post ebdomadas septē
et lxii inibit crisma et iudicium non erit in eo,
et templū et scō conrumpit populus duci uenientē
et caedentur in cataclismo belli et in consequen
tibus et super templum in quid abominatio dissola
tionum usq ad consumptionem temporis et con
summatio dabit super desolationem, Aerodis
Ananelum quendam pontificem iudaeorū insti
tuit et post exiguum temporis aris bolum fratrē
uxoris suae nepotem successorem ededit, post
annū uno interfecto Ananelo reddit sacerdocium,
lunae cursus tunc a romanis inuentus est, antu
nius cleupatre arabiem tradit, agusti et anto
niae tercie desensiones exordiae fuit, ut repudi
ata sorore caesaris cleupatram duxit uxorem,
cleupatra et antonius semet interficiunt.
et ob hoc aegyptus fit romana prouincia quam
primus tenuit consol. cornilius, a tercio decimo
annū imperiae octauiani monarchiam habere
meruit caesar augustus appellatus

a quo sextilis mensis agustino men accepit,
cum ingente trium phorum pompa agustus ro
mam ingressus et cleupatre liberi sol et luna
ante currum eius ducti agustus romanus pluri
18 mas leges statuit, censo romae agitato inuenta
sunt ciuium romanorum xli centena et lxiiii
milia, haec discriptio xvi ann imperii octauiani
facta est, agustus calabriam, et gallus uicti
galias facit, monacios plancos ceterones disci
pulos oratur insignis habetur qui cum gallea
comeatum regerit lugdunum condedit ann
xxiii imperii octauiani, tyberius ab agusto
missus occubauit armoeniam, herodis ab hieru
solima multas et magnas aedis construit herodis
samaria olim iam in cenerib sedentem a funda
mentis suscitans in honorem agusti agustam
idest sabastiam appellauit, agus samies liber
tatem dedit, in cebro plurima eciuitatum partis
terremoto conruerunt, germanus in arma uer
sus lullius superat, agustus xxviiii ann

imperiae suae gaium adoptauit in filium,
tiberius uindecolus et eos qui traciarum confe
nis tranticos romanas prouincias facit, herodis
caesariam in nomine caesaris condedit, antidanam
et patridanam condedit, innumerabilia quoque opera
in singulis siriarum urbibus quas regebat sollertis
simae aedificauit, tyberius caesar de captiuis
pannoniis triumphauit, herodis arcanum quo
olim sacerdus iudaeorum fuerat de captiuitate
partica regresso et filium eius quae sacerdocium
patris successerat interfecit, sororem quoque
eius uxorem suam cum duobus propriis filiis adulis
centibus et ma[illegible]trem uxores socrum suam
crudelissime [illegible] negat, agustus iuliam
filiam suam [illegible] in adulterio deprehen
sam damnat exilio, tullius tyro ciceronis liberti
ipse primus notas commentatus est, herodis
ad ea quae super crudeliter gesserat etiam hoc
addedit uirum sororis suae salame interfecit
et cum eam alii tradedissit uxorem etiam et ipsum
negat,

18 Interpraetas diuini legis occidit. Colleguntur
omnes ab abraam usque ad natiuitatem xpi. ann. iiii xi
ti tulianus in eo libro quem contra iudaeos scripsit
adfirmat xpm quadragensimo primo ann. augusti
natum et quintodecimo tiberiae esse passum,
Augustus tiberium et agrippam in filios adoptauit,
Iudas galileos ad reuelandum iudaeos quo ortat,
Herodis cum xpi natiuitate magnorum iudicium co
nouisset uniuersus bethlem paruulos iussit inter
feci, herodis morbo inter cutis quae et scatentibus
toto corpore uermes miserabiliter et diuinitus
moretur, Augustus quinquagensimo quinto impe
rii sui ann. cum tiberio filio [illegible] suo censorem
13 agitans inuentas unthomi [illegible] num non agis
ter centena et septua [illegible] ginta milia,
Arcelaus nono ann. regni sui in uiennam urbem
galliarum moretur defectio solis facta, Augustus
septuagesimo sexto aetatis suae ann. telle in campa
nia moritur sepultusque estrome in campo marcio
35 imperauit tiberius ann. xxiii, germanecus caesar

de partis triumphauit, tiberius multos regis
ad se per blandicias euocauit, numam sitquem
ad trai potuit et arcelaum capadocim cuius reg
num in prouinciam uersum achyacham nouelissi
mam ciuitatem caesariam appellare iussit, tibe
rius drusum consortem emperiae facit, drusus
caesar uenino perit, ann xiiii imperiae tyberiae,
ohannis filius zachariae in deserto iuxta iordane
fluuio praedicans xpm filium dei in medio eorum
adesse testatur, ipse quoq dns ipse xps hic in
principio salutari uiam adnunciat, signis atque
uirtutibus ueram consprobans esse quae dicerit,
conprobantur in praesenti anni id est tyberii ce
caesaris a secundo anno instauraciones templi
quae facta est sub altero ann dariae regis persar
ann dxlviii, a salamone autem et primam ae
dificacionem templi ann i lx, a moysen et egres
su israel ex aegypto ann i dxxxviii, a abraham
ci regnum ninie et semeramidi ann ii xliiii, a diluuio
usq abraham ann dcccc xlii, a adam usq

ad diluuium ann. ii ccxlii ipse xps filius dei salu
tarem cunctis praedicans uiam miracula quae in
euangelio scripta sunt facit. ihs xps filius dei
discipulos suos diuino inbuens sacerdocium
ut uniuersis gentibus conuersionem ad dm nunci
ent, imperat ipse xps filius dei. secundum profe
tias quae de eo fuerant praelocuti ad passionem
uenit. ann. tiberiae quinto decimo quo tempo
re etiam in aliis aethnicorum commentariis,
haec aduerba scripta conperimus solis facta
defectio. ita ut in tenebrosa noctem dies media
conuerterit, et stillae apparuerunt, bettinia
terra emoto concussa est quae omnia haec
congruunt, quae in passione salutaris accesse
rant, argumentum autem huius diei quod sal
uator isto anno passus sit euangelium praebet
iohannes in quo scribitur. post quinto decimo
ann. tiberiae caesaris trib. annis dnm praedi
casse in templum hierusolimis subito erupit
uox dicentium, transmigremus ex his sedibus,

Eodem anno pilatus praesis secreto noctis imagi
nem caesaris in templo statuerit, haec prima sedicio
et turbarum iudaeis causa stetit, Aeclisiae hierusolimarum primus eps ab apostolis ordenatur iacobus
frater dni, ex hoc considerandum quanti deinceps cala
mitatis iudaeorum gente oppresserint, pilatus post
supradicta sedicione quae ob caesaris imagines fuit
concitata sacrum thensaurum quem corbanam iudaei
uocant, in aqueducto hierusolimarum reposuit,
Secunda sedicio iudaeorum fuit annus xxii imperiae
tiberiae, agrippa filius herodis rex accusatur
herodis tetrarce romam profectus a tiberio inuincla
mittitur, pilatus de xpianorum dogmatae ad tiberio
referente tiberius senatu dicens ut inter cetera
sacra reciperint, praecepit tiberius per aedictum
accusatoribus xpianorum, comminatus est mortem
multis senatoribus et aequitum romanorum inter
fecti, tiberius in campania moritur, Romanorum
iiii quartus Gaius imperauit ann iiii mensis x, Gaius caesar
cui nomen to calicola agrippam uinculis liberatum
regem iudaeis facit, Gaius semet ipsum in deos refert
flaccus multis, multis iudaeos calamitatis praemit
consencientem alexandriae populo, Gaius mammeae

regulae uxorem duxit in pellinseum. ut uxoris
suae patrem esse se scriberit, Poncius pilatus
in multis incedens calamitatis propria se manu
interfecit, Gaius hierusolimam statuam suam
sub nomine Iouis maxime ponere praecepit,
plurimi nobilium a Gaio sunt interfecti, Gaius
sorores suas quibus tubro intulerat exilio
condemnauit, Gaius omnes ex olis iussit inter
feci, Gaius a protectoribus suis in palacio occidetur
anno aetatis suae xxviii, Romanorum v. clau
dius emperauit ann xiiii. mensis vi. dies xxvii
iste est claudius patruus drusi qui apud mocon
ciam monumentum habit, Petrus apostolorum
cum primus antiocinum ecclesiae in episcopatum
fundassit, Romam mittetur ubi euangelium
praedicans xxv annos eiusdem urbis episcopus per
seuerat, Marcus euangelista inter praes
petri aegyptum et alexandriam xpm adnun
tiat, primus antiociae eps ordenatur euodius
Agrippa rex iudaeorum regn ann xxvi, post
quem filius suus, ita Agrippa a claudio
substituetur in regno, famis ingens
quae praedita fuerat sub claudio toto or
be fuit

Claudius de Brittanes triumphauit et orcadas
in solas Romanum subiecit imperio, discripcio
Rome, v° ann° imperiae Claudiae facta inuenta sunt
ciuium Romanorum LXVIIII centena et XLIIII milia
tracia ucusque regnata in prouincia Romana redigetur,
Hierusolimis hortasedicio, ut in portarum exitu
populus conruerit XXX milia iudaeorum perierunt,
Claudius felicem procuratorem iudeam mittit apud
quem paulus apostolus accusatur, sub felice procura
tore paulo dicetur a tribuno, nonne tu es aegypcius
qui ante os dies congregasti et doxisti in deserto
quattuor milia uirorum, Claudius XIIII° ann° imperii
sui in palacio ann° aetatis suae LXIIII° moretur,
Romanorum VI° regn nero ann XIII mensis VII dieb
XXVIII huius auunculus fuit gaius calecola, felice
regnante in iudaeam sedicio in caesariam palistine
orta magna iudaeorum multitudo nemperit, festus
successit felici, apud quem praesentia agrippa regi
paulus apostolus religionis suae rationem exponens
uinctus Romam mittitur ann III emperiae neronis
terrae motus Romae ex solis facta defectio, nero
agrippinam matrem suam et sororem matris suae
interfecit, nero tanta eluxoriae fuit ut frigidis

et caledis unguentis labaretur retibusque
aureis piscaretur quae purpureis funebus
extrahebant, Iacobum fratrem domini quem omnes iustum
appellabant, a Iudaeis lapidibus oppremitur, Cui
semion secundus episcopatum adsumpsit, Ante
mensam neronis fulmen de caelo cecidit, termas
neroni a nasa ad pecata esunt, Nero ad similitudinem
troge ardentes inspexerit, plurimam partem rome
urbis incendit, duae tantum prouinciae sub neronae
factae pontus poleminiacus et alapis cottidie
scottoregi defuncto multi nobilium a neroni in
terfecti, Nero in expensas cencies centenamilia
decreto senatus annua submenistrantur, Nero
cum citeris octauiam uxorem suam interfecit,
cornotum philosophum persis in exilio negat,
Primus nero super omnia scelera sua etiam perse
cutionem in xpianos facit, Petrus et paulus
gloriosae romae occubuerunt, Petrus crucifige
tur et paulus gladio capite truncatur, Iudaeos
tunc contra romanus reuellantes, Uespasianus
a neroni transmissus plurimas urbis Iudaeorum
capit, Nero cum a senatu quaeretur ad poenam
a palatio fugiens ad quartum urbis miliarium.

In suburbano liberti sui interrabariam et nummen
tatriam uiam semetipsum interfecit. Anno aetatis
suae xxxii, atque in eo omnes Agusti familia conrup
ta est. Post Neronem Galba in Eberia uetellius in Ger
mania, auctoro Romae imperio adhebuerunt, magister
militum Fauios Quintilianus. Roma Galba perduce
tur, Galba septimo mense emperii sui in medio Roma
ne urbis forum capite truncatur, Uespasianus duob'
proeliis superati Iudaeos, o to tercio regni sui mense
apud Uitriacum propria manu occubuit, uetellius
a Uespasiani ducib' occisus in tibirem progicitur,
Romanorum septemus emperauit, Uespasianus
ann. viiii. mensis xi dies xxii, Uespasianus apud
Iudeam imperator appellatus et bellum tito filio
suo commendans Romam per Alexandriam profi
cescitur, tunc Iudaeorum regnum finitum est,
titus Iudaea capta et hierusolimis subuersis sex
centamilia uirorum interfecit, undecies centena
milia fame et gladio ex eis perisse et centomilia
captiuorum publice sunt captiuata, obque ex omni
gente Iudaeorum ad templum urbe quasi carcere
sunt reclausi, oportuit enim in his diebus pasce eos
interfici qui saluatorem crucifixerunt,

152 collegiuntur omni tempus in secundo ann
uespasiani et nouissimam euersionem hieru
solimarum ccxv ann tiberiae caesaris et ab
exordio euangelici praedicationis ann xlii,
a captiuitate autem quam ab anctio coperpessi
sunt ann ccxxxviii, porro ad ariae secundo
ann rursum templum aedificatum est ann
dclxl. a prima autem aedificationem templi
sub salamonem usque ad nouissimam eius ruinam
quia caesare uespasiano facta est anni i cii,
uespasianus capitulium romae aedificauit,
germanus reuellantis superat, et auenticum ciui
tatem aedificare praecepit a tito filio suo, postea
expletur et nobelissima in gallecis alpina
18 atficetur, in alexandria facta est sedicio golo
seos romae erectus habens altitudinem pedes
cencto septem quem in nomen et laude uictoriae
suae quae in germania fecerat erixit, Vespasia
nus mortuus est profluuio uentris in uilla
propria ann aetatis suae lxviii, Romanorum
viii, Titus emperauit ann ii et mensis ii, Titus
filius uespasiani in utraque lingua peritissimus
fuit, et tante bonitatis ut cum quadam diem

recordatus fuisset in cenam nihil. secui quam
praestetisse dixerit. amicio die perdedi diem
mons bibios in asia ruptus in uertice tantum
eiecit incendio ut regiones uicinas cum hominibus
exhurerit, titus anfiteatrum romae aedifica
uit. et in dedicacione eius quinque milia ferarum
occidit. Romanae eccl. secundus eps cletus ann
xii; titus uniuersam galileam circuiuit. et auen
te co ciuitate quem pater inciperat expleuit. et glo
riosae eo quod eam diligebat ornauit. titus romam
rediens morbo perit in ea uilla qua pater suus reg
nauit. domicianus ann xv. et mensis quinque titi fr
iunior fuit. domiciani uxor agusta appellabatur.
domicianus eunucos fieri prohibet. plurimos sena
torum domicianus in exilio mittit. domicianus
templum sine lignorum admissione construxit.
primus domicianus dnm se et dm appellare iussit.
duos mensis aliter appellare fecit september
germanico. et october domiciano. domicianus
plurimos nobilium in exilio mittit atque occidit.
domicianus de dacis et germanis triumfauit.
domicianus tanta e superbia fuit ut aureas et argen
teas statuas sibi in capitulium puniuisserit.

Domicianus multos nobilium perdedit quos da-
uero exilio misit, Secundus post Nerone domi-
cianus xpianus persequitur et sub eo apostol:
Iohannis. In patmum in solam relegatus apoca-
lyps inuidit, Domicianus rursum filosophos
et mattimaticus Romae per aedictum strudit,
Domicianus eos qui de genere dauiderant inter-
fecit praecepit ut nullus iudaeorum regnare neque
esset. Domicianus in palatio occisus et per uespe-
liones ignobeliter exportatus ann. aetatis suae
xxxv, Romanorum decimus regn. Nerua ann. i
mensis iiii, Senatus decreuit ut omnia quae Domicianus
statuerat irritum essent, itaque multi quos iniustitia
eiecerat de exilio reuersi et apostolus Iohannes
hoc tempore exilium solutum ae fesum secessisse
in qua urbe ospiciolum et amicos amantissimos
habebat, Nerua morbo perit in ortis Salustianis
ann. aetatis suae lxxii, Cum iam Traianum adoptas-
sit in filium, Traianus a Tripina in galleis impera-
tur factus natus in Spania, Romanorum xi regn.
Traianus ann. xviii mensis vi, decreto senatui
Nerua in deos relatus, Iohannis apostolus usque
ad Tragani tempore permansit, Traianus.

de decis et scitis heris triumfauit; Traianus uicto regi
decibalo deciam fecit prouinciam; Iberus sauro
matus usroinus arabas bus foranos colcos in
fidem accepit; Seleuciam et isi fontem babyllonem
occupauit; Romae aurea domus incendio confla
grauit; terrae motu quattuor urbes asiae sunt
subuersae; Traianus aduersum xpianos persecu
tionem mouentem multos xpianos interfecit;
Traianus arminiam assiriam mesopotamiam
infecit prouincias; Traianus morbo profluuio
uentris extinctus est; annae etatis suae lxiii
mense nono die quarto; Romanorum xii regnauit
Atrianus annis xxi; Atrianus in spania natus consu
brini traiani filius fuit; Atrianus alexandriam
subuersam a romanis publecis instaurauit expen
sis; Atrianus traiani inuidens gloriae de assiriam
mesopotamiam et arminia quas illi prouincias
fecerat reuocauit exercitus; Atrianus iudaeos
reuellantes capit; Senatus traianum in deos refert;
Atrianus in utraque lingua eruditus benigniter
tributa urbium plurima relaxauit; Polepticis
poblicis incensis plurimos a tributis liberos
fecit; Atrianus aedictum dedit sine obiectione cri
minum

xpianos non condemnandos. Imperator Atrianus
pater patriae appellatur et uxor eius Augusta.
Atrianus Bebliotecam muri operis struxit. Iudae
os reuellantes Atrianus mittit ad reprimendum
exercitum eorumque reuellio finem accepit. Ita op
pressi sunt ut ex eo tempore etiam eis introeundi
est hierusolimis licentia ablata est. Primus ex
gentibus hierusolimis tunc constituetur Marcus
episcopus cessantibus his qui fuerant ex Iudaeis. Atrianus
morbo moritur sexagenarius. Romanorum xiii
regnauit titus cui nomen Tonius annorum xxii mensis iiii
cum liberis suis Aurilio et Lucio. Antonius pater
patriae appellatur. Antonius pius in uillam propri
am xii ab urbe miliario moretur annorum uitae lxxvii.
Romanorum xiiii regnum Marcus Antonius annorum xviii
mense i cum quo consortes fuerunt regni Lucius
et Aurilius quomodus hi primum aequo iure impe
rium ad menistrauerunt cuiusque ad hoc tempus
singuli Augusti fuerint. Lucio Caesare attenissacri
ficante ignis in caelo aboriente in occidente ferre
uisus est. Lucius Caesar de partibus cum fratrium fauit.
Plurime in galleis gloriose obnomen xpi inter
fecti. Lucius imperator annorum regni viiii in concordia

apoplexi extinctus est, sedens cum fb. in cobiculo
Seudo profetia quae catebretas nominantur
accipite exordium tanta undique tunc fuit inun
datio gentium ut totus romanorum exerci
tus ad internitionem deletus sit, emperatur
antonius multis aduersum se nascentibus
bellis sepe ipse interierat, sepe ducis nobelis
simus destinabat semel pertenaci exercito,
Cum eo in gothorum regione se te oppressus
pluuia ad diuinitus missa est, Cum e contrario
germanus et sarmatus persequerentur xpianos
milites fortiter de praecantis ad extinguendum
illorum se te haec fuisset prestitum, antonius
quomodo filium suum consortem regni facit,
descriptiones iniquas incendii in foro iubet
leges seueriores integra emendatione instituit,
antonius post victuriam in aeditione numerum
mirificus fuit, e mirna urbi asiae terremotus
ruit, antonius in pannonia morbo periit,
Romanorum regnauit quomodus annis xiii
quomodus de germanis trium fauit, quomodus
imperatur colosea e capite sublato suae
imagine caputius sit in poni, quomodus multis
nubilium interfecit,

incendio romae facto palatium et ueste plurimaq; urbis pars solo quo aequatur; quomodus
xxxvii strangulatur in domo uestale; Romanorum xvi
regnauit eulogius mensis vi. pertenax obseran
te uxorem suam augustam et filium caesarem
appellaret. contradixit subfecerit quod ipse
regnarit. inuitus pertenax occidetur in palatio
iuliani iuris perdeto scelere quem postea seuerus
apud mului ium pontem interfecit; Romanorum
xvii. regnauit seuerus ann xviii. seuerus partus
et auarus superauit seuero imperante terme saeue
riani. rome facta e persecutione in xpianis facta
Leundis glorio se martirium accipit; Claudio albi
no qui se in galliam caesarem fecerat apud lugdunum
102 interfectum; seuerus in brittanis bellum trans
ferit. ubi receptam maximam eiusdem prouinciae
partem. murum per cento xxx et duo milia amare
ad mare duxit; Saeuerus moritur aeboraci in brit
tania; Romanorum xviii. regn antunius cui nomen
to caracalla saeueri filius ann vii; antunius rome
termas sui nomenis antuniana saedificauit,
tam in paciens lelidines suae fuit ut nouercam suam
iuliam uxorem duceret; antunius interficetur

ANNAE ETATIS SUAE XLIIII, ROMANORUM XVIIII,
REGNAVIT MAGRINUS ANN. I. INTERFICETUR IN ARCE
LAIDE, ROMANORUM XX REGNAVIT AURILIUS ANN
IIII. IN PUDICE IN IMPERIO FUIT, ROMAM OCCIDETUR
TUMULTUMILITARE. ROMANORUM XXI. REGNAVIT
ALEXANDER MAMMEAE FILIUS ANN XIIII. ALEXANDER
XERSEM REGEM PERSARUM GLORIOSISSIME VICIT,
TERMAE ALEXANDRINAE ROMEAE DEVECTATE. ALEXANDER
OCCIDETUR MOCONCIA SUPER RENUM FLUVIO TUMULTO
MILITARE, ROMANORUM XXII. REGNAVIT MAXIMUS ANN III
MAXIMUS PRIMUS EX CORPORE MILITARE AB EXERCITU
ELECTUS EST IMPERATOR. A POPIAENO OCCIDETUR,
ROMANORUM XXIII. REGNAVIT GURDIANUS
IN PALACIO OCCIDUNTUR. GURDIANUS CUM DE PARTIS
TRIUMPHARIT FRAUDE PHILIPPI PRAEFECTI CONSORTE
REGNI FACIT, PRIMUSQUE OMNIUM EX ROMANIS IMPE
RATORE EX XPIANUS FUIT, REGNANTUM FILIPIS MILLISSEMUS
ANN. ROMANE URBIS EXPLETUS EST. PHILIPPUS NOMEN IS SUI
IN TRACIA URBEM CONSTRUIT, PHILIPUS SENIOR VERONA
OCCIDETUR, ROMANORUM XXV. REGNAVIT DECIUS ANN. I.
MENSIBUS TRES, QUI IN PANNONIA INFERIORE NATUS FUIT,
CUM DUOS FILIPUS PATREM ET FILIUM INTERFECISSET.
OBODIUM EORUM IN XPIANIS PERSECUTIONEM MOVIT,

Antunius monachus in aegypto nascitur; decius
cum filio in afrito occidetur; Romanorum xxvi
reg. n. gallus et uolusianus galli filius an. i. mensis
iii. gallus et uolusianus ab amiliano interfecti
sunt; Romanorum xxvii reg. ualerianus et gallienus
ann. xv. ualerianus in ricia ab exercito caesar
appellatus est. ualerianus in xpianis
conmotas statim a sapore persarum rege capitur
ibique seruitutem irrabile consenescit; Sapor rex
persarum Siriam caeciliam depopulatur; ualeria
no in persas ducto, Sapor rex dedorsum ualeriani
semper aequum ascendebat; gallienus firmatus
in imperio germani rauennam uenerunt
alamanni uastatum auenticum praeuencione
uuibili, cui nomento et plurima parte galliar
in aetalia transierunt; greci pannoniam occupa
uerunt, germani spanias obtenuerunt, etiam
et siriam incursauerunt, francos in eorum haben
tes auxilium gallienus mediolano occidetur,
Romanorum xxviii reg. claudio s. ann. i. et mensis
viii, claudius gotus liricum et macedonia uastan
tis, superat claudius sirmia ciuitate in pannoni
oretur quintilius claudii pater a senato agustui

appellatur xvii dia empertis suo occidetur, Romanor
xxviiii reg. Aurilianus ann. v. mensis ii. Aurilianus
tetrico apud catalaunis exercito gobernante
gallias recepit, cui in ouia apud emnas neclonge
ab anciocia quae occiso marito suo orientis
tenebat imperio in qua pugnas trenuissimae
apud eam demicauit, pompegianus dux genere
francos, cuius familia hodie quae apud anciociam
perseuerant, cuius pompegiani instantia maxi
ma pars asiae dicione romana subicitur, ex cu
ius stirpe aeuacrius carissemus nobis prbt
discendit, Aurilianum romae triumphantem
tetricus et gerubia praecesserunt, Aurilianus
templum solis aedificat, Romam firmioribus
muris uallat, Aurilianus quomodo aduersus
xpianus persecutione mouisset a fulmine
occidetur, Romanorum xxx regnauit tacitus
mensis vii, quo apud pontium occiso optenuit
florianus imperium dies lxxxviii, qui apud
tarsum interfecitur, Romanorum xxxi
reg. prouos ann. vi. mensis iiii, prouos gallias
ab barbaris occupatas, ingentiuirtute
restituit prouos gallus et pannonius,

uinias habere permisit. probus tumulto militare
apud sirmiam in turre qui uocatur ferrata occi
detur. Romanorum xxxii. carus cum filiis carino
et nomeriano. carus fulmine est mortuus. Nummeri
anus ob oculorum dolore, dum lecticula uegere
tur. in si dies a prisoceri sui occisus est. uix foetor
cadaueris, post aliquos dies conperti carus in prof
lio uinctus apud margum occidetur. Romanorum
xxxiii. Reg. deoclicianus ann. xx. qui aprum pro
scelere genere suo interfecit. deoclicianus in con
sortio regni sui, arculium maximianum adsumit
qui rusticorum multitudine oppraessa quae facti
onis suae bacaudarum nomen indederat, partim
gallies reddedit. carausius sumpta purpora britta
nias occupauit. Narseus oriente bellum intulit.
Achillis aegyptum obtenuit. obq. ualerius maximi
anus caesaris adsumuntur in regno, deoclicianus
etiam ad finitate coniungetur. et constancius
priuegnam ercolei theudoram accipit. ex qua pos
tea sex liberus constanciani fratres habuit.
galerius filiam dioclicianii ualeriam. ambo uxores
quas habuerunt repudiare conpulsi, carborum
et basternorum gentes in romano solo translati,

VII

Primus deoclicianus adorare secundum ius sit, uestibus
calciamentisque gemmis insiricum ante eum omnes
imperatores in modum iudeorum salutarentur, et cla
midem tantum purpoream a priuato habito plus ha
berent. Post x annos brittania reuellante abasclipi
dicto recepta est, iuxta lingonas, a constantio caesare
lxmilia alamannorum caesa paulatim ex illo
tempore persecutionem uersum xpianis incipiente
ualerius superat. Una ar seo, uxoribus ac liberis
sororibusque eius captis, a deoclicianoingenti hono
re suscipetur. Termae romae deoclicianae factae,
deoclicianus et maximianus agustii insigne
pon paromae trium fauerunt xviii annis deoclici
ano regnante quattuor aeck. cum populo eodem
iubente subuersi sunt. Secundo anno persecutio
nis deoclicianus et maximianus mediolano purpo
ra deposuerunt. Maximianus et seuerus a ualerio
maximiano caesare facto constantiu xvi mo imperii
sui anno obiit in brittania, Romanorum xxxiiii
rec constantius annis xxx mensis x. Constantinus
bicianciam ciuitatem mire magnitudinis ampliauit
et gloriosae construxit quem sui nominis constanti
nopole appellare iussit. Constantinus cum matrem

helenam crucem dn̄i nostri ihū xp̄i hierusolimis
inuenit effectusq; est xp̄ianus ab helena crux
dn̄i hierusolimam fabricatur et stabilitur et sta
bilitur constantinus per signum crucis omnes
gentes superat. Seuerus caesar a galerio carnetis
cum gallia regeret imperator factus. ualerius
maximianus moretur. Constantinus filius
constantini caesar factus. erculius maximianus
a filia fausta deiectus quod dolum constantino
uero suo pararit. massilia fugiens occidetur.
Galerius maximianus moretur. crispus et constan
tinus fili constantini. et licinius adolescens licini
agusti filius constantini. ex sorore nepos quorum
crispos lactantius latinis litteris erudiuit. cons
tancius filius constantini caesaris. et licinia e filius
crudelissime interficetur. aedictum constantini
gentilium templi subuersi sunt. Romani gotus in
sarmatarum regione uicerunt. constans filius
constantini. prouigetur ad regnum. constantinus
cum liberis suis honorificas ad antunium litteras
mittit. Constantinus ad extremum uitae suae
tempore ab eusebio nichomedinse epō baptizatus
in arrianam dogmam declinat. Constantinus

bellum parans in persas in aquilone uilla
publica moretur. ann. aetatis suae lxvi. postque
tres liberi eius consilio senato consilio appellan
tur et imperio. Romanorum xxxv regnauerunt
constantius et constans ann. xxiiii mensis quinq.
dieb. xiii. a quos multi nobilium sunt occisi. Sapor
rex persarum mesopotamia uastata nisi ben
obsedit. dalmatius caesar quem patruos constan
tinus consortem regni filiis dereliquerat
factione constantiae patruelis et tumulto mili
tarq. interemitur. ex hoc loco impietas arriana
constantiae regis fulta est. carceribus adflictio
nem modis. primum atanasium epm persecutus est
iuxta aquilegiam al se occidetur. uario aeuento
aduersum francos a constante pugnatur. multi
orientem urbis terremoto orribile consederunt
francia constante per domiti pax cum eis facta.
Solis facta defectio bellum persecum nocturnum
apud signera uictoria militum stabilitate
perdederunt. Neq. uiro ullum constantium
et nouissimum grauissimis proelis contra per
sas bellum fuit. Nam uitalia obmittam nisi bes
obsessa nice ab de. et amida. captas unta militum

xliii lxmilia Magnentium apud agustidunum arri
pientem imperio constans aut longe ab spania
in castro cui aelena nomen est interfecitur ann
aetatis suae xxxmo, quamobrem turbatarem publicam
ue tranium orse nepucianus romae ex imperatore
facti. rome populus aduersum nepucianum insur
gunt capud eius ablatum. multusq nobilium cedem in
terficiunt. Magnentius lui duno in palatio
propria se manu interfecit. decentius frater eius
quem ad tuendas galias caesarem iserat apud
xliii senonas laqueo se suspendit. gallus caesar solli
citis in constantio patrueli cui in suspicione apud egre
gias istio occidetur. siluanus in galleam res
nonas molitur xxviii. via diaestinctus est. eusebius
uercellinsis eps et lucifer. ac dionisius aralatani
et mediolanensi aeg. epi. pancratius romanus
prbt. a constantio damnantur exilijs. antonius
monachus centesimo quinto aetatis suae ann
moritur. de paulo quodam tebeo mire beatitudinis
uero referre cuius inexitum breuem libellum
explecuemus. Sarracini in monasterium
beatiantonia inruentes sarmatam interficiunt
Constantio romam ingresso ossa andreae

apostoli et lucae euangelistae a constantino
politane sumi rofauore suscepta paulinus
triuerorum eps in frigia exolans moritur gra
tianus qui post imperatur fuit nascitur; hela
rius cum apud constantinopolem librum pro se
constantio perrexisset gallias redit, omnes paene
tunc totius orbis aeclae sub nomine pacis et legis
arrianorum consortio polluuntur, gallia per hela
rium perfidiae dolos damnat, constantius cappa
docia moritur ann xlv aetatis suae; Romanorum
xxxvi tus regnauit iulianus ann i mensib; octo
iuliano ad idolorum cultu conuerso blanda perse
cutio fuit; inliciens magis quam inpellens multi
ex xpianis uoluntate propria conruerunt, iulianus
in persas profectus post uictoriam a contrariis
ostib separatur a suis; cuncto illi a percussus
interiit ann aetatis suae xxii, Postquem iulianus
arripuit imperium, Romanorum xxxvii mas regnauit
iulianus mensib; octo, iulianus necessitate conpulsus
mesiuin et magnam mesopotamiae partem sapore
persarum regi tradedit, iulianus de castris moritur
ann aetatis suae xxxiii, Postquem ualentinianus
tribunus scutariorum nisi a magustus appellatus est

frat

fr. m. ualentes constantinopulae. In commu
nione regni adsumit. Romanorum xxxviii. uas reg
ualentinianus ualens a Teudoxio arrianorum
epo baptizatus xpianos persequitur. Gratianus
ualentiniani filius ambianis imperator factus
apud atrabatas lana e caelo pluuia e mixta refluxit.
Helarius eps pectauinses pectauis moritur
Atanaricus rex gotorum in xpianis persecucione
commota plurimos interfecit et de propriis sedib'
a Romano solo expellit. Eusebius uercellensis
eps moritur. Ualentinianus in brittania ante
quam tiranni deminuaderet oppraessus est. Saxo
nes caesidio sone in regione francorum consedit.
Qui superfuerunt in illo tempore burgundionum
octoacinta fere milia quod numquam antea nec
nominabantur ad renum discenderunt et ubi
castra posuerunt quasi burgo uocitauerunt
ob hoc nomen acciperunt burgundiones. Ibique
nihil aliud praesumebant nisi quantum praeciu
ementis a germanis eorum stipendia accipiebant.
Et cum ibidem duob' annis resedissent per legatis
inuitati a romanis uel gallis qui lugdunensium
prouinciam et gallea comata gallea domata

xlv
De gente burgundionum

et gallea, ce salpinac manebant ut tributa
reipublice potuissent rennuere. Ibi cum uxoris
et liberes uisi sunt consedisse. Ualentinianus
subito a sanguine eruptione quod greci e proplo
xia uocatur, briuione moritur. Postquem gracia
nus ad sumptum imperium ualentiniano fratri
cum patruo ualente regnat. Ualens legedat ut
monaci militarent nolentis iussit interfeci.
Alamannorum xxxcirciter milia apud argenta
rea oppedum gallearum ab exercitu gratiani
strata. Gens hunorum gotus uastat quia roma
nis sine armorum congressione suscepti per aua
riciam maximi ducis fame ad reuellandum quo
actisunt superati in congressione. Romanis
goti funduntur. Intracia ualens de anciocia
exire conpulsus xpianus de exilio reuocat.
Lacrimabile bellum intracia praesidio romano
legiones a gotis uicti usque ad internicionem caesi
sunt. Ipse imperatur ualens cum sagitta saucius
fugerit et ab dolore nimium saepe aeco laberetur
ad cuiusdam nillo le casam deportatus est
quo persequentibus barbaris et incensa domo
sepultura quod caruit. Ab urbe condita usque

ad extremum huius operis ann. fiunt anni
i. cxxxi. hoc modo sub regib. ann. ccxl. sub con
solib. ann. cccclxiiii. sub augustis et caesarib.
ann. cccccxxvii. a quinto decimo tiberiae ann.
et praedicatione dni nostri ihu xpi. a secundo
ann. dariae regis persarum quo tempore templum
hierusolimis restauratum est ann. dcccxlxviii.
Ab olimpiade prima qua aetate apud aebreos
esaias profetabat anni i. clv. a salamonem
et primam aedificationem templi anni i. cccxi
Amosi et ci copra e primo regi attuci anni i. dccc
xlx. ab abraham et regno nini et semeramidis
ann. ii cccxlxv. a diluuio autem usq. ad abraham
supputantur ann. dccccxlii. ab adam usque
ad diluuium anni ii. ccxlii. fiunt ab adam usq.
ad quarto decimo ualentis ann. et ualentini iii
iterum omnis anni v. dlxxxviii. et quia de inceps
uarietatib. temporum et incursionib. barbarorum
ita cuncta mixta sunt. ut gestorum ueritas
quae istoriae inseri possit ad plenum reperire
non potest.

Non Inde edidit R. P. Sirmondus sed et alio MS. codice

Adacius seruus dni nostri ihu xpi uni
uersis fidelib' in dno nro ihu xpo et ser
uientib' se in ueritate salutem,
Prob. atissimorum in omnibus uiro
rum studio quos praecipue in fide
catholica et conuersatione perfecta testis uerita
tis diu me cultus doce ad sertio, hucusq ad scō
hieronimo et ipso sicut in capite istius uoluminis
praefatio prima declarat cognomine eusebio
historia in aliquantis spaniorum prouinciis
conscripta retenetur, cui si quid postea subdedit
in locis quib' decuit certo stili studio declaratur,
Uerum ad haec ignarus indignissimus omnium
seruorum dī Udacius seruus ihu xpi et dni nos
quae secuntur ab anno primo theodosii agusti
et conperet descripsi breuiante factae
praefationis indicio
Romanorum xxxviiii theudosius per gra
tianum regnat ann xvii theudosius
natione spanus prouinciae galileae
ciuitatis a gratiano agustus
appellatur, inter romanos et gothos

multa certamina conseruntur. theudosius
secundo regni sui anno agustus appellatur,
tercio regni theudosiae an. atanaricus rex
gotorum constantinopolae quinto decimo
diae ex quo a theudosio fuerat receptus interiit,
quarto regni theudosiae in foeda romanis pace
se tradunt, martinus in galliis toroni, ceeps
et uitae meretis et patratis miraculis uirtutum
habetur insignis theudosius quinto regni sui an.
arcadium filium suum agustum appellans
consortem regni sui fecit esse, in sexto regni
theudosiae an. honorius filius nascetur. octauo
ann. regni theudosiae graotingorum gens
a theudosio superatur, undecimo anno theudo
sius regni sui romam cum filio honorio ingressus
est. legis romanorum integra emendacione
ededit, quarto decimo regni sui ann. ualentini
anus iunior apud uiennam scelere comitis
aruagastis occidetur. septimo decimo ann.
theudosius uccletudine metropis mediolano
defunctus est. an. regni sui septemo decimo
a romatis sc. ecclesiae laurencii sepultus est.
Romanorum x l. arcadius et honorius fili

theudosii defuncto patri regnauerunt an̄
xxx, an̄ viii. regni eorum theudosius arcadi
filius nascetur an̄ xi regni arcadiae. Martinus
eps̄ sc̄s et uir apostolicus transit ad nō carne
deposita cuius uita et mirabilia quae fecit, Seue
rus uir summus discipulus ipsius qui et cronicā
alias quam haec sunt ab inicio genesis perniciosissime
scripsit, xv an̄ regn̄ arcadiae et honorii
alani uuandali et suae uispania ingressi
tercio idus octobris honorio et theudosio arcadi
filio consulibus, alaricus rex gothorum romam
ingressus cum intra et extra urbē cedes
agerentur omnibus indultum est qui ad scorum
limina confugerunt, placidia theudosiae
filia honoriae imperatoris soror agotis in urbe
capta est, alaricus mortuus cui ataulfus suc
cedit in regno, an̄ xvi imperii honoriae
de baccantibus per spanias barbaris pestilentiae
mal. eopes condetai in urbibus substantiam
tiranne cus exactor deripuit, famis dira gras
satur ut humani carnis ab humano genere
famis fuerunt deuoratae matris quoque necatis
uel coctis natorum suorum sint bastecorporibus

bestiae occisorum, gladio fame pestelentiae
bestiarum infestatione interementur homines,
his quattuor plagis ferri famis pestelentiae
infestatione bestiarum ubique in toto orbe saeui
entib' praedictae ad nō per profetas suos ad nun
tiantes impletur, an̄ xvi honorii regni galli
cia uuandali occupant et suae ui instremitate
succedunt alani lusitaniae et chartagen in se
prouincias uuandali cognomento silingi
beticas sorciuntur, constantinus post triennium
inuasit tirannidem ab honorio duci constantio
in gallicia occidetur, iuuianus et sabastianus
tiranni ab honori ducib' narbona interfecti
ann̄ xx imperii honorii, adaulfus apud nar
bonam placidiam duxit uxorem in quo prophetia
dani heli sputatur impleta, ut agit filiam regis
austri sociandam regi aquilonis nollo tamen
ex ea semine subsistenti, xxii an̄ imperii honorii
adaulfus a patricio constantio pulsatur
ut relicta narbona spanias petiret, a quendam
gotho barcilona iugulatur, cui successit uallia
in regno cum patricio constantio pax mox facta
alanis et uuandalis cognomento silingis in lusita
nia

ET BETTECA SEDENTIB' ADUERSATUR; CONSTANTIUS
PLACIDIAM DUXIT UXOREM FREDBALUM REGI GENTIS
UUANDALORUM SINE ULLO CERTAMINE INGENIOSE CAPTU-
ADIMPERATOREM HONORIUM DESTINAT; AN XXVII.
HONORII REGNI, UUANDALI IN BETTECA PER UALLIA
REGEM PLURIMAE SUNT EXTINCTI; ALANI AD OCAESI.
ACO THIS FORTITER UALLATI; ADDACHER REGEM IPSORU
PAUCI QUI SUPERFUERANT OBLITO REGNI NOMINE
GUNDERICO REGI UUANDALORUM QUI IN GALLIAS RESE
DEBAT SE PATROCINIO SUBIUGAUERUNT; GO THI SEDEN
TES IN AQUITANIA THOLOSA SIBI SEDEM ELEGUNT AMARE
TERRENUM ET LUUIO RODANO PERLIGERE FLUUIUM
USQ OCIANUM POSSIDENT; UALLIA EORUM REGE DEFUNCTO
THEUDORUS SUCCEDIT IN REGNO XXV. IMPERII HONO
RIAE AN INTER GUNDERICUM UUANDALORUM REGI
ET ERMENRICHO SUAEUORUM BELLUM ORTUM SUAEUI
INNERUASISMONTIB' OBSEDENTIB' UUANDALIS
UALENTINIANUS CONSTANTI ET PLACIDIAE FILIUS
NASCITUR UUANDALI SUAEUORUM OBSIDIONE DEMISSA
RELICTA GALLIA AD BETTECA TRANSIERUNT; HONORIUS
APUD RAUENNAM CONSTANTIUM CONSORTEM REGNI
FACIT CONSTANTIUS IMPERATOR RAUENNAM MORITUR
IN SUO TERCIO CONSULATUSANNO XXVIII IMPERII HONORIO

AN. CASTINUS MAGISTER MILITUM CUM MAGNA MANU
IN AUXILIIS GOTHORUM BELLUM BETECE UANDALIS
INFERT, QUOS CUM AD INOPIA OBSIDIONIS ARTARET
ET TRADERE SEPARARENT IN CONSULTO PUBLICO CERTA
MINE CONFLIGENS AUXILIORUM FRAUDE DECEPTUS
TERRAGONA UICTUS FUGIT, XXX. HONORIO IMPERII AN.
RAUENNA OBIIT, ROMANORUM XLI. THEUDOSIUS
ARCADI FILIUS POSTOBITUM HONORII PATRUI MONAR
CHIAM TENUIT IMPERANS AN. XXII, THEUDOSIUS UALEN
TINIANO AMETAE SUAE PLACIDIAE FILIO CONSTANTINO
POLE CAESAREM FACIT, QUEM CONTRA IOHANNEM TYRANNUM
MITTIT, A DUCIBUS SUIS RAUENNA OCCIDETUR, FELIX PA
TRICIUS ORDENATUR UALENTINIANUS CAESAR ROMAM
AGUSTUS APPELLATUR, ANN. IIII. THEUDOSI REGNI
GUNDERICUS REX UUANDALORUM CAPTAS PALICUM
INSIDIAS AECLESIARUM INTENDERIT, MOX DI IUDICIO
CORREPTUS INTERIIT, CUI GAISIRICUS FRATER SUCCE
DIT IN REGNO, AN. V REG. THEUDOSI GAISIRICUS
REX UUANDALORUM CUM UANDALIS CUNCTAQUE EORUM
FAMILIA MAURITANIA IN AFRICAM TRANSIIT, INTERFEC
TO ERMENGARIO REGIS SUAE UORUM IN IURIAS CEPEULALIT
IN EODEM AC SINOLLENS ULCISCETUR, CONSEDERUNT
UUANDALI IN BETACA AN. L. IIII. SEPTIMO ANNO

imperi ꝛc theudosi ꝛc agecius dux utriusq
milicia e suaeui inita cum gallici spacem libeta
sibi occansione conturbant. an̄ VIII regni theudo
si ꝛc agecius dux utriusq milicia e patricius ap
pellatur, an̄ X regni theudosi ꝛc burgundiones
qui reuellabant romanis aduci agecio sunt
perdomati, XIII an̄ regni theudosi ꝛc ab agecio
duce et magistro militum burgundionum caesa
XX milia gothorum qui eis auxilia uerant VIII milia
caesa sunt, XIIII an̄ regni theudosi ꝛc suaeui
cum parte plebis cui aduersabantur pacis iura
confirmant, ermenricus rex suaeuorum
morbo oppressus, Richilam filium suum subste
tuit in regnū quem postea betece fluuio gothi
prostrauerunt, auri et argenti opib' occupatis
cartago magna fraude decepta bellū gotheco
sub theuderico regi apud tolosa litorius dux
romanus in consulcius cum auxilia chunorum
manum magna in ruens caesis parte plurima suis
ipse uulneratus a gothis capitur et post dies
paucos occiditur, gaisiricus rex suaeuorum
multas in sacerdotib' fecit strages, Richila
rex suaeuorum qui gaisirico successerat

aemeretaingreditur xvi an. regni theudosii
richylaspalcoptenta betega et cartagine capit
an. xxiiii. regni theudosii solis facta defectio
richylarex suae uorum aemeretagentilis mori
tur cui mox filius suus richarius succedit in regno
agyulfum nobilem gothum in spalacaesarius con
iugulatur richarius rex acceptam in coniugium
theudoris gothorum regis filiam uasconias depra
datur an. xxvii mo regni theudosius imperatur
moritur constantinopoli anno aetatis suae
quadragensimo nono; postquem xlii. marcianus
amilitantibus etabexercitu instante etiam pulcerius
sororem theodosii regina efficitur et ipsi subli
matur in regnu eamque ualentinianus in coniugium
adsumpsit ualentinianus et mater placidia
moriuntur romam gallia terremotus factus
tercia feria post solis occasum abaquilonem
plaga ecaelo ruens quasi ignis aut sanguis
efficitur gens chunorum pace rupta ruunt
in galliis quos cum agecius patricius uenientes
conperisset sem anianum aurilianinsium epm
ad theudorum regi gothorum in legacionem dir
git petens auxiliare contra chunis

si praeualebat resistere mediam partem galliae
gothis daret, cum a theudoro regi huius peticionis
annuens auxilium fuisset promissum, Agecius
legatos mittens ad attilanem regem chunorum
obuiam petens auxilium contra gothos qui galleas
conabant inuadere, si praeualebant chuni haec
contra gothis defendere medietatem galliae ab age
cio perciperint, attila rex cum chunis festinans
et partens ciuitatib' germaniae et galliae contra
gothus super lege refluuio nec procula aurilianes
confligit certamine, caesa sunt gothorum ducenta
milia hominum, theudor rex hoc proelio occubuit
caesa sunt chunorum cl milia, ciuitas aurilianes
oracionib' beatissimi ani ani liberata est. chuni
repedanter tre cassis in mauriacensim conseden
tis campaniam, thores modus filius theodorus
qui ei successit in regnum collecto gothorum
exercitu, patrem ulcis sideranscum attilanem
et chunis mauriaco confligit certamine, ibique
tribus diaeb' uterque falange in inuicem proeliantes
et innumerabiles multitudo gentium occubuit.
Agecius cum esset strenuosissimus consilii

pernocte ad attilanem ueniens dixit ad eum,
optabilem duxeram ut tua uirtute regionem
hanc a perfidis gothis potuisse me repere,
sed nullatenus fieri potest, usque nunc cum minimis
pugnatoribus pro elias hac nocte, theudericus
germanus thoresmodi cum nimia multitudine
et fortissimis gothorum pugnatoribus aduenit,
hac non sustenis ad quotinam uel euadere possis
tunc attila dedit agecio decem milia uirorum
ut per suum ingenium pannoniam repedaret, ipsaque
nocte agecius ad thorismodum perrexit,
dicens quod ei causam consimilem quoda puduilis
chunorum pugnatores usque nunc pugnauerat
nam maxima multitudo et fortissimi pugnatores
a pannonies ipsaque nocte attilanem aduenerant
et audissent fratrem suum theudericum in aurum
gothorum occupasse regnumque uellit ad repere
nisi festinus ad resistendum pergeret,
periculum ad degradandum haberet acceptis
idemque agecius a tursemodo decem milia
solebat ut suo ingenio a persecutionem chunor
liberati gothi ad sedis proprias remearent

protinus abierunt. Agecius uero cum suis
etiam francos secum habens post tergum dire-
xit chunorum quos usque Toringia alonge prose-
cutus est, praecepitque suis ut unusquisque nocte
ubi manebant decimas parsim focus facerent
ut in mensa multitudine simularent, qui euit
hoc proelium Agecii consilium, gallia ab aduersa-
riis liberatur. Postea cumatur semodo regi
et Gothis haec factio perlata fuisset requirentis
promissionem Agecii implendam et illerennu-
erit per pacis iura urbiculum aureum gemmis
ornatum pensante quingentas liberas ab Age-
cio conposiciones causa transmittetur,
tur semodo et haec iurgia quieuerunt quae
species deuotissime usque hodiernum diem
Gothorum thensauris pro ornatum ueneratur
et tenetur. Ann. II. Principis Marciani chuni in ae-
talia inruunt eamque depraedant aliquantis
ciuitatibus inruptis diuinitus parte fame parte
morbo quadam plagis caelestibus finiuntur iussu
Marciani ab Aiecio duci caeduntur in sedibus suis
quae tireuertunt, et mox Attila moritur

DS

turismo rex gothorum a theuderico et frederico
fratribus interficitur, cui theudericus succe-
dit in regnum. tercio regni anno principis anni
marciani regina moretur pulcerea. agecius dux
et patricius fraudolenter ualentiniani imperato
rum manu propria occidetur, quarto regni anno
principis marciani per duos barbaros ageci fami
liaris ualentinianus imp occidetur, postquem
mox maximianus ex consule b. xliii. Romae agustus
appellatur, qui cum imp factus relictam ualentiniani
sibi duxit uxorem. maximianus quarto regnis ui
mense urbe Romae tumultum militare occidetur
lvii In ipso anno auitus gallus ab exercito gallicano
primo tolosa dehinc apud arlato agustus appella
tur Romam pergit. Romanorum xliii. marcianus
quarto iam regnis ui anno obtenta monarchia
per auitum quia Romanis a euocatus et susceptus
fuerat imp. legati ad marcianum pro unianimitate
mittuntur imperiae. gaisiricus sollicitatus relicta
ualentiniani et malum fama dispergit. prius quam
auitus agustus fieret Romam ingreditur ditatusque
opibus Romanorum cartaginem redit. Relicta ualentini
ani

et filias duas et a gece filium gaudentium secum
ducens suaeui cartagenensem regionem quas roma
nis redderant depraedantur, marcianus et auitus
concordis principatus romano utuntur imperio
suaeui tarragoninsem prouinciam uastant, theude
ricus rex in itam fidem imperii in suaeuis legatos
mittit, ut se a prouincias quas inuaserant remoue
rent consilio et consenso auiti imperatores, theu
dericus rex contra suaeuis mouit exercitum et in ta
ragoninsem campaniam superurbe cum fluuium
cum richario regi suaeuorum confligit certamine;
plurimisque suaeuis extinctis ipso regi placato
in gallicias fugaciter fecit ad gredi, ipso quoque itinere
theudericus cum gothis romanis qui in spanias
consedebant captiuitatem uastauit et multas
deripuit ciuitates. Seasque basilecas ae franguntur,
richarius ad locum ubi portugale appellatur
profugus rege theuderico captus ducitur
et in custodia redigitur, suaeui oblito regno
se tradent theuderico, ibique regnum eorum
distructum est, auitus imp legatum ad theude
ricum cum sacris muneribus mittit,

nunciansincorseca caesamultitudine uuan
dalorum. auitum de aitalia ad gallias arelate
secessisse orientalium nauis spalensi uenien
tes per marcianos exercitus caesa nunciant
occisori chario rex theudericus de gallicia ad lu
sitaniam uenit. Suaeuidinuo regem aldra sibi
constituunt. theudericus emeretam depraedare
molliens. auitus tercio anno quam agothis
et gallis factus fuerat imp. caret imperio
gothorum promissa destitutus. et auxilio carent
et uita. Septimo an imperii sui moritur
lv marcianus. Romanorum xliii. maiorianus
in italiam et constantinopole leo agusti
appellantur. theudericus aduersis sibi nunciis
territus mox post diespaschae de emereta
egreditur gallias repetens partem exea quae
habebat multitudine uariae nationis cum ducibus
suis ad campos gallicia e dirigit. qui dolis
et periuriis instructus ad suaeuos qui remanserant
iussam sibi expeticionem ingrediuntur
pace fugata. soleta arte perfidiae. nec mora
illic celetur. multitudo romanorum

scae. ae frangunt ur ecclesiae. Sacerdotes
ornatus et usus aufertur. epi clerici capti
uantur domi b' dantur incendia. Agiulfus
dum regnum suaeuorum sperat portugale
moritur. Suaeui insolentam perfidiam uersi regi
onem gallicia ad herentem fluuium duriocirca
litora manentes depraedantur. Gothecus exer
citus duci suo cyrola ad theuderico regi spani
as missus succedit ad betega. theudericus duci
suo sunnerico exercitus sui aliquantam partem
ad betecam dirigit. cyrola reuocatur ad gallias.
Suaeui lusitaniam cum maldare regi et alii cum
richymundo gallicias depraedantur. aeroli ad
betecam pertendentes maldras germanus sonem
fratrem interfecit. et portugalicas troinuadit
legati a maioriano agusto et theuderico rege
pacem inter se initam ad suaeuis et uuandalis
dirigunt. Anno iiii. regni maioriani maldras rex
iugulatur mense madio maiorianus imp. spanias
ingreditur ad cartagini insem prouinciam per
tendens nauis ad transiendum aduersus uuan
dalos praeparare iubet. quas uuandali subri
piunt.

Maiorianus imp̄ sua ordenatione frustrata
ad Italiam repetit, Gotecus exercitus
a Sunnarico et Nepuciano comitib̄ uertetur
Suaeuos depraedantur, a Theuderico legati
ad Suaeuos ueniunt et recurrunt, Theuderico
legati ad gentis pacem postulatam et optentam
reuertunt, quinto maioriani regni an̄ Gaisiricus
rex a maioriano imp̄ per legatos postulans
maiorianum de Gallies ad Romam redeuntem
Romano imperio uel res necessarias ordinantem,
Richimeris suaedorum consilio fultus fraude
interficitur. Romanorum xlv. Seuerus a senatu
Romae agustus appellatur an̄ imperii Aeonis v.
a Trepennus Gallies comis et ciuis inuidus
aegidio insignis inimicus ut Gothorum fidere
tur Narbonam tradidit, Theuderico mense iunio
in Gallicia coruscatione nuillae exustae regis
ouium concremata e carnis concise pluuiae
de caelo mixtae cadent duo adulescentes carne
in inuicem soledati, ad haerentes sunt mortui
in Armorica na prouincia. Fridericus frater
Theuderici regis insurgens cum his cum quib̄

fuerat superatus occidetur. Luna xv.
tunc conuersa est in sanguine in speciae
Lunae quinte sola ab hora tercia usque nona
obscuratus. Uuandali per Marcellinum in Sicilia
caesi aefugantur. Aegidius comes ueneno periit.
Romanorum xlvi. Regnat Antimius Romam
agustus appellatur. Ann. Leonis imperii viii.
expedicio ab Africa maduersus Uandalus ordi-
natur per Theudericum. Salla legatus mittetur
Remus mundum regem suae uorum qui reuersus
eum a fratri suo Teuderico nuntiat interfectum.
Gothi qui ad Uandalus missi fuerant supradicte
expediciones Romore perterreti reuertuntur.
Conembra ciuitas in pace decepta domibus destruc-
tis cum aliqua parte murorum habitatores capti
atque dispersi. Et regio dissolatur et ciuitas. Ann. ii
Regni Antimiae. Medio tholose ciuetatis sanguis
erupit de terra et tota die effluxit. Significans
Gothorum dominatione sublata Francorum
aduenienti regno. Exercitus Leonis aduersus
Uuandalus cum tribus ducibus discendit. Rychimer
gener Antimiae imperatoris. Et patricium factum

ad fatim degradato ad priuatam uitam filium
eius occiso aduersus romanorum imperium
conuentique sunt uuandali, consolentis gothi
eundem tempore hostelegate deseuiunt
partem etiam lusitaniae depraedantes. Richy
mundum cum suae uis ad imperatore transe
untem. durissimus extra soleto. hoc eodem an
hibernus hiemis et aestatem autumni,
fructuumque mutatione defunditur. temporibus
imperatores honorii regnum gothorum
post captam romam befaria deuisione parti
tur et qui in italia consederunt dicionem
imperiae se tradunt, reliqui aquitaniae pro
uinciae ciuitatem tolosa eligentes sedem regem
elegunt ataulfum post eaut supra gesta
confirmat, a gothis regnatum est, in his
uero qui in italiam consedentes romano
pertinebant imperio, Theudericus natione
macedonum, permissum leonis imperatoris
principatum adsumit, sicut huius libri
gestatestantur, Nam ille alius theudericus
theudoris regi filius natione gothus fuit

[illegible]

Natiuitas theuderici regis ex genere mace
donum, ita fuit qui in Italia gothis et romanis
regnauit, Idacius patricius et uxor eugenia
cum sine liberis essent, habentes in ministerio
credetarius sibi, puerum nomine theudorum et pu
ella nomine liliam, quos conperissent diligentes
inuicem coniugium permiserunt copulari
erantque ambo natione macedonis, unde paruuli
captiui fuerant adducti, eugenia iussit puellae
cum aduirico etum accesseris quod cumque eadem
nocte sopore somnii uisa habueris, mihi in crastinum
narrare non sileas, quia creditur ueritate sub
sistere, quod nubentes prima nocte uiderint
quod cum coniugati eadem nocte fuissent uidit
puella somnium quod natus ille fuisset arbor
exiliens de umbolico uentris, tam excelsa
quod nubes paenetraret, narrauitque uirum
iussionem dominae suae et uisionem quam uiderat,
dixit ad eam uir suus, cum steteris hodie in cons
pectu domine tuae, eo quod sine liberis est, sic dicis
ad eam, uisa uii nocte hac aequum et aequam
ambos pulcherrimus cunctorum et comanimia

pulchritudinem habentis sequebatur eos tercius
aequus paruolus eorum consimilis et haec ambula
bant in domo dominorum meorum quod cum dixerit
inuenies gratiam in conspectum eius, Surgensque
lilia omnia sicut uir praeceperat protinus nunciant
dominae suae. Eugenia cum audisset uirum narran
putauerunt liberum esse futurum, repletique audio
theudoro et lilia liberos esse iusserunt, et per tabu
larum adscriptione firmantes etiam rebus pluri
mis ditauerunt. Conceptum lilia peperit filium nomen
theudericum qui diligenter nutritus, Idacio
et eugeniae praesentatur quem secum esse iusserunt
tanta in eum amplectentes amorem ut ipsum sibi
adoptarent in filium, crescensque puer decorus ualde
cubitum super aliorum statura effectus est
prudens et fortis ualde, defuncto idacio et eugenia
praeceptum imperatoris leonis theudericus iussus
est militaris, duodecim annis militiam agens
tante fortitudinis et ingenii spreliae gessit.
Primum uta bomnes senatores palaciae uehemen
ter diligeretur. Post tremum sagaci inuidiae
morbum aduersus eum dolore fremebant.

inuestigantes qualum iusso imperatoris interiret
Tolomeus quidam ex senatoribus huius consiliae
tacitae contrarius uehementer cum theuderico
amicicias iniens, quousque dieu uetus custudiuit,
Gothi postquam Romam uastauerunt et terram Ita
liae possiderant sedicionem imperatoris Leonis
spontaniae tradiderunt, ab odoagro rege et eroli
seo et reliquas uicinas gentes eorum ad si duae
uastarentur, per legatos Leonem imp postulaue
runt ut theudericum ei instituere et patricium
ut per ipsum aduersariis resisterent, quod Leo
imp clementer annuens cum consilio senato
theuderico Romam direxit, quia Romanis seu
Gothis patriciati honorem gloriose susceptus est
et cum aerolis plures praeliages sit. Nam quadam
uice apud odoagrum regem et aerolis theudericus
cum Gothis praelium concitasset, theudericus
fugiens cum suis Rauennam ingressus est, ibique
matere ius liliam, obuiam ueniens increpans eum
dicens, non es tu bifugias fili, nisi ut leuas uestimen
tam ea ut ingredias utero de quo natus es. Quod ille
audiens nimium confusus cum suis quos potuerat
repperire

plus mori uellens quam uiuere, obuiam odoagri
et aerolorum exiuit, quod cum eos imperatos et dis
persos obuiasset, tandem cum paucis eos superat
Resumptis uiribus, gothis se concolliens persequi
tur odoagrum, quem cum uxore et liberis uinctum
interfecit, gentemque et regnum aerolorum
diluit, quod cum perlatum leoni imperatori fuisset
et a senatoribus aepius suaderetur ut theudericum
deliret, praecepit eum uenire ad se, theudericus
collectis secum utilissimis pugnatoribus, gothorum
armatus et qui nobiles erant utrumque xii milibus
tantum euectonauale, quasi obediens in occursum
leonis imperatoris constantinopoli euenit, amicus eius de
tolomeus nullo ingenio potebat qualiter eidem
res agebatur narrare, nisi tantum in consilio
prudentissime et suptili ordine qui theuderico
erant contrarii destruebat, decreto impera
toris leones et a senato cum esset ut theude
ricus cum in palatio ingrediebatur seductus
membratim et separatus a suis ut interfice
retur consilio tholomei amicis ui de hoc pe
riculo liberatur dicens ad imperatorem

non est utile gloriae tuae, ut homo ille
sic fraudulenter interficiatur. Nec dictum
sit a suis qui cum eodem venerunt quod
non publice eum potuisset tis interficere
nisi ingeniosae separatum a suis sed iubere
eum vinctum tenere et mittantur senio
res senatores ad castra gothorum foris
civitate qui cum theudericoveneruntnarrent
eis offensionem theuderici et iram gloriae
tuae, eo quod dignus est morte ipsi decernant
utrum capite truncetur an bestiis devorandum
tradatur. Cumque placuisset consilium tolomei
transmissi sunt quinque senatores qui erant
ceteris excelsiores et tholomeus cum ipsis, haec verba go
this nuncianda, ibique tholomeus secretissime
mittens puerum nuncians gothis, ut cum ipsi
et reliqui senatores eis verba haec narrandum
accederent, eos gothi incingerint et lega
rent, imperatores mandantes nisi dominum
nostrum theudericum vivum et salvum nobis red
dederit et sacramentis firmaverit, ut in co
lomes nos cum ipso patriae remeare permittat

Senatores hos interficiemus et ad
uersus ciuitatem hanc quauir tu te possu
mus proeliabimus quod cum consilium tolomei
fuisset impletum theudericus uinctus
in palatio teneretur et tholomeus
cum sociis item quod agothis uincti sub eius mo
di ordine tenerentur uellit nollit leo imp
theudericum sanum gothis reddedit insuper
promittens eum cum suis in colomem patriae
repedare saluatus est theudericus consilium
tholomei regressus romam cum auaris bellum
intulit plurimae strages utrique facti chuni
et aliam inundantes theudericum et gothis
superant plurimas ciuitates et aliae uastant
tandem theudericus resumptis uiribus inruit super
auares quos uinctus pannoniam in fugam dirigit
quos cum sequeretur finibus in pannoniae non est
ausus ingredi ibique cum castra sederet cum
quattuor pueris in aequis sedentibus extra castra
sibi quintus agressus est ut praeuederet ne forte
auares diuino aduersus ipsum insurgerent
cum iam procul a castris esset auar nomen xes xer

utelissimus cunctorum singulos ad praeuidendum
theudericum exsecretum eum obuians quod eum
alongere pertusfuisset missi ad theudericum
tres uiri bellatores ut eum aut uiuum caperent
aut interficerent quos auar fugam fingens
singellatim interfecit dinuo theudericus alios
tres uiros ad ipsum capiendum direxit qui itemque
ab auare interfecti sunt. poste a theudericus
singulare certamen cum auare bellum iniuit,
quem contho in brachio percusso diutissime
in inuicem cum aequis girantes a theuderico
auar superatus est, quem uinctum theudericus
secum ducit ad castra quem cum cognouisset
fortissimum esse in bellum uerbis blandiciis
eum suadebat ut suo sacramento fidem theuderico
promitterit, et eum postea multis muneribus
theudericus ditaret, quod auar xerser nomine
uehementer rennuens fidem promittere noluit
nisi terram suam cupiens remeare, postea minis
et diuersis adflictionibus a theuderico coactus est
sed tamen eius imperio denegans fidem paenitus
promittere noluit, cum quehementer rennuerer

permisit eum theudericus patriae remeare,
natans cum aequum fluuium istria respiciens
ex alia parte ad theudericum dixit liberatus sum
a dominatione tua liberum me arbitrium esse
cognusco nihil super me modo est tua potestas
reuertam ad te ero tibi fidelissimus ceteris
quem theudericus multis opibus ditans cunctis
delectissimum habuit et cum plures prouincia
uandalis et suaeuis ceterisque gentibus agebat
eum semper proximum et fortissime prouinciam
suae custodiae in agmenibus cognoscebat ideoque
uehementer a theuderico delectus est, cumque
utilitas theuderici et prilia quae gesserat per
lata aula imperatoris fuisset, leo imp. iussit eum
dinuo uenire consilio senatorum ut tractatum perfi
cerent quem de ipso iniuerant, iuramento
senatores constringit ut huius consilii nullus
proditor esset et si quis agnitus prodedisse
capite puniendus esset, tunc theudericus
dirigens secrae tae puerum ad tholomeum
inquirensque suae utilitate proficeret aut uenire
aut forsitam oportebat renuere, tholomeus

his uerbis secretissime auditis dixit ad puerum
nihil paenitus theuderico remando. hodie dies
festus est. iussione magusti omnes senatores
in aula imperii discumbent ad prandium, tu uero
ad instar puerum mihi addorsum obediens
diligenter attende quod ad senatum loquor fabulis,
protenus reuertenuncians ad eum qui te misit,
quod cum puer ille huius eadem diae obediretur discum
bentibus senatoribus ad prandium dixit tholomeus,
laetus dies huius prandii sit. iocunde mur in fa
bulis, cum esset leo fortissimus bestiarum
fuitque electus a cunctis bestiis rex, uenientes
cunctique in eius occursum, cum iam esset hora
prandii, uenit ceruus cum adorasset leonem
ad praehendit cornu eius ut ei ceruus esset ad
prandium, ille uehementer retrahens cornu
amisit, cursuque uelociter fugit in heremis, iussu
leonis de his bestiis missa est uulpis ut eum ad
ueniendum subuerteret, illa cum sit artis suae
ingeniosa iuramentis non pauida sacramentis
praeuentum ceruum in conspectu leonis adducit,
quod cum iterum adorasset leonum,

uehementer ab ipso leone capitur et membratim
disrumpitur, uulpes illa furto ablatum cor eius
comedit, leo cum diligeret et corcerui ad manducandum
inquirens et fremens uehementer omnes bestiae
pauefactae tremebant eo quod corcerui inuenire
non potuissent, dixerunt uulpes. qui eum adduxit
ipsa proximior cunctis fuit quando deruptus est
illa furauit cor eius, ad praehensa cum esset
in poena et quaereretur ei. ut redderet quod fu
rauerat, dixit sine culpa poenas patior cerui
ille non habuit cor. nam si cor habuisset ego eum
praefullere non potueram nec hic nunquam uenis
set, primo amissum cornum uix tandem euasit
quo pactum si cor habeat hic reuerti non potuerat,
puer ille diligenter audiens memoriam retinens
theuderico uelociter narrauit ~~consilium~~ fabulam
tholomei, iterum theudericus de periculis
liberatur, post haec renuens dicione imperii
cum summa felicitate ~~xxii~~ uiginti et duobus annis
cum gothis regnauit, fiunt omnes anni quibus
theudericus in italia regnum tenuit xxxii,
a finibus pannoniae usque ad rodano fluuio

a terreno mare usque alpis poenonas et isera
fluuio. unum tantum modium plenum terrae
annis singulis haerariis publecis dissoluebat
ut diceretur theudericus rex modium plenum aera
riis per singulis annis reddit publecis decretum
imperiae ut amplius ei nullo tempore quaereretur,
Ciuitates uniuersas quas regebat, miri operis
restaurare et munire, sollertissime fecit,
palatia quoque splendedissime, rauennae urbis
ueronae et papiae quod ticinum cognomentum
est fabricare iussit, tantae prosperetatis
post regnum tenuit, pacem cum gentibus uicinas
habens ut mirum fuisset cuius filiam sigismun
dus rex burgundionum habuit uxorem quadam
uice chlodoueus rex francorum, et alaricus
rex gothorum qui sedem tolosa habebat. post
multa praelia quae inuicem gesserant intercedentes
legatos cum pace mini recoepissent, huius conue
nentiae ut alaricus barbam tanger et chlodouei
efficetur ille patrinus, perpetuam ab inuicem
pacem seruarent, et ad huius placita coniuncti
one, nec francos nec gothos armatis paenitus

non accederent. Statuentes diem ad locum designatum ab invicem, ibique legatus Chlodovie paternus nomine ad Alaricum accessit inquirens utrum eo habitu Gothi in armis quos poponderant placitum custodirent aut forte more solito ut post probatum est mendaciis apparerent, cum loqueretur paternus ad Alaricum regem nuncians salutes Chlodovici et diligenter inquirens quo ordine deberent coniungere, Gothi fraudulenter uxos probaculis in manum ferentes ad praehensum unum ex his paternus extrait dicens mendacia tua placita sunt rex ut fraude coneris cum tuis Gothis, dominum meum et francos decipere accepto placito cum Alarico espondens paternus pro francis ut iudicium Theuderici regis et Alaric huius rei terminus fieretur, ibi legatus Alaric regis et paternus directus a Chlodoveo conspectum properant Theuderici exponens per ordine paternus causam Chlodovie et francis quod legatus Alaric de negare non potuit nisi tantum petens ut iudicium Theuderici fineretur, cogitans in semetipsum Theudericus huius causae aeventum et futuris

temporib' quae oportebant oblivionem non
tradens. zelum adversus hos duos reges retenens
dicens, his legatis in crastinum quod attencius
huius rei pro pacis concordiam. ut iusticia eordo
poscuerit cum seniorib' palatii per tractare po
tuero fratrib' meis, cum integra dilectione
et amore pa fuso mandare non sileo, tractansq
in archanocordis iamolym caelaverat cupiens
his duob' regib' ab invicem semper esse discordes,
talem inter eos dem iudicium termenavit.
ut difficile gothis quos alaricus regebat
huius culpa conpositio suppleretur, ut veni
ret legatarius francorum sedens super aequum
contum aerectum tenens in manum. ante aulam
palatii alarici, et tamdiu alaricus et gothi
super eum solidos iactarent quousq legatum
et aequum et cacumine conticum soledis
coperirent, renuntiantes legati alarico
protenus quod theuderici huius rei
terminasset iudicium, et cum esset
difficile haec alarici vel gothis

supplere uolentis fraudem paterno legato
francorum decepere quem in solarium missum
per noctem quod suppose tumerat ruens fracto
brachio uix tandem euasit, ducitque eum alaricus
in crastinum suos ostendens thesauros et cum
[illegible]cramento dicens amplius soledus non habe
ret quam ad praesens arcis plenis ostenderet,
ubi paternus unum soledum de pugno extrahens
suum proiecit dicens hos solidos ad numerabo ad par
tem dominaem ei chlodouei regis, et francis
reuertens ad chlodoueo narrans per singula,
chlodoueus aduersus alaricum arma commouit
quem in campania uoglauensem decimo ab urbe
pectaua miliario interfecit, et maximam partem
exercitus ghothorum in ibi gladium trucida
uit, regnumque eius alegere fluuium et rodanum
per mare terrenum et montes pereneos usque
ocianum mare abstulit, quod hodiaque
dicione con digno permanet ad regnum
francorum. Theudericus cum papa romensi
apostolicum uirum iohannem sine culpa
mortedam nasset et summacum patricium

nullis causis extantibus item quod trucidare
fecisset ira percussus diuina a germano suo
gaisirico interficitur fertur inde alogos
libro sci gregorii a quaedam sacerdoti uisibiliter
ab ipso pontifice et patricio theudericus uinctus
tracetur sicilia in olloam ignis explicit
hrocus rex uuandalorum cum suaeuis
et alanis egressus de sedibus gallias
ad petens consilium matris nequissimam
utens dum ei dixisset si nouam rem uolueris
facere et nomen adquirere quod alii aedificaue
runt cuncta distruae et populum quem supe
ras totum interfice nam ne ae dificium
meliorem a praecessoribus facere non potes
neque plus magnam rem per quem nomen tuum
eleues quirenum magancia ponte
ingeniosae transiens primum ipsamque
ciuitatem et populum uastauit deinde
cunctasque ciuitates germaniae uallans
mettis peruenit ubi murus ciuitatis
diuino nutu per noctem ruens captae est

ciuitas auuandalis treueri ciuero in arenam
huius ciuitatis quem munierant liberati sunt.
Post haec cunctas gallias chrocus cum uuandalis
suaeuis et alanis peruagans alias subsidione
deliuit. aliasq ingenio sacrum pensuastauit
nec ulla ciuitas aut castellum ab eis in galliis
liberata est. cumq a relato obsederent chro
cus a mario quaedam militae captus et uinculis
constrictus est, qui ductus ad poenam per uni
uersas ciuitates quas uastauerat impiam uitam
digna morte finiuit. cui trasemundus successit
in regnum. alamanni aduersus uuandalos arma
commouunt. uterq consencientes singulare
certamen proeliandum duos miserunt. sed et ille
qui a uuandalis missus est ab alamannos supe
ratur. uictusq trasemundus et uuandali
secundum placitum cum uuandalis suaeuis
et alanis de gallias praetermissis spanias
adpetiuit. ibiq multos xpianorum pro fide
catholica interfecit. post paucum tempus re
mare traducta in mauritania credo diuino
nutu. fera ducente cum uuandalis uadando
transiuit.

ferturmare. ibi septemilia passum latitudi
nem esse mortuo in mauritania. Trasemundo
hunericus mente crudelior uuandalis successit
in regnum. Mauritaniam totam occupans nimia estrage
in xpianos exercuit. consiliante cyrola heretico
rum. epo. cuius persecucionem plurimus numerus
xpianorum martyrii palmam sunt coronatae.
his diebus eugenius longinus et uindemialis epi
mirasuirtutes in xpi nomine ostendebant
etiam et mortuos suscitabant. cyrola quaedam
hominem praeuentum datis quinquaginta auries
ut se caecum fingerit et clamarit coram honori
cum regem cyrola euirtutibus lumen accipere
quitactus a cyrola caecus efficitur. postea
oratione eugenii lumen recepit. instigante
cyrola ab inuidia emorbum. honorico iubente
eugenius capite truncatur. longinus et uinde
mialis diuersis poenis adfecti pro xpi nomine
ad aeternam migrant beatitudinem. honoricus
merito exigente propriis semorsibus laniauit
indignauitatis iusta morte finiuit. Cui childe
Lxi. ricus successit in regnum. ipso defuncto

ghildemeris regnum suscepit, apud quem bellesa
rius patricius fortissime demigauit. In quo regnum
uuandalorum finiuit. Iustinianus prius quam tem
poribus iustini imperator regnum adsumeret, cum
esset comes cartarum et bellessarius comes
aestabolarius. Erantque ab inuicem nimia dilecti
one amplexi, iurantes sibi quantum cuiusquam
ex his causa proficeret, pare sempiternam fidem
seruaret. Cum quadam die cum duas gesna delu
panar electas ex genere amazonas sibi cum
cubito meridiae sub quadam arboris in poma
rio senior antonia cum iustiniano discubuis
set, iustiniano sopore oppraesso, sol declinan
capud eius incaluit, ueniens aquila diuino nuntio
eodem dormiente calorem solis extensis alis
obumbrabat. Quod cum antonia uigilante
fuisset repertum, sperans hoc signum iustini
anus imperium adsumeret, expertum
a somno dicens ei, si imperator effectus
fueris erit digna ancilla tua tibi concubito
et ille subridens cum ei fuisset difficile
hoc esse honore dignum dixit ad eam.

si imperator effectus fuero tu mihi eris
agusta commutantis ab inuicem anulis ait
iustinianus ad bellesarium scias interme
et antoniam placuisse si ego efficior imperator
ipsa sit mihi agusta anulis commutantis hoc
foedus iniuimus, dixitque antonia si soror mea
tibi agusta ego bellesario matrona efficiar
dicensque bellesarius diuino nutu si antonia
agusta efficitur tu es tratus mei matrimonium
sociaris idemque anulis commutantis abierunt
Nec multo post tempore iustinus imperator
bellum in persas mouit quod cum calcedona
transisset morbo perit consensu senato
et militum eleuatus est iustinianus in regnum
oppraesso rege persarum cum uinctum tenerat
in cathedram quasi honorifice sedere iussit
quaerens ei ciuitates et prouincias reipubli
ce restituendas, factisque pactionis uinculum
firmaret et illeres pondebat non dabo
iustinianus dicebat daras ob hoc loco
illo ubi haec acta sunt ciuetas nomen daras
fundata est iussu iustiniani quae eusque

ᴅ2ᴇ47ᴏ

hodiernum diem hoc nomen nunc vocatur
post receptas prouincias et ciuitates plurimas
quae a rege huiuscemodi ordine iustinianus
sua edicione adsumserat omnibus quod firmatis
permisit eum in persas regnum recipere. Reuer
tens iustinianus cum magno triumpho constan
tinopoli sedem tenens imperiale, antonia sumtis
secum quinque aureis duos dedit hostiariis per
missa est introire palatium tres dedit ad tenentes
uelum ut sua causa permitteretur suggerere,
dicens ad iustinianum clementissime imperator
iuuenis aliqui in hanc ciuitatem dedit mihi anolum
in sponsalia e arras et meum sibi accepit, pro
mittens et sacramento firmans aliam non nouere
sed me habere tuxorem, dilatatur haec
causa quod iubis piissime imperator ut fiat dixitque
iustinianus non liceat hanc promissionem
si facta est mutare. Tunc illa porrigens anolum
dominus cognoscat cuius fuisset anolus iste,
et qui se eum mihi dedit tibi latere non potest
Cumque cognoscens iustinianus anolum quem
dederat recordatus suae promissionis iubit eam

cubiculum intromitti uestisque induit splen
dedis suo aestratu in nomine augusti sociauit
quod cum perlatum fuisset in populo factione
senatus uulgo clamitat domine impr redde
mulierem nostram quod iustinianus audiens dili
genter inquirens initium factionis huius
duos ob hoc uerbo iubet senatores interfeci
omnes qui aeuerunt in posterum ne quisquam
audebat ex inde uerbo proferre accipit et belle
sarius antoninam uxorem cum unico amore
iustinianus diligerit bellesarium et eum patri
cium partibus africe quod a uuandalis non fuerat
occupatum instituisset eum quem multis opibus
ad sidua editaret quaerebat senatus ob inuidia
quo pacto eum perdere potuessent dicentes
iustinianum uni animiter ingredientes sigillatim
ad eum si bellesarii consilium uoluissemus sub
cumbere iam olim ab imperio fueras degradatus
ipse disponit ut tibi succedat in regnum
quod ille audiens tacite aduersus bellesarium
zelum ducens cum consilio senatus iubet eum
ab africa uandalus expugnare ibi uiri fortissi
me

et multi legiones militum a uuandalis saepe
fuerant trucidati, bellesarius habens pueros
proprios xii milia quos propriis stipendiis alebat
uiros fortes ad praeliaetde patriciatum xviii
milia praeliatores uiros qui procedebant ad bellum,
his auditis bellesarius cum arbitraret in possi
bile uuandalos superare grauem errore perter
ritus ad propriam remeauit, cumque eum antonina
adflictum et merentem uidisset et non potebat
cognuscere quae haec esset adflictio, sollicitat
per pueros, nec quisquam ei hanc rem indicare
potebat, dum omnibus illis esset incognitum re
uertens ad ipsum dixit domenimi, quare
merore de praemeris et more solito ueniens
de imperio non laeteris ne forte aliquid sit
offendiculum indicam ihi huius causae euentum,
fortem ancillatua inibit tibi consilium opportunum,
ut reuertatur meror in laeticiam, dixitque bellesa
rius ad eam, hanc causam consiliare mulieribus
non expedit, nec quicquam est tecum in hanc
rem utile, illa uero cum esset xpiana narrans
uirum, scriptum est, saluabitur uir infidelis

per mulierem fidelem, indicam ihi quae sit ista
condicio, credo de omnipotentis dei uirtute
ut detur tibi consilius diuina inspiratione
ut possis dies malos euadere. Belle sarius haec
audiens narrat uxori decreto imperatoris quod
contra uuandalos ire ad bellum, dixitque antonina
ad eum uouit ae deinceps baptizatum xpm dnm
trinitatem inseparabilem credi fideliter scias
illius uirtutem et solatium uuandalos superabis,
et eris ob hoc gloriosior quam fuisses, quod
Belle sarius deuotissime se impleturum promit
tens, dixit ad eum antonina duodecem milia pueros
quos proprios habemus adhibe tecum iiii milia
et decem et octo patriciatus tui pugnatores
adhibe tecum xii milia ibi cum eis terrenum
exercitum et ego de pueris viii milia et ex
militibus vi milia uadam euicto naualem statu
ta diae pariter undique circumdemus castra
uuandalorum diuino protecti auxilio supe
rabimus eos domine mi si huius fueris usus
consilio mancilla et uae prouidentia dei
optata perficies qui nobiscum in domo sunt

non te cognuscant merentem quid cor de
re teneas hilari uultu significa cum tu terreno
et ego mare iter arripemus signum daturi
inuicem noctis tempore, fo eos tui in litore
faciant et nos lucernas in naues erigemus
uterque sit euentus noster nec oportet quemquam
urguere, sed pariter phalangis uterque circum
demus inimicis, cum fuisset consilium huius
rei antonina cutelis uterque sic properant
uuandali cum ghyldemere eorum principe
cum perto exercito terreno et nauali prouelio
paenitus ignorantes castrametantes super
litore maris, congregatis liberis et mulieribus
contra bellesario procedunt ad bellum, cum iam
prope conflictum adessent certamine antoni
na cum suis exiuit in litore omnesque liberos
et mulieres uuandalorum deleuit, nec animal
quicquam ex illis uiuere permisit, nuncius
uelocissime ad ghyldemerem peruenit
uxores et liberos uuandalorum fuisse deletas
ghyldemere et uuandali destructa phalanga
prouelio retrorsum cursu uelociper gunt

de castris. tunc bellesarius et antonina
undique circumdatis uuandalis trucidant
et usque ad internitionem delete sunt. ghyl de
mer rex cum paucis duodecim tantum uuan
dalis in quodam castro tutissimo fugiens
nec tamen liberatos coartatus angustiis
ghyldemer petebat bellesario tantum
modo non legato eum imp̄r praesentaret.
bellesarius promittens nec ferri nec ligni
neque corrigiae neque eris legamine non cons
tringeretur. ghyldemer credens a bellesa
rio captus est. regale tamen legamen catena
argentea eum constrigit. socios quoque suos inter
fecit. illum tantum singulum iustiniano
praesentauit. quem iustinianus in palatio
habitare iussit suo, sed a suis exputus
a diuersis opprobriis oppraemebatur. grauiter
petens quoque imperatore. non possum tantis
opprobriis sustinere exputum me et repinctum
habitatores palatii tui oppraemunt. melius
mihi est mori quam uiuere, si iubebas qui me
exputunt et oppraemunt. duodecim ex his

ego singulos cum aequum quem habui ante
conspectum gloriae tuae armati accederemus
ad prouelium cognuscebas cui ex nobis sit utilitas
an ignauia quod iustinianus prospectaculum
xii iuuenis huius prouelii ghyldemer cum aequiter
iussit confligi ghyldemer uero eum contra
eos adgreditur fuga fingens hos xii singilla
tim totus interfecit post haec iusso iustini
ani ghyldemer eunucus fietur et in prouincias
contra persas uicinas patricius ordinatur
et multa prouelia et uictorias contra persos aegit
senatus aduersus bellesarium dinuo inuidia
sectantes cum iustinianum eum faciunt odiosum
quod ille uictoriam superuuandalis elatus impe
rio uellet arripere de patriciati honore de
gradatur cum non potuissent perficere
ut interficeretur iustinianum ab honore
imperii et dignitate conantis eiecere factionem
quadam die iustinianum hortantes ut circum
expectaret et consolatum populi daret electum
quandam nomen florianum uolentes imperio
sublimare iustinianum custodia singulum

RETENENTES EIUSQ CORONAM ABSTULITA
IUSTINIANUS MITTENS PUERUM AD BELLESARIUM
PARTE VADIUARE ILLI DICENS SUBLIMATUS
HONORIBUS QUOS HABUI NON FUISSEM POTERAM
ADIUUARE, MODO NIHIL EI POSSUM PRAESTARE
ADIUTORIUM ORDENANS SUIS PUERIS CIRCUM
AD PRAEHENDERE UBI CATHEDRA IMPERII
FLORIANI PARABATUR IPSE ILLIS PARTIBUS
ADORATURUM SE FLORIANUM FINGENS PRAECEDIT
DICENSQ PUERIS OMNES INIMICOS MEOS CIRCUM
CATHEDRAM IMPERATORIS UIDEO QUODCUMQ ME
INIENTEM UIDERITIS ETUOS SITIS FACTURI,
ILLE FINGENS FLORIANUM ADORARE CLADIO
PERCUSSIT OMNESQ INIMICOS SUOS SUI
CIRCUMDANTES PUERI INTERFECERUNT
CORONAM IMPERII CAPTAM AD IUSTINIANUM
UENIENS DIXIT ADULATORES TUI TE AB HONORE
IMPERII DEGRADATI SUNT, IPSORUM CONSILIIS
USUS CONSENSUS ES HUMILITATEM MEAM
EGO UERO TIBI REDDAM BONA PRO MALIS ET NON
FIDEM TUAM TRACTANS SED MEAM MEMINENS
PROMISSIONEM, FIDEMQ SERUANS INLIBATAM

In posuit coronam capitis iustiniani eumq
in imperio constituit, bellesarius multa
prouincia cum persis agens eos gloriosissime
uicit. ab uccelenum quodam franco in Italia
superatus est. tanta euictoria e nomen is glo
riosus ab uccelenouictus nomen uitam q admisit.
Praefa. cio Gregorii.

Decedente atque

Immo potius pereunti ab urbibus
gallicanis liberoclium cultura litterarum
cum non nulli aeres gererentur uel rectae
uel in probe ac feretas gentium desaeuiret
regum furor acuaeretur aeclesiae inpugna
rentur ab hereticis ac catholicis tegerentur
feruere t xpi fides in plurimis tepisceret
in non nullis ipsa aequo quae aeclisiae
uel ditarentur a deuotis uel nudarentur
a perfedis. nec repperire possit quisquam
peritus de alectica in arte gramaticos
qui haec

aut stilo prosaico aut metrico depin
gerit uerso. ingemiscebant saepius
clericique dicentes. uae diebus nostris
quia periet studium litterarum a nobis
nec repperiretur in populis. qui gesta
praesentia promulgare possit in paginis
ista etenim atque et his similia iugiter intuens
dici. pro commemoracione meritorum
ut noticiam adtingerent uenientum
et si incultu effatu. neque tamen obtigere
uel certamina flagiciosorum recta e
uiuentium et praesentem his inlicitus
stimulis quoda nostris fari plerumque
miratus sum. quia phylosophantem rethorem
intellegunt pauci. loquentem rusticum
multi libuit etiam animi. ut pro supputa
tione annorum ab ipso mundi
principium libri primi poneretur
inicium

Incipit capitolares libri quarti quod est
scarpsum de cronica gregorii epi. toronaci.
in xpi. nomine. fiat.

I. de chunis et agecium patricio
II. de francorum origene et eorum regib.
III. de ddcib. francorum tres et pugnas cum republica
IIII. de francis et ualentiniano imperatore
V. de regis dinuo in francis creatis
VI. de iuuiniano et constantino uel honorio imperatore
VII. de euersione urbis treuerice que a francis facta est pl. cv.
VIII. de castino domesticorum comi. pugna cum francis
VIIII. de initium regis dinuo francorum
X. de auito imperatore
XI. de hilderico regi francorum et uuiomado franco
XII. de basina regina et chyldericho
XIII. de eorico rigi gotorum et basele casci iuliani
XIIII. de idicium a elemosina tribuente
XV. de inicium regni chlodouiae et syagrium patricium
XVI. de chlodoueum et scm. remidium epm urbis reminsis
XVII. de gundio cum regem burgundionum et filiese ius
XVIII. de chlodoueo rigi et chrode hilderigina
et auriliano qui follem perdedit

xviiii. de aridio sapiente et eius consilio
xx. de coniuncione chrodechilde et chlodoueo
xxi. de initium xpianetatis chlodouiae et beatum
remedium qui eum baptizauit
xxii. de godeghisilum et gundobadum et chlodoueum
xxiii. de consilium aridi sapientis gundebadum
et chlodoueum regis
xxiiii. de alarico regi gotorum et chlodoueo
xxv. de interitum chloderico filium sigiberti regis
xxvi. de interitum chariricorigi
xxvii. de interetum ragnachari regis
xxviii. de interetum chlodoueae regis
xxviiii. de diuisionem regni inter filios quattuor
chlodouiae regis
xxx. de amalrico filium alarici regis
xxxi. de alanis qualiter in regno francorum
interfecti sunt
xxxii. de regibus toringorum et toringia dicione
francorum subgicitur
xxxiii. de gundobadum et filium eius sigismundum
xxxiiii. de transetum sigismundi
xxxv. de obetum chlodomere

xxxvi. quod regnum burgundiae dicione francorum
[illegible] subgicitur
xxxvii. de pacem falsam inter childeberto
et theuderico
xxxviii. de chrodechilde regina et nepoteb suis
qui a chlothario sunt interfecti
xxxviiii. de obetum theuderici
xl. de childebertum et theudebertum contra
contra chlothario agentes,
xli de childebertum et chlotharium in spanicim
exercitum adgressis
xlii. de theuthachadum regem spaniae interfectum
xliii. de uxorem et filia theuderici regis italiae
interfectis. et conpositione
xliiii. de theudebertum in actalia ingressum
et a thaliam receptam
xlv. de uirduninsis a theudeberto recoperatis,
xlvi. de mortem chlodechilde riginae
xlvii. de agilianum regem spaniae,
xlviii. de atagildum regem spaniae
xlviiii. de theudebaldum filium theudeberti
L de buccelenum ducem belesarium et narsadem
patricies.

lxviii de mummolo patricio et langobardis uel saxones
lxviiii de chlodoueum filium chilperici
lxx quod chilpericus ciuitates de rignum sigiberti peruasit
lxxi de interetum sigiberti et pacem gunthaechramni
lxxii de exilio bruni childe et rignum childeberti
lxxiii de reppotacione mannorum ab adamusque transitum
sigiberti
lxxiiii de merouecum filium chilperici et bruni childe
lxxv de chlodouium filium chilperici et pugnam
mummoli patricii et desideria educis
lxxvi de pugnam inter suaeuos et saxones
lxxvii de comete brittanorum
lxxviii de gunthaeramnum et childebertum adoptatum filium
lxxviiii de iustiniani imperatoris amentiam et uxorem eius suffiam
lxxx de tinsuro narsedis patricium
lxxxi de largissimis aelemosenis tiberiae imperatoris et subfia augusta
lxxxii de rigimini childeberti et inundacionem aquarum et ignedecae loci uitatis et uicisurentem
lxxxiii de filiam sigiberti nomini sidegundem
uxorem ermengildi

LXXXIIII. de mortem filiorum chilperici trans

LXXXV. de fugam mummoli.

LXXXVI. de pace chilperici et childeberti falsa

LXXXVII. de reclauso nomine ospicio

LXXXVIII. de mortem chlodini ducis

LXXXVIIII. de gundoaldo filio chlothariae qui regnare
ciperat et interfectionem mummoli.

LXL. de quod chilpericus parisius inuadit.

LXLI. de tremorem chilperici ut eterno acum fugit

LXLII. de childeberto quod in aetaliam fuerat
ad gressus

LXLIIII. de chilperico quod filiam suam in spania
cum tinsauris derexit et in continuo
cala uilla mortuus est.

cumq. uuandali praeterissent a gallis
nec multo post tempore chum gallias in
gredi disponebant. quod cum beatus arui
tius. eps. thungrorum. ciuitatis audisset
romam pergit ad limina. sci petri apostoli
ibiq. cottidianum. ieiunium et uigilias
ad sidua efaciens in uisione somnii ab apos
tulo responsum accipiens decretum ab altis
simo chunus ingredi gallias protenus ad ci
uitatem suam redire. et precidens eius oboetus
hoc malum non uideret aecium patricium
huius chronici gesta laudatur uiri lis habi
tu formatus animo alacer membris uecti
tus aequis prumptissimus sagittarum
peritus contumpiger bellis aptissimus
pacis aptatur caelebris nullus auaricia e

sectatur bonis animae praeditus iniuria
rum pacientissimus labores adpetens
in pauidus pericolorum famis sitis uigiliarum
tolorantissimus cui ineunte aetate prae
dictum reliquet quantipotentiae fatis des
tinarentur temporibus uis lucisque caele
brandus haec superdictus storiographus
de aiecio narrat cum inisset certamen cu
chunisque gessit ydatius suae storiae huius
uolumine narrat nam his die orationem
uxoris suae ad limina beatissimorum apostolorum
petri et pauli ieiuniis et uigiliis discurrente
intercedentibus apostolis aiecius a periculis
liberatur reuelatum est cuiusdam pauperi nun
ciante uxoris aiecia e orationibus fuisse
saluatum quod cum a pauperi proditum

fuisset pauper caecitate percutitur. de fran
corum uero regib. beatus hieronimus qui iam
olim fuerant scripsit. quod prius uirgilii
poeta enarrat storia. priamum primum ha
buisse regem cum troia fraude olexe caperetur
ex inde fuissent egressi postea frigam habu
issent regem bef. aria diuisione partem eorum
macedonia fuisse adgressa. alii cum frigia
uocati frigiis. asia peruacantes litoris
danuuii fluminis et mare ocianum conse
disse dinuobi faria deuisione eurupam
media ex ipsis pars cum francione meorum
rege ingressa fuisse. eurupam peruagan
tis cum uxoribus et liberis reni ripam occu
pant nec procul a reno ciuitatem adinstar
troiae nominis aedificare conatis unt

ceptum quidem sed in perfectum opus reman
sit residua eorum pars q. super litore
danuuii remanserat electum a se torcoth
nomen regē. per quem ibi q. uocati sunt
turchi. et per francionem hii alii uocati sunt
franci. multis post temporibus cum ducib
externas dominationes semper negantes,
III francos transeg. isse conperimus usq. ad
marcomeresonnoni et genebaudum ducib.
cum quibus temporibus imperatoris theodosii
in germaniā prorumpentes pagos depopulan
tes et iam coloniae metum incusserunt, quod
cum treuerus perlatum fuisset nanninus
et quintinus magisterium illum collecto
exercito francos de germania eiexerunt,
apud carbonariam de francis strages fastae

~~[illegible]~~ R. POSTEA ERACLIO ET IOVIANO CUM EXERCITO
ULTRA RENUM TRANSEUNTIBUS DISPONENTES
FRANCOS AD INTERNICIONEM PERDUCERE TANTAE
STRAGES EX MILITIBUS FRANCIS FACTAE SUNT UT
AERACLIUS ET IOVIANUS CUM PAUCIS DE EODEM
PRELIO POTUISSENT EVADERE, NEC ULTERIUS AD
VERSUS FRANCOS PRAESUMPSERUNT ARMA ADRI
PERE, POST PAUCUM TEMPORIS ARBOGASTUS
SUPERBIAE AELATUS ADVERSUS FRANCOS ARMA
COMMOVIT. CUM EOS DEMICANS VICTUS EFFUGIT
FRANCI TREVERUS HIEMANDO RESEDERE PRAESU
MUNT VALENTINIANO IMPRE INFRA PRIVATO MODI
REDACTUM MILITARIS REI CURA FRANCIS SATELLITIB
TRADITA CIVILIA QUOQUE OFFICIA TRANSGRESSA IN CON
IURATIONE ARBOGASTIS SACRAMENTIS OBSTRICTI
SUNT ARBOGASTIS MARCOMEREM ET SONNONEDUCIS

odiis insectans exercitu Francorum
deceptus, urendusque cum decursis foliis nudi
atque arentes silvae insidiantes ad credere
transgressum renum paumque amai incolunt
depopulatus est. dehinc extinctis ducibus in fran
cis dinuo regis creantur ex eadem stirpe qua
prius fuerant. VI eodem tempore Iovianus or
natus regius adsumpsit. Constantinus fuga
vertens ad Taliam dirigitur missis a Ioviano prin
cipe obviam percussoribus supermentia flumine
capite truncatur. multi nobilium iussu Iovianni
apud Arvernis captivi ad ducibus honoriae crude
liter interemptis sunt. VII Treverorum civitas
factione uni ex senatoribus nomine Lucius a Francis
capta et incensa est, cum Avitus imperasset
luxoriae deditus. Et iste Lucius habens

mulierem pulcherrimam cunctorum fin
gens auitus ab infirmitatem corporis lectum
de praemere iussit ad omnes natrices eum
requererint cumque uxor uenisset lucius uim
ab auito oppressa fuisset in crastino surgens
destratu auitus dixit ad lucium pulcras termas
habes nam frigido labas haec indignante lucio
sua efactione derepta est ciuetas et incensa
a francis VIII castinus domesticorum comex
expedicionem accepit contra francos eosque
praeteritrenum transit gallias peruagatur
usque ad parineos montis peruenit francie lec
tum a se regis sicut prius fuerat crinitum
inquirentes diligenter ex genere priami
frigi et francionis super se creant nomen e
theudemerem filium richemeris qui in hoc

prelio quod supra meminiaromanis interfec
tus est substituetur filius eius chlodoueus
in regno utilissimus uiringentes ua qui apud
esbargi castrum resedebat quod est inter
mino thoringorum burgundionis quoq ar
rianorum sectautebant sedentes in cisalpi
nis chlodoueo missis exploratoribus ad urbem
camaracum perlustrans omnia ipse sequitur
romanos proditerit ciuitatem capitusq sumi
nam fluuium occupauit haec generacio fanaticis
usibus cultaest fertur superlitore maris
aestatis tempore chlodoueo cum uxore resedens
meridiae uxor ad mare labandum uadens
bestiae neptuni qui nota uris similis eam ad pe
tisset cumq in continuo autabis tea autaui
ro fuisset concepta peperit filium nomene

merohe um per quem reges francorum postuo can
tur merohingii auitus imperator luxorio se apud
placenciam urbem eius ordenatur et posta dba
selica sancti iuliani fugiens uitam amisit. childeri
cus uiro filius merohe eo cum successisset
patri in regno ut nimia luxoria dissolutus filias
francorum stupro tradit. illi uero ob hoc
indignantes. eum de regno eiecerunt. uuio ma
dus francus fidelissimus certe cris childerico
qui eum cum achunis cum matre captiuus
duceretur fugaciter liberauerat. hac ceuen
tum aureum cum childerico diuidens dum
cernere te eum franci interficere conaren
tur dixitque ei fugiens tor ingia latita aliquantu
lum ibi si tibi potuero francos placare istum
aureum medium tibi ad signa dirigo et si non

potuero ubicumque adgressus fuerit mihi
notam facias uiam tuam quando quidem potuero
et istam partem tibi direxero partisque con
iunctiunum efficerint solidum tunc secu
rus patriam repedabis childericus habitans
in thoringia apud regibus in uxoremque eius
bysinam laqueit franci tunc eieiouni animiter
regem adsciscunt uuiomadum amicus childe
rici sub regulus ab eieiof rancis instituetur
eiusque consilio omnes francos singulos
aureos tributauit adquiescentes in pleue
runt dicensi terum ad eiegiouuiomadus gens
haec durissima quam mihi agendum iussisti parum
ad tributatis unt superbiam saeuiuntiub
utter nos sole dus tributentur quod cum
factum fuisset adquiescentes franci

dixerunt melius nobis est ternos solidus
tributa dissoluere quam cum childerico
grauissimam uitam ducere. Uuiomadus iterum
ad egegio dicens rebellis existunt tibi franci
nisi preciperis excis plurimus iugulari eorum
superbiam non mitigas. Electis a uuiomado c. inu
tiles et in necessitate tibi incongruos ad eiegio
direxit quos eiegius consilio uuiomadi usus
interficere iussit. Uuiomadus secretius di
cens ad francos non suffecit tributa quas
soluetis quam diu hoc malum sustenere uo
lestis ut parentes uestri sicut pecora iugu
lentur. Tunc franci unianimiter dicentes
si childerico uibicumque potuissemus con
perire libenter eum super nos recipe ba
mus ad regem forsitam per ipsum de his

ad fluctionibus eripiebamur. Tunc cum ipsum adu
protinus ad eiecium uadens dixit modo
est gens francorum tua e disciplina e per
domita dans idemque consilio ut laegatus ad ma
rici dominum pro rege dirigentes quicinaeserant
possi ad trahi ut uel quinquaginta milia solido
rum ab imperio dirigerentur quo pocius gentes
accepto in munere se imperio subiecerint
addens dixitque ad eum aliquantulum solidos
tua e instantia e locum accipiens mihi tauipari
seruus tuus argentum habe ouellebam cum
tuis legatis puerum dirigere ut melius cons
tantinopole mihi argentum mercaret. Tunc
acceptis ab eiecio quingentos in munere aure
os quos ad hoc opus emendum transmitteret
Misit puerum creditarium sibi cum media

partem aurea equem cum childerico deuiserat
saccellum plenum plumbeis quod puer proso
lidos secum portaret conpertoiam childerico
constantinopole esse cum legatis eiegii
puer adgreditur his uerbis instructus ut
legatis precederet et childerico protinus nun
ciaret priusquam legati in conspectum impera
toris uenirent quod eiegius qui tributa pu
blecis aerariis soluide bebat tributa imp̄r
soluendum q̄ reret quod cum childericus ma
rucio imp̄r nunciasset repletus fororee tin
dignationem cum legati eiegio ei presentati
fuissent his uerbis suggerentes iobe te os
retrudi in carcerem dixit q childericus ad
mauricium imp̄r iobe me seruo tuo ire in galle
i sego fororem indignationis tuae super eiegio

ulciscor multis munere ab amauricio childeri
cus dita thus et victor naualere uerti tinga llis
quem cum uuiomadus nunciante puero con
perisset castro barro adipsum uenit et abar
rentibus receptus est eorumque omnes redditus
publicus pro initium receptionis consilio
uuiomadi benigne concessit deinde ab omnibus
b3 francos resublimatur in regno multaque pre
lia cum eiegio egit plures strages ab ipso facti
sunt in romanis basina quibus sinum regem
in thoringia iugalem habebat cum audisset
childericum a francis in regno sublimatum cur
so ueloci relinquens bisinum ad childericum
transit qui cum eam sollicite interrogaret
quade causa ad eum de tam longe uenisset
respondisse fertur noui inquid utilitatem tuam

quod si sua l des trenuus ideoq uenit habitē
te cum si ut eliorem sub caelo scissem ad eundē
expetissem quem childericus gaudens et di
ligens eius dempulchritudinem in coniugio
copolauit cum prima nocte iugiter stratu iunc
xissent dicit ad eum mulier ac nocte ac coitu uiri
l abstenebimus surges ecce tius et quod ui
deris ante aula spalacia edicis ancillae tuae
cumq surrexisset uidit similitudinem bis
teis leonis unicornis et leupardi ambolantes
breuersusq dixit muliere quid erat dicit
ad eum mulier dñi mi uade dinuo et quod ui
deris narra ancillae tuae ille uero cum foris
adisset uidit bis teas similitudinem ursis
et lupis deambulantes narrans et haec mu
lieri conpellit eum tercio ut iret et quod uidebat

nunciare et cumque tercio exisset uidit bestias
minores similitudinem canis et minoribus bestiis
ab inuicem detrahentes et uolutantes cumque
basina ac haec uniuersa narrasset abstinen
tes se castae usque in crastinum surgentes
de strato dixit basina ad childericum quod uisi
biliter uidisti ueritate subsistunt haec in
terpretationem habent nascitur nobis
filius fortitudinem leonis signum et instar
tenens filii uiroeius leupardis et unicornis
fortitudine signum tenent deinde generan
tur ex illis qui ursis et lupis fortitudinem
et uoracitatem eorum similabunt tercio quod
uidisti ad discessum columpna regni huius erunt
que regnauerint ad instar canis et minoribus
bestiis eorum consimiliserit fortitudo

plurietas autem minoribus bis teisq ab inuicem
detrahentes uolutabant populos sine timore
principum ab inuicem uastantur concepit basi
na et peperit filium nomine chlodoueum. hic
fuit magnus et pugnator egregius ad instar
leonis fortissemus cyteris regibus childericus
cum odouacrum regi saxonorum aurilianis
pugnans an dega bouictor perrexit mortuo
egegio reliquid filium syagrium nomen eodem
tempore brittones de betoricas ad gothis
expulsi multi apud dolensem perempti paulus
comes cum romanis et francis bellum gothis
intulit et preda segit childericus odouacro
superato paulo comite interfecit an dega
uoobtenuit his actis inter saxones et roma
nos bellum gestum saxones tergauertentes
multi sexeis extincti sinsulae eorum cum
multo populo interempto francis capte adq
subuersi sunt ipso an terremotus fuit eoricos
gothorum rex xiiii sui regni an basilica sci

iuliani briuate columnis ornatum mirifica econs
truxit. regnans eoricus ann. xx. in burgundia nimia
famis oppressio aduenit. Cumq populus a fame
diuersis regionib dispergere tur necesset
qui alimunia preberet. xiiii aedicius quidam ex sena
torib magnam tunc rem in dono fecisse perhibe
tur. misit pueros suos cum aequitib et plaus
tris per uicinas sibi ciuitatis ut eos qui inopia
uexabantur sibi adducerint. cunctos pauperis
quos inueni repotuerunt adduxerunt
ad domum eius ibiq eos tempore sterelitatis
pascens a fame liberauit. fuerunt plus quam
iii milia quos aluitusq tempore ubertatis
post quorum discesso uox ecelis lapsa perue
nit dicens aedicio. quia fecisti rem hanc tibi et
semine tuo panes non indigeti in sempiternum.
aedicius mirae uelocitatis fuit plurisuicib
multitudinem gothorum cum paucis in fugam
conuertit. ceuatrix rex gothorum excidens
spanum limitem grauem in gallies intulit

persecutionem defuncto childerico chlodoue
us eius dem filius regnat pro eo. an. autem quin
to regni eius syagrius romanorum patricius
apud ciuitatem sexonas quam quondam pa
ter suos tenuerat sedem habebat quem chlo
doueus cum ragnachario inruens syagrius
in lysum cernens exercitum tergauertit.
et adalaricum regem tolosa cursoue loce
perrexit. glodoueus legatos adalaricum
mittens ut eum redderet alioquin nouerit
sibi bellum inferre. ad illem et uensut gothu
rum pauere. mus est. syagrium uinctum
legatis tradidit. quem chlodoueus cus. iodiae
mancipauit. regemque eius accepto eum gla
dium truncare precepit chlodoueus eo quod
esset fanatecus. ecclesias depredare per
misit. igitur de ecclesia remiciani urbis orciu
magnum hostis abstulerat cum reliqua
menisteria sancta ac apostolicus remedius
pontifex eius dem urbis ad glodoueo ueniens

postolatus si aliud de sacris uasis recipere non
mereretur saltim uel orcium illum reciperet.
Audiens rex dixit mittentes uncium usque suis
sionas ibique adquisita sunt deuidenda erunt.
Si mihi illud sors dederit petitionem tuam im
plebo. Cum preda in medio deuidenda ponere
tur ait rex. Rogo ut saltim mihi uasis tu dex
tra partem concedatis. Haec regem dicenti
respondent franci. Gloriosi rex quod cernimus
tua sunt. Sed et nos tui sumus domini quod tibi
placet fac. Tunc unus leuis inuidus et facilis
uoce magna orceum inpulit dicens nihil hinc
accipies nisi quod tibi sors uera largitur.
Rex iniuriam hanc patientia elenuit sorte
posita m acceptum orceum beatorem medio
transmisit seruans abditum sub pectore
uulnus. Kal. Marcias iussit omnes armoru
phalangias eos tensurus ubi cunctis circue
bat. Uenit ecce orcia percussorem dicens
ad eum inculta est tarma tua. Neque securis est

utilis ad prehensam securae eius terrae
deiecit. Et ille cum paulo lumine lineatus fu
isset. Rex eleuatis manibus securae capud eius
defixit. Sicinquidem tu suis ionas orceo fe
cisti. magnam sibi per hanc causam timore
statuens. Fuit igitur gundiochus rex
burgundionum ex genere athanarici re
gis persecutoris huic fuerunt quattuor
filii gundobadus. godegyselus. chilpericus.
et gudemarus. gundobadus. chilpericum
fratrem suum interfecit gladium. uxorem
eius legato ad collo lapide aquis inmersit.
duos filios eorum gladio trucidauit. duas
filias exilio condemnauit. quarum senior nomine
sae deleuba. mutata ueste sedo deuouit.
iunior. chrothechildis uocabatur. porro
chlodoueus legationem in burgundia
saepius mittens. conperentes chrothe
childe et cum non esset licetum eam uide
re chlodoueus aurilianum quendam ex roma
nis

ingenio quo potebat chrotechildem praeuiden
dam direxit. ad illenisi singulos ad instar men
dici operam in addorso ferens uestes deformes
illis perrexit partibus anolum chlodouei quo po
cius crederetur secum portans cumque ad ian
nuam ciuitatem. ubi chrotechildis cum ger
mana. saedeleuba sedebat. uenisset. et illas
hospitalitatem peregrinis sectantes eum cau
sae mercidessus cepissent. et pedis eius chro
techildis lauaret. aurilianus uerbo secreto
inclinans ad eam dixit. dominami. grande uer
bo tibi nunciaturus sum si locum dare dignas
uis secreta eius suggeram. illa annuens uerbo
secreto audiens dixitque. aurilianus. chlodo
ueus rex francorum me direxit si uoluntas
dei fuerit te uult ad culminis sui sociare coniugium
ut certe fiat ceteris hoc anulum tibi direxit quem
illa accipiens gauiso gaudio magno dixitque. ad eum
accipe centum solidus pro laboris tui munere
et anolum hoc meum festinans reuertere

ad dn̄m tuum et dicei si me uult matrimonio sociari
protenus per legatus patruo meo gundebado posto
le tur legati qui ueniunt ob tentā ad presens firmen
placitum sub caelerita te instituant. nisi ad per
perficiendum festinent. aridii cuius dam sapien
tis de constantinopole aduentum uereor cuius
consilio si prius uenerit. haec omnia dissipan
tur. aurilianus. eodem habitu quo uenerat re
dit. ad propriam, cum iam prope aurilianensim
territorium nec procula domo propria accesset
q. dam pauperi mendico in uia secum in teneris
socium habebat. iam securus aurilianus sopo
re depressus. a collegam suam pera. cum solidis
eiusdem furatur. cumq. a somno expertus
fuisset maerore plenus cursoue loci perre
xit. ad propria. dirigensq. pueros ad inquirendū
mendicum qui peram eius portabat quem ad
prehensum aurilianum presentant. eumq.
fortiter tri duo caeso permisit ire mendicum
protenus aurilianus chlodoueo regi per singula

narrans sibi sionas nunciat. quod cum clodo
ueo utilitas et consilius chlo techilde placuis
set. legatus ad gundobadum dirigit. petens
ut chrotechildem neptem suam ei coniugium
sociandam traderit quod ille denegare me
tuens et speransam ici giam cum chlodoueo
inire eam daturus spondet. legatio fferen
tes solidos et dinarios ut mos erat francorum
eam partibus chlodoueis ponsant. placitum ad
presens petentes ut ipsam ad coniugium
traderit chlodoueo. nullas tantemora in ito
placito cabilonnonupcie preparantur
uenientes cum caelerita te franci. chrote
childem agundebado acceptam leuantes in bas
ternam cum multis theusauris ad chlodoueo
direguntchrotechildis cum iam conperis
set. aduentum ari dio reuertentem cabimperio
dixit ad seniores francos si uolestis me domino
uestro presentare remouite me de basterna
supra aequum leuate et quantum protenus

potueritis illis partibus caelerae ac in hanc bas
ternam ad suam non possum uenire presencia.
Francileuata chrotechilde super aequum
festinia ad chlodoueo perquiunt. Cumque aridius
a massilia uelocissimo curso haec audiens
ad gundobadum uenisset. dixitque ei gundoba
dus. audisti quod amicitiam cum Francis
iniuimus. neptemque meam chlodoueo trade
di uxorem. Respondensque aridius dixit.
non est haec amicitia ecultus sed initium
discordiae perpetuae. Remeniscere debu
eras domini mi. quod genitorem chlotechil
de germanorum tuorum chilperico gladium truci
dasti. matrem eius lapidem ad collum legato
negare iussisti. duos eius dem germanos
capite truncato in puteum fecisti proiece
re. si preualuerit iniuria parentum uinde
cauit. dirige protinus exercitum posteam
ut reuertatur facilius unus feris. iurgium
quam omni tempore tu et tui scandalizeris

a Francis haec audiens gundobadus exercitum
poster cum chrotechildi retentandum dirigit.
qui consequentes thensarus et basternam
cuncta retentant. chrotechildis uero cum
propinquas se uilariaco in qua chlodoueus rese
debat in territorio trecassino adhuc ante
quam terminus burgundiae chrotechildis
preteriret. rogans eis aule b ducebatur duodi
cem leuuas in utrasq. partes de burgundia pre
darent. et incenderent. quod cum permitten
te chlodoueo fuisset impletum. dixit chro
techildis gratias tibi ago ds. omnps. quod ini
cium uindicte de genitoribus et fratribus meis
uideo. tunc ad presens glodoueo perduce
tur. ipsamq. in matrimonium chlodoueus acce
pit quam cultore gal perfecto dilixit amore.
habebat iam tunc chlodoueus filium de concu
bina nomen theudericum. chrotechildis cum
primogenitum filium habuisset quem baptis
mum consecrare uellit uerum ad sidua esuadens

xpianus ef: ficere nullatenus ad conciliandum re
gis animus movebatur dicens deorum nostrorum
iussione cuncta creantur dns vester nihil posse
manifestatur. Regina filium ad baptismum
exibet baptizatus autem puer quem in gen
mere vocitabant in albis obiit quadecau
sa permutus f: elle rex increpabat reginam
dicens in nomine deorum meorum puer fuisset
vixerat, regina dno omnipotenti gratias agens
ut deuteros uo genitum in regno suo accepe
ret. Post hunc genuit filium quem chlodome
re vocavit. cum baptizatus aegrotare coepis
set dicebat rex etiste sicut frater moritur
orante matre dno adiuvante convaluit. Regi
nata mena ad si duas regi verbis blandiciis ad
xpi cultum suadebat. cumq. bellum contra
alamannus chlodoveus rex moveret suaden
te regina vovit si victoriam obtinebat ef: fece
ret xpianus cumq. uterq. phalangias certami
ne iungentes dixitq. chlodoveus dm in voco

quem chrotechildis regina colitsimeiuda
retinhoc prilium tuinca mhos aduersa
rius. eroq. illi fidelis. alamanni tergauer
tentes in fugam lapsi. cumq. regem suum cer
nerent. interemptum nouem. annis exolisase
idibus eorum ne cullam potuerunt gente
conperire quae i contra francos auxilia
ret tandem sedicionem chlodouiae subdunt
nam cum de prilio memorato superius chlodo
ueus remus fuisset reuersus clamas cor eme
dio remensis urbis epm adtrahente metia
chrotechilde regina baptismi gratiam cum
sex milia francis in pasche dni consecratus est
cum ascm remedium in albis euangelio lectio
clodoueo adnunciaretur quale dns nos ihs
xps ad passionem uenerat. dixitq. chlodoueus
si ego ibidem cum francis meis fuisse meius in
iuriam uindicassim. iam fidem his uerbis osten
dens xpianum seuerum esse adfirmat gudegi
selus frater gundobadi solatium per lagatos

chlodoueo postulans. cum eum conperisset for
tissimo in prilis promittens si eiecerit gundo
badum cum suo solatio a regno. tributum parti
bus clodoueo dissoluere. gundobadus igno
rans dolum fratris. godegiselus ad eum misit
dicens. ueniu tresistamus francis. uni animi
ter. ut quod alia egentes passi sunt non feramus
ad illeuadam inquid. et prebeam tibi auxilium. chlo
doueus eum francis. aduersus hos duos reges
castra diuionense campania. direxit ad prilium.
godegiselus. chlodoueo coniungetur. acuterq.
exercitus gundobadi populo adterit. ad illedo
lo fratris cognuscens. terga uertit rodani
ripam percurrens auenionem urbem ingredi
tur. godegisilus obtenta uictoria. promissa chlodouio
ex parte emplens uiennamq. triumphans. chlo
ueus rex post gundobadum direxit. eumq. deci
uitate extragi uellit. xxiii. Aridius prudentissimus
uir. cum gundobado in castra sedens. ad gundo
badum agit. oportet telenis huiusmodi homines

feritatem. ecce simul orate fugire ad eum transi
bo ut faciam neque te neque hanc noceat regione
quodcumque tibi per me uel iniungit consilio faci
endum promitte donec causam tuam dns pros
perat. Aridius ualde dicens ad chlodoueum per
rex it dicens. illum perfidum gundobadum re
linquens tuae gloriae expetiae benigniter.
a clodoueo recipetur. eratque iogundus in fay
bulis strenuus in consiliis iustus in iudicio
et commissos fidelis. dixit ad chlodoueo tua est
haec regio quare eam uastare permittis. iube
gundebadum tibi tributa soluendum. et ipsum
et regione dominabis. quod si noluerit perfice
quod cepisti. haec iniuncta a chlodoueo. gun
dobadus implere promittens. chlodoueus
rediit in francia. relictis cum godegyselo quinque
milia francis. exiens gundobadus de auinio
ne resumptis uiribus godegyselus. uien nacir
cumdat. peraque doctum in ciuitatem ingrediens
godegiselum interfecit. francis ad gregatis

inunam turrem ferro trucidauit nihilq. postea
chlodoueo reddere disponens. xxiiii. igitur alaricus
rex gothorum cum amicitias fraudulenter
cum chlodoueo inisset. quod clodoueus discur
rente paterno legatos suos cernens aduersum
alarico arma commouit, et in campania uoc la
uensim decimo ab urbe pectauam emiliario alari
co interfecit, et plurā manū gothorum truci
data regnum eius amare terreno perligere
fluuio et montes pereneos usq. ocianum ma
re a chlodoueo occupatum est, thensauros
alarici a tholosa auferens secum parisius
duxit, multis muneribus ecclesiā sc̄i marthini
et sc̄i helarii aedi tauit. quorum fultus auxilio
haec cernitur implisse, cumq. parisius perrexis
set ibiq. cathedram regni constituit, theude
ricus eius dem filius ciuitatē b captis circa ma
re tima a patrisius so pari filius ad eum reuerti
titur filium sigiberti regis nomen chloderico
quem cum exercitu in eius solatio contra gothos

chlodoueus habuerat linicies uerbis dum per se al
de nauigarent. ad tractum ipse uero patrem suum
sigibertum in bochonia interfecit dolose ipse
a percussoribus chlodouiae interfectus est. reg
num sigibertiabsque ullo prodicum thinsauris clo
douius adsumpsit. xxvii. chariricoregeparentem suum
chlodoueus interfecit. et regnum suum sibi sub
dedit. xxviii. ragnacharium regem adque suum parentem
chlodoueus dolis interfecit manu propria et
fratrem suum richarium similiter manu pro
pria iugulauit regnum ragnachariae quia apud
camaracum sedem habebat sui dicionis subgicit
regnum clodouiae maxime per totas gallias
dilatatur studiose tractauit ut nullus de suis
parentibus superesset nisi de suo si meni qui regna
ret. xxviii. mortuo chlodoueo sepultus est in ecclesia
sci petri apostoli quem suo opere construxerat
obiit post uoglensim bellum. ann. v. regnum te
nuit ann. xxx. a transitu sci martini usque ad
transitum clodouiae fiunt ann. cxii

chrotechildis regina ad liminas sancti martini to
ronus. orationibus et uigiliis peruagabat
quattuor filii clodoueo. idest theudericus
chlodomeres. childebertus. et chlotharius
regnum eius aequo ordine inter se deuide
runt. sortitus est sedem theudericus
mettis. chlodomeres. aurilianes. childe
bertus parisius. et chlotharius suessio
nas. theudericus habebat iam filium
nomen theudebertum. utilem et strenuum
amalricus filius alarici sororem eorum
in matrimonium accepit per quam barceno
na a childerico et francis occisus est
dania euicto naua legalleas appetunt. in reg
no theuderici. inruunta theudobertofilio
theuderici. superantur. omnemque preda
et uitam amiserunt. thoringorum tres
fratres regnabant. badericus. ermenfri
dus. et bertharius. ermenfridus. bertha
rium interfecit. instigante uxore ermenfridi

nequissima nomen eam alberga et badericigerman
um suum cum solatio theuderici interfe
cit, ipse vero a theudoberto filium theuderici
interfectus est, regnum toringorum fran
corum dicione subactum est. xxiii Gundebadi fili
us sigismundus apud genauensim urbem uil
la quatruuio iusso patris sublimatur in
regnum, habens uxorem filiam theuderici
regis aetaliae. unde habebat filium nomene
sigiricum, eadem mortua aliam duxit uxorem
filium suum sigiricum nouerca insidiis ius
sit interfici, unde fortem postea paenitentiam
agens monasterium sanctorum agaunensium
mirioperis construxit, et alia plures monas
teria aedifecauit, chrotechildis ad siduae
filias admonebat mortem patris matris q
uel germanis suis ulcisci quamobrem causam
illi burgundias adpetunt. sigismundo et gu
domare in prelium uincunt. xxiiii clodomeris
sigismundo dum ad monasterium sanctorum

·AGAUNINSIUM FUGIRET CAPTUM CUM UXORE ET LIBE
RIS AURILIANES ADDUCIT, GODEMARIS TERGAUER
TENS LATUIT, GODEMARIS RESUMPTIS UIRIBUS REGNUM
BURGUNDIAE TENUIT, CHLODOMERES ITERUM AD
UERSUS GODEMAREM EXERCITUM MOUIT. INTER
FECTO SIGYMUNDO ET UXORE CUM LIBERIS UT PRAEDIC
TUM EST XXXI CHLODOMERE AB AUITO ABBI QUOD FECE
RAT SIGYMUNDO IPSO ITENE PASSURUM. CUMQ
UE SERONCIA FRANCI CUM BURGUNDIONIBUS BELLUM
INISSENT CHLODOMERES CAPITE TRUNCATUR
DECEPTUS AB AUXILIIS THEUDERICI QUI FILIAM
SIGYMUNDI HABEBAT UXOREM. FRANCI UERO
IN IPSO PROELIO RESUMPTIS UIRIBUS BURGUNDIO
NES UESERONCIA SUPERATIS ET AD INTERNITIO
NEM PERDUCTIS PATRIAM EORUM DICTIONE SUB
ICIUNT, CHLOTARIUS UXOREM CHLODEMERIS
NOMINE GUNTIUCHAM UXOREM DUXIT. FILIOSQ
EIUS TRES HUIUS NOMINIBUS THEUDOALDO GUNTACHA
RIUM ET CHLODOALDO. CHLOTECHILDIS ALEBAT
CHILDEBERTUS DOLOSE ARUERNUS CONTRA THEUDERICO

inuasit. chlotarius. et hildebertus burgundias
adpetunt, sed teudericus cum eis ad gredi noluit.
childebertus. et chlotarius fugato godoma
ro burgundias. occupant, theudericus cum
exercito aruernus uastat. mundericum qui se
parentem regi adsereret. regnumq. deberi di
xerit, a satilletib theuderici occiditur. frau
de deceptus. re seius fisco subiecitur. xxxvii. ini
ta pace inter childeberto et theuderico cum
sacramento datis obsedib sed caelerius ru
pitur. multi filii senatorum ob hoc serui
tio subiecuntur. nepus beati gregoriae. lin
gonici urbis epi. treuerus cuidam barbaro
seruiens. ingenio leonis cuius quidam ex cocis ipsi
us epi liberatur et reducitur. chrote childis
regina cum filio schlodemere quos alebat. xxxviii. pa
risius resedens. eo fuit co amore dilegerit
childebertus inuidiam de eis ductus chlotarius
suadet. ut interfecerentur ex quib duo theudo
aldus. et guntharius. chlothariae manu pro

pria interficiuntur. chlodoaldus ad clerecatu-
tundetur. dignamq. uitam gerens ad cuius se-
pulcrum dn̄s uirtutes dignaturos tendere,
theudericus filium suum theudebertum ubi
uuisigardem cuius dam regis filiam disponsauit,
theudebertus relinquens. uuisigardem. deo
theriam genere romana [illegible] duxi tuxore.
theudericus xxiii regni sui anno moritur
regnumq. eius theudebertus ad sumpsit mag-
num se atq. in omni bonitate praecipuum os-
tendedit, deotheria zelans. a theudoberto
filiam suam dolo interfecit, theudebertus re-
lecta deotheria. uuisigardem duxi tuxore.
childebertus. et teudebertus foedere sinito
inter se contra chlotharium mouent exer-
citum. sedoracionib' chrotechilde ad limina
sc̄i martini. et diuino nouo grandinem et in-
festationem tonitrui. et fulgora uenientē
separatis unt pace minientes ad proprias un-
sidis reuersi posthaec childebertus

et chlotacharius spanias adpetunt easq. parte
maxima depopulati sunt. amalricum regem barce
nona interficiunt. caesar agustaciuetas. oratio
nibus etiei uniis liberatur, xlii post amalricum theo
do regnat spaniis quo interfecto. teudegyselus
regnum adsumit, qui dum ad caenam letus sede
ret. extinctis caereis a suis occidetur, cui ag
gyla succedit in regnum. gothi uero iamolim
habent uicium cum rex eis non placeat. ab ipsis
interficetur, xliii et quia theudericus. aetaliae
rex sororem chlodouei in matrimonium habu
it. ex qua paruolam filiam cum uxorem reliquit.
cum mater ei regis filium sociandum prouide
ret a seruo nomine tranquilani accipetur. tran
quila cum exercitu. a matre puella accipitur
et capite truncatur. accepta filiam mater dis
ciplinam ingerens secum duxit. filiam atrē
uenenointerfecit. theothadus regnum teu
derici ambiuit. et filiam quem matri extetis et
parricida. balneo uehementer succenso

iussit includi ibiq. conburetur. unde causa
conposicionis. quinquagena milia soledorum
childeberto. chlothario. et teudeberto
transmissi sunt. quod childebertus. et teu
debertus. inter se deuidentes nihil exinde
chlothario dederunt. theuthado defunc
to. totila successit in regnum. quem nar
sis patricius interfecit. regnumq. goto
rum in aetalia ~~dis~~ tra[illegible]tum est. xliiii. post theode
bertus. cum exercitu. aetaliam ingredi
tur. eamq. per maritimos termenos cunc
ta depopulatus. narsidem patricium fuga
uersum. postea buccelenus dux. iusso
teudeberti. siciliam occupat. totamq. italiam
dominans magna ei felicitas in his condici
onibus fuit. xlv. peticione desiderati. uerdonen
sis urbis. epi. theudebertus clementer
octo milia soledos ciuebuirdoninsis ad
recuberandum dedit. theudebertus uexa
tus a febre moritur. xiiii. regnis in anno

xlvi chrotechildis regina plena dierum et bonis
operibus moritur et in sacrario basilice sancti
petri sepelitur. chlotharius iubet ad omnes
eccl. tertiam partem fructum fisco dissolue
rat. sed resistente iniurioso pontefice
hoc malum distruetur. chlotharius de ingun
dem. gunthaharium childericum. airibertum.
gunthramnum. sigibertum. et chlodesinda
filiam habuit. de aregundem sororem ingun
dis. chilpericum. et de unsinam habuit chram
num. xlvii agylanem in spanias regnantem cum
esset iniquus suis exercitus imperiae spa
nias ingreditur. agylam interfecitur. xlviii attha
nagildus succedit in regnum. qui ab spa
nias exercitum imperii expulit. xlviiii theudebaldus
filius theudeberti. ualde tradam duxit uxorem
erat ualde iniquus suis cuius tempore uuas
in cauconatesunt. stellam ex aduerso ueniens
in lunam ingressa est. buccelenus in aetalia
a putbellesarium et narsidem patricios.

saepius fortiter dimicans eosq. in fugam uertit
eorumq. exercitum prosternit, tandem infirma
tus a profluuio uentris. et exercitus suus
ea infirmitate adtritus. bellesario. iam inter
fecto. anarsidem superatur. et interficitur,
ipsoq. anno theodebaldus obiit regnumq. eius
chlotharius accepit copulans. uualde trada-
sibi uxorem. Eo anno reuellantib. saxonib.
chlotharius commoto exercitu maximam eorum
partem deliuit, thoringiam uastans qui eorum
auxilia represumpserant, Nec multo post
tempore di nuo saxones reuellantes. chlotha
rius mouit aduersus eos exercitum saxones
offerentes cuncta emendare q. male gesse
rant, et dimedia parte omnib. reb. eorum
exceptis uxorib. et liberis. in conposicione
offerrent, quod franci accipere dispicien
tes eos interficere conarent, chlothario
dicentes non pacefica bis cum eis sed surge
pro[illegible] emus et ulciscamur in illis.

Cum ille nolleret. Franci chlotharium uolentis
occidere inuitus perrexit ad prelium. Ibiq.
tanta estrages a saxonibus de francis facta
est. ut mirum fuisset. lii Childebertus cum
chramno insidias chlothario parat. Airiber
tus. et guntramnus. iussu patris cum exercitu
contra chramnum dirigunt. Sed diuino nu
tu temperatae. cum grauicoruscatione exor
ta. a prelio separantur. Chramnus. ad childe
bertum pertendit. saxones factione childe
berti. in franciauenientes. usq. diuiciam ci
uitatem predasegerunt. Chramnus. cum
childebertum se fortiter constringit.
Childebertus rem in sem campaniam depo
pulatus est. Austrapius dux. in basilica sci
martini. chramnum metuens fugit. liii Chil
debertus rex apud parisius obiit. basilica
sci uincenti. quam ipse construxerat sepul
tus est. Cuius thesaurus. et regnum chlo
tharius adsumpsit. liiii Vualde tra dam

et filias eius duas in exilio posuit. Chramnus in
brittaniam fugit. ad conobrocomete brittano
rum. quilla charius socer eius ad baselicas cī
martini confugit. per ipsum haec baselica
incendio concrematur. postea a chlothario
condigna recuberatur. et stagno coperitur
Chramnus a chlothario patri suo captus cu
uxore et liberis. in brittania igne concrema
tur. conober comex brittanorum interfec
to. chlotharius pro suis peccatis q. gesserat
aut negligenter egerat. exorandum ad limi
na beati martini confessores properat. ex in
de conpendio uilla ueniens. li. regni sui anno
uexatus a febre obiit. Chilpericus occupa
tis thensauris chlotharii. in uilla brinnaco
sedem childeberti. paris uus occubat. sed mox
ex inde repellitur. Chairibertus. guntramnus
chilpericus. et sigibertus. regnum patris de
uidunt. deditsors cairiberto. regnum childe
berti. paris. ossedem habens. guntramnus uero

regnum chlodemeris sedem habens aurilianis.
chilperico regnum chlotharii patris ejus cathe
dram suissiones. Sigybertum quoque regnum
theuderici sedem mettensē Eodem tempore
chuniga allias adpetunt contra quos sigyber
tus movit exercitum eosque civitate fugavit.
Postea cum eis pace miniuit chilpericus remus
invadit et alias civitates que ad sigybertum per
tenebant abstulit unde inter ipsis bellum civi
le surrexit. Sigybertus suissionas occupat
theodebertum filium chilperici adprahensum
exilium transmittit. Chilpericum victum
atque fugatum civitates in sua dominatione
revocat. postannum theudebertum filium
chilperici reddedit. datis in invicem de pace
sacramentis. Guntramnus in burgundia reg
nans in locum agricolanis patriciae celsum
instituit verum in verbis paratum et in cupi
ditate prumtissimum lvi. Guntramnus fuit
rex bonus timens dm. accepit primum

concupinam. nomen uenerandam de qua habuit
filium nomen gundobadum post accepit marcy
trudem filiam magnicharii. postquam de gun
thramno habuisset filium. ueni nogundobadu
dolis interfecit. ipsa iudicio dei filium quem habe
bat perdedit. et odium regis presaginam incur
rit. eadem demissa austrechilde eius de mancil
la cognomento bobylanem. gunthramnus acce
pit uxorem de qua duos filius habuit. nominib
chlotarium. et chlodomerem. ut marcitrudis
demitteretur. haec fuit occansio. mater eius
post mortem magnacharidiuilis hominib
unum ex nutritis magnicharii. acceperat ma
rito qui instigantib ciuccione. et uiolico
filiis ab eodem materius sogunthramni sepa
ratur et ipse puer occiditur. clamantes filii ne
gligenter matérem herbariam et meretricem
haec occansio filiam eiecit de regnum. chairiber
tus rex ingobergam accepit uxorem qua relicta
mero fledem lanariae filiam accepit. et aliam

pastoris ouium filiam nomen theotechilde duxit
uxorem ex qua habuit filium sed protinus moritur
lvii. porro sigybertus cum uideret fratres suos
uxoris uiles accipere gogonem causam legati
onis ad anagyldum regem direxit petens ut ei
filiam suam brunam nomen coniugio tradiret
quam anagyldus cum multis thensauris sigyber
to ad matrimonium transmisit ad nomen eius or
nandum est auctum ut uocaretur brunechil
dis quam cum multa laeticia atq iocunditate
sigybertus accepit uxorem lviii ante haec in infan
cia sigyberti omnes austrasii cum elegerint
chrodinum maiorem domus eo quod esset in
cunctis strenuus et timens dm̄ paciencia inbu
tus nec quisquam aliud nisi q dō et hominib
placerit in eum inueneretur illi hoc honorem
respuens dicebat pace mego in auster facere
non ualeo maxime omnes primaticum liberis
in totum auster mihi consanguinei sunt non pos
so ex eis facere disciplinam nec quemquam

interfecere. ipse uero per me insurgunt. ut agant
supersticiose eorum acta non permittat dominus. ut
me in ferni claustra tradant. elegite alium que-
uultis ex uobis. at illi cum non inuenerint. lviii tunc
chrodini consilio nutritum suum memorato
superius gogonem maiorem domus. elegunt.
in crastino primus ad eius mansionem perre-
xit chrodinus ad ministerium. bracile gogo-
ne in collum tenens. quod reliqui cernentes eius-
dem secuntur exemplum prosperum haec gogone
ad gubernandum fuit. quo adusque brunechilde
de spania adduxit. quem brunechildis continuo
apud sigibertum fecit. odiosum. ipsumque suo
instigante consilio sigibertus interfecit. tan-
ta mala et effusione sanguinum a brunechildis
consilium in francia facta esunt. ut prophetia
saeuille impleretur dicens. ueniens bruna
de partibus spaniae ante cuius conspectum mul-
ta egentes peribunt. haec uero aequitum cal-
cibus disrumpetur. lx Chilpericus gachilis in d

[illegible] sororem eius habuit uxorem. relinquens fre
decundem et alias quas habebat uxores. postea tran
cendens sacramentum quem cothorum legatis de
derat. neumquam cachylo isindam de culmine
regni degradarit. ipsamque sugcellare fecit. postea
iustransitu fridecundem diuuo accepit uxorem
reputantes ei fratres quod suo ingenio cachylo
so inda fuerat interempta. eum de regno eiecerunt
habebat chilpericus de priore regina audouera
tres filios theudebertum macroeum. et chlo
doueum. chuni in galliis uenere conantur ad
uersus quos sigibertus cum magnum adgre
ditur exercito. chuni magecis artibus instructi
multis fantasiis ostensis exercitum sigiber
ti metum concutunt. tergauertunt. sigiber
tus a chunis circumdatur. sed suae prudentiae
donis offerens liberatur. nec ei quicquam haec
condicio fecit opprobrium. pacem sempiter
nam cum chunis firmauit. et a rege chunorum
condignis muneribus honoratur. sigibertus

praecepit. aruernis ciuebare latae occupare
iobente gunt ramno ac elsopatricio aruerni are
lato trucidati sunt. xxiii Athanagildo regem spaniae
defunctum. leuua cum leuuildo fratri regnu
adsumunt. moritur leuua. leuuildus integrum
spaniae regnum tenet. habens gadsuindam
matrem brunichildis uxorem. xxiiii Eodem tempo
re defuncto constantinopole iustiniano. imp̄r
iustinus ambiuit imperium. uir iniquos. et cubi
dus. ad quem sigibertus legatus. uuarmechariū
francum. et firminum cōm. direxit. qui pacem
cum imp̄re. firmata. secundo. ann̄. sunt reuer
si. xv Langobardorum gens. prius quam hoc nōm
adsumerit. exientes de scathanauia. q. est in
ter danuuium. et mareocianum. cum uxores. et
liberis. danuuium. transmeant. cum achunis
danuuium transeuntes fuissent. conpertieis
bellum conarint. inferre. interrogatiachuni
q. gens eorum terminos introire. praesumerit
atille mulieris eorum praecipiunt comā. capitis

ad maxellas. et mentum legarint. quo pocius uiro
rum habitum simulantes plurima multitudine
hostium ostenderint. eo quod erant muliebre
coma circa maxellas et mentum ad instar
barbae ualde longa. fertur desuper. uterque fa
langiae uox dixisse. haec sunt langobardi
quod ab his gentibus fertur eorum dominum fuisse
locutum. quem fanatice nominant. uuodano
tunc langobardi clamassent qui instituerat
nomen concidere et uictoriam. hoc prelio. chu
nus superant. partem pannoniae inuadunt.
nec multo post tempore narsis patricius
minas iustini. imperatoris. eiusque augustae sopiae
perterritus. eo quod augusta ei ad paratum exau
ro factum muliebri. eo quod eo nuchus erat. cum
quo filaret direxit. et pensilariis regerit non
populo. a tille respondens. filo filabo. deque
iustinus. imperator. nec augusta ad caput. uenire
non possint. tunc langobardus. a pannoniis
inuitans cum albuenoregia et alia introduxit

Albuenus chlodesindam. chlotharii regis filiam
habuit. uxorem qua defuncta aliam duxit con
iugem cuius patrem interfecerat. bevi Ipse uero eius
dem mulieris fraude ueni noperit. ipsaq. postea
cum aliquo langobardo apud quem rauenna
fugaciter de ciuitate uerona. ubi uiro occi
derat. adgrediebat pariter initenere ad pre
hensi. et interfecti sunt. bevi Langobardi regem
nomen clipsu per se eligunt. prorumpentib
langobardis in gallias. amatus patricius. ab ip
sis interfecetur. et aburgundionib multae
ibidem. estrages facta esunt. postamatum
mummolus patriciatum adsumit. bevii In ruente
b iterum langobardis in galliis cum quib mum
molus fortiter demigauit et usq. ad inter
nicionem oppressit pauci ex eisdem. aetaliam
repedantur. Saxones quos theudebertus
in aetaliam miserat. in gallies prorumpunt
apud stuplonem castra ponentes multae
estrages peruicina loca. ab ipsis perpetrantur

quia mummolo superantur. et in aetalia fuga
citer reuertuntur amissis omnibus. pretauerant
Saxones iterum cum uxores et liberis in gal.
lias destinant. ut a sigiberto regi recepti in lo
co. unde exierunt redirunt. uenientes inter
retur io auennico. mummolus protinus ob
uiam ueniens eis rodanum transire non per
mittebat. postea acceptis muneribus transi
re eos permisit. Ad sigibertum pergentes
in locum. unde prius egressi fuerant sunt
stabiliti. Postea defuncto clip. langobardo
rum duces. chamozaban. et rodanus gallias
inruperunt. quorum obuiam mummolus
cum exercito uenit. et hos tres duces cum
eorum exercito. usq. ad internicionem deli
uit. In alio anno. mummolus cum exercito
toronus ac pectauis. iubente. gunthramno
de potestate. chilperici. abstulit. et ad par
te sigiberti. restituit. multi ibidem de ex
ercito. chilperici. et ipse pectauensis sunt

gladio trucidati. Taloardus. et nuccio duces
langobardorum per oscula insidonense
territurio. cum exercito sunt ingressi ad
monasterium sanctorum ac a uninsium nimia facien
tes strage baccisuilla. nec procul ab ipso monasterio
et duces et eorum exercitus. a uuiolico. et teudofredo
ducib' gunthramni sunt interfecti. xl. tantum fuga exillis
citer. ac et aliam remeantur. lxviii Chlodoueus filius chil
pericibur de galem peruadit a sigulfo duci superatus
fuga citer ad patrem redit. lxx chilpericus pecta
uos. et thronos de regno sigiberti peruasit. et si
gulfo duci fuga uertit suoq exercito
prostrauit. chilpericus ciuitates easq peruasc
rat. sigiberto reddit. postanno chilpericus exerci
to cum multo regno. sigiberti ingreditur sed in
tercurrentes legatus pacifecatis unt. lxxi postea
uno inientes consilio amboq mouentes exercito
uolentes gunthramnum interficere in regnumq
eius adsumere. sigibertus cum exercitu arciaca
resedens. chilpericus duodecepontis.

audiens haec gunthramnus exercitum uelo ci
termouit. ueniensq. uillaueria cointer currentes legatus. hii tres germani. sigibertus. gun
thramnus. et chilpericus. trecas iunxerunt
et in ecclesie sancti lupi sacramento contra gunthra
num. ut pacem seruarint dederunt. gunthra
nus idemq. cum eis pacem sacramentis firmauit
Redientes ad castra austrasiae aduersus sigi
bertum rumorem leuant. dicentes sicut pro
misisti da nobis. ubi rebditemur. aut preliemur
alioqui nad patriam non reuertimur. illi uolens
conpulsus a suis super gunthramno ire austra
siae ualde consilio sae dicenta deum. sacramentis
pacem cum gunthramno firmasti quo pacto pos
sumus super eum. in ruere uni animiter excla
mantis se super chilpericum uelle ire protinus
mouentis in ruunt super chilpericum. iam eius
exercitus ad propria festinans longe aberat
Cum haec cognouisset chilpericus terga uer
tens thorno aperuenit. Sigibertus post tergum

eius parisius uenit. ibiq. scm. ac beatissimum ger
manum parisiorum urbis epm. sigybertus uidis
set haec ab eo de uerbo prophetiae audiuit. si
germanum tuum ita persequere cogita sub teum
interficere disponas. et regnum suum auferre
scriptum est. foueamq. fratri tuo parabis in ea
cadebis. Cuius castigationem nolens annuere
cogebat optata perficere. Cumq. uicturiaco
accessisset omnes neutrasiae ad eum uenientes
se sua edicione subiecerunt. anso aldus tantu
cum chilperico remansit. fredegundis duo b. pue
ris dolo transmissis sigybertum interficiunt
et ipsi interfecti sunt. resumptis uiribus chilpe
ricus suumq. regnum recepit. brunechildis
cum filio suo childeberto parisius sub custo
dia tenebatur sed factione gundoaldo duce
childebertus in paera positus per fenestra
a puero acceptus est. et ipse puer singulus
eum mittes exhibuit. ibiq. a gundoaldo uel aus
trasiis in regno patri sublimatur. brunechildis

iussochilperici. exilioro thomo. retrudetur,
in eo anno fulgor per caelo discurrisse uisus
est, sigibertus in eccl. sci medardi sepultus est
aetate quatragenaria. xliii. regnis uiannos.
xxiii. a transitu theudeberti seniores usq. ad exitum
sigiberti anni xxviiii, a principio usq. ad dilu
uium anni iiccxlii, ad eluuio usq. ad abracham
anni dccccxlii, ab abrachamusq. ad egressum
filiorum israhel ex aegypto anni cccclxii,
ab egressu filiorum israhel ex aegypto usq. ad aede
ficationem templi salomonis anni cccclxxx,
ab aedificacione uero templi usq. ad disso
lationem eius. et transmigrationem babyllo
niae anni cccl xl, a transmigratione babyl
loniae usq. ad passionem dni anni dcxlviii,
a passione dni usq. a transitu sci martini
anni cccc xiii, a transitu sci martini usq. a tran
situ chlodouei regis anni cxiii, a transitu
chlodouei regis usq. transitum teudeberti
anni xxxvii, a transitu teudeberti usq. ad exitum

sic Ybertianni xxviiii, quod sunt simul anni v̄dcc
lxxiiii, Chilpericus filium suum Maerouem pecta
uiscum exercitu direxit ex inde reuertens Ro
thomaū accessit, et Brunechildem coniugium ac
cepit, protinus Chilpericus ipsum de ea se pa
rauit, Campanenses sexsionas peruaserunt
Chilpericus cum exercitu contra eos inualuit sex
sionas recepit filium suum Merouem honus
tonsorare clericati tonsorare fecit et prbt̄
ordinatur Roccolenum ducem Gunthramnu
idemq; ducem persequendum thoronos trans
misit, Roccolenus ab infirmitate uexatus ni
hil ibidem praeualuit, Eo tempore scs Germa
nus parisiorum ep̄s transiit, Chilpericus
filium suum Chlodouem toronus transmisit
qui et ultra ligerē ciuitates Childeberti preua
derit, mummolus patricius Gunthramni con
tra Chlodouem et desiderium ducis Chilperici
bellum gessit eosq; superauit, caesi amum
moli exercito quinq; milia a desiderio uero xx milia

bxvi INTER SUAEUOS ET SAXONES BELLUM SURREXIT
CAESI SUNT, A SAXONIBUS XX MILIA SEX MILIA TANTU:
EX EIS REMANSERUNT, SUAEUORUM QUOQ, VI MILIA
CCCCLXXVIII PROSTRATI SUNT, RELIQUI UERO UICTURIAM
OBTENERUNT, SAXONES DEUOUERUNT UT NEC PILUM
NEC BARBAM INCIDERINT PRIUS QUAM HANC INIURIAM
ULCISCERINT SED MENTITA EST EORUM IRACUNDIA,
bxvii BRITTANIS MAGLIAUOS ET BODECUS ILLO TEMPORE CO
MITIE SERANT AMICICIAM CUM SACRAMENTIS IN NUI
CEMINIENTIS MORTUO BODICO MAGLIAUOS FILIUS
EIUS NOMINE THEUDERICUS DE REGNO EXPULIT SED
TANDEM RESUMPTIS UIRES THEUDERICUS MAGLIA
GUM CUM FILIUM IACOB INTERFECIT REGNUMQ
PATRIS RECEPIT, VUAROGUS MAGLIAUI FILIUS IN
PATRIS LOCO COMEX EFFECTUR, GUNTHRAMNUS
REX DUOS MAGNACHARI FILIUS GLADIO INTEREMIT
INSTIGANTE AUSTRECHILDE REGINA FACULTATIS
EORUM FISCO REDEGIT, FILII GUNTHRAMNI DUO
CONTINUO MORTUI SUNT. bxviii GUNTHRAMNUS CHIL
DEBERTUM ADOPTAUIT IN FILIUM. CHILPERICUS

praetextatum Rothomensem ep̄m exilium tru
dit repotansei quod consilium Brunechildehu
sus contra Chilpericum tractant quod veritate
subsistebat, merueusiterum laicus efficitur,
de thoronus fuciens per authicio de rodeuione
uenit, in Remensem campaniam peraccessit,
a tharauuanni nisi bcircumuentus est et in qua
dam uilla concludetur, a Gailenofamiliare suo
ipsoq rogante mero eus cultro interfectus est,
Gailenus manebet pedibnare b: et aurebtrunc
catus turpiter uitam finiuit, Eodem tempore
iustinus im̄pr̄ amens effectus est, Sopia eius de
agusta cum tiberio caesare regebat imperio,
tiberius largissimus in aelimosi nisfuit sed cum a so
pia arguere turut thesaurum non uastaret
in medio palatia crucem in lapide reperta,
iobet tiberius ipsum lapidem leuare de sup
ter in alio lapide duo crucis reperti sunt leuatu
q et ipsum inuenta sunt supter ipsum millicen
tenaria auri quod largiter diuino amore

tiberius pauperibus erogauit. Defuncto Narsi de
prudentia aliquo senece cui Narsis credidera t thin
saurum eius tiberius abscondito sub terra inue
ni, tnimia multitudine ponderum auri et argenti
sed et lapides preciosos. Quod idemq largiter tibe
rius in alimoniis distribuit pauperum. Samson
filius chilperici moritur quem chilpericus nimi
um luxit, Eo anno stella in medio lunae fulgens
uisa est. Guntramnus boso relictis filiabus
suis in ecl. sci. helariae ad childebertum transiit,
an quoq tercio childeberti regis. qui erat chil
perici et gunthramni septemus decemus; Gun
tramnus boso filias suas apectauo auferre
uellens dracolenus super eum inruit, multis
muneribus a gunthramno dracoleno offerun
tur. Sed dracolenus uterat elatus dicens funi
culum unde alios legare soleo paratum habeo,
ubi et gunthramnus odie laegatur. Cumq fuis
set prolium ceptum: Gunthramnus in uocato
nomen dni. et uirtutis sci martini leuato conto

dracolendo mactat in faucibus suspensumque de equo
mortuum in terram proiecit. feliciter postea quod
coepit expleuit. Post haec pectaui. bagassini tero
manni. et an de gauicum aliis multis in brittania
contra uuaroco. exercitum mouunt super quos
uuarocus per noctem ruens nimia est tragicus de
saxonis baigassinus fecit anno iiii. childeber
to qui fuit octauus decimus. Gunthramni
et chilperici. salonius et sagittarius episcopi
cabilonno in sinodo ab episcopato degradan
tur. chilpericus discripciones grauissimas
in omni populo regni sui fieri iussit. marcus
refrendarius qui hanc discriptionem facie
bat secum omnes polepticos ferens. kalen
dis marcius alimodecini sinterfectus est,
et omnes polepticii incendium sunt concrema
ta. dum haec ageretur. iustinus imperator octa
uo decimo anno regni sui. cum amenciam quem in
currit. uitam finiuit. Tiberius adripuit
imperium. sopia augusta. in memor promissionis suae

aduersus tiberium insidias muliebatur. Iusti
nianum nepotem iustini imperium uoluit sub
limare. Quod tiberius cernens adprehensam
sopiam expuliatam thensauris secregatis ab
ea pueris in custodiam iussit retrudi, Iustinianum
obiurgatum tantum in posterum amore dele
xit. ut filio eius filiam suam promitteret. ~~eius~~
~~q~~ filium que suum filiam suam expetiit. Sed non
est ressortita effectum exercitus eius persas
debellauit, uictor que regressus tantam mo
le praedam detulit. ut creditur cupiditate huma
na posse sufficere. xx. ale fanti exinde adduc
tis sunt. Eodem tempore an quinto childe
berti regis tantelus per uniuersam regio
nem facta esunt. ut nimium mirum fuisset
uniuersa flumina termenis quos nunquam
excesserant praeterierunt de pecoribus
excidio grande aedeficiis naufragium
quod cessantibus pluuiis arbores diuuo
floruerunt, erat mensis septembris

fulgor per caelum currisse uisus est sonus
quasi deruentes arbores in totam terram au
ditus est orbis burdegalensis terremoto con
cussa est de pereneis montibus in mense lapi
des sunt euulsi, qui pecora et homines pros
trauerunt. uicus burdegalensis incendio
diuinitus sortis multos exhusit subito conpre
hendens domos et aries cum annonis incendio
concremantur, nullo incitamento habens ignis
forsitam iussione diuina. aurilianaciuitas
ob hoc incendio uastata est. apud terminum
carnotenum idee fracto panem sanguis fluxit.
sed hec prodigia grauissima ualuisest subsecu
ta et discordia reges. iterum bellum ciuile parien
tibbe sentere cus morbus totas gallias prae
occupauit. his diebus austrechildis gunte
chramno principis regina ab hoc morbo con
summata est medicos ad gunthramno acu
sans. iusso gunthramni medici diuersis
poenis adfecti migrantasaeculo,

Eo anno magna in spaniis xpianorum persecutio
fuit instigante goaesinda quam postea nagildo
regi rex leubildus acceperat de alia uxore duor
filios habens ex hisuinus chermenegildus nomine
filiam sigiberti nomine sedegundem quem
magnis thinsauris et apparatis in spania est
directa et ab aua goaesinda benigniter recep
ta quam postea goaesinda adfecetur sed cum
nullatenus auia ei in quo consilio consentisset
in una ciuitatum cum uiro habitandum consti
tuitur protinus maritum predicans ad xpi
cultum baptizatus effectus est xpianus quem
pater leubildus insequens et uellens occidere
tandem eius insecutionem filius est interfec
tus per quem data est occansio post mortem
mirionis regis galliciae filium eius euricho
et genero nomen audegan de regno certan
tibus a leubildo soaeui et omnes galliciae potes
tatem gothorum subgiciuntur igitur chil
pericus tres filios suos iam adultos ab infirmi

tate besenteriae uno anno perdedit quos de fredegundae habebat. restiterat adhuc chlodoueus filius eius quem postea instigante fredegunda uinctum custodiare trusit. ibi in factione fredegunde cultro percussus obiit. lxxxv Post haec mummolus patricius regno gunthramni fugi delatabatur auenniones castrum suae defensionem expetiit. legati chilperici qui ad tiberium imperatorem accesserant ad eodem illud tempore reuertuntur continuo.

lxxvi Childebertus relicta gunthramni pacem secum chilperico ut regno eius pariter auferrent coniunxit promittens chilpericus dum sine filiis erat ut childebertum regni sui relinqueret heredem sed more solito mendax apparuit. lupus dux campanensis ab orsione et berte fredo. ab exercitu internicione persequitur sed brune childe intercedente liberatur. presidium quod eius a supra scriptalatus est. lxxxvii Fuit illo tempore reclausus hospicius apud neuensem urbem qui constrinctis catenis apurum corpus ferreis desuper

cilicio nihil aliud quam purum panem et paucis dac
tylis comedebat in quadragensima radices herba
rum quidum conuersaretur in corpore multae
uirtutes prestante dño pere ꝯ dem hostensis sunt
chilpericus desiderium ducem ad praeuadendu
petro coregio et agennum cum exercitum direxit
qui fugato ranso aldo duce hasciuitates peruasit
eiusq. uxorem cunctis reb' expoliauit. baudastis
dux in uasconia obiit maximam partem exerci
tus sui amisit, anno igitur vii. childeberti regis
qui erat chilperici et gunthramni xxi stilla comitis
apparuit in die scm pasche apud sexsionas ciuita
tem caelum ardere uisum est, in parisia couero san
guis diuo fluxit. et superuestimenta multorum
hominum cecidit. ualetudinis uariae et mortale
tas magna eo anno in populo fuit. igitur legati
chilperici ansoaldus et domegisselus qui ad
conpiciendam dotem in spania fuerant missi,
sunt regressi his diebus leubildus rex contra
ermenghildum filium suum in exercitu

resedebat; tunc filium suum interfecit eiusq
mulierem ac regis liberare non potuit sed usq
in mortem illuc permansit. Lxxxviii Eo anno rodinus
dux moritur uerum maelimosinarius et bonita
te plenissimus iustus in cunctis piissemus in pa
uperibus quidam quadam uicem ut consuaeuerat
mortuum sepelire preciperat ad quam adam mo
mentum cum cultris pueri fossam facerent leua
ta lapide inuenit mirum magnitudinis thinsa
rum et soledorum multitudinem hoc sibi pro
prium uerum censuit; quem sine intermissio
ne fideliter pauperibus erogauit, aequanimiter
eum fideliter reddedit hoc thinsaurum. a quo mac
ciperat multa signa et prodigia. Eo anno in caelo
sunt uisa; chilperico filius di nuo nascitur. iobet
omnes carcerentes laxare. Lxxxviiii Cundo aldus qui
se filium chlotarii esse dicebat de constantino
pole reuertitur. et chlothario a childebertum
patruum derictus est; quem chlotharius uidens
comam capitis tunde reiussit quem sigibertus

arcessitum misit eum in agrepennensim ciuita
tem q. nunc colonia dicetur, exinde lapsus ad nar
sidem dirigit. narsis eum mauricio. imp̄re. di
rexit, Cum exinde fuisset reuersus amummo
lo patricio fuit susceptus factiones iagriae
et flaui. epis. ut gunthramnum degradarent
a regnum et sublimarent gundoaldum, ob hoc anc ca
sammummolus interfectus est, gundoaldus
a bosone duce factione conbenin simurbem de
cacumine rupis inpingetur, ibiq. deruptus mo
ritur. Cariatto spatarius gunthramni qui
hanc rem prodedit. huius uecissitudinem repen
sionis episcopatum genauensem adsumsit,
illud tempore chilpericus parisius contra pac
tum quam cum francis inierat. ingreditur ob
quam rem porcionem suam exinde iustitie admisit,
Gunthramnus partem childeberti de massilia
reddidit mummolus factione fredegunde cui repu
tabant filium suum per incantationem interfecis
se iussit suggellare multasq. mulieres per ipsum

mendatio a fredegunda esunt interfectas.
lxlx Chilpericus timens gunthramnum et childeber-
tum in camaracinsim cum thinsauris omniq. presi-
dium est adgressus. per ipsa timore saepe exercitum
movebat et resedere faciebat. lxlii Childebertus in Ae-
talia habiit et langobardis esu aedicione commen-
dant. Gloriose exinde childebertus revertitur
Acciperat prius a mauricio imperre quinquagen-
tamilia auri. ut langobardus de aetalia expugna-
ret. sed non solis non nocuit. amicicias cum ipsos
iniuit. Leubildus ut supra fecimus mencionem
filium suum ermenchildum interfecit. lxliii Chilperi-
cus et fredegundis filiam eorum cum magnis thin-
sauris et multitudinem familiae in eius menis te-
rium direxit quam filius leubildo uxorem accipit
nec post mora exstante Chilpericus calamuilla.
nec procula parisius ab homine nomen falcone
qui missus a brunechilde fuerat est interfec-
tus crudelissima vita. digna morte finivit.
incpt . prologus . cuiusdam sapientis

In cp̄ta capitolaris cronece libri quarti in xp̄i nomine

I de bonetate gunthar̄ani et ecc̄l. sc̄i marcelli,

II. de gundoaldo quod contra gunthrāmnum factionem mum

moli regnum ad repere voluit

III. qualiter gunthramnus clotharium in regnū sublimavit.

IIII. de interfectione mummoli

V. de exercitu gunthramni in spania ad gressū

VI. de mortem lcubildi et richaredus sublimatur in regnū

VII. de pace m inter gunthramnū et childeberto firmata,

VIII. de duce bius so childeberti interfectis,

VIIII. de uxore manaulfi regis persarum nomi cesara

X. de exercitu gunthramni in spania ad gressū

XI. de tonec ad nī ihū xp̄i inventa,

XII. de beppeleno et aebrachario ducib

XIII. de agone sublimatu a m in regno actali et superlan

gobardis ad effectionem solis

XIIII. de obetum gunthramni

XV. de regnum childeberti in burgundia

XVI. de obitum childeberti,

XVII. de fredegonde quod parisius invasit contra teudeb et pugna.

XVIII. de mortem quintilionis

XVIII. de brunechilde qualiter de austeris est tecta

XX. de pugna quem teudebertus et teudericus contra

chlothario fecerunt ipsos qui ceruntur

XXI. de filiorum teudericinatorum et aegylapatricium interficiunt

XXII. de inuentione corporis sancti uictoris

XXIII. de fugato qualiter mauricium imperium interfecit et imperium adsumsit

XXIIII. de exilio sancti desideriae episcopi

XXV. de bertoaldo maiorem domum

XXVI. de uicturia teuderici contra clotharium

XXVII. de protadio maiorem domum eiusque interitu

XXVIII. de bonetate claudiae maiorem domus

XXVIIII. de interetum uolfoi patricii

XXX. de ermenberga quod de spania teuderico adducit

XXXI. de legatis bettericiad regem transmissis

XXXII. de marthirio sancti desiderii

XXXIII. quod sisibutus rex in spaniam sublimatur

XXXIIII. de agone regi eius regnam teudelinde

XXXV. de brunechilde et belihilde reginas

XXXVI. de uita sancti columbani

xxxvii de iniuriam teuderici regis quas a Lossia habuit,
xxxviii de pugna teuderici cum teudeberto et auster receptum
xxxviiii de obetum teuderici
xl. de chlothario cum in auster ingredi cepit
xli. de consilium initum perdicionis filiorum teuderici
xlii. de quod chlotarius regnum burgundiae et
auster recipit et filius teuderici occisit,
xliii de internicione erpone ducis,
xliiii de leudemundo epo et bertrude regina,
xlv. de tributis lanzobardorum cassatis
xlvi de mortebertrude regine
xlvii de inicium regni dagoberti,
xlviii de inicium regnis amonis, intinedus,
xlviiii de adaloaldo rege lanzobardorum et eius transitus
l. de charoaldo sublimato in regno super lanzobardos
li. de gundeberga regina eiusque iniuriam et exilio
lii. de interetum chrodoaldo
liii de aedagobertum quod regina accipit eius de
regnum augitur
liiii de obetum uarnachario maiorem domus et in

teretum filiis suis odini.
LV. de intencione inter charibertum et agynane
LVI. de obitum chlothariae et quod regnum eius dagobertus adsumpsit.
LVII. de regnum charibertii filio clotariae
LVIII. de introaetum dagobertii in burgundia et bonitate eius
LVIIII. de natiuitatem sigybertum filio dagobertum
LX. de morum mutationes dagobertii et suasione maliciae neustrasiorum
LXI. de cautillam et contenenciam pippino
LXII. de charibertum recicum sigybertum nepotem suum excipit
LXIII. de imperium aeraclia et interetum fogatis
LXIIII. de uicturia aeraclia super persas
LXV. de pulchritudine et utelletate aeraclia

LXVI. de inicium infestacionis saracinorum contra imperio

LXVII. de obitum gariberti et filii sui et regnum eis dacobertus ambauit,

LXVIII. de inicium scandali et stragis francorum cum uinidis

LXVIIII. de charoaldo regi lanzobardorum quod tasonem interfecit et ipsi rex moretur,

LXX. de crothario regi lanzobardorum sublimato:

LXXI. de aubedone in legationem ad crotarium in aetalia ad gressum

LXXII. de chunis in bacio quare sint interfectis

LXXIII. de sisenando per solatium dacoberti erectum in regnum spaniae

LXXIIII. de quod dacobertus macanciacum exercito contra uinidis ambolandum accessit

LXXV. de inicium regni sublimatum sigiberti cum auster

LXXVI. de natiuitatem clodouiae et paccionem de regna cum
austrasius,

LXXVII. de inicium reuellicionis radulfi

LXXVIII. de exercitoius sub dagoberti de burgundia in uas
coniaad gressum,

LXXVIIII. de obetum dagoberti et inicium regni clodouei

LXX. de aegane maiorem domus et bonitatem eius

LXXI. de imperium constantis et uastationes aragnor

LXXII. qualeter degradatus est tulgar ex spaniae
et sublimatur chintasindus,

LXXIII. de mortem aegane et interfectione agnulfi comitis

LXXIIII. de inicium ascensus erchyno aldi maiorem domo

LXXXV. de austrasius cum tinsaurissigiberto de betu
receperunt:

LXXVI. de grimoaldo et ottone filium murone

LXXVII. de pugna sigiberti cum radulfo in toringia

LXXVIII. de interetum ottone

LXXXVIIII. de flaochato qualem maior domi efficetur

LXXX. de uillebadi interitum et flaochadio betu

Duchesnius Tomo I. pag. 740.

CVM ALQVID VNIVS VERBI

proprietatem non habeo quod proferam nisi prestitum
ab altissimo fuerit. et dumque roimplere sententiam
longo ambiatu uix breuis uiae spatium consummo
uernaculum, linguae huius uerbi interpretatur ab
sorde resonat si ob necessitate aliquid in ordine ser
monem uta uero ab interpretis uideor officio reces
sisse. Itaque beati hieronimi Idacii, et cuiusdam sapien
tis seo hysidori. immoque et gregorii. chronicis amun
diorigenem dilientissime percurrens usque decedentem
regnum gunthramni. his quinque chronicis hu
ius libelli nec plurima pretermissa sic gyllatem
congruentia stilo inserui, quod illi sollertissime
absque reprehensionem condederunt. Cum haec
ita se habebant necessarium duxi uiretatem dili
gencius insequi. et ob id: in priores his chronicis
quasi quandam futuro operet omnium mihi regnum
et tempora prenotaui in praesentia autem stilo ea
tempora ponens et singularum gentium curiosis

simo ordine que gesserant coaptaui quod prudentissi
me uiri quos supra memeni. Cuius chronicis uerbo hu
ius nomen is greco, quod latini interpretatur ges
ta temporum seuirissimi dictantes condiderunt
uelut purissimus fons largiter fluentam anantes
optauerame tego ut mihi subcumberit talia dicen
di facundia. ut uel paululum esset ad instar sed
sarius auritur. ubi non est certa perennitas aq
mundus iam seniscit, ideoq prudenciae agumen
in nobis tepiscit. Nequisquam potest huius tempo
re nec presumi toratoribus precedentes esse con
similis. Ego tamen utrusticitas et stremitas
sensus mei ualuit. Studiosissime de his dem li
bris breuiatem quantum plus potui aptare
presumsi. Nec quisquam legens hic quicquam dubi
tet per unius cuiusq libri nomen redeat ad aucto
rem cuncta reperiet subsistere uiretatem
trasactis namq gregorii libri uolumine. tempo
rum gestaq undiq scripta potui repperire et
mihi postea fuerunt cognita acta regum et bella

gentium quae egresserunt legendo simul et audien
do etiam et uidendo cunctaq. certe ficatus cogno
ui huius libelli uolumine scribere non solui. sed
curiosissime quantum potui in seris tu dui de eo
dem incipiens tempore scribendum quo gre
gori fines gesta cessauit et tacuit, cum chilpe
ricii uitam finisse scripsit, expl. prologus
in nom. dni. ni. ihu. xpi. incpt. chronica sexta

Pag. 744. Cunthramnus rex francorum,

Cum iam anno. xxiii. burgundiae regnum boni
tate plenus feliciter regebat cum sacerdotib
utiq. sacerdus ad instar se ostendebat. et cum
leudis erat aptissimus aelimosinam pauperib
largetur ubi ens tante prosperitatis regnum
tenuit. ut omnes etiam uicinas gentes ad plenitudi
nem de ipso laudis canerent. anno. xxiiii. regni
sui diuino amore ecl. beati marcelli ubi ipse prae
ciosus requiescit in corpore. sub urbanum cabilon
ninsim. sed quidem tamen sequanum est territu
rium mirifice et sollerter aedificare iussit

ibiq monachis congregatis monasterium condedit
ipsamq ecclesiam reb plurem is ditauit. Senodum xl
episcoporum fieri precepit et ad instar institucio
nis monasterii scorum ac aun insiumq temporib
sic sigmundi regis ab auito et citeris epis ipso io
bente principe fuerat firmatum. idemq et huius
senodi coniunctione monasterium sci marcelli
gunthramnus institucionem firmandam curauit
hoc anno gundoaldus cum solatio mummolo et desi
derio mense nouembre partem regni gunthramni
presumsit inuadere et ciuitates euertere gun
thramnus leudisclum comstaboli et aeghilane
patricium cum exercito contra ipsum direxit
gundoaldus tergauertens conbanem ciuitatem
latebram dedit ex inde de rupe abosone duci
praecipetatus interiit. III Cumque gunthramno
perlatum fuisset eo quod frater suos chil
pericus esset interfectus festinans perre
xit parisius ibiq fredegundem cum filio chil
pericl o thario ad se ueni re precipit

quem ridi la uilla baptizare iobet. et eum de sc̄o la
uacro excipiens in regnum patris firmauit. IIII anno xx
regnum gontramni. mummolus senuuiaius so
gunthramni interficitur. uxorem eius sidoniam
unacum omnes thinsauris eius domnolus domes
ticus et uuandalmarus camararius gundramno
presentant. V anno. XXVI regni sui. exercitus gun
thramni espania singreditur sed loci infirmita
tis grauatus protenus ad propria reuertuntur anno
XXVII. eiusdem regno leudischus a gontramno
patricius partib. prouenciae ordenatur. filius
childeberti regis theodebertus natus fuisse
nunciatur. eo anno nimia inundatio fluminum
in burgundia fuit. ut eorum terminus nimium
transcenderint. ipsoq. anno. siagrius comex cons
tantinopole iussogunthramni in legatione pergit
ibiq. fraude patricius ordenatur. ceptum quidem
sed ad perfectione haec fraos non peraccessit.
eo anno signum apparuit in caelum globus igneos
decedens in terram cum scintellis et rugeto.

Ipsoq. anno leubildus rex Spaniae moritur et obtenu
it regnum Richard filius eius. Anno xxviii regni dom
Gunthramni alius filius Childeberti nomen Teudericus
natus nunciatur. vii Gunthramnus secum Childeber
to pacem firmant, dum Andelao coniunctis inibi mater
et soror et coniux Childeberti regis pariter q. fue
runt. ibiq. speciale conuenencia inter dom Gunthram
no et Childeberto fuit conuentum ut regnum
Gunthramni post eius discessum Childebertus
adsumeret. viii Ipsoq. tempore Rauchingus et Boso
Gunthramnus ursio Gibertefredus optema
tis Childeberti regis eo quod eum tractauerant in
terficere, ipso rege ordenante interfecti sunt. sed
et Leudefredus alamannorum dux in offensa
ante dicti regis incedit. et ita et latebram dedit.
ordenatus est loco ipsius Uncelenus dux. eo anno
Richard rex Gotorum diuinum amplectens amorem
prius sec recius baptizatur. Post haec omnes Go
thus dum Arrianam sectam tenebant toletum
ad hunare precepit. et omnes libros Arrianos prece
pit ut presentarentur quos in una domo conlocatos

incendio concremare iussit et omnes catholicos ad
xpianam legem baptizare fecit; vbi Coannou xoran aul
fi imperatores persarum nomen et aesarauirum re
linquens cum quattuor pueris totidem puellis ad be
atum iohannem epm constantinopulum ueniens
se unam esse de populo dixit et baptismi gratia
adante dictum beatum iohannem expetit cumq
ab ipso pontifice fuisset baptizatus augusta mau
ricii imperatoris eadem sco suscepit lauacro quam
cum uir suus imperator persarum per legationis
sepius repetiret et mauricius imperator uxore
ipsius esse nesciret tunc augusta uidens eam pul
cerrimam suspicans ne ipsa esset quam legati
quaerebant dicensq eis mulierq dam de persis
hic uenit dixit que se unam esse de populo uidete eam
forsitan ipsa est quam queretis quam legati
uidentis pronii in terram adorauerunt dicentes
ipsam esse eorum dominam quamq rebant dicit
ad eam augusta reddi illis responsum tunc illa res
pondit ego cum istis non loquor uitam illorum
ad instar ad canis est si conuersi xpiani sicut

et ego sum. efficiantur. tunc eis respondebo, legati
uero animo libenti baptismi gratiam accipiunt. postea
dicens ad eos caesar a seuirmeus uoluerit fieri xpia
nus. et baptismi gratiam accipere libenter ad eum re
uertar. nam paenitus aliter ad ipsum non repedabo. Ut
legati imperatore persarum nunciantes. statim ille. ti
legationem ad mauricium imperatorem misit ut sancti iohannis
uenerent ancioci am. ipso tradente baptismum uellet
accipere. tunc mauricius imperator infinitissimum
ad paratum ancioci am fieri iussit. ubi imperator per
sarum cum sexaginta milia persarum baptizatus est
et per duas ebdomadas a iohanne et reliquos
episcopis persas ad plenitudinem supra scriptam uni
uero baptizantur. emperator ad illum gregorius
episcopus ancioci am suscepit de lauacro mauricius
imperator mauricio imperatore petens ut episcopus cum clero
sufficienter idem daret quos in persas estabe
ret ut uniuersa persida baptismi gratiam adhibe
rint. quod mauricius libenti praestetit animo summa
que celeritate omnes persida ad xpi cultum baptizan
tur. anno xxviiii. gunthramni exercitus in spania

eius demius sed dirigitur sed negligentia mi boson qui
capud exercitus fuit grauiter agotis exercitus ille
trucidatur. Anno xxx regni suprascripti principis
tonica dñi nri ihu xpi qui eidem in passionem sublata
est. et a militibus qui eum custodiebant est sor
tita de qua dauid propheta dixit. et super uestimen
ta mea posuerunt sortem. profetantes monefilio
zacobdis per duas ebdomadas multis cruciatibus
affectus tandem profetetur ipsam tonicam in ci
uitatem zaf ad procul hierusolima in arca mar
more apostata esse. quam gregorius anthioce
nus et thomas hierusolimarum et iohannis cons
tantinopolitanus epi cum aliis multis epis tri
duanum facientes ieiunium. exinde condigne cum
arca marmorea leuis effecta. quasi ex ligno fuisset
ordine pedestro hierusolima cum deuocione scis
sima perduxerunt. et eam in loco ubi crux dñi ado
ratur cum triumpho posuerunt. eo anno luna obs
curata est. eo anno inter francos et brittanos su
per fluuium uicinonia bellum est ortum. xii Beppelenus
dux francorum factione hebracharii idemque duxcis

abrittanis interficetur. Unde post hebrachari us
ad plenitudinem paupertatis de reb suis expoliatus
peruenit, XIII anno XXXI regni guntramni teudefredus
dux ultraioranus moritur, cui successit uuandalma
rus in honorem ducati; ipsoq anno ago dux in aetalia
super langobardos in regno sublimatur, anno XXXII
regni gunthramni. Ita a mane usq media diae sol mi
noratus est. ut tercia pars ex ipso uix adparere t
XIIII An XXXIII regni gunthramni. Eo anno quinto kal
aprilis ipse rex moritur sepultus est in ecclesia
sci marcelli in monasterio quem ipse construxe
rat. Regnum eiusdem childebertus adsumsit.
Eodem anno quintrio dux campanensium cum exer
cito in regnu clothariae ingreditur. clotharius
cum suis obuiam pergens hostiliter quintrionem
in fugam uertit, sed utrasq exercitus nimium tru
cidatus est. XV anno secundo cum childebertus regni
accepisset burgundiae exercitus francorum
et brittanorum in inuicem proeliantes uterq ni
mium gladio trucidantur, anno III childeberto
in burgundia regnante multa signa in caelo

ostensa sunt. apparuit stella comitis. eo anno exer
citus childeberti. cum uarnis qui reuellare cona
uerant fortiter dimicauit et ita uarni trucidati
uicti sunt. ut parum ex ipsis remansisset. XVI quarto
anno. post quod childebertus regnum gunthramni
acciperat defunctus est. regnumque eius filiis sui. teu
debertus. et teudericus adsumunt. teudebertus sor
titus est austerissedem habens mettensem. teude
ricus. accipit regnum gunthramni. in burgudia
sedem habens. aurilianes. XVII eo anno f. redegundis
cum filio clothario rege parisius uel reliquas ci
uitates rito barbaro occupauit. et contra fili
us childeberti regis. teudeberto. et teuderico
mouit exercitum loco nominante latofao castra
uterque ex aduerso ponentes. chlotharius cum suis
super theudebertum. et teudericum inruens
eorumque exercito grauiter trucidauit. Anno se
cundo. regni teuderici f. redegundis moritur.
Anno tercio regni teudeberti. uuintrio dux
instigante brunechilde interficetur. Anno IIII
regni theuderici. quolenus gener e francos

patricius ordenatur. Eo anno cladis glandolaria
marsilia et reliquas prouincias et ciuitates grauiter
uastauit. Eo anno aqua caledissima in lacodun in se-
quemarola flumenis influit. Sic ualidae ae bulliuit ut
multitudinem piscium coxisset. Eo anno uuarnecha-
rius maiordomus teuderici transiit. qui omnem facul-
tatem suam in alimuniis pauperum distribuit. xviii. Eo an-
brunechildis ab austrasiis eiecta est et in arciacin-
sem campaniam. a quidam homini pauperosingulare
peritur secundum eius petitionem ipsam ad teude-
ricum perduxit. Teudericus auiam suam brunechil-
dem libenter recipiens gloriose honorat huius
uicissitudinem meritum episcopatum audicio
derinsem faciente brunechilde adsumpsit anno v
regni teuderici. Iterum signa quae anno superiore
uisa fuerant globae igneae per caelum curren-
tes et ad instar multitudinem astarum igneum
ad occidentem apparuerunt. xx ipsoque anno teudeber-
tus et teudericos reges contra clotharium regem
mouent exercitum et super fluuio aroanna nec pro-
cul ad oromello uicopreium confligentes iunxerun

ibique exercitus clothariq grauissime trucidatus
est, ipsoq cum his qui remanserunt in fuga uerso
pacus et ciuitates ripa sigona quis ad clothariō
tradiderant depopulant et uastant ciuitates rup
tas nimiam luritas captiuorum ab exercito theude
rici et theudeberti, ex inde ducitur chlotharius
oppressus uellit nollit per pactiones uinculum
firmauit ut inter segona et legere usq mare ociani
et brittanorum limite pars theuderici haberit et
per secona et sera ducatum integrum de ntelenos
usq ocianum mare theudebertus reciperit
duodicem tantum pagi inter sara et secona
et mare litore sociani chlothario remanserunt
Anno sexto regni theuderici cautinus dux teu
deberti interficetur. Anno vii regni theude
rici de concubina filius nascitur nomen sigi
bertus et aegyla patricius nullis culpis existentibus
instigante brunechildelegatus inter
ficetur nisi tantum cupiditatis instinctu ut
facultatem eius fiscus adsumeret, eo anno teu
debertus et teudericus exercitum contra

uuas conis dirigunt ipsosq. dō auxiliante.
deiectus sua e dominatione redegiunt. et tributa
rius faciunt. ducem super ipsos nomen geniale ins
tituunt. qui eos feliciter dominauit. xxii eo anno cor
pus sci victoris. qui sa lodero. cum sco ursio passus
fuerat. ab eato aeconio pontifice. mauriennense
inuenitur. quadam nocte. in suam ciuitatem ei reue
latur. in somnium. ut surgens protinus. ire ad eccl
quam si de leubaregina. suburbano genauense
construxerat. in medium eclesia. designatum locū.
illum scm corpus adesset. cumq. genaua festinus
perrexisset. cum beatis rusticio. et patricio. epis
tri duanum faciens. ieiunium. lumen per noctē
ubi illum gloriosum. et splendidum corpus erat
apparuit. quem cum selencio. hii tres pontifecis
cum lacrimis. et orationib. eleuato lapide in arca
argentea inuenerunt sepultum. cuius faciem
rubentem quasi uiuum. repperiunt. ibiq. prin
ceps. theudericus. presens aderat. multisq. reb
huius eclesiae tribuens. maxemam partem
facultates. uuarnacharii ibidem confirmauit

ad sepulcharum illum scm̄ mirac uirtutes ex ipsa
deae quo repertum est prestante dn̄o integra ad si
dua etate ostenduntur. Eo anno aetherius ep̄s
lugdunensis obiit ordenatur loco ipsius secun
dinus ep̄s. Eo anno fogas dux et patricius reipubli
cae uictor apers israediens mauricium ēm p̄rem in
terfecit in loco ipsius imperium adsumsit. Anno
viii regni teuderici de concubina nascitur ei fili
us nomen childebertus et senodus cabillonno
collegitur desiderium uiennensem ep̄m deie
ciunt instigante aridio lugdunensi ep̄o et bru
nechilde et subrogatus est loco ipsius sacerdo
tale officio domnolus, desiderius uero in insula
q. dam exilio retrudetur. Eo anno solo obscura
tus est eo quoq tempore berto aldus genere fran
cos maiordomus palacii teuderici erat morib
mensuratus sapiens et cautus in prelio fortis
fidem cum omnibus seruans. Anno viiii regni
teuderici nascitur ei de concubina filius nomen ie
corbus cum iam protadius genere romanus
uehementer in palacium ab omnibus uenera

retur. et brunechildis stupro gratiam eum uellit
honoribus exaltare. defuncto uuandalmaro duce
in pago ultraiorano. et scotingorum pro tadius
patricius ordenatur. instigatione brunechilde
ut bertoaldus pocius interiret. et eum ripa segona
usque ocianum mare. per pagus et ciuitates fiscosi
inquerendum dirigunt. bertoaldus a teuderico
directus. cum trecentis tantum uiris illis par
tibus properauit. cumque ad ea quillauenisset
et uenationem inibi exerceret. haec conperiens
clotharius filium suum maerobeum et lande
ricum maioris domus cum exercitum bertoaldum
opprimendum direxit. et maximam partem
inter segona et legere pagus et ciuitates
de regno theuderici presumpsit. contra pactum
peruadere. bertoaldus haec audiens cum sustenere
non preualebat. terga uertens aurilianes
ingreditur. ibique auro beatissimo austreno
epo. suscipetur. landericus cum exercito aurili
anes circumdans. uocabat bertoaldum ut exi
ret ad prelium. bertoaldus demum respondens

nos duos in cula re certamen si me expectare delibe
ras reliquiam ultitudine procul suspensa iungamus
ad prelium. ad nos iudicemur. Sed haec Landericus
facere distulit. Addens Bertoaldus dixit. dum face
re non audes proximum temporis domini nostri
pro eaque facitis iungent ad prelio. induamur uter
que ego et tu uestibus uermiclis precedamus che
theros ubi congressus erit certamenis ibique
tua et mea utilitas adparebit promittentes ante
dominum ab inuicem promissionis huius ueritatem
subsistere. Cumque haec in diem festo sancti Marti
ni antestites actum fuisset, Theudericus
cum haec conperisset quod a Clothario pars regni
sui contra pactum fuerat peruasum natiuitate domini
protinus cum exercitum stampas super fluuio loa
peruenit ibique obuiam meroeus filius Clothari
regis cum Landerico et magno exercito uenit. Cum
esset artus peruius ille ubi loa fluuius transme
atur uix tercia pars exercitus Teuderici transi
uerat. initum est prelium ubique Bertoaldus secun
dum placitum adgreditur uoce tans Landerico

sed landericus non est ausus ut promiserat tantum
huius certaminis congressionem adire. ibique berto al
dus cum nimis ceteris precessisset ab exercito clo
thariae, cum suis interficetur. ne cuellens exinde
euadere dum senserat. sed esui gradus honore ma pro
tadio degradandum. ibique mero eus filius clothariae
capitur. landericus infugauersus est. nimiam ul
titudo exercitus clothariae. in eo pregio gladio
trucidatus est. teudericus uictor parisius ingre
ditur. teudebertus pacem cum clothario conpendio
uilla iniuit. et uterque exercitus eorum in lesus redit
ad propriam. Anno x regni theuderici protadius
instante brunechilde. teuderico iobente maior
domus substituetur. xxvii Cum esset nimium argutissi
mus. et strenuus in cunctis. sed saeua illi fuit contra
personas iniquitas fiscum nimium stringens de rebus
personarum ingenio se fiscouellens implere. et se ipsum
ditare. quoscumque degentem nobilem repperiret to
tusque humiliare conabatur ut nullus repperiretur qui
gratum quem adriperat potuisset adsumere. haec his
et aliis nimia sacatitate uexatus maxime cunctos

in regno burgundiae locratus est inimicus cum brune
childis nepotem suum teudericum in tegra ad sidue
tate monere. ut contra teudebertum moverit exercitum,
dicens quasi teudebertus non esset filius childeberti
nisi cuius damortolanum. et protadius ipsoque consi
lio adsistens. tandem iusso teuderici movetur exer
citus quod cum loco nomen caratiaco. teudericus cum
exercito castrametasset ortabatur a leudibus suis
ut cum theudeberto pace miniret protadius sin gu
lo ortabatur. ut pretium committeretur. teude
bertus nec procul. ex inde cum exercitore sedebat
tunc omnes exercitus teuderici inventa occasione
supra protagio. inruunt dicentes. melius esse unum
hominem moriturum quam totum exercitum in pe
riculum missum. protadius in tenturio teuderici
regis. cum petro archiatro. tabulam ludens sede
bat cum eum. undique iam exercitus circumdasset
et teudericum leudis suae tenebant. ne illuc ad gre
derit misit uncelenum. ut sua eiussionis verbum
nunciaret exercitum. ut sede insidias protadiae
removerint. uncilenus protinus ad exercitum

nuncians dixit. Sic iobet domnus theudericus ut inter
ficiatur protadius. In ruentes super eum tenturium
regis gladio undique incidentis protadium interficiunt
teudericus confusus et coactus cum fratri teudeber
to pace miniuit. Et in lesus uterque exercitus reuertitur
ad propriis sedibus post discessum protadiae. XXVIII Anno
xi. regni teuderici subrogatur maior domus claudi
us genere romanus homo prudens iocundus in
fabolis strenuus in cunctis pacienciae deditus
plenitudinem consiliae habundans litteris eru
ditus fide plenus amicicia cum omnibus sectans
priorum exemplame tuens lenem se et paciente
huius gradiascensus ostendit. Sed hoc tantum
in pedimentum habebat quod saginam esset
corpore adgrauatus. Anno xii. regni teuderici
uncelenus qui ad mortem protadiae insidiose fue
rat locutus instigante brunechilde pede truncatu
de rebus expoliatus ad reuillitatem perductus
est. XXVIIII Vulfos patricius idemque brunechilde instigan
te consilio qui mortem protadiae consenserat
faurini acouilla iobente teuderico occidetur.

et in patriciatum eius ricomeris romano generis sub
rogatur. eodem anno natus est de concupina teuderi
ci filius nomen merobeus. quem clotharius de scolaua
crosus cepit. xxx eodem anno teudericus aridium epm
lugduninsem rocconem et aeborinum comes taboli
ad betterigum regem spaniae direxit. qui exinde er
menbergam filiae eius teuderico matrimonio sociandam
adducerent. ibique datis sacramentis. ut a teuderico
neum quam a regno degradarentur. ipsamque accipiunt
et teuderico cabillonno presentant. quem ille gau
dens diligenter suscepit. eadem factionem auiae
suae brunechilde uirilecoitum non cognouit. ins
tigantibus uerbis brunechilde auia et teudilaneger
mana efficetur odiosa. post annicirculum theude
ricus ermenbergam expoliatam a thesauris
spaniam retransmisit. betterigus haec indignans
legationem ad clotharium direxit. legatos clothario
cum betterici ad teudebertum perrexit. iterum
teudeberti legati cum clothario et betterico
legatariis ad agonem regem aetaliae accesserunt
et uniani miter hii quae tuor regis cum exercitu

undique super theudericum inruerant regnum eius a-
ferrent et eum morte damnarent, eo quod tantam de
ipso reuerentiam ducebant. legatus uero gothorum
euicto naua le deae taliam per mare spaniam reuerti-
tur, sed haec consilius diuino nouo non sortitur
effectum. quod cum theuderico conpertum fuis-
set fortissime ab eodem dispicetur. eo anno theude-
ricus consilio aridio epo lugduninse perfedum
utens et per suasum auae suae brunechilde scm de-
siderium de exilium egressum lapidare precipit
ad cuius sepulcrum mirae uirtutes adiae transitus
sui dn̄s in tegra ad si duae tate ostendere dignatur,
per quod credendum est pro hoc malum gestum
regnum theuderici et filiis suis fuisse destructum
eo anno mortuo bettericosi sebodus spaniae suc-
cessit in regno uir sapiens et in totam spaniam lauda-
bilis ualde pietate pignissemus. nam et aduersus ma-
num publicam fortiter dimicauit. prouinciam canta-
briam gothorum regno subaegit quam aliquando
franci possederant. dux francio nomen qui can-
tabriam in tempore francorum sub egerat tribu-
ta francorum regibus multo tempore imple-
uerat sed cum parte imperiae fuerat.

cantabria reuocata ago this ut superlegetur preoc
cupatur et plures ciuitates ab imperio romano si
sebodus in litore maris abstulit et usque fundamentum
destruxit. Cum romania ab exercito si sebodi tru
cidarentur si sebotus dicebat pietate plenus eum e
misero cuius tempore tantus sanguis humanus
effusus dicitur cuius cumque potuisset succurrere de mor
te liberabat confirmatum est regnum gothorum
in spaniam per mare litorausque pare neos montes
xxxiii ago rex langobardorum accepit uxorem grimoal
di et gundoaldi germanam nomen teudelendae ex
genere francorum quem childebertus habuc
rat disponsatam cum eam consilium brunechilde
postposuisset gundoaldus cum omnibus rebus
secum germanam teudelende in aetaliam transtu
lit et teudelindae matrimonium agonem tradedit
gundoaldus de gente nobile langobardorum acce
pit uxorem de qua duos filios habuit his nominibus
gundebertus et chairibertus ago rex filius autha
rio regis de theudelinde habuit filium nomine
adoaldo et filiam nomen gundoberga dum gun
doaldus a langobardis nimium dilegeretur factio
ne agone regi et teudelindae cum ipsum iam

:: elum tenerent. ubi aduentrem purgandum in fal
da one sedebat. sagittas aucius moritur. Anno xiii
regni teuderici. cum theudebertus. bilichildem ha
bebat uxorem, quam brunechildis. a negociatoribus
mercauerat. et esset bilichildis utilis. et a cunctis nas
trasiis. uehementer diligeretur simplicitatem
teudeberti. honeste conportans nihil se menorē
a brunechilde esse censirit. sed sepius per legatus
brunechilde dispiceret. dum ab ipsa increpabatur
quod ancilla brunechilde fuisset. tandem his et ali
is uerbis legatis discurrentibus ab inuicem. uexa
rentur placetus inter colerinse et so intense fiae
tur. ut has duas reginas pro pace inter teuderici
et teudebertum coniungerent conloquendum. sed
bilichildis consilio austrasiis inibi uenire distulit.
Anno xiiii. regni teuderici. beatus columbanus cre
uerat. iam passim famabis ciuitatibus suae in uniuer
sas gallias. uel germaniae prouincias, eratque omniu
rum more laudabilis. omnium cultu uenerabilis in tantū
ut teudericus rex. ad eum saepe lossouium
ueniret. et orationum suarum suffragio omnium
humilitate posceret. ad quem saepissime accumuene
ret. coepit uir dei eum increpare quur concubinarū

adulteriis misceretur; et non pocius legetimi coniu
gii solamina fruerentur. ut regales prolesse x hono
rabilem reginam prodiret; et non pocius ex lupina
rib. uideretur emergi. Cumq. iam ad uiridi imperium
regis sermo obtemperaret. et se omnibus in lice
tis secregare responderet. mentem brunechil
dis auiae secundae uterat. zezebelis antiquus
anguis adiit. eamq. contra uirum dī stimulatam
superbiae aculeo excitat; qui acerneret uiro dī theu
dericum obo edire. uerebatur enim. ne si abiectis con
cubines. reginam aulae perfecisset. dignitates. atque
honoris sui modum amputasset; Euenit ergo ut quada
die. beatus columbanus. ad brunechildem ueneret.
erat enim tunc apud brocariacum uillacumque illa eu
in aulam ueniret cerniret filios teuderici. quos de adul
terinis permixtionib habebat. ad uirum dī adducit.
quos cum uedisset sciscitatur. quid sibi uellent. cui
brunechildis ait, regis sunt filii. tu eos benedictione
robora. at ille nequaquam. inquit dis tos regalia scep
tra. suscepturus scias de lupinaribus emerserunt
illa furens paruolus. abire iubet. egrediens uirdī
regiam aulam. dum limitem transiliret. fragor
ex terrore mincussit. nec tamen miserae

feminae furorem conpescuit, paratq. deinde insidi
as molire uicinos monasterii pernuncius imperat
ut nullie eorum extra monasterii terminos iter pan
datur. neq. receptacula monachis eius uel quelibet
subsidia tribuantur, cernens beatus columbanus
regios animos aduersum se permotus adeos prope
rat. et suis monitis miserat pertenaciae intentu
frangat, Erat enim tunc temporis apud spinsiam
uillam publecam. quod cum iam solet cum bente ue
nisset. regi nunciant. uirum dei inibi esset. nec re
gis domibus metare uellit. Tunc teudericus ait.
melius esse uirum dei. oportunis subsidiis honora
re quam dnm ex seruorum eius offensam. ad iracun
diam prouocare. iobe tergo regio cultu. oportuna
parare dei q. famolo dirigi. itaq. uenerunt. et iuxta
imperium regis. oblata offerunt, q. cum uidisset
dapes. et pocula cultu regio administrata inquirit
quid sibi deistas uellint. aient illi tibia rege fore di
recta abuminatus ea ait. Scriptum est munera im
piorum reprobat altissemus non enim dignum est
ut famolorum dei. oracibus eius polluantur qui non
solum suis uerum etiam aliorum habitaculis famulis
dei aditum deniget. his dictis uascula omnia.

in frustra disrupta sunt, uina que ac sicera solo dif-
fusa. ceteraq. separatim dispersam pauifactimenis
tri. reiecte causam recinunciant. ille pauore per-
culsus. Cum auia de lucolo ad uirum dei properant, pre-
cantur de commisso ueniam se in postmodum emen-
dare pollicentur, his pacatus promissis ad monasteri-
um rediit. sed pollicitiua ad aemonii. iura non diuser-
uata. uiolantur, exercentur miseriarum incrimen-
ta. solito que a rege adulteria patrantur, Quae au-
ditab eatus columbanus litteras ad eum uerberi-
bus plenas direxit, comminaturq. excomunicatio-
nem. si emendare dilatando non uellit, ad haec rursu
permotabrunechildis. regis animum aduersum co-
lumbanum excitat omnique conatu perturbare
intendit, oraturq. proceres aulicas optimates
omnes ut regis animum contrauerum dei
perturbarent, episcopusq. sollicitare ad cres-
sa. et de eius religione detrahendo et statim
regulae quam suis custodiendam monachis
indederat maculare, ob temperantes
igitur aulae regiae persuasionib' misere
reginae regis animum contrauerum dei. pertur-
bant, cogentes ut accideret hac religione

probaret, abactus itaque rex ad uirum dei lussouium
uenit, conquestusque cum eo cur ab conprouincialibus
moribus discisceret, et intersepta secretiora
omnibus xpianis aditus non pateret. Beatus itaque
columbanus uterata audax atque animo uegens talibus
obicientis regi respondit, se consuetudinem non habere
ut secularium hominum et religionis alienis famu
lorum dei habitationes pandant introitum, sed et opor
tuna aptaque loca ad hoc habere parata, quo omnium
hospitum aduentus suscipiatur. Ad haec rex si in
quid largitatis nostre munera et solamenis suppli
mentum capere cupis, omnibus in locis omnium pate
bit introitus, uir dei respondit, si quod nuncusque
sub regulare disciplinae abenis constrictum fuit
uiolare conaris, nec tuis muneribus nec quibus quae
subsidiis me fore ad te sustentaturum, et si hanc
ob causam tu hoc in loco uenisti, ut seruorum dei
caenubia distruas, et regularem disciplinam
macules, cito tuum regnum fundi tus ruiturum,
et cum omni propaginae regia dimersurum, quod
postea rei probabit euentus; Iamenim temerario
conatu rex refectorium ingressus fuerat his
ergo territus dictis foris celer repetat,

diris post haec uir dei increpationibus rex urgue-
tur. contra q. teudericus ait, martirii coronam
ame tibi inlaturam speras non esse tantae demen-
ciae. ut hoc tantum patraret scelus sed potiores
consiliis eageret. ut telia paraturum, ut qui ab omniu-
sa eculariumm mores discescat quo uenerit. ea uia
repetare studeat, aut liquum simul consona uoce
uota prorumpunt se habere non uelle his in locis qui
omnibus non societur, Ad haec beatus columbanus
sedicit, dec. nubii septem non egressurum nisi uio-
lenter abstrahatur, discessit ergo rex. relin-
quens uirum quendam procerem nomen baudulfu
his enim cum remansisset. uirum dei a monasterio
pellet, et poenes uesoncionem oppidum ad exulan-
dum perducit quoadusq. ex eo regali sentencia
quod uoluisset decerneret, Post haec uir dei cer-
nens quod nullis costudiis angeretur. a nullo q. mo-
lestiam ferret, Uidebant enim omnes in eum
dei uirtutem flagrare, ideoq. omnes ab eius iniuri-
is secregabantur. ne socii culparum forent,
Ascendit ergo dominica die in uerticem ardui
cacuminis montis illius. ita enim situs urbis
habetur cum domorum densitas in diffuso

latere proclivi montis sita sit prorumpens tardua
in sublimibus cacuminibus quiundique abscisi flu
minis douae alueo uallante nullatenus commeantibus
uiam pandit, ibique usque ad mediam diem expec
tat, si aliqui iter ad monasterium reuertendi
prohibeat, et cum nullus contrarius existeret
ipse per mediam urbem cum suis ad monasterium
recreditur, quo audito brunechildis ac theude
ricus quod scilicet a bexilio reuertisset atrocio
rebus irae aculeis stimulantur, iubent bertha
rium comitem attencius perquirendum uiroru
cum presidio simulque et baudulfum quem superi
us direxerat destinarunt, quo cum uenissent
beatum columbanum in ecclesia posetum sallentio
que a coratione deditum cum omni congregatione
fratrum repperiunt, sicque uirum dei adlocuntur
uir dei precamur ut tam regiis quam etiam nostris
oboedias preceptis, egressusque eo itenere quo
primum his aduentasti in locis, atille non enim
inquid reor placere conditore semel natali solo
ob xpi timorem relecto diuo repedare, cumque
nullatenus cerneret sibi uirum dei obaudire relic
tis quibdam quibus ferocia animi fortior inerat

bertharius abscessit. hii uero qui remanserant
uirum dī hortantur. ut illis misereatur qui ad tale
opus patrandum infeliciter fuerant relicti, eorum
q periculo consoleret, qui si eum uiolenter non abs
traherent mortis eos pericolum incurrere, at ille
scit. iam sae pius testatum esse. nisi uim abstra
heretur se non discessurum, illi gemino uallati
periculo undiq. urguenti formidinae palleum
quo indutus erat adtingunt, alii genib' prouolu
ti cum lacrimis precantur. ut pro tanti sceleris
culpam illi signosceret, qui non suis desideriis
sed regiis obtemperarent preceptis. uidens
itaq. uir dī pericolorum fore. si suae seuiretate
satisfaceret. cum omni eiulatu atque maerore
egreditur. depotatis custodib' qui quousq. diti
onis suae regno pelleretur non eum relinquerent,
inter quos primus Ragumundus erat qui eum
nametis usq. perduxit, sicq. a regno theuderici
expulsus. iterum hiberniam insulam repedare
disposuit, sed ut nulli pacnitus. iter gradiendi
fit pontificius nisi permissum altissimi, ipse uero
sc̄s italiam expetens monasterium in loco nomine
bobio illuc construens sc̄e conuersationis

plenus dierum migrat ad xpm. Anno xv regni
theuderici cum ales aciones ubi fuerat enutritus
preceptum patris sui childeberti tenebat a theu
debertori tot barbaro peruadetur. unde placetus
inter hos duos regis ut francorum iudicio finire
tur saloissa castro instituunt, ibiq theudericus
cum escaritis utrumq de cemilia accessit. theu
debertus uero cum magno exercito austrasiorum
in ibi prelium uolens committendum adgreditur
Quod cum undiq theudericus ab exercitum theu
deberti circumdaretur quo actus atq conpulsus
theudericus timore perterritus per pactionis
uinculum alsatius ad parte theudeberti firmauit,
etiam et suggentensis et turensis et campanen
sis quos saepius repetibat idemq amisisse ui
sus est, regressi uterq ad sedebus proprii sis
dieb et alamanni in pago auenticense ultra iora
no hostiliter ingressi sunt, ipsoq pago predantes
abbelenus et herpinus comitis cum ceteris de ipso
pago comitib cum exercitu perguntob uiam ala
mannis, uterq falange uuangasiunguntad pre
lium alamanni transioranus superant plurietate
eorum gladio trucedant et prosternunt.

maximam partem territurii auenticense incendio
concremant plurimum nominum hominum. exinde
in captiuitatem duxerunt reuersique cum predam per
gunt ad propriam; theudericus. has iniurias dein
ceps integra ad siduetate consilium iniebat. quo
pacto theudebertum potuisse oppremere; Eo an
bele childis a teudeberto interficitur, theudeber
tus puellam nomen teudechilde accepit uxorem.
Anno xv. theuderici legationem ad chlotharium di
regit. indicans se contra theudebertum. eo quod
suus frater non esset hostiliter uelle ad gredere
chlotharius in solatium theudeberti non esset
docatum dentelenii quem contra theudeberto cas
sauerat. si theudericus theudebertum supera
bat. chlotharius super memorato dentelenio do
catum sua edicione recepere hanc conuenencia:
a theudericum. et chlotharium legatis intercur
rentes firmatam. theudericus mouit exercitum.
XXXVII Anno xvii. regni sui lingonas de uniuersis regnis sui
prouincias mense madio. exercitus ad unatur diri
gensque per andelaum nasio castra. ceptum tollo
ciuitate perrexit. et cepit. ibique theudebertus cum
austrasiorum exercitum obuiam pergens tollensem

campaniam confligunt certamine, theudericus su
perat theudebertum eiusq. exercitum prostrauit,
caesaeque sunt exercitus eodem prelio nimia multitudo
uirorum fortium theudebertus tergauertens
perterritur omittensem ueniens transito uosago
coloniam fugaciter peruenit, theudericus post ter
gum cum exercitum insequens beatos et apostoli
cos uir lesio magancensis urbis eps diligens utile
tatem theuderici et odens stulticiam theudeberti
ad theudericum ueniens dixit quod coepisti perfice
satis te utiliter oportet huius rei causam expetire,
rustica fabula dicitur lupus ascendisse in mon
tem et cum filia sua iam uenare coepissent eos
ad se in monte uocat dicens quam longe oculus ues
ter or in unamquamque parte uidere preualet non ha
betis amicus nisi paucus qui de uestro genere sunt
perfecite quod coepistis, theudericus cum exercitu
ardinnam transiens tholbeaco peruenit theude
bertus cum saxonis thoringus uel ceteras gentes
q. de ultra renum uel undiq. potuerat adunare con
tra theudericum tholbiaco perrexit, ibiq. di nuo
commissum est prelium fertur a francorum cete
rasq. gentes ab antiquito sic fortes necaliquando

fuisse prelium conceptum. ibiq. tantae estrages
ab uterq. exercitus facta est. ubi f. alange ingres
so. certamen est contra se preliabant ut cadauera oc
cisorunt. undiq. non haberent. ubi inclini si acerent
sed stabant mortui inter ceterorum cadauera. stric
ti quasi uiuentes, sed dño. precedente. iterum teude
ricus. theudebertum superat. et a tolbiaco usq. co
loniã. exercitus theudeberti gladio truce datus
per loca. oram terre cooperuit. ipsoq. die coloniã
perrexit. omnes thynsaurus theudeberti inibi
recepit. dirigensq. theudericus. ultra renum
post tergum theudeberti bertharium cobicula
rium qui diligenter theudebertum insequens
cum iam cum paucis fugiret. theudebertum cap
tum. bertharius coloniam conspectui theuderici
presentat, exhibetum. uestimentis regalibus. theude
bertus expoliatus. equusq. eius cum estratura regia
hac totumq. bertharium a theuderico concedetur
theudebertus uinctus. et ab ylonno distinatur. fili
us eius nomen merouius paruolus. iusso theude
rici. adprehensus. aquadam per pedẽ ad petram
percutitur. caelebrum eius capite aeruptum
amisit spm. Chlotharius docatum dentolenq

secundum conuenentiam theuderici in tegrosuae
dicione redegit. ob quam rem theudericus cum iam
totum austerem dominarit. nimia indignatione com
motus contra chlotharium exercitum, anno xviii
regni sui de austeris et burdi[gun]is mouere precepit.
legationem prius dirigens. ut se chlotharius de iam
dicto docato dentelenos omnimodis remouerit. alio
quin nouerit se exercitum theuderici. undique reg
num chlotharium impleturum quod uerbo quem
legati nunciant probauit euentus. xxxviii ipso quoque anno XXXIX.
iam exercitus contra chlotharium ad gredebat
theudericus mettis pro fluuio mouentris moritur
exercitus protinus redit. ad propriis sedeb
brunechildis cum filiis theuderici quattuor. sigi
bertum. childebertum. corbum. et meroueum
mettis resedens. Sigibertum in regnum patris
instituere nitens. xl chlotharius factione arnulfi XL.
et pippini uel ceteris proceres austerin greditur,
Cumque antonnaco ascendisset et brunechildis
cum filiis theuderici uurmaciae resederet legatus his
nominibus chadoindo. et herpone ad chlotharium
direxit, contestans ei. ut sede regno theuderici
quomodo filiis reliquis retremaueret, chlotharius

respondebat. et per suos legatos brunechilde manda-
bat iudicio francorum electorum quicquid preceden-
te dño a francis inter eosdem iudicabatur pollice-
tus esset implere. Brunechildis sic bertum seniu-
rem filium theuderici in thoringia direxit. apud quem
uuarnarium maiorem domus et talboenum cum cete-
ris procereb destinauit gentesq ultra renum ad-
traherint, quali terchlothario potuissent resis-
tere. post tergum indiculum direxit. ut talboenus
cum ceteris uuarnacharium interficerent. eo quod
se in regnum chlothariae uellet transferre quod
indiculo relecto albuenus deruptum proiecit in
terram inuentus est. a puero uuarnachariae super
tabulam caeram linitam dinuo ipsi soledatur quo
indicolo relecto uuarnacharius cernens se uitae
pericolum habere deinceps uehementer cogitare
coepit. quo pacto filii theuderici opprimerentur
et regnum chlothariae a elegerit gentes quae illi
ad tractaeferuerant. consilio secreto desolatio
brunechilde et filiorum theuderici procul fecit
ad esse, ex inde regressi. cum brunechilde et filiis
theuderici burgundias adpetunt, missos per uni-
uersos austeradis currentes exercitum mouere

XVIII

nitebantur. xli burgundiae omnis ~~faronis~~ uero tam epi quam XLi.
ceteri leudis timentis brunechildem et odium in ea
habentes cum uuarnachario consilium inientes tracta
bant ut neque unus ex filiis theuderici euaderet sed eos
totus oppressus brunechilde delirent et regnum
chlothariae expetirent quod probauit euentus,
Cumque iussu brunechilde et sigiberti filio theuderi
ci exercitus de burgundia et austeris contra chlotha
rium adgrederetur. xlii Ueniensque sigibertus in campania XLii.
territuriae catalauninsis super fluuium axsoma
ibique chlotharius obuiam cum exercito uenit multus
iam de austrasius secum habens factione uuarnacha
riae maiorem domus sicia mollim tractauerat consen
cientibus ale theopatricio roccone sigoaldo et eudi
lana educibus. Cumque in congresso certamine debuis
sent cum exercitum confligere priusquam prelia
recepissent signa dantis exercitus sigiberti terga
uertens redit ad propriis sedibus; chlotharius pau
latim ut eis conuenerat post tergum cum exercitum
sequens usque ararem sauconnam fluuium peruenit
captis filiis theuderici tribus sigiberto corbo et me
rouco, quem ipse de fontes excepit childebertus fu
gaciter ascendens. Necumquam postea fuit reuersus

austrasiorum exercitus in lesus reuertit ad proprias
sedibus factione muuarnachariae maioris domus cum
reliquis maxime totis procerebus de regnum burgun
diae brunechildis ad erpone comestaboli de pago
ultraiorano exuilla orbaunacum theudilanae
germana theuderici producitur; et chlothario
rionauauico superuincenna fluuio presentatur
sigibertus et corbus filius theuderici iusso clo
thariae interfectisunt merouueus secrecius ius
so chlothariae in neptrico perducetur; eodem am
plectens amore quod ipso de sco excepisset laua
crom in gobode graffione commendatur, ubi plu
res postannos uixit, clotharius cum brunechildis
suam presentatur conspectum. et odium contra
ipsam nimium haberet reputans ei eo quod decem
reges francorum per ipsam interfecti fuissent,
idest sigibertus et merouueus et genitor suos chil
pericus theudebertus et filius suus chlotharius
it merouueus filius chlothariae, theudericus et eius
dem filiae tres qui ad presens estinctifuerant
per triduo eam diuersis tormentis adfecta iubet
q eam prius camellum per omnem exercitum sedente
perducere. post haec comam capitis unum pede

et brachium aduaciosissemum aequum caudam legare
ibique calcibus et uelocitate cursus membra timidis rumpere
tur. Uuarnacharius in regnum burgundiae substi
tuetur maior domus sacramento ad chlotharium accep
tum. Neumquam uita eius tempore bis de gradu aeretur
In austerrea ad idemque hoc gradum honoris ad sumpsit
firmatum est omnem regnum francorum sicut a pri
ore ad chlotharium fuerat dominatum cunctis then
sauris dicione chlotharia iunioris subiecitur quod
feliciter post sedecem annis tenuit, pacem habens
cum uniuersis gentibus uicinis; iste chlotharius
fuit patienciae deditus. litterus meruditus timens dominum
ecclesiarum et sacerdotum magnus muneratur
pauperibus aelemosinam tribuens benignum se omni
bus et pietatem plenum ostendens; uenacionem ferarum
nimium ad si duacutens. et post tremum mulierum et
puellarum suggestionibus nimium annuens. ob hoc
quidem blasphematur a leudibus. Cum anno xxx regnis XLIII
sui in burgundiae et austerregnum arepuisset
herpone duce genere francorum locum eudilanae in pago
ultraiorano instituit, quidum pacem in ipso pago
uehementer arripuisset sectari malorum nuga
citate reprimens. ab ipsis pagensibus instigante

parte aduersa consilio ale theo patricio et leudemun
do epo et herpino comite perrebellionis audatiam her
poduxinterficetur, chlotharius cum ingenio sacios uil
la marolegia cui nomen cumbertethrudae regina
accesserat, pacem insectans multos iniquos agentes
XLIV. gladio trucidauit. xliiii leudemundus quidem eps sedunin
sis adbertetrudem reginam ueniens sigricius con
silio ale theo patricio uerba ignominiosa dixit quod
chlotharius eodem anno omnimodis migraret de se
culo, ut thinsauris quantum potebat secretisseme
ad sidonis suam ciuitatem transferret. eo quod esset
locus tutissimus ale theo esset paratus suam re
linquens uxorem, bertethrudem reginam acceperit
eo quod esset regio genere de burgundionib. ipse
post chlotharium possit regnum adsumere. Regina
bertetrudis cum haec audisset uerens ne ueritatem
subsisteret lacrimas prorumpens abiit in cobiculu,
Leudemundus cernens se huiusce modi uerbis habe
re periculum fugaciter per noctem sedunis perrexit,
exinde latenter fugalus souid ad domnd austasid abbe
peruenit. Post haec ab ipso abbi cum domno chlotha
rio his culpis excusatur, ad suam reuersus est ciui
tatem, chlotharius masolaco uilla cum procereb

resedens aletheum adseuenire precepit, huius consi
lium iniquissimum conpertum est gladium trucidare
iussit. Anno xxiii regni chlothariae uuarnachariu
maioris domus cum uniuersis ponticibus burgundiae
seo et burgundae faronis bonogilo uilla adseuenire
precepit, ibique cunctis illorum iustis peticionibus annu
ens preceptiones roborauit. xlv Langobardorum gens XLV.
quemadmodum tributa duodecem milia soledorum
dicione francorum annis singulis dissoluebant
referam, uel quo ordine duas ciuitates agusta et si
usio cum territuriis ad partem francorum cassaue
rant non abscondam, defuncto clepeorum prin
cipe duodecim ducis langobardorum xii annis
sine regibus transegerunt, ipsoque tempore sicut
superscriptum legitur per loca in regno francorum
proruperunt ea presumptione in conposicione agus
ta et siusio ciuitates cum integro illorum territurio
et populo partibus gunthramni tradiderunt. post
haec legationem ad mauricium imperem diriguntur, hii du
odecem duces singulis legatariis destinant pacem et pa
triocinium imperiale petentes, itemque et alios legatari
os duodecim ad gunthramnum et childebertum
destinant ut patrocinium francorum et defensionem

habentes duodecem milia soledus annis singulis his
duobus regibus in tributa implerint, uallem cui nomen
to amethegis partes idemque gunthramni cassan
tis his legatis ubi plus congruebat patrocinium
sibi firmarent. post haec integra deuocione pa
trocinium elegunt francorum, nec mora post per
missum gunthramni et childeberti autharium
ducem super se langobardi sublimant in regnum,
alius autharius idemque dux cum integro suo doca
to sedicione imperia tradedit, ibique permansit.
et autharius rex tributa quod langobardi ad par
te francorum spondederant annis singulis redde
dit, post eius discessum filius eius ago in regnum
sublimatur, simili terimplisse denuscetur.
Anno xxxiiii regni chlothariae legatos tres nobilis
ex gente langobardorum ac hi ulpus pompegius
et gauto ab agone rege adelothario destinantur,
petentes ut illa duodecem milia soledorum quas annis
singulis francorum aerariis dissoluebant debu
issent cassare, exhibentes ingeniose secrecius
tre milia soledos quos uuarnacharius millae gun
delandus millae et chucus millae acciperunt, chlo
thario uero xxxvi milia soledorum in semul

exhibebant quod consilio suprascriptis qui occulti ex
seniati fuerant chlotharius ipsa tributa ad parte
langobardorum cassauit et amicitiam perpetuam
cum langobardis sacramentis et pactis firmauit
Anno xxxv regni chlothariae bertetrudis regina
moritur quam unico amore chlotharius dilexerat
et omnes leudis bonitate eius cernentes uehementer
amauerant. XLVII Anno xxxviiii regni chlothariae dago XLVII
bertum filium suum consortem regni facit eumque
super austrasius regem instituit, retinens sibi
quod ardinna et uosagos uersus neuster et bur
gundia excludebant. XLVIII Anno xl regni chlothariae XLVIII
homo nomine samo natione francus de pago senonago
plures secum negutiantes adiciuit, exercendum ne
gucium in sclauos cognomento uuinedos perrexit
sclaui iam contra auaris cognomento chunis et re
gem eorum gagano ceperant reuellare, uuinidi be
fulci chunis fuerant iamabant iquito ut cum chu
nii in exercitum contragentem qualibet adgredie
bant chuni pro castra adunatum illorum stabant
exercitum uuinidi uero pugnabant si aduincen
dum preualebant, tunc chuni predas capiendum
adgrediebant si autem uuinidi superabantur

chunorum auxilio fulti uiribus resumebant, ideo be-
fulci uocabantur a chunis eo quod dubliceem in congres-
sione certamine uestitu aprilia efacientes ante chunos
precederint chuni ad mandum annis singulis in escla-
uos ueniebant, uxores sclauorum et filias eorum
stratos sumebant tributa super alias oppressiones
sclaui chunis soluebant filii chunorum quos in uxo-
res uuinodorum et filias generauerant tandem non
sub ferentes malicia m ferre et oppressionem chuno-
rum dominationem negantes ut supra me minuere
perant treuellare, Cum in exercito uuinidi con-
tra chunos fuissent adgressi samone gucians quem
memoraui superius cum ipsos in exercito perrexit,
ibique tanta ei fuit utilitas de chunis facta ut mirum
fuisset et nimia multitudo ex eis gladio uuinidorum
trucidata fuisset, uuinidi cernentes utilitatem
samonis eum super se eligunt regem, ubi xxxet v
annos regnauit feliciter plures prelia contra chunos
suo regimine uuinidi iniaerunt suo consilio et utili-
tate uuinidi semper chunos superant samo xii
uxores ex genere uuinodorum habebat de quibus
XLIX xxii filios et quindecem filias habuit, xlviii ipsoque an-
xl chlothariae ad loaldus rex lanco bardorum

filius a conere[illegible] cum patris suo successisset in regno
legatorum mauricio imperatoris nomen eusebio ingenio
se ad se venientem benigne suscepit, inunctus in bal
neo nescio quibus ungentes ab ipsi eusebio persuade
tur. et post inuncionem nec quicquam aliud nisi quod
ab eusebio hortabatur facere non potebat, per sua
sos ab ipso primatibus et nobiliorib[us] cunctis in regno
langobardorum interficere ordinarit, eiusdem
estinctis secum omni gente langobardorum imperio
traderet, quod cum iam uel duodecem ex eis nullis
culpis extantibus gladio trucedasset. reliqui cernen L.
tes eorum esse uitae periculum. charoaldum duce
taurinensem qui germanam ad loaldo regi habe
bat uxorem nomen gundeberga. omnes senio
res et nobilissimi langobardorum gentes uno
conspirante consilio in regnum elegunt, subli
mandum; ad loaldus rex uenino auctus interiit
charoaldus statim regnum adripuit; tarounus
ex duceb[us] langobardorum cum agerit tuscana
prouincia superbia elatus aduersus charoaldo
rege coeperat rebellare. gundeberga regina Li.
cum esset pulchra aspectu benigna in cunctis
et pia etate plenissema xpiana aelimosinis

larga propter excellentibonitatem eius diligebatur a cunc
tis homo quidam nomen Adalulfus ex genere Lanco
bardorum cum in aula palatia ad sidua obsequium
regis conuersaretur quadam uice ad reginam ueni
ens cum in eius staret conspectum, gundeberga re
gina eum sicut et ceteris diligens dixit, honeste
staturae Adalulfo fuisse formatum, ille haec audi
ens. ad gundeberga secrecius ait dicens, forma
status meae laudare dignasti. stratus tui iobe sub
iungere, illa fortiter denegans eumque dispiciens
in faciem expuit, Adalulfus cernens seuitae pericu
lum habere, ad charoaldo regem protinus concurrit
petens ut secrecius quod ad suggerendum habebat
exponeret locum acceptum, dixit ad regem domina
mea regina tua gundeberga apud Asonem ducem
secrecius tribus diebus locuta est, ut te ueneno inter
ficerit, ipsum coniugatum sublimari in regnum
charoaldus rex his mendatiis auditis credens
gundoberga in eau mello castro in unam turre
exilio trudit. chlotharius legatus diriens ad cha
roaldum regem inquirens quadere gundeberga
reginam parentem francorum humiliasset, ut
exilio retrudisset charoaldus his uerbis mendaciis

quasi uerietatem subsisterint respondebat.
Tunc unus ex legatariis nomen Ansoaldus non
quasi inunctum habuisset sed ex se ad Charoaldo
dixit: liberare potebas de blasphemeo causam
hanc iube illum hominem qui huiusce modi uerba
tibi nunciauit armare et procedat alius. alius de
parte reginae gundebergae quique armatus ad sin
gulare certamine iudicium de his duobus confligen
tibus cognuscatur, utrum huius culpae reputatio
nes gundebergae sit innoxia. an fortasse culpabe
lis, cumque haec Charoaldo regi et omnibus primatis
palatiae suae placuisset. iubet ad alulfum armatum
conflictum adire certamine. ut de parte gundebergae
procurrentibus consubrinis gundebergae
et aripertum homo nomen pitto contra ad alulfum
armatus adgreditur, cumque confligissent certa
mine ad alulfus a pitto ne interficetur. gundebergas
statim de exilio post anno tercio regressa
sublimatur in regno. LII Anno xli chlothariae re LII
gis cum dagobertus iam utili terregnare et inaus
ter quidam ex procerebus degente nobile ayglolfinga
nomen chrodoaldus in offensam dagoberti cadens
instigantibus beatissimo uero arnulfo pontifice

et pippino maiores domus sue et ceteris prioribus
sublimatis in auster eo quod esset ipse chrodoaldus
rebus plurimis ditatus ceterorum facultatibus cupidi
tatis peruasor superbiae deditus elatione plenus
nec quicquam boni in ipso reperiebatur. Cumque
dagobertus ipsum iam uellet pro suis facinoribus
interficere, chrodoaldus ad chlotharium tergi
uertit ut suam cum filio uitam obtere dignaret
Chlotharius cum dagobertum uidisset inter cete
ris conlocutionibus chrodoaldi uitam praecatur.
dagobertus promittens siid quod male gesserat
emendabat chrodoaldus uitae periculum non ha
berit sed nulla extante mora cum chrodoaldus
cum dagoberto treuerus accessisset iusso
dagoberti interfectus est. quem bertharius
homo scarponinsis aeuaginato gladio ad ostium
LIII. cubiculi capo truncauit. LIII Anno xlii regni chlo
thariae. dagobertus cultu regio et iusso patris
honeste cum leudibus nec clippi aco pro culparisius
uenit ibique germana sichieldae regina nomen go
matrudae in coniugium accepit transactis nupciis
diae tercio inter chlotharium et filium suum dago
bertum grauis hortatus uitin tencio petens quae

dagobertus cunctaq. ad regnum austrasiorum per
tinebant, sua edicione uellere recipere quod chlotha
rius uehementer denegabat, eidem ex hoc nihil uelle
concedere. Electis ab his duobus regibus duodecim fran
cis. ut eorum disceptatione. haec fine intentio.
inter quos. et domus. arnulfus pontifex metten
sis cum reliquis episcopis. elegitur. et benignissime
ut sua erat sanctitas. inter patrem et filium pro pacis
loq. batur concordia, tandem a pontefice bus uel sapien
tissimis uiris procerebus pater pace ficatur cum filio
reddensq. ei sole datum quod aspexerat ad regnum aus
trasiorum hoc tantum ex inde quod cir ca alegere uel
prouinciae partibus situm erat sua edicione retenuit
Anno. xliii. regni chlothariae. uuarnacharius maior LIV
domi moritur. filius eius godinus. animum leuetates
inbutus. nouercam suam bertane eo anno accepit
uxorem unde chlotharius rex aduersus eum nimia
furore permotus iubet arnebertoduci qui godino
germanam uxorem habebat eum cum exercitu inter
ficeret godinus cernens sua euitae periculum habe
re tergauertens cum uxore ad dagobertum regem per re
xit in auster. et in ecclesia sancti apri. regio timore per
territus fecit coniugium dagobertus per legatus

pro eius uita. sae pius chlothario regi deprecabat,
tandem a chlothario promittitur godinuita con-
cessa tamen ut bertanem quam contra canonum
instituta uxorem accipere atrelinq. ret, quod cu-
ipsa reliquisset. et reuersus est in regnum bur-
gundiae, berta continuo ad chlotharium perre-
xit dicens, si godinus conspecto chlothariae pre-
sentatur. ipsum regem uellet interficere, godi-
nus iusso chlothariae per precipua loca sc̄orum dom-
medardi sui assionas. et domni dionisis parisius ea
preuentione sacramenta daturus adducitur. ut
semper chlothariae deberet esse fidelis, ut congru-
ae locus esset repertus quo pacto separatus a suis
interficeretur, chramnulfus unus ex procerib.
et ualdebertus domesticus dicentes ad godinu
ut aurilianis in ecclesia sc̄ianiani. et thoronos
ad limina sc̄i martini ipsoq. sacramento adhuc
impleturus adiret, quod cum in suburbano car-
notis chramnulfo indecante et transmittente
ora prandiae inq. dam. uillola. uenisset, ibiq. ram-
nulfus. et ualdebertus super ipsum cum ex-
ercito inruunt, eumq. interficiunt. et eos qui
cum ipso adhunc restiterant quos dam inter

ficiunt aliusq. expoliatus in fugam uertentes relin
quunt. Eo anno palladius eiusque filius sidocus
epi. ad Losani incusante aighynane duci quod rebel
lione uuasconorum fuissent conscia exilio retru
duntur. Boso filius audolenti de pagos tampinse
iussochlothario a barneberto duce interficetur
repotansei. Est obrum cum regina sighilde. Eo an
chlotharius cum proceribus et leudibus burgundiae
tre cassis coniungitur cum eorum esset sollici
tus si uellint decesso iam uuarnachario alium
eius honores gradum sublimare. Sed omnes uni
animiter denegantes nequiquam si uellem maiorem
domus elegere. Regis gratiam obnoxie petentes
cum rege transagere. Anno xliiii regni chlotha LV
riae cum pontificibus et uniuersis proceribus regni sui
tam de neuster quam de burgundia clippiaco ad clo
tharium pro utilitate regia et salute patriae
coniunxissent. Ibiq. homo nomine ermarius qui
gubernatur palatia, gairiberto filio chlotha
rio erat a pueris aeghynanae genere saxonorum
optimate interficitur, paene fuerat exinde nimi
a multorum estragiis nisi patientia chlothariae
interuenientes simul et haec currente

fuisset repraesum aechinaiubente chlotharioin
montemercore resedit, plurimam secum habens multitu
dinem pugnatorum, produlfus auunculus airiberti
exercitum undique colliens superipsum cum chairiber
to uolebat inruere, chlotharius ad burgunde fari
nis specialius iubet. ut cuius pars suum uolebat de
uerte iudicium eorum instantia et utilitate oppre
miretur. ea pauore uterque iussione regio pacantur.
LVI. Anno xlvi regni sui chlotharius moritur, et sub
urbano parisius in ecclesia sancti uincenti sepelli
tur. dagobertus cernens genitorem suum fuisse
defunctum uniuersis leudibus quos regebat in aus
ter iubet in cum exercitu promouere. missus in burgun
dia et neuster direxit, ut suum deberent regimen
elegere. Cumque remus uenisset sotissionis per ac
cedens omnes pontefices et leudis de regnum burgun
diae in ibi se gradedissen uscuntur sed et neustrasiae
pontefices et proceres plurimi a pars regnum dago
bertiuisi sunt expetisse airibertus frater suus
nitibatur si potuisset regnum adsumeret sed eius
uoluntas pro simplicitate parum sortitur effectum
brodulfus uellens nepotem estabilire in regnum
aduersus dagoberto muscipula recoeperat

sed huius rei uicissitudinem probauit acuentus.
cumq; regnum chlothariae tam nep tre coquam LVII.
burgundias ad dagobertum fuisset preoccupatu;
captis thinsauris et suae dicione redactis, tande-
mi se recordiam a tus consilio sapientibus usus citra
ligerem et limitem spaniae quod ponitur partibus uuas
coniae sue et montis parenei pagos et ciuitates quod
fratri suo ciriberto ad transagendum ad instar
priuato habeto; cum uiuendum potuisset suffice
re nuscetur concessisse pagum tholosanum ca
thorcinum agenninsem petrocorecum et san
tonecum, uel quod ab his uersus montis pereneos
excludetur hoc tantum chairiberto regendum con
cessit quod et per pactiones uinculum estrinxit,
ut amplius airibertus nullo tempore aduersus
dagobertum de regno patris repetere presumerit,
airibertus sedem tholosa aeliens regnatin par
tem prouinciae aq. taniae. Post annos tercios quod
regna recoepisset tota uuasconia cum exercito
superans sua edicione redecit ale quantulum larg
orem fecit regni sui spacium. LVIII Dagobertus cum iam LVIII.
anno septimo regnans maxemam partem patris
regnum ut supermemini adsumpsit

burgundias ingreditur; tanta ex timore pontificib'
et procerebus in regnum burgundiae consistenti
b' seo et citeris leudibus aduentus dagoberti con
cusserat. ut a cunctis esset mirandum pauperib'
iustitiam habentib' gaudium uehementer inrogaue
rat. Cumq. lingonas ciuitatem uenisset. tanta inter
uniuersis leudib' suis tam sublimis quam pauperib'
indecabat iusticiam. ut creditur omnino fuisset
dō placabile. ubi nullus intercedebat premius nec
personarum accepcio. nisi sola dominabatur iusti
cia, quem diligebat altissimus. deinde adgressus di
uione immoq. latona. resedens aliquantis dieb'
tanta intentione ad uniuersi regni sui populo
iusticia iudicandi posuerat huius benignitatis
desiderio plenus nec somnum capiebat oculis. nec
cibo ms aciabatur. intentissime cogitans. ut omnes
cum iustitia recepta de conspectu suo remearent,
Eodem die quo de latona ad cabillonno deliberare
properabat. prius quam lucisceret. balneo ingre
diens. brodulfo auunculo fratris chairiberto
interficere iussit, qui ab amalgario et arnoberto
ducib' et uuillibado patricio interfectus est,
cumq. cabillonno. ubi iusticiae amorem quae coepe

rat perficienda. dagobertus intentionem dirigit
post peragus te dunum. aut ecio de ro pergens per
perciuitatem senonas parisius uenit, ibiq. gomatru
dem reginam romiliaco uilla ubi ipsam matrimonio
acceperat relinquens nante childem. unam ex pu
ellis de menisterio matrimonium accipiens regi
nam sublimauit. usq. eodem tempore ab inicio
quo regna reciperat consilio primetus beatis
simi arnulfi metensis urbis pontefice et pip
pinno maiorem domus usus tante prosperitatis
regale regimen in auster regebat. ut a cunctis
gentibus in mensoordine laudem haberet, timore
uero sic fortes ua concusserat. ut telitas. utiam
deuotione ad reperent sua esse tradere dicionis
ut etiam gentes q. circa limitem auarorum et scla
uorum consistent. ei prumptae expetirint,
ut ille post tercum eorum iret feliciter et aua
ros et sclauos ceterasq. gentium nationes usq.
manum publicam sua edicione subiciendum fidu
cialiter spondebant, post discessum beati arnul
fi ad huc consilio s. peppini maiorem domus et
chunibertum pontefice urbis coloniae. ut ens
et ab ipsis fortiter admonetus tantae prosperitatis

Duchesnius
edidit de mo
nasterio malè

etius titiae amore conplexus. universas sibi subdi
tas gentes usque dum ad parisius. ut supra memini
peruenit regebatur. ut nullus de francorum
regib' precedentibus suae laudis fuisset precel
LIX. lentior. LVIII Anno VIII regni sui cum aus terregio cul
tu circuerit quadam puella. nomine ragnetrudae
aestratus suae adsciuit de qua eo anno habuit
LX. filium nomen sigibertum. reuertens in neptre co
sedem patris suae chlothariae diligens. ad sidua
re sedi re disponens cum omnem iustitiam quem
prius dilixerat fuisset oblitus cupiditates. ins
tinctu superreb' ecclesiarum et leudibus saga
et desiderio uelli tomnib' undique expoliis nouos
implere thinsauros luxoriam supermodum de
ditus tres habebat maxime ad instar reginas
et plurimas concupinas; Regina euero haec fue
runt. nantechildis. uulfegundis. et berchildis
nomina concubinarum eo quod plures fuissent
increuit huius chronice inseri quod cum uersum
fuisset cor. eius sicut supermeminemus et ad dm̄o
eius cogitatio recessisset tamen postea atque
utinam illi ad mercedem ueram lucre fuisset nam
aelymosinam pauperib' supermodum largiter

aerogabat, si huius rei sagacitas cupiditates instinc
tum non prepedisset regnum creditur meruisse et aeter
num. LXI. Cum leudes suae eiusque nequiciam egemerint haec LXI.
cernens peppinus cum esset cautior cunctis et con
siliosus ualde plenissemus fide ab omnibus delectus
pro iustitiae amorem quam dagoberti consilio se
instruxerat dum suo huius fuerat consilio sibi
tamen nec quicquam oblitus iustitiam neque recedens
a uiam bonitatis. Cum ad dagobertum accederet
prudenter agebat in cunctis et cautum se in omnibus
ostendebat. Zelus austrasiorum aduersus eundem
uehementer surgebat ut etiam ipsum conarent
cum dagobertum facere odiosum ut pocius interfi
ceretur se diuisti tiae amore et dimitimor quam diligen
ter amplexerat ipsum liberauit a malis, ipse uero
eo anno cum sigibertum filium dagoberti ad chairi
bertum regem accessit. LXII. Chairibertus aurilianis LXII.
ueniens sigibertum de sancto lauacro excepit. Aega
uero aceteris nep trasiis consilio dagobertierat
ad siduos. Eo anno legati dagoberti quos ad aera
clium imperare direxerat nomenibus seruatus et pa
ternus ad eundem reuertuntur nunciantes pacem
perpetuam cum aeraclio firmasse acta uero

miraculi quae ab Aeraclio factae sunt non praetermit-
LXIII tam. Aeraclius cum esset patricius universas Afri-
cae provincias et focas qui tirannec ordine Mauri-
cio imperatore interficerat imperium adreptus nequis-
sime regeret et modum amentiae thinsaurus in ma-
re proiecerit, dicensque Neptuno munera daret,
senatores cernentes quod velle imperium per
stulticiam destruere factione Aeraclia quae focatum
ad prehensum senatus manibus et pedibus truncatis,
lapidem ad collum legatum in mare proiciunt, Aera-
clius consensu senatus imperio sublimatur cum
infestatione Persarum imperium tempore Ber-
Maurici et focatis imperatorum multae pro-
LXIV vinciae fuissent vastate. Mores solito diuo con-
tra Aeraclium imperator Persarum cum exercitum
surgens Calcedonae civitate nec procul a Cons-
tantinopoli persi vastantes provinciae rei pu-
blicae pervenissent eumque rumpentes incendio
concremaverunt, Post haec Constantinopo-
lis sedem imperiae propinquantes destruere
conabantur. Egrediens cum exercitu Aeracli-
us obviam legatis discurrentibus Aeraclius imperator
Persarum nomine Cosdroie petit ut hii duo imperatores singulare

certamine coniungerent
suspensa procul uterque exercitus multitudine, et cuius
victoria prestabatur ab altissimo imperium huius
qui uincebatur et populum in lesum receperet, empe
ratur persarum huius conuenentiae se egressurum
ad prelium singulare certamen spondedit, aeraclius
imperatur arma sumens telam prelia et f: alange
a suis posterguum preparatam relinquens sine co
lare certamen ut nouos dauit procedit ad bellum,
emperator persarum cosdroes patricium quidam
ex suis quem fortissemum in prelio cernere potu
erat huius conuenentiae ad instar pro se contra
aeraclium prelianduum direxit, cumque uterque cum ae
quitis hi duo congressione prelia ei ninuicem
propinquarent aeraclius ait ad patricium quem
emperatore persarum cosdroa estemabat dixit
sic conuenerat ut singulare certamen prelia
ndum debuissemus conf: lege quare posterguum
tuum alii secuntur patricius illegiraus capud
conspicere qui posterguum eius uenerit aera
clius ae cum calcaneum uehementer urgu
ens extrahens sese capud patricia persarum
truncauit cosdroes emperator cum persis

+ deuectus et confusus terga uertens a suis pro
pris tiranne coordene cos droes interfecetur
persi terga uertentes ad sedebrem eant pro
pries. Aeraglius aeuectus naualecum exercitu
persas ingredetur totamq. persedam sua edicio
ne redigit captis exinde multis thinsauris. et
septem aeltiarnitis. trib annis cerceter perseda
uastata eius dicione subgecetur post haec dinuo
LXV. persas emperatorem super se creant. lxv Aeragli
us emperator erat speciosus conspecto pulcra
facia estatus formam dignemensure fortissemus
ceteris pugnatur aegregius nam et sepe leones
in arenas. et in aerimis plures singulos interfe
cit cum esset litteris nimius aeruditus astralo
gus effecetur per quod cernens a circumcisis
gentib diuino nutu emperium esse uastandum
legationem ad dagobertum regem francorum
dirigens petens ut omnes iudeos regni sui ad fede
catolegam baptizandos precipere et quod pro te
nus dagobertus empleuit. Aeraglius per omnes
prouincias emperiae tale mi demq. facere decre
uit. ignorabat unde haec calamitas contra empe
LXVI rium surgeret. lxvi Agarreni quietis aracinis sicut

orosia et libertes tatur gens circumcisa ad latere
montes caucasi super mare cypium terra mercu
lia et cognomento iam olim consedentes in nimia
multetudine creuissent tandem arma sumentis
prouincias aeraclia et emperatores uas tandem
inruunt contra quos aeraclius milites ad resi
tendum direxit, cumque prilia recepissent saracini
milites superant eosque gladio graue ter trucedant,
ferturi in eo prelio centum quinquagenta milia militu
a saracinis fuisse interfecta, et spolia eorum sa
racini per legatus aeraclio recepiendum offerunt,
aeraclius cupiens super saracinus uindictam ni
hil ab his spolies recepere uoluit, congregatis un
dique de uniuersis prouincias emperia et nimia mul
tetudinem militum transmittens aeraclius lega
tionem ad portas cypias quas alexander magnus
macedos super mare caspium aereas fieri et serra
rcius serat propter inundacione gentium seuis
semorum qui ultra montem caucasi culmenis habe
tabant, easdem portas aeraclius aperire precepit,
indique centum quinquagenta milia pugnatorum auro
ue locatos auxilia et sua et contra saracinos prelia
demittetur saracini duos habentes principis

ducenta fere milia erant, cumque castra nec procul
inter se exercitus uterque posuissent, ita ut in cras
te nabellum inirent conflicentes, eadem nocte cla
dio dei aeraclia exercitus percotitur in castris,
quinquaginta et duo milia ex militibus aeraclia
instratum mortui sunt, cumque in crastino ad pre
lium debebant ad credere cernentes eorum ex
ercitum milites partem maxima de uino iudicio
interfectam aduersus saracinus nec ausi sun
in reprelium regressus omnes exercitus aera
clia ad proprias sedes saracini more quo cepe
rant prouincias aeraclia temperatores ad sidu
ae uastandum pergebant. Cum iam hierusole
mam propinquas sint, Eraclius uidens quod
eorum uiolencia ne non potuissit resistere
nimia amaritudine mero rem adreptus in fe
le, Ex euticiana aeresi iam sectans xpi cultum
relinquens habens uxorem filiam sororis su
a febre uexatus crudele teruitam finiuit, cui su
cessit temperia gradum constantinus filius
eius cuius tempore pars publica a saracinis
LXVII nimium uastatur. LXVIII Anno nono regni dago
berti charibertus rex moritur. relinquens

filium paruolum nomine chilpericum qui nec post
mora defunctus est fertur factione dagoberti
fuisse et interfectus omnem regnum chariber-
ti. unam cum uuasconia in dagobertus protenus
sua edicione redigit tensauros quoque chariber-
ti baronto duci adducendum. et sibi presentando
direxit. unde baronto grave dispendio fecisse
dinoscetur una cum tensaurariis faciens nimium
exinde fraudulenter subtracsit. Eo anno scla LXviii.
uicos nomento uuini di in regno samone negoci-
antes francorum cum plurima multitudine inter-
fecissent et reb expoliassent haec fuit initium
scandali inter dagobertum et samonem regem
sclauinorum. dirigensque dagobertus sycha-
rium legatarium ad samonem paetens ut negu-
ciantes quos sui interfecerant aut res in lege te-
us orpauerant cum iusticia facere et emendare
samonolens sicharium uedere nec ad se eum ueni
re permitteret. sicharius uestem indutus
ad instar sclauinorum cum suis ad conspectum
peruenit samonem uniuersa quod iniunctum
habuerat eidem nunciauit sed ut habit gen-
tiletas et superbia prauorum nihil a samone

q. sui ad miserant testemendatum nisi tantum pla
ce tauellensinstetuere de his et alie intencioni
b' que inter partes orte fuerant iustitiare dde
re turi ninuicem. Sicharius sicut stultus lega
tus uerba in properia quasi iniunctas non habu
erat et menas aduersus samonem loq. tur. eo
quod samo et populus regni sui dagobertum
deberint seruicium. Samo respondens iam cau
cius dixit et terra quam habemus dagoberto
est et nos sui sumus si tamen nobiscum dispo
sua erit amicicias conseruare. Sicharius dicens
non est possebele ut xpiani et dī seruicum
canebamicicias conlocare possint. Samo ae
contrario dixit si uos estis dī serui. et nos dī ca
nes dum uos ad sidua e contra ipsum agetis nos
permissum accepimus uos morse b' laterare
aegestus est sicharius de conspectum samo
nes cum haec dagobertonuncias sit. dagober
tus superueteriubet de uniuersum. Regnum
austrasiorum contra samonem et uuinidos
mouere exercitum ubi trebturmis f. a lange
superuuenedus exercitus ingreditur. Etiam
et langobardi solucione. dagobertii idemq.

ostiq̄ leterinsclauos perrixerunt sclaui his
et alies locis. et contrario preparantes. Alaman
norum exercitus cum Crodoberto duce in parte
qua ingressus est. uicturiam optenuit. Lanço
bardi idemq; uicturiam optenuerunt. et plurem u-
num merum captiuorum de sclauis. alamanni
et lançobardi secum duxerunt. Austrasia euc
ro cum ad castrū. Uuogastisburc. ubi plurima
manus forcium uuenedorum inmurauerant
circumdantes triduo preliantes plures ibidem
de exercitu dagoberti gladio trucidantur. et
exinde fogaceter omnes tinturios et res quas
habuerunt relinquentes ad propriis sedeb
reuertuntur multis post haec uecebuuinidi
in Torinçia. et relequos uastando sm̄ pagos in
francorum regnum inruunt. etiam et deruanus
dux gentes urbiorum. q. ex genere sclauinoru-
erant. et ad regnum francorum iam olim aspecse
rant se ad regnum samonem cum suis tradedit
estaq; uicturia quam uuinidi contra francos
meruerunt non tantum sclauinorum fortitu
do optenuit quantum dementacio austrasiorū
dum se cernebant cum dagoberto odium

LXIX

incurrisse et ad si duae expoliarintur. Eo anno cha
roaldus rex langobardorum legatos ad isacium
patricium segrecius mittens rogans ut tasonem
docem provinciae toscanae quo potebat ingenio
interficere huius beneficiae ut cessitudine
tributa quas langobardi de manu publica
recipiebant tre a centenaria auri annis sin
gulis. unde unum centenarium auri. chro
aldus rex parte b'emperiae de praesente cas
sare. hysacius patricius. haec audiens trac
tabat quae b'ingenio s haec potuisset emplere
tasonem ingenio se mandans dum in offensa
charoaldi regis erat cum ipsum amicicias ob
legare. ipse vero contra charoaldum regem ei au
xiliare tur tale preventus est fraude ravenna
pergit hysacius ei obviam mandans pretimore
emperatoris tasonem cum suis infra muros
ravenne urbis armatum non audebat recipere
cumque tasocredens armatis suorum foris urbe
relinquens in ravennam fuisset ingressus
statimque fuerant preparati super tasonem
inruunt. et ipsum et suos totos quicumque ve
nerant interficiunt. caroaldus rex unum

centenarium auri sicut promiserat parte bisaciae
et temperiae cassauit dua tantum centenaria deinceps ad parte langobardorum a patricio romanorum
annis singulis emplentur unus centenarius cento
librorum auri capit. Post haec continuo charoaldus
rex moretur. Gundeberga regina eo quod omnes
langobardi idem fidem cum sacramentis firmaue
rant chrothacharium quidam unum ex ducibus de
terre turiobrissia ad se uenire precepit eum con
pellens uxorem quam habebat relinquere te ea
matrem unium acciperet per ipsam omnes lango
bardi eum sublimauerant in regno quod chrothari
us libenter consenciens sacramentis per locas co
rum firmans neumquam gundeberga postponere
et nec de honorem gradis aliquid minuare ipsa
quin eo amore diligens in omnibus honorem prestarit
condigne gundoberga ad tragente omnes lango
bardorum primati crotharium sublimantin reg
no. chrotharius cum regnare cepisset multos
nubilium langobardorum quos sibi senserat
contumacis interfecit chrotharius fortissema
disciplinam et timorem in omnem regnum lango
bardorum pacem sectans fecit chrotharius

LXX

oblitus sacramenta quae gundeberge dederat eamque in
unum cobicolitici numinaula palaciae retrudit eamque
ad priuato habeto uiuere fecit quinque annus sub ca
retrusione tenetur. Chrotharius per concubinas
baccetur ad siduae gundoberga uero eo quod esset crist
ana in hac tribulationem benedicebat dominum omnipotentem ieiu
nis et orationes ad seduae peruacabat quando
LXXI complacuit. Aubedo legarius directus a Chlode
uero regis causam legationes usque ad chrotharium
regem lancobardorum papiaco nomento ticino ci
uitatem aetaliae peruenisset cernens regina qua
sepius in legationem ueniens uiderat. et ab ipsa ab
nigne semper susceptus fuerat fuisse retrusam
quasi iniunctum habens exinde interci tera. Chr
thario regis successit quod illam parentem franco
quam regina habuerat per quem etiam regnum ad
sumserat non debuisset familiare multum exinde
regis francorum et franciessint ingrati. qua
chrotharius de presenti reuerenciam francorum
habens iubet gredi foras et post quinque circe ter
annis per totam ciuitatem et foris gundoberga
regia iordine per locas sanctorum ad oracionem ad gre
ditur de uilla setopes fisci quod habuerat

Chlotharius ei restaurare praecipit quod usq
diem obetus sui. et gradum dignetatis et opes bu pla
reb' ditatar regio cultu post feliciter tenuit. aube
do uero agundeberga regina forte termu nera
tur. Chrotharius cum exercito genaua mare tema
albinga nouaricotti. saona ubi tergio et lune ciui
tates litore mares de imperio auferens uastat
rumpit incendio conere mans populum derepit
spoliat. et captiuitate condemnat murus ciuita
teb' supscriptis. usq. ad fundamento distruens
uicos hac ciuitates nomenare praecepit. LXXII. Eo an
in abarorum cui nomento chunorum regnum in
pannonia surrexit uehemens intentio. eo quod de
regno certarent. cui deberetur ad succedendum
unus ex abares et alius ex bulgaris collecta. mul
tetudine ex uterq. in inuicem inpugnarent tandem
abaris burgaros superant. burgaris superatis
noue milia uerorum cum uxoribus et liberis de pan
nonia expulsi ad dagobertum expetunt petentes
ut eos in terra francorum manendum recipe
ret. dagobertus iubet eos ad hemandum ad bauua
rius recipere dum modo pertractabat cum francis
qui dex inde fieret cumq. dispersi per domus

LXXII

baioariorum ad hyemandum fuissent consilium
francorum dagobertus baioariis iabet ut bul
garus illus cum uxoribus et liberis unusquisque in do
mum suam una nocte baiuariae interficerint
quod protinus a baiouariis est impletum, nec quis
quam ex illis remansit bulgaris nisi tantum alci
ocus cum sepe dec tis uiris et uxoribus cum libe
ris qui in marca uuinedorum saluatus est, post
haec uuallucum ducem uuinedorum annis plu
LXXIII rimis uixit cum suis eo anno quod in partibus spani
ae uel eorum regibus contigerit non pretermit
tam defuncto sisebodo regi clementissi
mo cui sintela ante annum circiter successerat
in regnum cum esset sintela nimium in suis
inicus et cum omnibus regni suae primatibus
odium incurrerit cum consilio meteriorum sise
nandus quidam ex proceribus ad dagobertum
expetit ut ei cum exercito auxiliaretur qualiter
sintilianum degradaret ad regnum huius bene
ficia repensionem missurium aureum nobe
lissimum extensauris gothorum quem tur se
modus rex abagecio patricio acceperat
dagobertum dare promisit pensantem auri

pondus quinnendtus. quo audito dagobertus. uterat
cupedus exercitum in auxilium sisenandi de toto
regno burgundiae bannire precepit. Cumq. in
espania deuolgatum fuisset. exercitum francorum
auxiliandum sisenando adgredere omnis
gotorum exercitus sedicione sisenando sub
aegit; abundancius. et uenerandus cum exerci
toto losano tanto usq. cesaraugustam ciuitatem
cum sisenando accesserunt; ibiq. omnes goti
de regnum spaniae sisenandum sublimant
in regnum abundancius et uenerandus cum
exercito tolosano munere bonorati reuer
tunt ad proprias sedibus. dagobertus legacio
nem ad sisenandum rex eam algarium ducem et uene
randum dirigit ut missurium illum quem
promiser[illegible] ate idem dirigere. cumq.
ad sise[illegible]nandum regem missurius
ille le[illegible]gatarius fuisset tra
detus [illegible] agotis per mimtolle
turnec [illegible] eum ex inde excudere
permiserunt. postea discurrentes legatus
ducenta milia solidus missuriae huius
praecium dagobertus a sisenando

accipiens ipsum que pensauit

LXXIV. Anno decemo regni dagoberti cum ei nunciatum fu
isset exercitum uuinitorum toringiam fuisse in
gressum cum exercito de regnum austrasiorum
demetti sur bem promouens transita ardinna
magancia cum exercito adgreditur disponens
renum transire scaram de electis uiris fortis bu
de neustris et burgundia cum duce et grafio
nes secum habens saxones missus ad dagobertum
dirigunt petentes ut eis tributa quas fisci dici
ones dissoluebant indulgere et ipse uero eorum
studio et utilitate uuinidis resistendum spon
dent et francorum limite de illis partes custo
dire promittent quod dagobertus consilione
austrasiorum adeptus pres. tetit saxones ibu
qui uius peticiones suc gerendum
uenerant sacramentis ut eorum
mos erat super arma placata
pro uniuersis saxones firmat
sed parum haec promissio sortitur
aefectum tamen tributo saxones quem redde
re consueuerant per preceptionem dagober
ti habent indultum qui in nentas uaccas

inferendalis annis singolis a chlothario
seniore censi tiredde bant quod a dagoberto
cassatum est. Anno undecimo regni dagoberti LXXV
cum uuinidi iussus a monte fortiter seuirent et se
pius transcensos eorum limite regnum francorum
uastandum torinciam et reliquos pagus ingrede
rint. Dagobertus mettis urbem ueniens cum con
silio pontificum seo et procerum omnibusque prima
tibus regnis ui consencientes sigibertum filium suum
in austeris regem sublimauit, sedemque ei mettis ciui
tatem habere permisit, chunibertum coloniae
urbis pontificem et adalgyselum ducem palacii
et regnum gobernandum instituit, tensaurum
quod suffecere filio tradens condigne ut de
cuit eum uiuus culmine sublimari, eo quod cum
que eidem largitus fuerat sigillatim praeceptio
ne broborandum decreuit, deinceps austrasiae
eorum studio limetem et regnum francorum
contra uuinedos utiliter defensas senos cin
tur. Cumque anno duodecimo regni dagoberti LXXVI
eidem filius nomen chlodoueos de nanthilde
regina natus fuisset consilio neustrasiorum
eorumque admonicione per pactione suincolum

cum sigybertum filium suum firmasse di
noscetur et austrasiorum omnes primati pontifi
ces [illegible] q. leo dissigybertum manus eorum ponen
tes in super sacramentis firmauerunt. ut neptre
co. et burgundia. soledato ordine ad regnum
chlodouei post dagobertum discessum aspice
rem. Aos teruero idemq. ordine soledato. eo
quod et de populo et de spacium terre esset quo ae
quans ad regnum sigybertii idemq. in integre
tate deberi aspecere et quicquid ad regnum aos
trasiorum iamolim pertinere et hoc sigybertus
rex sua edicione regendum recipere et perpetuo
dominandum haberit, excepto ducato dentilini
quod ab austrasiis iniquiter abstultus fuerat
iterum ad neustrasius subiungeretur, et chlo
doueo regimene subgiceretur. Sed has paccio
nes austrasiae terrorem dagobertii quo actiuel
lint nollint firmasse uisi sunt, quod postea tem
pore b. sigybertii et chlodouei regib. conseruatum
LXXVII fuisse constat. LXXVIII Radulfus dux filius chamaro
quem dagobertus toringa ad decem instituit plu
ris uicib. cum exercito uuinedorum demicans
eosq. uictus uertitur fugam, uius superbiae

aelatus. et contra adalcyselum ducem diuersis oc
cansionibus inimicicias tendens paulatim contra
sigybertum. iam tunc cepit reuellare sed ut dic
tum est sic agebat qui diligit trixas meditatur dis
cordias. LXXVIII Anno quarto decimo regni dagobert LXXVIII
ti. cum uuasconis forte terreuellarent. et
multas predas in regno francorum quod cha
ribertus tenuerat facerent. dagobertus de
uniuersum regnum burgundiae exercitum
promouere iubet statuens eis capud exerci
tus nomine hadoindum referendarium qui
tempore theuderici quondam regis multis
preliis probatus est strenuos quod cum decem
docibus cum exercetebus idest. arinbertus
amalgarius. leudebertus. uuandalmarus
uualdericus. ermeno. barontus. chairaar
dus. ex genere francorum. chramnelenus
ex genere romano. uuillibadus patricius
genere burgundionum. aigyna. genere sax
sonum. exceptis comitibus plurimis qui ducem
super se non habebant. in uuasconia cum exer
cito perrixsissent. et totam uuasconiae patri
am. ab exercito burgundiae fuissi trepleta

uuasconesdeintermoncium rupes aegressi ad
bellum properant, cumque prelia recepissent, ut
eorum moses tergauertentes dum cerneren
se esse superandus in faucis uallium montibus
perenentes latebram dantes se locis tutissimis
perrupis eiusdem moncium conlocantes late
tarint, exercitus postergum eorum cum du
cibus insequens plurem dum numerum captiuorum
uuasconibus superatis seo et ex his multitudi
nem interfectis, omnes domus eorum incensis
paeculis et reb expoliant; tandem uuasconei
oppressi seo per domitiueniam et pacem subs
criptis ducibus petentes promittent se gloria
e et conspectum dag obertiregi presentatu
rus et sua edicione traditi cuncta ab eo demin
iuncta impleturos feliciter haec exercitus
absque ulla lesione ad patriam fuerunt reuersi;
~~dati~~ siarnebertum ducem maxime cum senio
rebus et nobiliorebus exercitus sui per negligenciam
a uuasconeb in ualle subola non fuisset in
terfectus, exercitus uero francorum qui de
burgundia in uuasconia accesserat patrata
uicturia redit ad proprietates ~~sedebus~~ loca.

Dagobertus ad clippiaco resedens mittit nun
cius in brittania q. brittanes male admiserant
velociter emendarent et dicione suae se tra
derent. alioquin exercitus burgundiae qui
in uasconiam fuerat de presenti in brittanias
debuissent inruere. Quod audiens iudacaile
rex brittanorum cursu velocei clippiaco cum
multis muneribus ad dagobertum perrexit ibi
que veniam petens cum nec tamen sui regnum britta
niae pertenentes leudebus francorum quae in lege
te perpetrauerant emendandum spondedit
et semper se et regnum quem regebat britta
niae subiectum dicione dagobertus et franco
rum regibus esse promisit, sed tamen cum
dagobertum ad mensam nec ad prandium dis
cumbere noluit eo quod esset iudechaile re
legiosus et timens dominum ualde. Cumque dagober
tus resedisset ad prandium iudacaile aegre
diens de palacium ad mansionem dadone re
ferendario quem cognouerat scam relegio
nem sectantem accessit ad prandium indique
iudacaile rex brittanorum dagobertum
ualedicens in brittaniam repedauit condigne

tamen a dec gobertomuneribus honoratur. Anno
Anno Dagoberti Regni 15. quintodecimo regno dagoberti. uuascones. om
nes seniores terre illius cum aiginane duce ad
dagobertum clipiacouenerunt, ibiq. in ecclesia
domini dionisis regio tempore perterriti con
fugium fecerunt. clemenciam dagoberti uitam
habentindultam, ibiq. sacramentis. uuascones
firmantes semulet promittentes se omni tem
pore dagoberto eiusq. filiis regnumq. fran
corum esse fideles, quod more soleto sicut se pe
fecerant. post haec probauit aeuentus per mis
sum dagoberti. uuascones regressi sunt in
LXXIX terra uuasconiae. Anno sexto decemo regni
Anno 16. Ejusd. Dag. sui dagobertus pro fluuio uentris. spino
ge louilla. super sequana fluuio. nec procula pa
risius aegrota recepit, exinde ad basilicas ci
dionisis a suis defertur post paucos dies cum
suae uitae sentire periculum. aegrotanem sub cele
retate ad se uenire praecipit reginam. nantil
dem. et filium suum chlodoueum. eidem in manu
commendans se iam discessurum senciens.
consilium. aegane peragratum habens, quod
cum eius instancia. regnum strenuae guber

nari possit. hiis gestis post paucus dies dagobertus
amisit spiritum sepultusque est in ecclesia sancti dio
nensis quam ipse prius condigne ex auro et gemmis
et multis preciosissemis et speciebus ornauerat et
condigne incircoitur fabrecare precepe rat.
patrocinium ipsius precios expetens. tante opes
ab eodem et uillas et possessiones multas per
plurem a loca ibique sunt conlate ut miraretur
a plurimis sallencium ibidem ad instar monasti
riae sanctorum agauninsium instituere iusserat
sed facilletas abbatis aigulfi eadem instetucio
ne minus cetur refragasse. post dagoberti dis
cessum filius suos chlodoueos sub tenera ae
tate regnum patris adsciuit. omnes leudis de ne
uster et burgundia eumque masolacouilla subli
mant in regno. aegauero cum regina nantilde
quem dagobertus reliquerat. Anno primo regni
chlodouei secundo et in menente tercio eius
dem regni ann. condigne palacium gubernat
et regnum. aegauero inter ceteros primatibus
neustre prudencius agens et plenitudene
pacienciae in butus cunctis erat precellenti
or. erat quae genere nobilis opes habundans

Vogelbat Palatium LXXX.

iusticiam sectans. ac ruditus in uerbis. paratus
in rispunsis. tantummodo a plurimis blasphe
mabatur. eo quod esset auaricia ed editus
facultatis plurimorumq. iussoda gobertii in
regnum burgundiae et neptreco in lege fue
rantus urpate et fiscidicione b' contra modu
iusticiae redacte consilio aegane omnib' res
LXXXI taurantur. Eo anno constantinus empera
tor moretur. constans filius eius sub tenera
aetate consilio senatus imperio sublimatur
idem eius tempore grauissime asarracinis
uastatur imperio. hierusolema asaracinis cap
tae et eterasq. ciuitates. aeuersae. aegyptus
superior. et inferiora saracinis peruadetur
alexandria capetur. et praedatur. a frecato ta
uastatur. et asaracinis possedetur paulo lu
ibiq. gregorius patricius asaracinis est. in
terfectus constantinopolis tantum cum tra
ciana prouincia. et paucis insolis. etiam et ro
mana prouincia imperiae edicione remanse
rat. nam maxime totum imperium asaraci
nis graue et erfuit ad tritum. etiam et in pos
tremum. emperatur constans constrictus

adq. conpulsus effectus est saracinorum tribu
tarius. ut uel constantinopoles cum paucis pro
uinciis. et in solis sua edicione reseruaretur. tre
b. anni scirce terent fertur adhuc amplius per unum
quemq. diem mille solidus auri aerarius saraci
norum constans. emplebat. tandem resumtis
uiribus constans. emperium aliquantis per re
cuperans tributa saracinis. emplendo tamen refu
tat. quemadmodum haec factum fuissit. aeuen
tum. anno in quo expletum est. in ordine debeto
referam. et scribere non sole bodo nec de his
et aliis optatis si permiserit dominus perficiam huius
libelli cunctam. tam ihi ex uerietate cognita insera.
eo anno sinte larex. espaniae qui si senando in LXXXII
regno successerat defunctus est. uius filius
nomine tulga. sub tenera aetate. spani speticio
nem patris sublimatur. in regno gotorum gens
in paciens est. quando super se fortem iugum
non habuerit. uius tulga nes adulescenciam
omnes spaniam ore solet ouiciatur diuersa con
mittentes insolercia tandem unus exprimatur
nomine chyntasindus collictis plurimis senato
rebus gotorum ceterumq. populum regnum

spaniae sublimatur tulcanem degradatum et ad
onos clerecati tunsorare fecit cumque omnem
regnum spaniae suae dicione firmasset cognoc
tus morbum gotorum quem de reges degradan
dum habebant unde se pius cum ipsis in consilio
fuerat quoscumque ex eis huius uicia prumtum
contra reges quia regno expulsi fuerant cog
noverat fuisse noxios totos sigillatim iubet in
terficialiusque exilio condemnare eorumque uxo
ris et filias suis fideles cum facultatibus tradit
fertur de primatibus gotorum hoc uicio reprimen
do ducentos fuisse interfectos de mediocribus
quingentos interfecere ius sit quoadusque hoc
morbum gotorum chytasindus cognouisset
per dometum non cessauit quos in suspicione
habebat gladio trucidare. Gotia uero chyn
tasindo per domitini hil aduersus eum de mau
sisunt ut de reges consuaeuerant in re con
silium chyntasindus cum esset plenus diae
rum filium suum nomine richysindum in omnem
regnum spaniae regem stabiliuit chyntasindus
paenetentiam agens aelymosinam multa de rebus
proprius faciens plenus senectute fertur

nonagenarius moretur. Anno tercio regni LXXXIII
chlodouei aegaclipia comilla. uecatus a febre
moretur. ante paucos dies ermenfredus qui
filiam aegane uxorem acceperat.
Chainulfo comi. in albio de rouico in mallo inter
fecit. ob hanc rem grauissema. stragis de suis re
biussionem et permissum nantilde aparente bai
nulfi. et populum plurimum fiaetur. ermenfre
dus in auster. remus ad baselecā. scē remedia e
fecit confugium. ibiq. dies plurimis hanc infes
tacionem deuitando. et regio tempore resedit
post discessum aegane. Erchynoaldus maior LXXXIV.
domus qui consanguaeneus fuerat de genetri
cidae oberto maiordomi. palacium chlodouei
effecetur. eratq. homo paciens bonetate ple
nus cum esset paciens. et cautus humiletatem
et benignam uoluntatem circa sacerdotis
omnes bq. pacienter. et benigne respondens
nullamq. tumens superbiam neq. cupeditate
saeuiaebat tanta in suo tempore pacem sec
tans fuit ut dm esset placibilem erat sapiens
sed in primum maxime cum simplicetate reb
mensuratem ditatus. ab omnibus erat dilectus

LXXXV.

ICITUR POST DISCESSUM DAGOBERTI REGIS QUO ORDINE
EIUSDEM TENSAURI INTER FILIOS DEUISI FUERANT NUN
OBMITTAM SED DELUCEDATO ORDINE HUIUS UOLUMI
NE INSERI PROCURABO. CUM PIPPINUS MAIOR DOMUS
POST DAGOBERTI OBITUM ET CITERI DUCES AUSTRASI
ORUM QUIUSQ INTRANSITO DAGOBERTI SUAE FUERAN
DICIONI RETENTIA SIGIBERTUM UNANIMEM CONSPI
RACIONEM EXPETISSENT. PIPPINUS CUM CHUNIBERTO
SICUT ET PRIUS AMICICIAE CULTUM IN INUICEM CON
LOCATI FUERANT ET NUPER SICUT ET PRIUS AMICI
CIAM UEHEMENTER SE FIRMETER PERPETUO CON
SERUANDUM OBLEGANT OMNESQ LEUDIS AUSTRA
SIORUM SECUM UTERQ PRUDENTER ET CUM DUL
CEDINE ADTRAGENTES EOS BENIGNE GOBERNAN
TES EORUM AMICICIAM CONSTRINGENTES SEMP
Q SERUANDUM AFFECTUR DISCURRENTE BLEGA
TIS PARTEM SIGIBERTI DEBETAM DE TENSAURIS DA
GOBERTI NANTILDE REGINE ET CHLODOUEORE
SIGIBERTO REQUIRETUR QUOD REDDENDUM PLACI
TUS INSTITUATUR CHUNIBERTUS PONTIF EX URBIS
COLONIAE ET PIPPINUS MAIOR DOMUS CUM ALIQUIB

primate b. austrie sigiberto directi. uilla conpendi-
usq. peruenientibiq. tensaurum dagoberti. iubent
tenantilde et chlodoueo instancia. aegane maio-
rem domus presentatur. et aequalanc ad quide-
tur. terciam tamen partem de quod dagobertus
adquisiuerat. nantildis regina percepit. chu-
nibertus et pippinus hoc tensaurum quod pars
fuit sigiberti mettis faciunt perducere. sigi-
berto praesentatur et discribetur. post fertur
anni circolo pippinus moretur nec paruadolo
re eiusdem transitus cunctis generauit. in aus-
teris eo quod ab ipsis pro iusticia ecultum et bo-
netatem eiusdem delectus fuisit. grimoaldus LXXXVI.
filius eius cum essit strenuos. ad instar patris
diligeretur. Aplurimis otto quidam filius uro-
nes domestici. qui baiolos sigiberto ab adolis-
cenciam fuerat contra grimoaldo superbiam
tumens et zelum ducens eumq. dispecere
conaretur grimoaldus cum chuniberto
pontefice se inamicicia m constringens ce-
perat cogitare quo ordine otto de palacio ae-
gicere tur. et gradum patris grimoaldus ad-
sumeret. Cumq. anno octauo sigibertus LXXXVII.

regnare. Radulfus dux Toringiae uehementer
contra Sigybertum reuellandum disposuisset
iussu Sigyberti omnes leudis austrasiorum
in exercitum gradiendum bannitis sunt. Sigy
bertus renum cum exercito transiens gentes
undique de uniuersis regnis uipagis ultrarenum
cum ipsum adunati sunt. primo in loco. Faram
filio Chrodoaldo nomine qui cum Radulfo unitus
habebat consilium exercitus Sigyberti tru
cedans rupit ipsumque interfecit. omnem popu
lum uius fare qui gladium aeuasit captiue
tate deportant. omnes primati et exercitus
dextras in inuicem dantes. ut nullus Radul
fo uitam concederet sed haec promissio
non sortitur effectum. Sigybertus dein
de Buchoniam cum exercito transiens To
ringiam properans. Radulfus haec cerneni
castrum lignis monitum in quodam monte
super unestrude flumo. in Toringia constru
ens exercitum undique quantum plus potuit
collegens cum uxorem et liberis. in hunc
castrum ad se defensandum stabilibitque
Sigybertus cum exercitum regnis ui

uenientes castrum undique circumdat exercitus.
Radulfus uero intrinsecus ad prelium fortiter
praeparatus sedebat. Sed hoc prelium sine con
silio initum est haec adolescentia Sigyberti
regis. Patrauit cum aliae eodem die uellint pro
cedere ad bellum. Et alia in crastino. Nec unitu
habentes consilio, Grimoaldus. Et ad Alcyse
lus ducis. Haec cernentes Sigyberti pericolu
zelantes eum undique sine intermissione cus
tudiunt. Bobo dux Aruernus cum parte exer
citus ad Alcyseli. Et ae noualtus comes Sogion
tinsis cum pagensibus suis. Et ceteri exercitus
manus plura. Contra Radulfum ad portam cas
tri. Protenus pugnandum perrexerunt. Ra
dulfus cum aliquibus duce exercitus Sigyber
ti fiducam habere quod superipsum non uo
luissent uiribus inruere de castrum per porta
prorumpens super exercitum. Sigyberti
cum suis inruens. Tantas tragis factas a Radulfo
cum suis de exercito Sigyberti fiaetur. Ut
mirum fuisset. Macancinsis hoc prelio non
fuerunt fidelis fertur. Ibique plurima milia
hominum fuisse gladio trucidati, Radulfus

patrata victoria in castrum ingredetur. Sigybertus cum suis fedelibus grave amaretudines mero rem adreptus super aequum sedens lacrimas oculis prorumpens plangebat quos perdederat. Nam et Bobodux et Innouualaus comes et Cetrino uilium fortis semipugnatoris. Seo et plura manus exercitus Sigiberti regis qui cum ipsis in congressione certamen essent adgressi, conspicientes Sigyberto hoc prelio fuerunt trucidati. Nam et Fredulfus domestecus qui amicus Radulfo fuisse dicebatur hoc prelio occupuit. Sigybertus eadem nocte nec procul ab ipso castro intenturi es cum suis mansit exercito in crastino uidentes quod Radulfo nihil preualuisset in missis discurrentes ut facere se renam aeternam transmearint cum Radulfo conuenenciam Sigybertus et eius exercitus ad proprias sedes remeantur. Radulfus superbia aelatus admodum regem se in toringia esse cinsebat. Amicicias cum uuinidis firmans ceterasque gentes quas uicinas habebat cultum amicicia eo blegabat. In uerbis tamen Sigiberto regimini non denegans nam

in factis fortiter eius demum resistebat dominatio
LXXVIII. Anno decimo regno sigiberti. Otto qui ad LXXVIII.
versus grimaldum inimicitias persuperbiatus
mebat factionem grimaldo aleuthario duce
alamannorum interfecetur. Gradus honoris
maiorem domus in palacio sigiberto et omnem reg
num austrasiorum in manu grimaldo confir
matum est vehementer. LXXVIII. Anno quarto regni LXXXIX.
chlodovei. Cumque nantildis regina cum filio
suo chlodoveo rege post discessum aeganem
aurilianensi in burgundiae regnum venissit ibique
omnes seniores pontifices duces et primatos
tibi de regno burgundiae ad se vinire prece
pit. Ibique cunctos nantildis sigillatem ad tragens
flaocatum genere francos maiorem domus
in regnum burgundiae aelectionem pontifi
cum et cunctis duces a nantilde regina hoc
gradum honores stabiliturne ptemque suam
nomini ragnoberta flaochadomdisponsavit
es pun salias has nessio qua factione fiun
tur. Nam alium consilium secrete flaochatum
et nantildis regina machinabant quod credetur
non fuisse dominum placebile. Ideoque non mancepavit

effectum cumque Archinoaldus et Flaochadus
maiores domus inter se quasi unum inissent con
silium consencientes ad invicem hunc gradus
honorem alterutrum solatium prebentes dis
ponent habere feliceter Flaochadus cum nostis
ducibus de regnum burgundiae seo et pontefecis
per epistolas etiam et sacramentis firmavit
unicuique gradum honoris et dignetatem seo
amicitiam perpetuo conservare hanc dignu
tatem sublimatus Flaochadis regnum burgun
diae pervagatur consilium ad seduae iniens
priorem inimicitiam quacordis arcana diocela
verat memorans Uillebadum patricium interfe
XC. cere disponebat Uillebadus cum esset opes
habundans et plurem orum facultates ingenies
diversis abstollens ditatus inclete fuisset et
inter patriciatum gradum et nimiae facultates
aelacionem superbiae esset deditus adver
sus Flaochadum tumebat eumque dispicere quo na
bat ~~retur~~ Flaochadus collatis secum pontefecis
et ducibus de regnum burgundiae Cabilonno
pro utilitate patriae tractandum in se mediocre
placitum instituit ibique et Uillebadus multitudi

nem secum habens aduenit flaochadus ibidem. uuille
bado interfecere nitebatur, haec cernens uuilleba
dus palacium noluit introire, flaochadus foris
contra uuillebadum preliandum adgreditur
amalbertus uero germanus flaochado. ad pagan
dum intercurrens. ubi iam in congressione
certamene confligere debuerant uuillebadus
amalberto secum retenens de hoc aeuasit peri
colum. intercurrentes. et ceteris personis
separantur in lese flaochadus deinceps uehe
mente minibat consilium de interitum uille
badi. eo anno antildis regina moritur. ipsoq.
anno mense septembrio. flaochadus cum chlodo
ueo regi. et erchynoaldo. idemq. maiorem domus
et aliquibus primatebus neustrasies de parisiaco
promouens per senonas. et auticio dero
agustedunum accesserunt. ibiq. chlodo
ueus uuillibadum patricium ad se uenire
precepit. uuillibadus cernens inimicum con
silium flaochado et germano suo amalberto
amalgario. et chramnelenoduceb de suo in
tereto fuisse initum colligens secum plure
mam multetudinem de patriciatus sui termenis

etiam et pontes fecisse eo nobelis. et fortis quos
congregare potuerat agustedunum gradiendum
iterad reipuit cui obuiam achlodouco rege erchi
noaldo maiorem domus. et flaochado. ermenri
cus domesticus dirigetur. eo quod uuillebadus
trepedabat utrum per accedere et ansuum deui
tando m̄ periculū repedarit. ut ab ermenrici
promissione eb preuentus. usq ad gredere it
agustedunum quem ille credens condigne
munere eb honorauit postergum eius agus
tedunum accessit. ibiq tentoria cum suis
nec procul ab urbe posuit. eodemq die quo
ibidem per accesserat. ailulf. ouallencia eur
bis epo. et gisone comite. ad preuedendum
q. acebantur agustedunum dirixerat qui
a flaochado. in urbe retentis untincras
teno flaochadus. amalcarius. et chramne
lenus qui consilium de interetum uillebadi
unanimiter conspirauerant. de urbe m̄ agus
tedunum. maturius promouentis ceteriq dō
cis deree nom̄ burgundiae cum exercito eis
subiungantur. erchinoaldus cum neustra
sius quos secum habebat. idemq arma su

mens ab hoc bellum adgreditur. Uuillebadus
ae contra tela prelia construens quoscumq.
potuit adunare falangis. uterq. in congres
sione certamenes iungent ad prelium in capug
na. Flaochadus. amalgarius. et chramnelenus
idemq. uuandelbertus ducis. cum suis in con
gressione certamenis contra uuillebado
pugnandum confligunt nam citiri ducis
uel neustrasiae. qui undiq. eodem debuerant
cir cum dare se retenentes aspiciaebant
spectantes aeuentum super uuillebadum
noluerunt inruere. ibiq.
uuillebadus interfecetur. plurimi cum ipso
de suis gladio trucedantur. Eo certamine
citiris primus bertharius comis palatii
francus de pago ultraiprano contra uuillebado
confligit. aduersus quem frendens
manaulfus burgundio exiens de interciti
ris cum suis aduersus bertharium prilianduum
bertharius eo quod prius illi amicus fuisset di
cens. ueni sub clepeum meum de hoc periculo
te liberabo. cumq. ad eum liberandum clepeum
ae leuasset manaulfus cum conto. bertharium

in pectore percuciens citiri qui cum eum uenerant
ipsumq. circumdantes. eo quod bertharius nimiu-
reliquis precessisset uulneratur graueter.
Tunc chaubedo filius berthario. cernens patre-
in periculum mortis cursoue lucissemo patri au
xiliandum perrexit. manaulfo conto percusso
in pectore terra prostrauit. citiris qui patri
percusserant totusq. interfecit. sic bertha
rium suum genetorem. ut fedelis filius
prestante dño. liberabit. a morte. hi
uero dux cis qui cum eorum exercitu. super
uillebadi in ruere noluerant tinturi
a uuillebadi. episcoporum et citero rum qui cum
eum uenerant. depredandum
pluretas. in ibi aurietar
gentu capitur. reliquisq. reb. et acq. tis

ab his quae priuare noluerunt perceptis unt his
ita gestis flac[illegible]chadus in crastino de ac os
te dum uim pro[illegible] mouens cabilonno perre
xit ingressus [illegible] in urbe in crastinum ur
bi nessio quo casu maxime tota incendio concre
matur flaochadus iudicio dei percussus uiscatus
a febre conlocatur in scaua aeuictonauale per
ararem fluuio quo nomento sao conna latona
properans in aetenere undecemodiae postuuil
libadi interetum amisit spm sepultusq est in
ecclesia sci benigni suburbano diuion in se cre
detur a plurimis hy duo flaochadus et uuillebadus
eo quod multa in inuicem per locas corum de amici
cias oblegandum sacramenta dederant et uterq
in populis sibi subgectis copeditates instincto
iniqui oppresserunt sed mulet a reb nudauerunt
quod iudicius dei de eorum oppressione plurema
multetudine liberasset et eorum perfedia et
mendacia eos uterq interire fecissit | EXPLICIT. |
in nomine scae trinitatis incpt lib iii epon
nepom sci esidori epi ar

Duchesnius pag. 767. Tomi I.

Sequitur Liber Chronicorum S. Isidori Hispalensis Ep.

primus ex hsis iulius africanus sub imp re
marco aurilio antonio [illegible] simplici storiae
stilo elicuit deinde eu[illegible] sebius caesa
riensis atq scae memo[illegible]riae hyeronimus
cronicorum canonum multiplicem edederunt
historiam regnis simulac temporib ordenatu
post hos alii atq alii inter quos precipue vic
tor tononensis ecclesiae eps recensitis prae
dictorum hystoriis gesta sequentium aeta
tum usq ad consolatum iustini iuniores exple
uit horum nus temporum summa ab exordio
mundi usq ad agusti haeracli uel sisibodi ro
gis principatum quanta potuimus breuitate
notauimus adicientes e latere discendentem
lineam temporum cuius iudicio summa preteritic
elicoenus catur expl praefacio
incpt liber chronichorum
Ex diebrerum creaturarum ds formauit
i primum diem condedit lucem
ii secundo firmamentum caeli
iii speciem maris et terrae
iiii quarto sidera
v pisces et uolucres
vi bestias atq iumenta

nouissime ad similitudinem suam hominem primum
ccxxx. adam. ann. ccxxx. genuet seth. qui pro abel natus est
interpraetaturq. resurrectio quia in ipso resus
tatum est semen iustum quod est stirpes filiorum dei
cccxxxv. seth. ann. ccv. genuit enos qui primus cae
pit in uocare nomen dni. + enos ann. cxc. genuit cainan
cuius nomen interpraetatur natura dei. + cainan
ann. clxx. genuit malalihel. cus nomen dicitur
plantatio dei. + malalihel. ann. clxv. genuit iared
qui interpretatur + iared. ann. clxv. genuit enoch
qui translatus est a deo quiq. etiam non nulla scrip
sisse refertur sed ab antiquitate suspecti fidei
a patribus refutata sunt. + enoch. annorum. clxv
genuit matusalam qui iuxta annorum seriem
uixisse xiiii. annis post diluuium reperitur prop
tere a eum non nulli cum patres uo. enoch. qui trans
latus fuerat. aliquantum fuisse donec diluuium
praeteriret. fals ad opinione existemant. ac
generacione concupuerunt filii dei. filias homi
num. + matusalam annorum. clxvii. genuet la
mech. haec generacione cu gantes nati sunt
haec quoq. aetate iubal. ex genere cain. arte
musicam repperit. cuius etiam frater tubal

cain. ac risferriq inuentor fuit. + Lamech. annorum
clxxviii. genuit noe. cuius diuino oraculo. arca
+ i dcxlvii. aedificare iubetur. ann. aetatis suae quin
gentisimo. his temporibus. ut refert iosepus
scientes illi homines quod aut igne. aut aquis pe
rire poterant. in duabus columnis. ex latere
et lapide factis. studia sua conscripserunt
ne deberentur memoria quae sapienter inuenerant
quarum lapso ea columna fertur diluuium eua
sisse. et ac tenus insyria permanere
+ iicc xlii + Noe. annorum dc. factum legitur diluuium cuius
arcam iosepus sedisse refert. in monte armi
niae qui uocantur ararat. fuerunt autem noe
filii tres. et quibus lxxii. gentes sunt ortae. idest
+ iicc xlii xv. de iaseph xxx. de cam. xxvii. de sem + sem
anno ii. post diluuium. genuit arfaxat.
+ iiccc lxxviii a quo chaldaei + arfaxat. ann. clxxxv. genuit
salam. a quo antiqui samaritiae uel indii
iidc xliii Sala. ann. cxxx. genuit heber. a quo hebrei
nuncupati sunt. + heber ann. cxxxiii. genuit
falec cuius temporis. turris aedificata est
facta q linguarum diuisio. huius turris altitudo
v milia centum lxxiiii. tenere passuum paulatim

lāciorib inancustiis coartata ut pondus in me
ens facilius sustentaret discribunt. ibi tem
la marmoria lapidib praeciosis auroq distinc
et multa aliaq uidentur incredibilia. hanc
rrem nebroth gygans construxit qui post
onfusionem linguarum migrauit inde ad persas
osq ignem colere redocuit.

dcc xiii Falech annorum cxxx genuit Ragau
his temporibus primum templa constructa
unt. et quidem principes gentium tamquam dii
adorari coeperunt. Ragau annus cxxxiii genuit
dcc xv Seruc sub quo scitarum regnum exortum est
ubi primus regnauit thanus. Seruc annus
xxx genuit Naor. ae gyptiorum regnum sumpsit
principium. ubi primus regnauit zoes. Naor
xxv annus lxxviii genuit Tara sub quo regnum
ic assyriorum sicinorumque exoritur. sed
xviii primus in assiriis regn belus quem quidam
saturnum exaestimant. primusq in sicilia agi
aleus. a quo agiale a nuncupata est. quae ac tenus
peloponensi suocatur. Taram ann lxx genuit
iic abraham sub quo zoroas tres artes magiae
xxxiiii inuentur. artis a nino regio occidetur.

muri babylloniae asamera midae regina assi
riorum aedificantur tercio mundi aetas. Abra
iiii cc lxxxiii liam. ann. c. genuit isaac ex sarra libera. nam
primum ex ancilla agar. genuerat ismahel
a quo hismahelitarum genus. qui postea
agareni. adultimum saracini sunt dicti. Isaac
iiii c ccxliii annos lx. genuit geminos quorum primus
esau. a quo idomei. secundus iacob qui cog
nominatus est israel. a quo. et israhelitae sunt
nuncupati. hoc tempore regnum graecorum
inchoat noua error gentium. ubi primus regnauit
inarcus. cuius filius fuit foroneus rex. qui primus
in grecia legis iudiciaq conscripsit.
his temporib apud lacum tritonidem minerua
in specie uirginali apparuisse discribitur
iacob annos lxl. genuit ioseph. temporibus
iiii ccc cxxxiiii sirapis iouis filius. aegyptiorum rex moriens
in deos transfertur et memphis ciuitas in aegypto
conditur.
iiii dxl iiii ioseph annorum lxl. hoc tempore grecia argo
regnante habere secit et coepit de latis aliun
de seminib hebreorum seruitutis in aegypto
iiii dc lxxxviii ann. cxliiii. his temporib prometheus fuisse

scribitur quem fingunt fabolae de luto formasse
homines. tunc etiam frater eius athlas magnus est
astrologus habitus mercuriusque nepus athlan
tis multarum artium peritus. et hoc post mortem
in deos translatus haec aetiam aetatem primus
praeciclus quadrigam iunxit. eodemque tempore
cecrobs athenas condedit. et ex nomine eneruae
athienensis uocauit. iste etiam bouem immo
lans primus in sacrificio iouem gestagentium
adorare praecepit. tunc primi corites et co
ribantes modulatam in armis saltationem
et consonam inuenerunt. tunc etiam fuisse
scribitur in tessalia sub diocallionem factum
diluuium et fabulosum fecundis incendium
iiii dec xxvii moyses ann. xl. in heremo rexit populum
de seruitute aegypcia liberatum. hoc tempore
iudaei per moysen simul cum lege et litteras
habere coeperunt. tunc templum delfis cons
truitur. lacedemon condetur. uitis in grecia
inuenitur. iosuae successor moyse rexit
iiii dec lv populum. ann. xxvii. his temporib primus

erectonius athenien sium princeps in grecia qua
iiii de dri gamiun cxit. gothoni hel. ann. xl. cadmos rec
clxlv nat. thebis qui primus grecas litteras adinuenit
per idem tempus primiclinus. et anfion. apud gre
cos in musica arte clarunt. ideiq. dactali ferrum
iiii de eo tempore inuenerunt. aoth. ann. lxxx. his tem
cc lxxv poribus fabulae factesunt de treptolemo quod iu
benti cernere serpentium pinnis gestatus in di
gentibus frumenta uolanda distribuerit. de ipo cen
tauris quod aequorum hominumq. fuerint natura
permixti, de cre uero ~~atmente~~ in ferorum cane que
finzuni tr sa capi ta ha buisse de frixo et illesorore sua quod ariete uecte per a
rem uolauerunt de gorgone meretricem. quod
crinita serpentibus fuerit. et aspicientes con
uertebat in lapides de bellorofonte quod
equo pinnis uolante sit uectus de amfinione
quod citharae suauitate cantu lapides et sa
iiii de xa commouerit. debbora. ann. xl. per idem
cccxu tempus apollo. medecinae arte inuenit. fa
bula quoq. tunc ficta est de fabro dedalo et eius
iacoro filio quod coaptatis sibi pinnis uolaue
rint. hac itaq. primus regnat latinis picus qui
iiii de fertur fuisse saturni filius. gedeon. ann. xl.
ccc lv

urbs tyria construitur. orfeus traxi linus
q. magister. erculis artis musicae inuentoris
clari habentur. argonautarum nauigatio
iiid scribitur. abimelech. ann. iii. iste. lxx. fratres
cccc lxiii suos interfecit. tola. ann. xxiii. hius tempore
iiid cccc lxxx in troia post laumen. dontem regnauit priamus
vi tunc fabula ficta est de menotauro bestia. la
iiii berento inclusa. iair. ann. xxii. per haec tempo
iii ra herculus agonem olimpiacum constituit
iiii atq. in libia ante eum occidit. iepthe. ann. vi. hu
viii ius tempore. herculis quinquagensimum secun
dum annum agens. ob morui dolorem se ef lā
mis iniecit. per idem tempus alexander. helenam
rapuit. troianum bellum decennale surrexit
iiii xvi abessa. ann. vii. amazones armas umpserunt
iiii achilon. ann. decex.
xxvi
iiii abdonan. ann. viii. cuius. ann. iii. troia capta est
xxxiii eneas. italiam uenit. a caetate carmentis
nimfa latinas litteras repperit. samson arca
iiii nius. aenefilius. albam condedit. olixis quoq.
xl iiii fabolae. uel serenorum eodem tempore ficta
sunt. samuhel. et saul. ann. xl. lacedaemonio
iiii l rum regnum exoritur atq. omerus fuisse potatur
xxx iiii

iiiic xxiiii dauid. ann. xl. codrus pontes eo ferens quare
hospitibus interimitur cartago adidonetamus. aedi
ficatur prophetantibus in iudea. diuetas ad natham
iiiic lxiiii et asaph. salomon. ann. xl. iste secundo quarto reg
nisui. ann. templum hierusolimis aedificauit con
iiiic lxxxi summauitque annis. viii. roboam. ann. xvii. sub quo
decem tribus aduab separate sunt. et regis in sa
mariam habere coeperunt. ac aetate samos con
iiiic lxxxiii ditur. si bella eritria in lustris habetur. abia ann. iii
sub quo hebreorum pontifex maximus abimelech
iiiic in signis esthabitus. asapth. ann. xli. propheta
cxxv iiiicc l bantin iudea. azias. helias. iosapath. ann. xxv pro
phetabant. helias. et heliseus. abdias. azarias
iiiic et michias. ioram. ann. viii. prophetabant. elias
clviii iiiicc et heliseus. et abdias. ocozices. r. ann. i. helias ra
lviii iiiicc pitur. athalia. ann. vii. ionadab filius rechab sacer
lxvi dus clarus habetur. et ioiade pontifex qui solus
iiiicc cvi postmodum sen. uixisse annis. cxxx. perhibetur. ioas
ann. xl. zacharias propheta interficetur. et heli
seus moritur licurgos quoque legislatur. apollinis
iiiicc in signis habetur. amasias. ann. xxviiii. ozias. ann. li
cxxxv sardanapallus rex incendio concrematur. assiri
orum quoque regnum in medis transfertur. tunc

esiodus poeta claruit. atq; fidonarcius mensura
re ponderare pperit peridem tempus. olimpias
prima ac recis construitur. osee. amos. esaia.
iiii cccc iii etionam in iudea. prophetantib; ioathan. ann. xvi.
rem olus romolusq; nascuntur prophetantib; in iudea
iiii cccc xviiii osee. etiohel. esaia. et michias. aehaz. ann. xvi. hius
temporib; romolus. romam condedit. et senna
cherib; assiriorum rex. decem trib; in medis trans
tulit. atq; in iudea. samaritas pro acculas misit. eze
iiii cccc xlviii chias. ann. xxviiii. sub quo prophetabant. esaias
et osee. hoc tempore romolus primus milites ex
populo sumpsit centumq; a populo nobelissemos
viros elegit. qui ob aetatatem senatores. obcura
ac sollicitudinem reipublicae. patres uocati sunt
mannases ann. lv. peridum tempus romanis
praefuit. numa pompilius qui primus uestales
uirginis. instituit duosq; mensis. ianuarium
et februarium decem mensib; annia diecit. tunc
quoq; sibillas amicclaruit. ammon. ann. xii. huius
temporibus tullius hostilis prior in republica
censum egit. primusq; purpura et fascib; usus
est. iosias. ann. xxii. tales milesius primus fise
cus clarus habetur prophetantib; in iudea

iiii d. xlviii hieremia olda et suffonia ioachim ann xi
huius tercio ann nabagodonosor iudaeam
captam tributariam fecit. Tunc dani hel ananias
azarias et misahel in babyllone claruerunt
iiii d. lviii sedechias ann xi. hunc rex babyllonia e secundo
ueniens ad hierusalem cum populo m captiuum
duxit. templum incensum annos aedificacionis
suae cccc liiii. per idem tempus sappho mulier
in diuerso poemate claruit. solon legis atheni
+ iiii de xxviii ensib dedit. + hebreorum captiuitas ann lxx
in quibus ignis a baltario sublatus et abs
condetus in puteo post lxx regressionis ann
adsumitur. inuentus uiuus per idem captiuita
tis tempus iudith istoriam conscribitur. pitha
zoras quoq phylosopus et arith medicinei artis
+ iiii de lxiii inuentor clarus habetur. + darius ann xxxiiii
hius secundo ann iudaeorum est resoluta cap
tiuitas a quo tempore non reges sed principes
fuerunt usq ad aristofilum. tunc romani
pulsis regibus consoles habere coeperunt
+ iiii de lxxxiii xersis ann xx. escilius pindarus sophocles
et euripides tragoediarum scriptores cele
brantur insignes herodotus quoq historiarum

+ iiii scriptores. ezeusis. agnuscitur pictor. artar
dcc xxvi exerxes quie longimanus. ann. xl. eo regnante
esdras sacerdos legem renouauit nec mias mu
ros hyerusolimorum restituit. aristarcus etiam
et aristofanis atq. sofocles tracoediarum scrip
tores habiti sunt. hyppocratis quoq. medicus
ac socratis. phylosophus. et domocritus. claru
erunt. + darius quinutus ann. xviiii. platonascitur
iiii dcc xlii artar exerxes ann. xl. huius tempore haester
historia docetur expleta. palato quoq. et xenofon
iiii dcc lxxxii nec non et alii socratici insignis habentur
+ artar xerxes quie thochus ann. xxvi. mostenus
iiii dccc viii oratoragnuscetur aristotelis philosophus
praedicator. plato moritur. + exerxi sozie
xii + iiii dccc filius ann. iiii. exenocratis phylosophus
iiii dccc xviii inlustris habetur. + darius ann. vi.
alexander illirius et traces superans
dehinc hierusolimam capit. atq. templum
ingressus dō hostias immolauit. hucusq.
persarum regnum stetit. dehinc regis grecorum
+ iiii dc ccxxiii + alexander macedo ann. v. huius enim quinti
anni postremi in ordine numerantur quibus
monachi a curbis obtenuit nam septe eius prio
res

in persarum regib supponantur de hinc alexan
driae regis incipiunt. ptolomeus largi filius
+ iiiid. ccc lxiii ann. xl. hic iudeam capiens plurimus hebreorum
in aegypto transtulit hoc tempore zenon stoi
cus et menander comicus. theuphrastes phy
losophi claruerunt per idem tempus machabe
orum liber inchoat primus. ptholomeus fi
+ iiiid c ccci lad elfus. ann. xxxviii. hic iudeos qui in aegip
to erant absoluit et uasc scc. eliazaro ponte
fice restituens. lxx. interpraetes petiunt
hac diuinas scripturas in grecum aeloquium
transtulit per idem tempus aeracus austro
logus. agnus cituratq argentei prumum
romae constituuntur. ptholomeus euergi
+ iiiid cccc xxviii tis ann. xxvii. sub quo ihs filius sirath sapi
enciae librum conposuit. ptholomeus phyloso
+ iiiid cccc xliiii patur. ann. xviii. ab isto iuda ei proelio uicti lxx
armatorum conruerunt siciliamq marcellus
+ iiiid c ccc lxxi consol obtenuit. ptholomeus epifanes ann. xxvii
huius tempore gesta sunt quaeq secundi libri
machabeorum historia contenit hac aetate
poeta ennius caelebratur. ptholomeus phyro
V. mitter. ann. xxxv. hunc antiocus proelio superans

iudaeos uaria calamitate oppraessit peridem tem
pus schipio africam uicit. ptholomeus euergetes
ann xxiiii. hoc tempore per consolem brutum spania.
v xxx a romanis obtenta est. ptholomeus soter ann xv.
v xlvi uarro cicero q nascuntur. traces romani
subiciuntur. ptholomeus alexander ann x
siriam per gabinium ducem in romanorum domi
nio transiit postea quoq lucricius nascitur
v lvi qui postea se se furore amaturio interfecit
ptholomeus cleupatre filius ann viii. fidem
v lxiiii tempus. p lucius gallus romae latinam
rethoricam docuit primus. tunc quoq salus
ticius sthoriographus nascitur. ptholomeus
v lxliiii dionisius ann xxx. pomphelus hierusoli
mam captam. iudaeos romanis tributarius
efficit. peridem tempus captophylosophus nasci
tur. uirgilius oratiusq nascuntur apollo
durus praeceptor agusti clarus habetur
cicero baude oratoria ac celebratur cleupa
v lxlvi tra ann ii. qui a tercio eius anno
iulius caesar sumpsit imperium. gaius
iulius caesar ann v. hic primum romanorum
v ci singulare obtenuit principatum.

aquo etiam cesares appellati sunt. ab hinc secun
+ v̄c lvii turimperatores + octauianus agustus. lxii. sub
cuius imperium. lxviiii. ob domades in danihelo
scripte conplentur et cessante hac sacerdocio
iudaeorum. dn̄s noster ihs xp̄s. ex uirgini nasci
tur. ann̄. regni eius. xlii. sexta mundi aetas. + tibe
+ vcl xxx rius filius agusti. ann̄ xxiiii. huius xviiii. ann̄. dn̄s
cruce fixus. peractis a principio mundi anni. v̄c xxxiiii
+ v̄cl xxx vii gaius calicula. ann̄. iiii. hic in iudaeus sacrans
ferens in templum hyerusolimorum. statua
ioues sub nomine suo. poni iussit per idem tem
pus. matheus apostolus euangelium in iudea
+ v̄c lxl viii primus scripsit. + claudius regnauit. ann̄. xiiii
petrus ad superandum simonem magum romam
pergit. marcus quoq. euangelista alexandriae
+ v̄cc xii xp̄m euangeliz at + nero. reg. ann̄. xiiii. huius te
poribus simon magus cum altercationem propo
suisset. cum petro. et paulo apostolis discens
sequendam uirtutem esse dn̄i magnam. medio die
dum ad patrem uolare promittit in caelum. ad e
monibus quibus in aera ferebatur. adiurante eos
petro per dn̄m paulo uero orantem demissus
crepuit. ob cuius necem. a neroni petro scruce

figetur paulus gladio ceditur. hac tempestate
persius prophetam oritur lucanus quoque + ac se-
nica praeceptor neronis interficiuntur + uespa
VCC. sianus rec. ann. x. huius secundo ann. tyrus
XXII. hierusolimam coepit. atque subuertit. ubi un-
decies centenamilia fame et gladio perierunt
sed et praeter hoc centomilia uenundata sunt
VCC. titus rec. ann. ii. iste in utraque lingua tanto
XXIIII. facundissimus extetit. ut causas latinae
agerit. poemate et atra rec. oedias conponeret
tanto autem bellicosissimus. ut in expugna-
tione hierusolimorum. sub patre militans
duodecem propugnatores duodecem saggit-
torum confoderedictibus. porro in imperiu
tante bonitate sfuit. ut nullum omnino pone-
ret, sed conuictus aduersum se coniuratione
demitteret. atque in eadem familiaritate quam ante
habuerat retineret. huius etiam interum-
nia fuit. illud caelebre dictum perdedisse die
quam nihil boni fecerit + domicianus frater +
VCC. titi rec. ann. xvi. hic post neronem xpianus
XL. persequitur sub quo et apostolus iohannis in
pathmos insola relegatur. iste multus senatorum

in exilio mittit. ac peremit cunctosq; de genere da
uid interfici iussit. ut nullus iudaeorum ex rega
+ vcc xli la superesset origine. + nerua reg. ann. i. iohannes
apostolus ab exilio rediit. atq; efflagitatus ab asi
ae epis. euangelium nouissime usque dedit. + traianus
+ vcc lx reg. ann. xviiii. iste asia et babyllonia capta. usq;
in fines. post alexandrum accessit huius tempori
bus simon cleopas hyerusolimorum eps cruce fige
tur. et requiescit iohannes apostolus. + atrianus
+ vcc lxvi regnauit. ann. xxi. hic iudaeos secundo rebel
lis subiugat. urbemq; hyerusolimam restau
rat eamq; sub nomine suo helia uocat. peridem
tempus aquila ponticus interpraes. secundus
post. lxx oritur et basilides heresiarcis. agnus
+ vccc iii citur. + antonius pius. reg. ann. xxii. iste ob hoc
tale cognomentum accipit quia in omni regno ro
mano, caucionibus incensis cunctorum debita
relaxauit unde et pater patriae appellatus est
eo regnante ualentinus et marcion heresiarcis
produntur. atq; gallienus medicus pergamum
genitus roma eclarus habetur. + antonius minor
+ vccc xxi reg. ann. xviii. montanus cataphrigarum auctor
et tegianus a quo heresis encratitarum exorti

V.cccxxxiiii
sunt commodius rec. ann. xiii. theuducion ephe
sius interpres tercius apparuit. atq. hereneus
eps lugdunense habetur insignis. helius perti
V.ccc.xxxv nax rec. an. i. hic supplicante senatu et uxore
agustam et filiam caesarem facere trennuens
ait sufficere sibi debere quod ipse imperaret
V.ccc.liiii inuitus seuerus pertenax rec. ann. xviii
sim machus interpres quartus agnuscitur
nercissus hyerusolimorum eps uirtutib plu
rimis caelebratur, tertulianus aferina eclesia
insignis habetur. origenis alexandriae studiis
eruditur. antonius caracalla seueri filius rec.
V.ccc.lx an. vii. in hyerico quinta edicio diuinarum
scripturarum inuenta. cuius auctor non
appareret. macrinus rec. ann. i. auri suban
ccc.lxi antunius rec. an. iii
V.cccLxiiii. sexta edicio inuenta nicopolis heresearcis
oritur. alexander rec. an. xiiii. origenis alexandria
ccc.lxxvii claruit. et romae alpinum insignis iuris peri
V.ccc.lxxx tus. maximinus rec. ann. iii. iste primus ex mili
tare corpore absq. decreto senatus imperi
efficetur. et xpianus persequitur. c. ord.
V.ccc.lxxxvii anus rec. ann. vii. flauianus testimonio

spsscī in specie columbae super caput ḡ apud eius
discentes romam epsordenatur, licet quidam hoc
uerius de ꝛ eferino adfirmant. + philippus reg. ann.
+ v̄ccc. lxliiii vii. iste primo interimperatores credidit xpm
cuius etiam primo ann. milesimus annus roma
nae urbis fuisse ducitur. + expletus decius reg.
+ v̄ccc lxlv. ann. i. scs antonius monachus aegypto docetur
+ v̄ccc lxlvii exortus + gallus et uolusianus reg. ann. ii. noua
tus cyprianiepi. prbt romam ueniens nouatia
nam heresim condedit. + ualerianus cum gallieno
+ v̄ccc lxiii reg. ann. xv. cyprianus rethor deinde epsmarthirio
conatur, gotiquoq. greciā macedoniam asiam
pontumq. depopulant. ualerianus xpianus per
secutionem mouens a rege persarum captus
+ v̄ccc lxiv ibi cum dedecore consenuit. + claudius reg. ann. ii
ipse gothosiliricum macedoniamq. uastantes
exsuperat paulus samositanus heresiarcis
+ v̄ccc cc xxv agnuscitur. + aurilianus reg. ann. v. hic persecu
tionem aduersus xpianus efficiens fulmine corri
pitur et nec mora occidetur. tacitus reg. ann. ii
huius uitae breuitas gestorum nihil dignum
prenotat. + probus reg. ann. vi. manicheorum
+ v̄cccc xxvii heresis orta est. + v̄ccccxxxiii.

+ CARUS CUM FILIIS CARINO ET NUMERIANO REG. ANN. II
CARUS POSTQUAM DE PERSIS TRIUMPHAUIT, UICTOR CIRCA
TIGRIDEM CASTRA PONENS ICTU FULMINIS CONCIDIT. DIU
CC CLECIANUS MAXIMIANUS REG. ANN. XXX. DIOCLICIANUS
XIII DIUINIS LIBRIS ADUSTIS XPIANOS TOTO ORBE PERSE
QUITUR. IS TE PRIMUS GEMMAS UESTIB' CALCIAMENTIS
Q. INSERI IUSSIT DUM SOLA PURPURA RETRO PRINCE
CC PESUTERENTUR. GALLIENUS REG. ANN. II. HUIUS BRE
V. UITAS IMPERII NIHIL DIGNUM HISTORIAE CONDEDIT
CC CONSTANTINUS REG. ANN. XXX. IS TE PRIMUS IMPERA
XLV TORUM XPIANUS EFFECTUS LICENCIAM DEDIT XPIANIS
LIBERI CONGREGARI. ET IN HONOREM XPI. BASELICAS
CONSTRUI. HIS TEMPORIB' HERESIS ARRIANA EXORITUR
NICENUMQ. CONSILIUM. A CONSTANTINO AD CONDEMPNA
CIONEM ARRII. CONGREGATUR DONATISTARUM SCISMA
ORITUR PERIDEM TEMPUS CRUX DNI AB HELENA CONS
TANTINI MATRE M HIERUSOLIMIS REPERTA EST CONS
TANTINUS AUTEM IN EXTREMO UITAE SUAE AB EUSEBIO
NICOMEDIENSE EPO BAPTIZATUS IN ARRIANUM DOG
MA CONUERTITUR. HEU PRO DOLORE BONIUS US PRINCI
PIO. ET FINEM MALE CONSTANTIUS. ET CONSTANS REG
D ANN. XXIIII. CONSTANS ARRIANUS EFFECTUS CATHO
VIII LICUS TOTO ORBE PERSEQUITUR CUI ETIAM FAUORE

arrei ꝯfretus dum in constantinopoli ad ecclesiam
pergerit. aduersus nostrus de fide dimicaturus
diuertens per forum constantini. ancessariam
causam. uiscera eius repentesimul cum uita effusa
sunt. per idem tempus anastasius et hilarius
doctrina et confessione fidei caelebrantur
heresis antropomorfitarum in siria in macedonia
in constantinopoli nascitur. donatus artis grama
tice scriptor ac praeceptor hieronimi rom in lus
tris habetur. antunius monachus. cv. ann
in heremo moritur. ossa andreae et lucae apostoli
in constantinopoli transferuntur. iulianus reg
vd xxi ann. ii. hic ex clerico imperat praefectus in idolorum
cultu conuertetur. martiriaq. inferet xpianis
qui etiam dum in odio xpi templum in hierusolimis
iudaeis reparare permiserit. atq. ex omnibus
prouinciis iudaei collecti. noua templi fundamenta
iacerent. subito nocte obortu terrae motu saxa
ab imo fundamentorum excussa. longe lateque
expersa sunt. ignites quoq. globus ab interiore
aedi templi egressus. plurimos eorum suo pros
trauit incendio. quo terrore reliqui pauefacti
xpm confitebantur. et ne occasu crederent fal

[illegible] tenuerunt tem in uestimentis ipsorum [illegible]
[illegible] paruit sic nunc iouinianus rec. nat. an. [illegible]
[illegible] ab exercitu imperatorem fieri [illegible]
[illegible] christianum [illegible] firmans pacanis praesessenc[illegible]
[illegible] se assereret. et nos in quid omnes exercitus
[illegible] per iulianum nomen christi abiecimus. tecum christianus
[illegible] seuolumus quibus audimus imperiis cep. trasusce
[illegible] ualentinianus et ualens frater eius rec. an. xiii.
[illegible] cothia aput strium bifariae in frierno et [illegible]
[illegible] diuisisunt. sed fridiornus athariceum ualen
[illegible] auxilium superans huius beneficii. gratia
[illegible] catholico arrianus cum omni gente cothorum
[illegible] fectus est. tunc cum filaseorum eps. cothicas
[illegible] tefas reoperit et utrumque testamentum in lingua
[illegible] priam transtulit. portinus quoque et eonomius
[illegible] apollinaris eo tempore agnuscuntur. gratianus
[illegible] euoper ualentiniano rec. an. vi. ambrosius medio
[illegible] lanensis eps. in catholicorum dogmata claruit
[illegible] hanus heresim suo nomine condidit martinus
[illegible] tor. nostrum et alliae ciuitates multis miraculorum
[illegible] ualentinianus seu ut theudosio rec.
[illegible] lanna [illegible] senodus constantinopolini clis. corum
[illegible] collecuntur in quo omnes heresis condem
[illegible] hieronimus pr. in bethleem [illegible]

mundo clarus habetur. priscilianus accusante
tibi a maximo tyranno. cladio ceditur. peridem te
pus capud iohannes baptistae. constantinopol
est perductum. et in septimo miliario ciuitates hum
gentium quoq templa per totum urbem iubente
theudosio eodem tempore subuertuntur. nam
huc intemerata manebant. licet neclecta. theud
sius cum archadio et honorio reg. ann. iii. perid
tempus iohannis anachorita insigniter claruit
qui etiam theudosium consolenti de eugenio tyr
no uicturiam illi praedixit. arcadius cum fratre
vd honorio reg. ann. xiii. huius temporib donatus
lxvi ephesi eps uirtutib insignis est ~~habitus~~ habetus. quid ra
conem ingentem expuens in ore eius necauit quem
septe vii iugabouum ad locum incendii uix trahere
potuerunt. ne aerem putrido eius corrumperit
peridem tempus corporas corum. abbacuc. et mici
ae prophetarum diuina relatione produntur. g
thi italiam. uuandali atq alanigallias adgrediun
tur. iohannis quoq constantinopolitanus et
thiophylus alexandrinus. inlustris epis. prae
dicantur. honorius cum theudosio minore
fratris filio reg. ann. xv. his imperatoribus cot
romam. uuandali quoq spanias et sueue. gallias

occupant hac tempestate pelagius britto aduer
sus xpi gratiam. erroris sui. dogmata impraedi
cat. ad cuius damnationem concilium apud car
taginem. ccxliiii. episcoporum congregantur
hoc tempore cyrillus. alexandriae eps. insig
nis est habitus. theudosius minor arcadii
v. filius. reg. ann. xxvii. censu uandalorum ab spanis
dcxii. ad africam transit. ibiq. catholicam fidem ar
riana impietate subuertit. per idem tempus nes
torius constantinopolitanus eps. suae perfidei
molitur. errorem aduersus quem. ephesena
se nodus congregatur. eius impia dogma conde
nat hoc etiam tempore diabolus in speciem oysi
iudaeis increta apparens dum eos per mare pede
sicco ad terram promissionis promittit perdu
cere plurimis enecatis reliqui qui saluati sunt
confestim ad xpi gratiam conuertuntur. marci
vdcxiii. anus reg. ann. vi. cuius inicio. calcedonense
concilium. geretur. ubi eutiches cum dioscoro
alexandrino. epo. condemnatur. huius etiam sex
to imperatores. ann. theudericus rex gothorum
cum ingenti exercitu spaniam ingreditur leo ma
dior cum leone minore reg. ann. xvi. alexandria

et aegyptus erro redio schori heretici languens in
mundo repleta spu canina rabie latrat. peridem
tempus apparuit tempus acephalorum calce
donense concilium impugnantium atq. ideo ace
phali. id est sine capite nominantur. quia quis priui
eam heresim introduxerit non inuenitur cuius
heresis peste plurimi actenus orientalium lan
guentes non reg. ann. xvii. iste zenon leonem agus
tum filium suum interficere q. rens. pro eo mater
eius alium figura simile mo ptulit. ipsumq. leone
occulte clericum fecit. quiq. in clericatu usq. ad
iustini tempora uixit. peridem tempus barna
bae apostoli. et euangelium matthei. eius stilo
scriptum. ipsum reuelantem. reppertus est
v de lxxiii Anastasius reg. ann. xxvii. trasamundus catho
licas ecclesias cludit. et cxx. epos exilio sardi
nia emittit fulgencius quoq. in confessione fidei
et sciencia floruit. peridem tempus apud carthe
ginem olimpius quidam arrianus in balneis
scam trinitatem blasphemans igneis iaculo
emittente uisibiliter est combustus barbusq.
q. quidam arrianus eps. dum contra regulam
fidei quendam baptizans dixisset. baptiza tte
barbus in nomine patris. et filium in spu sco

statim aquaq. fuerat ad baptizandum deportata
nus quam conparuit quodaspiciens qui baptizan
dus erat confestim ad catholicam ecclesiam ha
biit. et iuxta morem fidei baptismum xpi. susce
pit iustinus maior. reg. ann. viii. post trasamun. v̄ de
dum. childericus. exigua lintenianii imperato lxxi
res captiua filia genitus. in uuandalis regn. sus
cepit quis a cramento. a trasimundo obstrictus
nec catholicis in regno suo consoleret. antequam
regnum susceperit. eps ab exilio reuerti iussit
eisq. ecclesias reformare praecepit. iustinus
reg. ann. xxxviiii. bellisarius patricius mirabi. v̄ dcc
liter de persis triumphauit qui deinde a iustini. xx
ano in africa missus. uuandalorum gentem dile
uit. per idem tempus corpus sci. antonini mona
chi. diuina reuelatione repertum. alexandriae
perducitur. et in ecclesia sci iohannis baptistae
humatur. iustinianus minor. reg. ann. xi. nar v̄ dcc
sis patricius postquam sub iustiniano agusto xxxi
tutolanem gothorum regem in italia supera
uit. sufiae agustae iusticoniugis minister
territus lange bardos a pannoniis inuitauit
eosq. in italiam introducit. hac tempestate leu
uigildus rex gothorum quasdam spaniae regionis

[illegible] rebellis in potestatem sui regni superando
[illegible] redegit. Tiberius reg. ann. VII. Gothi perer me
nigildum leuuigildi filium bifariae deuisi mu
tuace deuastantur. Mauricius reg. ann. XXI.
a leuuigildo reg. obtenti Gothis subiecium
tur. Gothi rectaredo principe intendente
ad fidem catholicam reuertuntur. Hoc tem
pore sc̄s gregorius romae eps. insignis cele
brabatur. Eodem etiam tempore Auares ad
uersum romanos demicantes. Auromagis qua
ferro pelluntur. Focas reg. ann. VIII. iste sedicio
ne militari imperatur. Effectus mauricium
nobilium q. multus interfecit. huius tempore
prasini et uuinidi perorientem et aegyptum
ciuile bellum faciunt. ac sese mutuace de
prosternunt. Proelia quoq. persarum grauis
sima aduersus rempublicam excitantur. Aquis
romani fortiter debellati plurimas prouincias
et ipsam hierusolimam miserunt. Tracticius de
hinc quinto ait. Anno imperio, si sebutus Gothi
rum gloriosissemus princeps in spania plurimas
romanae militiae urbis sibi bellando subiecit
et iudaeos sui regni subditos ad xpi fidem con
uertit. Fiunt ei tura ab exordio mundi usq. in

praesentem. hoc est in anno quinto. Imperii. h[illegible]
clii. et quarto relegiosissime principis. si se[illegible]
residuum saeculi tempus. humanae inuestigan
tes incertum est. omnem enim
dns. ihs. xps. abstulit dicens. non est uestrum
uos sc tempora uel momenta. q. pater posuit in sua
potestate. et alibi. de die autem. et ora. nemo scit
neq. angelica elorum nisi solus pater. unusquisq.
ergo de suo cogitet transitu. sicut sacra scrip
tura ait. in omnibus operibus tuis memorare nouissi
ma tua. et in aeternum non peccabis quando quidem
de saeculo migrat. tunc illi consummatio saeculi
est. Explt. liber breuiarium tempo
rum ascō. hisidoro. collectum iuxta historiae
idem. Ab initio mundi usq. quadragensemo
anno chlothacharii regis. ann
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

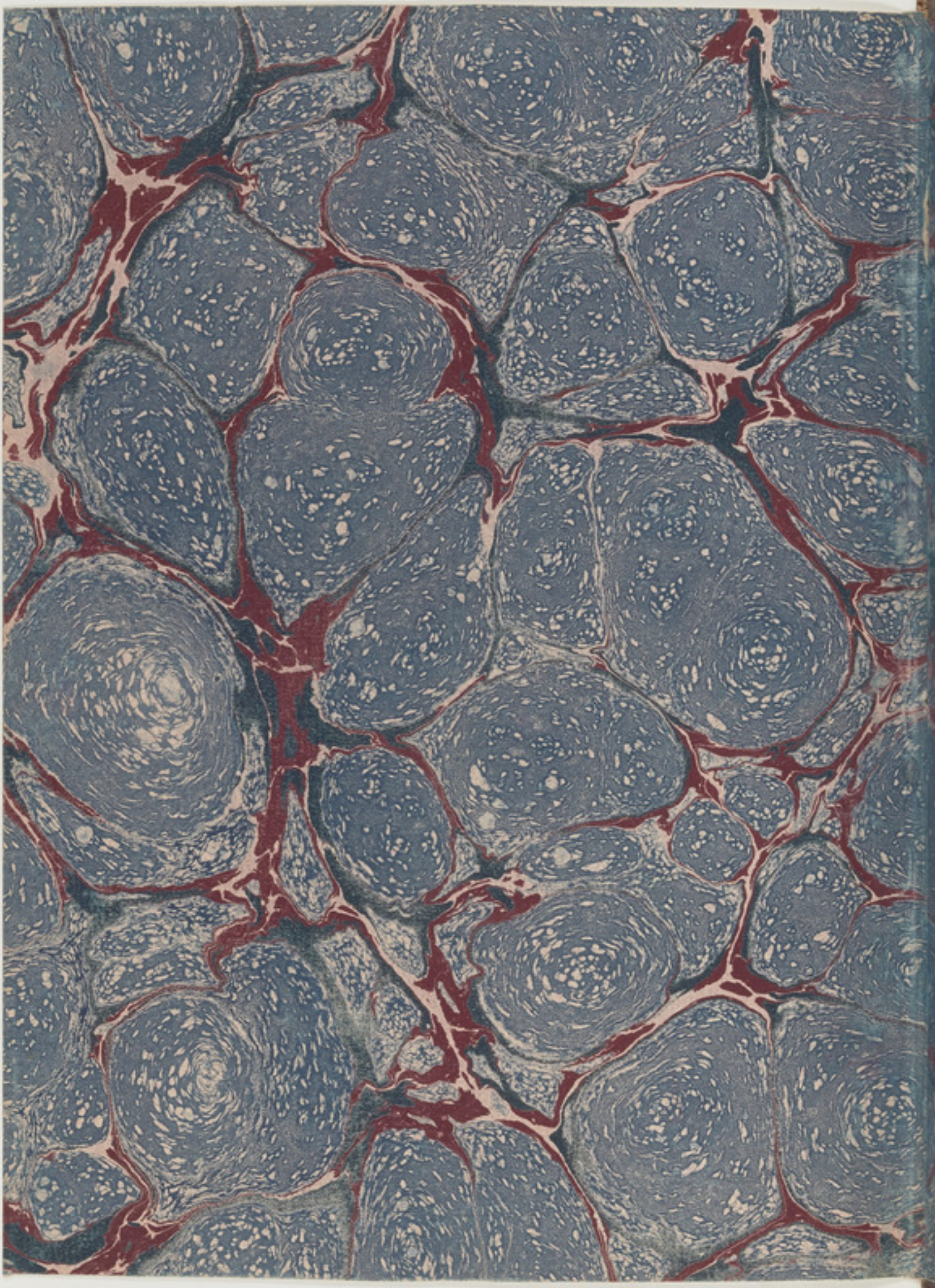

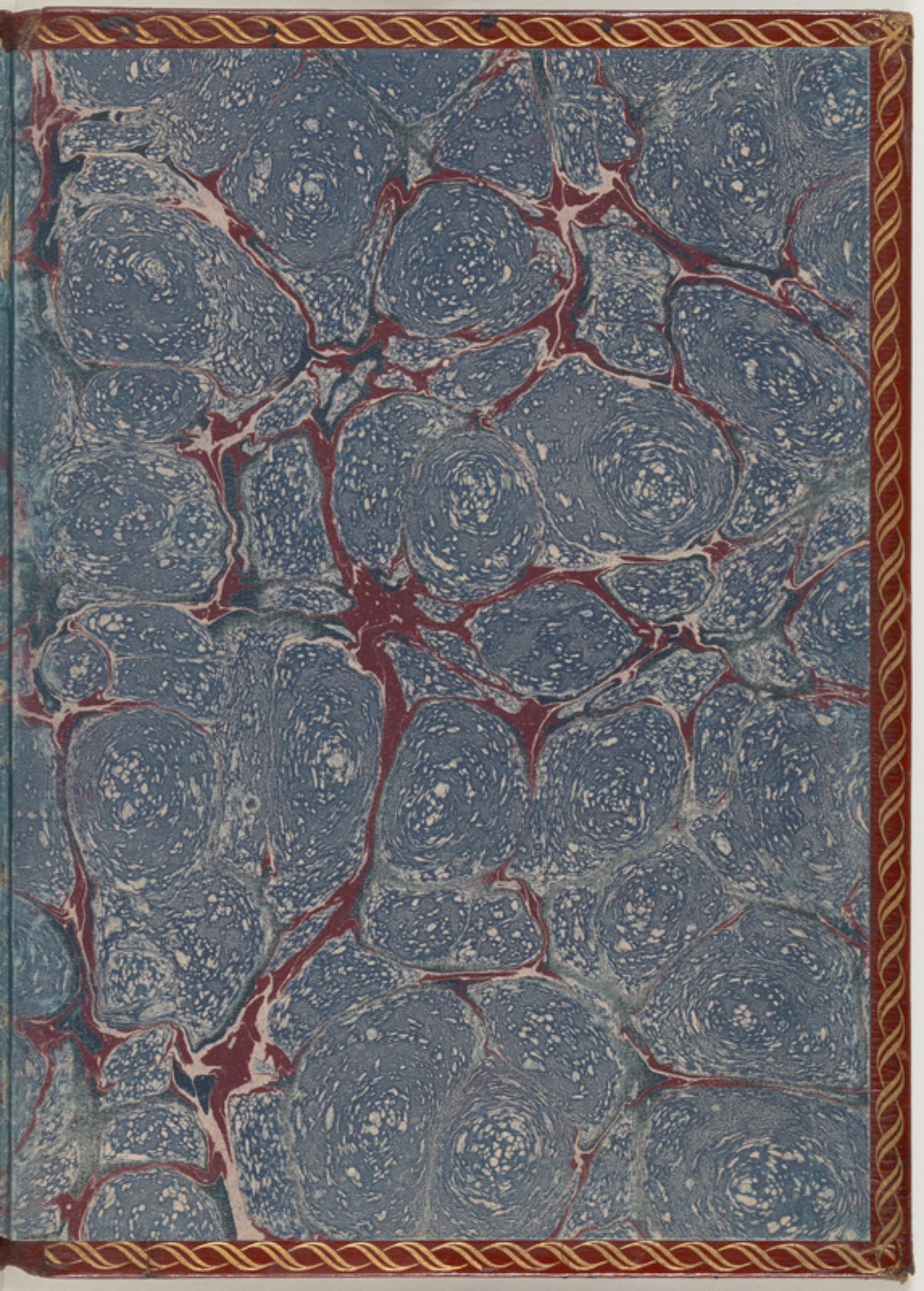

CHRONICA VARIA

SEC. VIII